

Univerzita Karlova
Filozofická fakulta
Katedra sociologie
Sociologie

Disertační práce

Mgr. Lucie Špráchalová

Konsensuální násilí jako kulturní prvek sexuality

Consensual Violence as a Cultural Element of Sexuality

vedoucí práce: doc. PhDr. Jiří Buriánek, CSc.

2020

Prohlášení o samostatném vypracování práce

Prohlašuji, že jsem disertační práci napsala samostatně s využitím pouze uvedených a řádně citovaných pramenů a literatury a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

Lucie Špráchalová

ORCID 0000-0002-3603-1728

ID 48222212

Poděkování

Největší poděkování patří mému školiteli, doc. Jiřímu Buriánkovi, CSc. za neskonalou podporu a trpělivost. Jeho neochvějně klidný postoj mi byl oporou hlavně během prezentování výsledků mé práce, které se leckdy setkávalo až s iracionální kritikou tématu samotného. Děkuji mu za jeho víru ve skrytý potenciál.

Poděkování též náleží mé rodině v čele s mým přítelem por. Vítém Křivánkem, která na sebe musela částečně převzít mé povinnosti rodiče, abych mohla práci dokončit.

Obsah

Abstrakt.....	6
Abstract.....	7
Úvod.....	8
1 Společenské kontexty konsenzuálního sexuálního násilí.....	12
1.1 Způsoby zkoumání lidské sexuality	12
1.2 Sadomasochismus a BDSM jako pojem	15
1.2.1 Normalizace konsenzuálního sexuálního násilí	27
1.2.2 Diagnostické vymezení konsenzuálního sadomasochismu	32
1.3 Legislativní aspekty konsenzuálního sadomasochismu a BDSM praktik.....	35
2 BDSM: od komunity po komoditu	40
2.1 Komunitní charakter BDSM	43
2.1.1 Pravidla BDSM komunit	45
2.2 Aplikace konceptu edgework na edgeplay v BDSM	52
2.3 BDSM aktivity ve virtuálním prostoru	58
2.3.1 Online BDSM komunita v České republice	63
2.4 Placená forma BDSM – služby v ČR a v zahraničí	70
2.4.1 Profesionální dominance offline.....	71
2.4.2 FinDom – finanční dominance online	86
2.4.3 FinDom jako sociologický fenomén	98
2.5 Vybrané diskutabilní projevy BDSM v online prostoru	102
3 BDSM ve veřejném diskurzu v České republice	106
3.1 K teorii citlivých otázek	107
3.2 Ochota české veřejnosti odpovídat na otázky ohledně BDSM	110
3.3 Legitimita konsenzuálních násilných sexuálních praktik.....	116
3.3.1 Legitimita BDSM z pohledu české dospělé populace	118
3.4 (Ne)tolerance české dospělé populace k BDSM.....	122
3.5 BDSM z pohledu českých vysokoškolských studentů.....	137
Závěr	156
Reference	162
Seznam příloh	181
Příloha 1: Seznam vlastní publikační činnosti k tématu BDSM a sadomasochismu.....	182
Příloha 2: Autorský článek k tématu online etnografie	184

Příloha 3: Abstrakt z účasti na mezinárodní konferenci.....	191
Příloha 4: Studentské/akademické práce na dané téma v ČR.....	192
Příloha 5: Nejčastěji užívané hashtagy pro oblast FinDom na Twitteru	194
Příloha 6: Posouzení nejrizikovějších z nabízených aspektů BDSM českou dospělou populací.....	195
Příloha 7: Průměry a rozptyl pro muže a ženy ze vzorku české dospělé populace, sémantický diferenciál (PP.3a-PP.3j)	196
Příloha 8: Seznam vstupních proměnných do modelů logistické regrese a GLM (reprezentativní soubor české dospělé populace)	197
Příloha 9: Seznam vstupních proměnných do modelů lineární a logistické regrese (soubor českých studentů)	199
Příloha 10: Obecný lineární model (GLM) pro toleranci k BDSM u souboru vysokoškolských studentů	200
Příloha 11: Metodika práce s daty: data české dospělé populace.....	201
Příloha 12: Metodika práce s daty: data českých vysokoškolských studentů	207

Abstrakt

Disertační práce se zaměřuje na téma konsensuálních forem sexuálního násilí. Práce se jak v rovině teoretické, tak empirické opírá o dosavadní dostupné informace z výzkumu českého a zahraničního. Využívá dále i poznatky z výzkumů partnerského násilí obecně, které mají na katedře sociologie FF UK dlouholetou tradici. Zvolené téma vnímá jako společenský fenomén, který se postupně stává součástí kultury. Zahrnuje řadu aspektů medicínských, psychologických i právních, jádro však tvoří přístup sociologický, a to jak v užití metodologii, tak ve využití parciálních sociologických teorií.

Práce si klade za cíl posoudit, do jaké míry se stává problematika konsensuálního sexuálního násilí součástí kultury a nakolik se téma posouvá z prostoru partnerských vztahů a komunit na víceméně otevřený trh a do prostředí internetu. Vzhledem k širší záběru a specifčnosti tématu se v práci objevuje několik zdrojů dat kvantitativního i kvalitativního charakteru z let 2015-2019. Práce se detailněji zabývá zejména postoji a mírou tolerance české populace k některým formám násilí včetně konsensuálního. Práce též diskutuje téma citlivých otázek v rámci dotazování. Kromě poznatků ohledně názorového a tolerančního klimatu v této oblasti přináší též vhled do komodifikované sféry BDSM v podobě placených služeb sexuální dominance a jedné ze specifických online placených forem zvané FinDom. Nechybí ani exkurz do tématu sexuálních komunit. Nutnou součástí metodologického přístupu práce je proto triangulace.

Z dílčích analýz v rámci této práce vyplývá, že BDSM jakožto poměrně nový kulturní prvek není pro českou veřejnost tématem nijak zvláště citlivým. Poměrně tolerantně se česká společnost projevuje vůči konsensuálním násilným praktikám z pohledu soukromé sféry života, méně tolerantně pak k jejich placeným formám. BDSM se jeví jako svébytný kulturní prvek, jelikož postoj k němu není zásadně ovlivněn ani základními charakteristikami jako je věk, pohlaví, víra či vzdělání.

Klíčová slova: konsensuální sexuální násilí, partnerský sadomasochismus, BDSM, dominance, submise, findom, komodifikace

Abstract

The present doctoral thesis is focused on consensual forms of sexual violence. In both theoretical and empirical aspects, it is based on existing information available in Czech as well as foreign research. Furthermore, this thesis utilises general findings of research on partner violence, as this topic has a long tradition at the Department of Sociology of the Faculty of Arts at Charles University. The selected topic is understood as a social phenomenon that is gradually becoming a part of culture. It includes a number of medical, psychological and legal aspects; the sociological approach, however, is central, both in employed methodology and in the utilisation of partial sociological theories.

This thesis endeavours to assess to what extent the issue of consensual sexual violence becomes a part of culture and to what extent there is a shift from the sphere of intimate relationships and communities to a more or less open market environment and the Internet. Given the breadth of scope and the highly specific nature of the topic, the present thesis makes use of several sources of both quantitative and qualitative data from 2015–2019. The paper explores in detail especially the attitudes and the degree of tolerance in the Czech population towards selected forms of violence, including consensual violence. It also addresses the issue of sensitive questions in surveys. Besides findings regarding stances and tolerance in this sphere, this thesis also provides insight into commodified aspects of BDSM: paid-for sexual dominance and FinDom, which is one of specific online paid services. The topic of sexual communities is likewise discussed. For this reason, the methodology necessarily includes triangulation.

Individual analyses in this thesis show that as a comparatively new cultural element, BDSM is not a particularly sensitive topic for the Czech public. The Czech population manifests relatively tolerant stances towards private consensual acts of violence; the attitude towards its paid forms is less permissive. BDSM appears to be a distinctive cultural element, as its perception is not strongly impacted by fundamental characteristics such as age, gender, religious beliefs and educational attainment.

Keywords: consensual sexual violence, sadomasochism among partners, BDSM, dominance, submission, findom, commodification

Úvod

Předkládaná práce se na první pohled může zdát svým zaměřením lehce kontroverzní, nicméně již v prvních větách úvodu si dovoluujeme čtenáři odkrýt několik zjištěných faktů, která toto prvotní zdání vyvrací.

Sexuální násilí konsenzuálního typu totiž nabývá pro českou populaci zcela jiného významu než nekonsenzuální formy násilí. Z toho vyplývá i značná tolerance vůči tomuto dobrovolnému sexuálnímu zaměření a jeho projevům. Takový přístup k tématu tedy předpokládáme i u čtenáře z řad odborné veřejnosti. Tím samozřejmě neubíráme tématu konsenzuálního sexuálního násilí jeho značnou specifickou a do jisté míry i citlivost, což se nutně promítá do našich metodologických přístupů, které následně více osvětlíme.

Nejprve ovšem práci zaměřujeme na společenskou emergenci tématu samotného. Výzkum sexuálního chování je již od počátků 20. století nedílnou součástí zájmu lidstva.¹ Od otázek čistě biologického a lékařského charakteru pronikalo postupně téma lidské sexuality do oborů jako je psychologie, sociologie, etnologie a mnoha dalších. Nyní se sexuální témata objevují i v moderních a nově vznikajících oborech jako jsou mediální a genderová studia a svými dílčími aspekty se sex a sexualita dostávají i do prací ekonomického, právního či politického charakteru. Druhá polovina minulého století se nesla ve znamení významných změn v definování sexuálních deviací. Ilustračním příkladem může být koncepce homosexuality, která se postupně právě v druhé polovině 20. století vymanila z negativního pojetí v medicinském slova smyslu² a dospěla nejen ke společenské toleranci a právní bezúhonnosti, ale také k postupnému zrovnoprávňování.

Pojem konsenzuálního sexuálního násilí či BDSM sexuální preference se dostává v současnosti do obdobné situace, kdy se pomalu, ale přece jen přesouvá mimo oficiální klasifikace a diagnostické manuály nemocí a duševních chorob. BDSM jakožto pestrá variace sexuálních aktivit založená na konsenzuálním přístupu všech zúčastněných začíná být nahlížena ze strany vědců i veřejnosti mnohem více neutrálně a některé projevy jsou

¹ Robinson, P. (1976). *The Modernization of Sex: Havelock Ellis, Alfred Kinsey, William Masters and Virginia Johnson*. New York: Harper & Row, Publishers, Inc.

² Herek, G. M. (2012). Facts About Homosexuality and Mental Health. *Psychology.ucdavis.edu* [online]. The University of California, Davis Department of Psychology, © 1997-2012 [cit. 2020-05-07]. Available from: https://psychology.ucdavis.edu/rainbow/html/facts_mental_health.html.

postupně normalizovány³. Stručný historický, výzkumný a právní exkurz do předkládaného tématu poskytuje první kapitola této práce.

Vzhledem ke značné různorodosti dostupných dat i tematických námětů týkajících se ovšem společného základu, a to konsensuálních násilných sexuálně motivovaných praktik, si klademe obecnější cíl, a to představení BDSM jako nového kulturního prvku z více možných perspektiv. S ohledem na charakter tématu práce neopomím ani fenomén tabu a rizika v kontextu konsensuálního násilí.

Postoj k BDSM mapujeme jak v rámci online prostoru, tak v rovině zkoumání veřejného mínění, k čemuž nám slouží hned několik zdrojů dat. Pracujeme s reprezentativním vzorkem české dospělé populace z omnibusového výzkumu z roku 2017⁴. Do dotazníku byla přidána baterie otázek týkající se různých forem násilí. Na tvorbě položek k tématu konsensuálního násilí se podílela autorka této práce. Díky této baterii jsme mohli měřit postoj české veřejnosti k násilí s ohledem na některé další charakteristiky respondentů, které nám nástroj nabídl.

Využíváme i data ze sondy mapující zkušenosti a postoje vůči násilí u českých vysokoškolských studentů z roku 2018⁵. Zde jsme použili některé položky z výzkumu předchozího, navíc jsme ovšem přidali i položky týkající se vlastních zkušeností respondenta s konsensuálním i nekonsensuálním násilím. V této souvislosti jsme se následně věnovali i metodologickým aspektům dotazování na citlivá témata, v našem případě na sexuální násilné praktiky a placené sexuální služby.

Klademe si navazující otázku, zda postoje české veřejnosti k různým projevům a aktivitám spojeným s konsensuálním sexuálním násilím korespondují s obecnějším trendem české společnosti, a to s relativně vyšší mírou tolerance vůči násilí oproti jiným zemím. V případě našeho vzorku můžeme tedy hovořit o vyšší míře tolerance ke konsensuálnímu násilí v podobě některých forem BDSM, které jsou vnímány na obdobné úrovni jako např. bojové sporty. V přístupu české veřejnosti k placeným formám sexuálního

³ Jozífková E. (2010) Pravda, hanba a diagnóza: proč vyjmout sadomasochismus ze seznamu deviací. *Fórum sociální práce*, 2: 53–63.

⁴ Pozn.: Údaje z šetření postojů české veřejnosti z roku 2017. Omnibusový výzkum FF UK (podpořený schématem UK PROGRES Q 15), realizovalo Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i., v době od 17. do 27. listopadu 2017. Kvótní výběr pracoval se znaky kraj (NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání a je reprezentativní pro obyvatelstvo ČR ve věku od 18 let. Z výběru 1110 osob bylo získáno 956 dotazníků v rámci standardizovaného face-to-face rozhovoru.

⁵ Pozn.: Výzkumný projekt „Násilí v partnerských vztazích“ (2012-2013) pokračuje v letech 2018-2020 pod názvem „Partnerské násilí: diferenciacie jeho podmínek, měření a hodnocení“, je podporován Grantovou agenturou ČR (18-23940S). Odpovědný řešitel: doc. PhDr. Jiří Buriánek, CSc., realizovala katedra sociologie FF UK. Sonda z roku 2018 pracovala se souborem studentů vysokých škol v České republice v prezenční formě studia.

násilí můžeme hledat analogii k placeným sexuálním službám obecně. Očekávali jsme nižší úroveň tolerance vůči komodifikované formě BDSM než u formy soukromé, partnerské. Hypoteticky lze totéž předpokládat u souboru studentů, jakkoli je možno u nich očekávat další generační posun směrem k toleranci.

Placená forma sexuální dominance a její zasazení do rámce komodifikace sexuality představuje jednu z námi řešených dimenzí, která se BDSM scény týká. Jelikož se jedná o téma zatím velmi skromně popsané, volili jsme pro tuto dimenzi mimo kvantitativního přístupu i kvalitativní. Práce se tedy nese ve znamení metodologické triangulace^{6; 7; 8}, tedy integrovaného výzkumu.

Využíváme také data získaná online z rozmezí let 2015-2017. Sociální sítě a internet obecně nabízí široké využití pro osoby se specifickými sexuálními potřebami a zájmy. Jedná se o pestrnou nabídku webových stránek od komunitních, zájmových, seznamek až po inzerce služeb placených. Vzhledem k nárůstu počtu uživatelů online sociálních sítí je další předkládanou dimenzí i online sféra BDSM v podobě komunitních webů i inzerce placených BDSM služeb. Zde analyzujeme obsah profilů a sdělení opět pomocí integrovaných přístupů pod záštitou online etnografie.

Sociologie nám pomáhá hledat určité teoretické rámce, které alespoň částečně kotví náš spíše explorativní přístup k problematice. Současně čerpáme z poznatků týkajících se některých sexuálních skupin z perspektivy kulturně-historické. Původně okrajové nebo menšinové skupiny procházely nebo stále prochází obdobným sociálním procesem od zavržení až po společenskou toleranci a akceptaci. Bez této paralely bychom stěží mohli spolehlivě mapovat takto krátký, byť dynamický proces.

Práce se samozřejmě opírá též o několik českých autorů věnujících se tématu z pohledu jiných vědních oborů. Náš přístup a tematické rozpětí je ovšem nejvíce podpořeno sociologicky laděnými výzkumy ze zahraničí. Téma se snažíme zachytit aktuálně v čase, proto zde pracujeme i se zdroji ne zcela obvyklými. Jedná se většinou o relevantní tematické webové stránky a stránky BDSM komunit, stejně jako o inzertní portály určené pro představení BDSM služeb, prodej zboží a nabídku veřejných programů a vystoupení. To vše nám pomáhá poznat BDSM scénu v české republice i zahraničí a od roku 2015, kdy započalo

⁶ Hendl, J. (1997). Metodologická triangulace v empirickém výzkumu. *Česká kinantropologie* 1, 2: 75–88.

⁷ Veisová, E. (2009). *Možnosti a důsledky kombinace metod v sociologickém výzkumu se zřetelem na metody focus groups a internetového výzkumu*. Disertační práce. Fakulta sociálních věd Univerzity Karlovy – Institut sociologických studií.

⁸ Denzin, N. (1989). *The research act: A theoretical introduction to sociological methods*. London: Prentice-Hall.

naše prvotní sociologicky laděné zkoumání, postihnout i vývoj dané problematiky a mediálního obrazu tohoto specifického sexuálního chování. V práci proto využíváme i výběr mediálních sdělení, nejčastěji v podobě krátkých reportáží či pořadů o BDSM určených pro širokou veřejnost. Zaznamenali jsme i vzrůstající zájem sféry akademické. V posledních letech nalezneme ve veřejných databázích hned několik závěrečných prací od úrovně bakalářské po doktorskou, které se věnují tématu BDSM⁹. Jde o typické formy úvodního seznamování se s tématem s důrazem na jeho atraktivitu, práce ovšem většinou nepřekračují rozměr třeba i zajímavé sondy.

Cíl této práce definujeme jako snahu o širší vymezení dimenzí a souvislostí konsensuálních násilných sexuálních praktik a o následnou analýzu těch, které doposud zůstávaly stranou zájmu. Chceme překročit rámce zkoumání pohledů aktéra či komunity, zajímá nás i pohled zvenčí, z perspektivy společnosti, z hlediska přijatelnosti nových kulturních vzorců dnes již poměrně výrazně podporovaných starými i novými médii. Jde nám také o otevření diskuse o budoucích teoretických i empirických přístupech k tématu, a to hlavně v českém prostředí. Tato práce neaspiruje na komplexní analýzu zkoumaného fenoménu, chce ovšem specificky přispět k bádání z pohledu sociologického, a to v oblasti konceptuálních i metodologických východisek pro představené téma. Nepouštíme se proto do hlubšího zkoumání české BDSM scény z pohledu aktérů – to bychom zasahovali do práce kolegů z oboru psychologie či témat přinejlepším mikrosociologických ve formě interpretativních přístupů. Náhled samotného aktéra proto využíváme pouze u specifického tématu placených sadomasochistických služeb.

Předkládané výsledky jsou ovšem nezanedbatelným přínosem v podobě aktuální, empiricky založené analýzy prezentace a reflexe konsensuálních sexuálních praktik, jak v jejich reálné, tak virtuální podobě. Dovolujeme si tvrdit, že v oblasti zkoumání BDSM virtuální reality s akcentem na komodifikaci je tato disertační práce v České republice počinem vcelku průkopnickým.

⁹ Pozn.: viz příloha 4.

1 Společenské kontexty konsenzuálního sexuálního násilí

Zkoumání konsenzuálního sexuálního násilí v posledních několika letech popularizuje.¹⁰ Než se ale pustíme do odhalování možných příčin zvýšeného zájmu o toto téma, je třeba poznamenat, že se jedná o celkem logický vývoj ve zkoumání lidské sexuality. Od prvních obecných výzkumů se vědecká komunita napříč moderním světem postupně dostávala k samostatnému zkoumání odchylek v sexuální oblasti.

Stejně jako byla před několika desítkami let zahalena homosexualita neznalostí, nepřijetím a odsuzujícím nesouhlasem heterosexuální majority, tak se i následně objevovaly další a další skupiny s odlišnými sexuálními preferencemi či zájmy. Z některých skupin marginalizovaných se staly (snad i s přispěním zájmu psychologů, sociologů a dalších odborníků) sexuální skupiny nejen trpěné a tolerované, ale i uznávané. Zbavení trestnosti konsenzuálních sexuálních praktik odlišných od běžných a vyjmutí z definic deviací v diagnostických manuálech¹¹ lékařů významně přispělo k uznání některých typů sexuální jinakosti.

1.1 Způsoby zkoumání lidské sexuality

Raboch¹² upozorňuje, že evidenci počátků výzkumů týkajících se lidské sexuality, můžeme sledovat až do poloviny 19. století, kdy se převážně na území Evropy v rámci rozvoje medicíny lékaři začali zabývat tématy, jako je např. nepříznivý vliv masturbace na zdraví jedince. Období konce 19. a větší části století 20. se neslo ve jménu zkoumání homosexuálního chování a přístupu k homosexualitě jako k duševní poruše. Od poloviny 20. století byla homosexualita považována za sociopatickou poruchu, následně za sexuální deviaci.¹³ Z DSM-II¹⁴ byla odebrána v roce 1973 a o dvě edice dále, v DSM-IV, už nefiguruje ani forma egodystonií¹⁵, tedy taková forma, která způsobuje vnitřní nesoulad

¹⁰ Pollard, T. (2020). *Sadomasochism, Popular Culture and Revolt: A Pornography of Violence*. NY: Routledge.

¹¹ Skeid, S. (2018). WHO Takes BdsM and Fetishism off the Sick List. *Revise F65.org* [online]. [cit. 2018-06-19]. Available from: <http://revisef65.org/2018/06/19/bdsM-fetishism-sadomasochism-global-milestone-human-rights-reform/>.

¹² Raboch, J. (1988). *Očima sexuologa*. Praha: Avicem.

¹³ Herek, G. M. (2012). Facts About Homosexuality and Mental Health. *Psychology.ucdavis.edu* [online]. The University of California, Davis Department of Psychology, © 1997-2012 [cit. 2020-05-07]. Available from: https://psychology.ucdavis.edu/rainbow/html/facts_mental_health.html.

¹⁴ Pozn.: Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders (Diagnostický a statistický manuál duševních /mentálních/ poruch), viz podkapitola 1.2.2

¹⁵ Kozuch, E. (2017). #FlashbackFriday—Today in 1973, the APA Removed Homosexuality From List of Mental Illnesses. *Hrc.org* [online]. 15. 12. 2017 [cit. 2019-10-26]. Human Rights Campaign. Available from: <https://www.hrc.org/blog/flashbackfriday-today-in-1973-the-apa-removed-homosexuality-from-list-of-me>.

a konflikty, která je jedincem odmítána a chápána jako nežádoucí. Obdobně se již homosexualita neobjevila v MKN-10¹⁶. Tento vývoj nebyl zapříčiněn jen rozsáhlými výzkumy homosexuality, ale též občanskými iniciativami, které významně přispěly k depatologizaci této sexuální orientace.

Ve 40. až 60. letech minulého století byla sexualita pojímána stále spíše z biologického hlediska. Byli to hlavně lékaři a přírodovědci, kteří jako první zkoumali fyziologii a anatomii lidské sexuality a k tomu navázaných anomálií a dysfunkcí.^{17;18;19;20} Postupem času se začali ovšem objevovat i kritici tohoto biologicko-medicinského přístupu a začali upozorňovat na vliv kultury a sociální kontext sexuálního chování, které by neměly být opomíjeny.²¹

Výzkum lidské sexuality následně zažil v posledních několika dekádách velký posun směrem ke společenskému pojetí lidských sexuálních projevů, sadomasochismus samozřejmě nevyjímaje.^{22; 23; 24} Objevuje se zkoumání lidské sexuality i v duchu kulturně antropologického studia, a to v podobě deskriptivní, jako „popis sexuálních projevů a praktik v rámci jedné kultury, subkultury či segmentu jednoho jediného společenství ...“ (etnografie sexu), tak i srovnávací (etnologie sexu).²⁵

V České republice vděčíme za kontinuální výzkum sexuálního chování naší populace zejména týmu Weisse a Zvěřiny²⁶. Jejich výsledky nám ukazují, jak si česká populace průměrně počíná v běžném sexuálním životě, zejména se jedná o problematiku počátku sexuálního života, počet sexuálních partnerů, partnerské sexuální aktivity apod. Výzkum není více zaměřen na okrajové a minoritní sexuální skupiny. Nezabývá se tak blíže sexuální preferencí, ale pohlíží na sex z hlediska frekvence/četnosti a na sexuální vzrušení, jeho zdroje a uspokojování z funkčního hlediska.

¹⁶ Pozn: Mezinárodní statistická klasifikace nemocí a přidružených zdravotních problémů, viz podkapitola 1.2.2

¹⁷ Kinsey, A. Ch. (1998). *Sexual Behavior in the Human Male*. Indiana: Indiana University Press.

¹⁸ Kinsey, A. Ch. (1965). *Sexual Behavior in the Human Female*. Indiana: Indiana University Press.

¹⁹ Reik, T. (1949). *Masochism in Modern Man*. New York: Farrar, Strauss.

²⁰ Masters, W. H., & Johnson, V. E. (1966). *Human Sexual Response*. Boston: Little, Brown.

²¹ Lloyd, E. A. (2005). The Case of the Female Orgasm: Bias in the Science of Evolution. London: Harvard University Press, p. 103.

²² Falk, G., & Weinberg, G. S. (1983). Sadomasochism and Popular Western Culture. In Weinberg, T. & Kamel, G. (eds.), *S and M: Studies in Sado-masochism*: 137–144. New York: Prometheus.

²³ Moser, C., & Levitt, C. C. (1987). An Explanatory-descriptive Study of a Sadomasochistically Oriented Sample. *Journal of Sex Research*, 23: 322–337.

²⁴ Baumeister, R.F. (1988). Masochism as Escape From Self. *Journal of Sex Research*, 25 (1): 28–59.

²⁵ Weiss, P. et al. (2010). *Sexuologie*. Praha: Grada, s. 668.

²⁶ Pozn.: Výzkum Sexuální chování v České republice realizovaný v letech 1993, 1998, 2003, 2008, 2013, 2018.

Co se může pro naši problematiku jevit z těchto výzkumů jako zajímavé je odpověď na otázku, zda se dotazovaný dopustil sexuálního násilí. Mezi českými muži se sexuálního násilí dopustilo mezi 5 až 8 % dotázaných mužů.²⁷ Můžeme ovšem předpokládat, že sexuální násilí bylo v otázce předloženo v negativní konotaci jako ekvivalent ke znásilnění a dalším nekonsensuálním formám, a tak to také respondent pravděpodobně reflektoval. Publikace výše zmíněných autorů hovoří o „zkušenostech se sexuálně agresivním chováním“²⁸, ale věnuje se zde výhradně problematice znásilnění a pojmu pachatele. Konsensuální sexuální násilí prozatím není jako téma v tomto reprezentativním výzkumu zahrnuto.

I český sociologický výzkum má již rozsáhlejší tradici v řešení problematiky nekonsensuálního násilí v kontextu násilí domácího: „Sociologický výzkum partnerského násilí klade důraz na jeho kulturní podloží, na ustavené a dlouhodobě fungující vzorce jednání, které mimo jiné vymezují určité mantinely chování a situaci aktérů určitým způsobem odůvodňují. Případná přijatelnost násilí fyzického i sexuálního vychází z přiznání legitimacy některým jeho subtilnějším formám nebo přinejmenším z jistého stupně tolerance veřejnosti. Proto je důležité znát její postoje, neboť v jejich kontextu se pak formuje ochota oběti přiznat si existenci problému, ohlásit ho nebo hledat pomoc a řešení.“²⁹

Jako žádoucí se jeví doplnit oblast zkoumání lidské sexuality o výzkum variací sexuálního chování, které se od dob zahájení výzkumné činnosti Weisse a Zvěřiny stále více objevují. Jelikož i v této oblasti platí, že normalita je „... relativní pojem, proměnlivý podle sociokulturního prostředí a doby“³⁰, vědecká komunita z celého vyspělého světa začíná postupně reagovat výzkumným zájmem o minoritní sexuální skupiny. Navíc se pomalu ale jistě akceptovaným a přijímaným stává chování – sexuální projevy nevyjímaje –, které je medializováno, popularizováno a médií prezentováno jako normální, či alespoň jako atraktivní či moderní.³¹ Pollard³² navíc upozorňuje, že specifickou vztahovou dynamiku, která se objevuje mezi dominanty a submisivy, využívá populární kultura na všech úrovních od hollywoodských filmů přes pornografii až po noviny. Ona zmiňovaná dynamika není

²⁷ Zvěřina, J. (2009). Sexuální chování v ČR: Srovnání výzkumů z let 1993, 1998, 2003, 2008. Mep.zverina.cz [online]. 21. 4. 2009 [cit. 2020-09-09]. Dostupné z: <http://mep.zverina.cz/files/103-sexualni-chovani-v-cr-srovnani-vy-zkumu-z-let-1993-1998-2003-a-2008>.

²⁸ Weiss, P. & Zvěřina, J. 2001. *Sexuální chování v ČR – situace a trendy*. Praha: Portál, s. 119.

²⁹ Buriánek, J., & Špráchalová, L. (2019). Rape and violent sex: Two forms of legitimacy or one cultural paradigm in Czech society?. In Pływaczewski, E. W., & Guzik-Makaruk, E. M. *Current Problems of the Penal Law and Criminology*: 379–394. Warszawa: Wydawnictwo C. H. Beck.

³⁰ Sillamy, N. (2001). *Psychologický slovník*. Olomouc: Univerzita Palackého, s. 133.

³¹ Kraus, B. (2010). Sociální deviace v proměnách společnosti. In *Socialia 2010*: 30–39. Hradec Králové: Gaudeamus.

³² Pollard, T. (2020). *Sadomasochism, Popular Culture and Revolt: A Pornography of Violence*. NY: Routledge.

pro mnohé jen vyjádřením vztahu. Autoři³³ zabývající se fenoménem moci vnímají tuto mocenskou dynamiku jako rovnocenný element v triádě: dominující strana/osoba – ovládaná osoba – mocenská dynamika. A jelikož se jedná o něco všudypřítomného, není divu, že média tyto atributy hojně využívají.

Zkoumání konsenzuálního sadomasochismu se tak staví po boku dalších sexuálních variací a čelí z akademického hlediska výzvě nejen jako téma dosud neprobádané, ale také jako výzva sama o sobě ve smyslu metodologickém. Nestačí nám již výsledky průkopnických výzkumů Kinseyho, Masterse a Johnsonové. Výzvou jsou pro nás dnes projevy sexuálního chování, subjektivní prožívání, sebeidentifikace, sexualita v lidských právech a online sexuální chování. Na základech biologicko-medicinského přístupu k lidské sexualitě, které jsou v některých případech téměř nezměnné, jiné zas již zcela překonané, je v posledních desetiletích vytvořen příznivý prostor pro uplatnění psychologických, a kulturně sociologických přístupů.

Dovolujeme si tedy v duchu naší práce souhlasit s názletem Pospíšila³⁴, který vnímá výzkum BDSM a konsenzuálního sadomasochismu jako velmi potřebný právě proto, že tato oblast je, nebo alespoň byla, do nedávna tabu. Sexualita podle něj může být zraňující v případě, že v sobě jedinec něco potlačuje, je nespokojen, nebo se musí hlídat v tom, jak se projevit může a jak naopak nesmí. Výzkum a obecně vědu vidí jako přijatelný přístup pro sféru sexuality, jelikož mohou zprostředkovat tuto oblast i lidem, kteří takové pocity nemají, ale může je to alespoň zajímat.³⁵ Média jsou tedy nyní tou nejsnazší cestou, jak se běžný člen společnosti dostane k tématu BDSM a základním pojmům s ním spojeným. Ty poslední roky pronikají díky filmům a knihám do kultury.

1.2 Sadomasochismus a BDSM jako pojem³⁶

Pojem sadismus pochází z odborné sexuologické literatury z roku 1886³⁷ a své jméno získal podle francouzského filozofa 18. století Markýze de Sade.³⁸ Ve stejné publikaci se objevuje

³³ Timasheff, N. S. (1938). The Power Phenomenon. *American Sociological Review*, 3 (4): 499–509.

³⁴ Pospíšil, M. (2018). Queer: BDSM pro mírně pokročilé. *Ceskatelevize.cz* [online]. 26. 4. 2018 [cit. 2020-06-09]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/10520528904-queer/218562210900006-bdsm-pro-mirne-pokrocile/>.

³⁵ Tamtéž.

³⁶ Pozn.: Podkapitola 1.3 je částečně převzata z již publikovaného článku Špráchalová, L. (2016). Nabídka BDSM placených služeb v internetovém prostředí. In Večerka, K. (ed.). *Úvahy nad sociální patologií. Konference sekce sociální patologie MČSS, Svratka 20. – 22. dubna 2016*, s. 131–136. Praha: Tiskárna F&F.

³⁷ Krafft-Ebing, R. (1886). *Psychopathia sexualis*.

³⁸ Pastor, Z. (2007). *Sexualita ženy*. Praha: Grada, s. 157.

pojem masochismu, a to dle pojetí rakouského spisovatele Leopolda von Sacher-Masocha.³⁹ Prvotní pojetí těchto aberací (jinak též zvaných parafilie)⁴⁰ vycházelo z biologického základu. Na tyto myšlenky v podstatě navázal svým pojetím sadismu a masochismu i Freud⁴¹, který na bázi biologismu přisuzoval mužskému pohlaví maskulinní atributy, jako je vyšší sexuální aktivita a agresivita. Jelikož ženu označoval jako pasivní prvek, spojil toto pohlaví s tendencí spíše k masochismu, ovšem během let své výklady proměňoval. Z analýzy snů s masochistickým kontextem, kterými se zabýval, došel k závěru, že masochismus je invertovaná forma sadismu: „A sadist is always at the same time a masochist, although the active or the passive aspect of the perversion may be the most strongly developed in him and may present his predominant sexual activity.“^{42; 43} Zpočátku se přikláněl k interpretaci masochismu, jako neprimárního impulsu, za primární impuls považoval sadismus.⁴⁴

Typické pro interpretace vznikající v této době bylo hledání souvislostí mezi traumatem a perversí. I Freud proto stavěl svůj přístup na zkoumání případů, které bychom dnes nazvali klinickými. Jednalo se často o traumatizující zážitky násilného charakteru z dětství. Následně se od svého původního názoru Freud sám odklonil. Masochismus dále navázal na svou teorii o pudu smrti, tedy na primární puzení k sebe-zániku a sebe-trestání. Autor ovšem varuje, že nebezpečí masochismu spočívá právě v touze být trestán, což v masochistovi vzbuzuje pocit, že se má chovat právě trestuhodně, porušovat pravidla a normy. Touhu po trestu a bolesti spojuje Freud se vzrušením bolestí (sexuální masochismus), ale jeho další formy navazuje na trestání rodičem – otcem. Rozlišuje feminní formu sadismu, kterou považuje nejen za ženskou, ale ztotožňuje ji s dětskou, a formu morální, kdy zachází do představ incestních.⁴⁵ Ty rozvíjí ve své teorii i mimo sadomasochistické tendence.

³⁹ Sacher-Masoch, L. (2009). *Venuše v kožichu*. Praha: Volvox Globator.

⁴⁰ Weiss, P. (2002). *Sexuální deviace: Klasifikace, diagnostika a léčba*. Praha: Portál.

⁴¹ Freud, Z. (1962). *The Interpretation of Dreams*. New York: Penguin Books, p. 23–24.

⁴² Pozn.: překlad: Sadista je vždy zároveň i masochistou, ačkoli nejsilněji se může projevat aktivní či pasivní aspekt této perversze a představuje tak jeho preferovanou sexuální aktivitu.

⁴³ Freud, S. (1905). Three Essays on the Theory of Sexuality. In *The Standard Edition of the Complete Psychological Works of Sigmund Freud*, Volume VII: A Case of Hysteria, Three Essays on Sexuality and Other Works: 123–246. London: Hogarth.

⁴⁴ Freud, S. (1915). A Child Is Being Beaten: A Contribution to the Study of the Origin of Sexual Perversions. In *The Standard Edition of the Complete Psychological Works of Sigmund Freud*, Volume XVII: An Infantile Neurosis and Other Works: 175–204. London: Hogarth.

⁴⁵ Freud, S. (1914). The Economic Problem of Masochism. In *The Standard Edition of the Complete Psychological Works of Sigmund Freud*, Volume XIX: The Ego and the Id and Other Works: 155–170. London: Hogarth.

Podle Ellise⁴⁶ není masochismus přímo navázán na ženské pohlaví, zženštilost či infantilitu. Masochismus u pohlaví mužského spatřuje v aktivitách, které muž podstupuje pro získání ženy, její pozornosti a náklonnosti. Autor hovoří o nebezpečí a riziku, které kolikrát musí muž podstoupit pro ženu, jak pro ni trpí a riskuje. V moderní kultuře může mít tento mužský masochismus podobu spíše symbolickou, ovšem jak u některých druhů zvířat, tak u některých kmenů a domorodých národů může nabývat velmi hraniční a nebezpečné povahy. Potěšení ženy z takového chování muže, které pro ni podstupuje, má sadistickou povahu. Dle Ellisovy teorie ovšem toto rozdělení moci a utrpení končí se vstupem muže a ženy do pevného vztahu. Následuje zpasivnění ženy, které ji přibližuje k masochistickému pólu.⁴⁷ Jedná se o úvahy z období totožného s Freudovými koncepcemi, proto na ně dnes nahlížíme jako na základ pro původní formulování pojmu sadomasochismu. Tyto teorie navíc opomíjí možnou prostupnost sadismu a masochismu situačně u jedné osoby, tzv. „switch“. Dnes se již odborná veřejnost oprostuje od navázání těchto tendencí na biologické pohlaví i gender, byť lze usuzovat, že široká veřejnost bude stále přisuzovat sexuální agresi spíše mužům. Přesto zažívá definice konsenzuálního sadomasochismu aktuálně velké změny.

Dle Weisse⁴⁸ je sexuální vzrušení způsobeno u sadistů dominancí, tedy kontrolou, nad živým objektem. Moc nad podřízenou osobou a její utrpení může mít podobu fyzickou nebo psychickou. Masochismus je pak opakem, protipólem sadismu. Tato definice ovšem jakoby slévá dohromady sadismus a dominanci, stejně jako masochismus a submisi. Toto spojení samozřejmě možné je, ovšem, jak dále podrobněji rozebíráme, ne nezbytně nutné. V případě sexuálního masochismu působí sexuálně masochistická osoba často v každodenním životě i opačným dojmem, může to být člověk i tvrdý a neústupný v kontaktu s jinými osobami. Jedná se o jakousi sexuální kompenzaci agrese, kterou se jedinec běžně prezentuje.⁴⁹

V různých literaturách najdeme odlišné možnosti kategorizace sadismu, masochismu, dominance, submise a aktivit s nimi spojenými. Henkin⁵⁰ např. definuje 5 kategorií osob s preferencí submise/masochismu: *submisiv* – vyhledávající mentální a psychickou kontrolu; *masochista* – vzrušení přichází s pocitem fyzické bolesti od druhé

⁴⁶ Ellis, H. (1972). *Psychology of Sex: A Manual for Students*. New York: Emerson Books, p. 203.

⁴⁷ Tamtéž.

⁴⁸ Weiss, P. (2010). *Sexuologie*. Praha: Grada, s. 474.

⁴⁹ Borneman, E. (1993). *Encyklopedie sexuality*. Praha: Victoria Publishing, s. 291.

⁵⁰ Henkin, W. A., & Holiday, S. (2015). *Consensual Sadomasochism: How to Talk About It and How to Do It Safely*. Los Angeles: Daedalus, U.S.

osoby často za použití dutek, biče, výpraskové hole apod.; *otrok* – vyhledávající kontrolu jiné osoby psychickou, emocionální a vůbec celkovou nad vlastním životem tak, aby o sobě částečně nebo celkově nemusel/nemohl rozhodovat; *zvíře/mazlíček* – preferující zacházení se svou osobou jako s druhem zvířete, často pes, ale např. i kuň, prase a další, včetně psychické kontroly, výcviku, ale i mazlení; *fetišista* – s dominující potřebou svého fetiše v podobě různých materiálů, objektů nebo aktivit, skrze které je pak ovládán. Různí autoři pak definují konsensuální sadomasochistické praktiky vždy několika vybranými charakteristikami, ale v podstatě jsou si definice velmi podobné (viz níže).

Tab. 1: Charakteristiky konsensuálního sadomasochismu (srovnání)

Sandnabba a kol. ⁵¹	Weinberg a kol. ⁵²
vztah určený nadřizeností a podřizeností	dominance a submisivita
působená bolest je vnímána zúčastněnými osobami pozitivně jako příjemná	hraní rolí
hraní rolí a fantazie	konsensualita
přítomnost ponižování partnera (opět vnímáno pozitivně)	sexuální kontext
fetišismus (užívání věcí, materiálů, které jsou objekty zájmu)	společenské vymezení*
ritualizované aktivity (výprask, spoutání apod.)	-

*Pozn: zúčastněné osoby definují dané konání jako sadomasochistické

Sexuální sadismus, stejně jako masochismus, může mít mnoho podob a kombinací s dalšími sexuálními odchylkami či parafiliiemi⁵³. Některé formy sadismu jsou považovány za diskutabilní z hlediska bezpečnosti, jiné jsou ale mírné a nezahrnují aktivity ohrožující život, zdraví, a hlavně nekonsensuální praktiky. Míra preference se dle Bricheína⁵⁴ odvíjí též od toho, zda je dotyčná osoba sexuálně vzrušována pouze a jedině specifickým nekonvenčním sexuálním chováním (či předmětem) a jiné formy sexuálního aktu zůstávají mimo jeho/její zájem. Existují též jedinci s vyhraněnou preferencí, kteří nejsou absolutně vzrušováni konvenčním sexuálním chováním a takovou formu sexu buď podstupují z pocitu

⁵¹ Sandnabba N. K., Santtila, P., Alison, L., & Nordling N. (2002). Demographic, sexual behaviour, family background and abuse experiences of practitioners of sadomasochistic sex: a review of recent research. *Sexual and Relationship Therapy*, 17 (1): 39–55.

⁵² Weinberg, T. S., Williams, C. J., & Moser, Ch. (1984). The Social Constituents of Sadomasochism. *Social Problems*. 31 (4): 379–389.

⁵³ Pozn.: více viz podkapitola 1.2.2

⁵⁴ Bricheín, S. (1996). *Sexuální delikventi z pohledu psychiatrické sexuologie*. Praha: Psychiatrické centrum.

nutnosti, odmítají ji nebo jí dokonce vůbec nejsou fyzicky schopni. Jiní autoři⁵⁵ uvažují o sadomasochismu jako o všem od celkového životního stylu až po občasné zařazení těchto aktivit do sexuálního života, který lze označit za zcela obvyklý, běžný, konvenční. O tomto pojetí více pojednáme dále v této kapitole.

Takovým nerizikovým příkladem těchto aktivit je partnerský sadomasochismus, kdy v ideálním případě oba partneři preferují (částečně nebo jako celek) konsensuální násilné sexuální aktivity a jsou v těchto aktivitách kompatibilní. Jejich aktivity nejsou doprovázeny žádnými negativními pocity, distresem apod.⁵⁶ Pospíšil, český psycholog zabývající se dlouhodobě sexuálními variacemi, dodává: „BDSM praktiky jsou založeny na velké vzájemné důvěře a pevných partnerských základech. Tím, že se znají (*partneři, pozn. autorky*) a jsou na stejné vlně, mohou zůstat třeba i na úrovni slov či gest. Není potřeba obrovská vybavená mučírna nebo sto ran bičem.“⁵⁷

Z výše uvedeného popisu se jeví, že sadismus a masochismus, podobně jako dominance a submise, jsou protipóly jedné přímky⁵⁸, které se mohou velmi dobře doplňovat. Existují i jedinci, kteří se definují jako tzv. „switch“, čímž deklarují prostupnost těchto preferencí. Tato prostupná preference, kdy se jedinec situačně pohybuje na již zmíněné přímce mezi dominancí a submisí a/nebo sadismem a masochismem, není jevem zcela neobvyklým. Může se jednat o střídání chování v určitých situacích nebo v návaznosti na konkrétního partnera/různé partnery.

Ve spojení se sadomasochismem se hojně setkáváme také s pojmem BDSM. Jedná se o zkratku užívanou pro aktivity sadistické, masochistické, sadomasochistické, bondage, aktivity spojované se sexuální dominancí a submisí. BDSM jako složenina několika slov vyjadřuje sexuální preferenci a aktivity s ní spojené.

- **BD, B&D = Bondage a disciplína:** aktivity zahrnující svazování, omezování v pohybu, nejčastěji za použití provazů i jiných pomůcek, ale také výcvikové aktivity. „B&D podle některých definic splývá s D/s a podle jiných se překrývá spíše s fyzickým SM. Pomáhá uvědomit si, zda jedinec preferuje pocit podřízenosti či nadřízenosti, nebo spíše určitou sexuální praktiku.“⁵⁹

⁵⁵ Kolmes, K., Stock, W., & Moser, C. (2006). Investigating bias in psychotherapy with BDSM clients. *Journal of Homosexuality*, 50 (2-3): 301-324. doi:10.1300/J082v50n02_15.

⁵⁶ Weiss, P. (2010). *Sexuologie*. Praha: Grada, s. 474.

⁵⁷ Medical Information Service. (2017). Zájem o BDSM praktiky roste. Zlepšují zdraví i psychickou pohodu. *Mednews.cz* [online]. ©2019 [cit. 2020-05-06]. Dostupné z: <https://www.mednews.cz/mezi-cechy-rapidne-roste-zajem-o-bdsm-praktiky-zlepsuji-zdravi-i-psychickou-pohodu/>.

⁵⁸ Ellis, H. (1972). *Psychology of Sex: A Manual for Students*. New York: Emerson Books.

⁵⁹ Jozífková, E. (2017). Otázky a odpovědi: Co znamená BDSM, D/s, fyzické SM, B&D, leathersex? *En.k.net* [online]. [cit. 2019-10-26]. Dostupné z: http://www.en-k.net/questions/otazka2_1.html.

- **SM, S/m = sadismus, masochismus, sadomasochismus:** praktiky zahrnující aktivity zaměřující se na tělesno, způsobující fyzický diskomfort či bolest v různé míře, často za využití pomůcek ke způsobování bolesti určených (důtky, bič, vařečka, svorky, skřípce apod.). Osoby zaměřené na „fyzické SM“ vnímají při sexuální aktivitě jako vzrušující podněty (nebo představu podnětů), které u ostatních osob většinou vyvolávají dojem či pocit bolesti nebo nepříjemného tlaku. Většina lékařů i veřejnosti si pod pojmem sadomasochismus představuje právě tyto osoby a jejich sexuální praktiky.⁶⁰ Přitom některé definice nehovoří o masochismu jako o vzrušení z fyzické bolesti, ale spíše silným podnětem ve specifickém kontextu. V případě, že by kontext ustal nebo by chyběl, bolestný podnět by byl nepříjemný a nežádoucí pravděpodobně tak, jako pro běžnou populaci. Často navíc stačí ke vzrušení jen představy o takové aktivitě, nízká míra reálně užitého fyzického násilí nebo symbolika bolesti.⁶¹ Sexuální vzrušení způsobené či zesílené přímo bolestivým podnětem se nazývá algolagnie⁶², přičemž se nemusí jednat o bolest způsobenou jinou osobou, ale o působení bolesti sám sobě jako součást autoerotismu⁶³. Zatímco část autorů věnujících se tématu sadomasochismu a BDSM nehovoří o masochismu jako synonymu či ekvivalentu algolagnie, jiné, především medicínské prameny⁶⁴, pojmy spojují, včetně zahrnutí protipólu, tedy sadismu.
- **DS, D/s = dominance a submitivita:** přístupy projevující se spíše v psychosociální rovině, nadřazený/podřízený přístup⁶⁵, např.: verbální rozkazy, urážky, ponížení, uplatňování psychického nátlaku. Pojmy jsou často zaměňované či splývají s SM, nicméně některé komunity participantů je oddělují.⁶⁶

BDSM⁺ znamená být „BDSM pozitivní“, tedy být nějakým způsobem zainteresovaný v těchto praktikách, ne nutně svou danou sexuální preferencí, ale i sexuální, ba i nesexuální

⁶⁰ Jozífková, E. 2017. Otázky a odpovědi: Co znamená BDSM, D/s, fyzické SM, B&D, leathersex? *En.k.net* [online]. [cit. 2019-10-26]. Dostupné z: http://www.en-k.net/questions/otazka2_1.html.

⁶¹ Weinberg, T. S., Williams, C. J., & Moser, Ch. (1984). The Social Constituents of Sadomasochism. *Social Problems*. 31 (4): 379–389.

⁶² Ellis, H. (1972). *Psychology of Sex: A Manual for Students*. New York: Emerson Books, p. 198.

⁶³ *Akademický slovník cizích slov*. (1998). Praha: Academia, s. 82.

⁶⁴ Velký lékařský slovník: Algolagnie. *Lekarske.slovniky.cz* [online]. 2020 [cit. 2019-10-28]. Dostupné z: <http://lekarske.slovniky.cz/pojem/algolagnie>.

⁶⁵ Henkin, W. A., & Holiday, S. (2003). *Consensual Sadomasochism*. Los Angeles: Deadalus Publishing Company.

⁶⁶ Tamtéž.

zálibou v BDSM hrách, akcích či setkáních. Pospíšilová⁶⁷ dělí osoby praktikující BDSM dle jejich motivace:

- **Menšinová sexuální variace**, kterou nemusí být nutně pouze sadomasochismus. BDSM nabízí možnost konsensuální realizace ne zcela běžných sexuálních preferencí a jejich kombinací.
- **BDSM aktivity jako hobby**, kdy plní stejnou rekreační funkci jako jiné záliby (sport, umění apod.).

Typicky je pro tyto aktivity též používán název **power exchange**⁶⁸, což můžeme volně přeložit jako přerozdělení moci, v praxi znamená, že submisivní/masochisticky orientovaný jedinec část své moci nad sebou samým přenechává či ji vkládá do rukou dominanty/sadisticky laděného jedince.

BDSM je možno vnímat jako zaštiťující pojem a též dnes již běžně užívanou a zpopularizovanou zkratku pro celou paletu více či méně sexuálních aktivit, ovšem vždy s odkazem na dobrovolnost. Nejen v laickém uvažování, ale také v některých publikacích ovšem BDSM splývá s pojmem sadomasochismus, na což odkazuje např. Williams⁶⁹. V přesnějším pojetí by měl být pojem BDSM nadřazený pojmu sadomasochismus, jelikož v sobě skrývá více možných alternativ chování a praktik včetně akcentu na volnočasový a zábavní aspekt BDSM.

Jinou optikou by se ovšem jednalo o částečné prolnutí sadomasochismu s BDSM praktikami, jelikož v případě sadomasochismu se jedná o sexuální preferenci/variaci jakožto trvalou charakteristiku osobnosti, kdežto BDSM ne nutně zahrnuje trvalou preferenci těchto aktivit oproti konvenčním formám, tzv. „vanilkového“ sexu, jak je mu přezdíváno ze strany osob s preferencí sadomasochismu. Zálibu v BDSM a experimentování v této oblasti pro běžné páry vnímá pozitivně i Pospíšilová: „Dosud nebylo potvrzeno, že by lidé, kteří tyto aktivity provozují, trpěli v porovnání s jinými více psychickými či sexuálními obtížemi, je to spíše naopak. Dnes dokonce víme, že tyto aktivity jsou pro řadu lidí jedním ze způsobů, jak se vypořádat s každodenním stresem a uvolnit se, což je z hlediska psychohygieny

⁶⁷ Pospíšilová, Z. (2018). Queer: BDSM pro mírně pokročilé. *Ceskatelevize.cz* [online]. 26. 4. 2018 [cit. 2020-06-09]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/10520528904-queer/218562210900006-bdsm-pro-mirne-pokrocile/>.

⁶⁸ Meijer, H. (2019). Abuse vs Erotic Power Exchange. *Sexsupport.org* [online]. [cit. 2019-10-26]. Available from: <https://sexsupport.org/abusevsere.html>.

⁶⁹ Williams, J. (2016). Sadomasochism to BDSM: Discourse Across Disciplines. *Limina: A Journal of Historical and Cultural Studies*, 22 (1): 67–83.

důležitá prevence.“⁷⁰ Mýtus založený na tvrzení, že se v BDSM praktikách u praktikujících osob odráží jakési trauma z minulosti, vyvracejí i výzkumy Sandnabby a kol.⁷¹ a dalších⁷². Ve svém rozsáhlém výzkumu došel ke stejným závěrům i výzkum z USA, v jehož čtyřtisícovém vzorku americké populace nebyla nalezena žádná souvislost mezi historií sexuální viktimizace a představami o konsensuálním násilném sexu. Tento výzkum též nepotvrdil souvislost mezi mírou sebe-uznání/sebevědomí a těmito představami.⁷³ Tyto poznatky tak vyvrací i mýty o tom, že submisivní jedinec má typicky nízké sebevědomí a jedná se o osobnost obecně submisivní. Toto vše také přispívá k psychologické destigmatizaci osob, které jsou nějakým způsobem s BDSM spojeny, ať už pouze fantaziemi, nebo i samotným jednáním.

Z amerického výzkumu z 90. let navíc vyplývá, že do svého sexuálního života implikuje prvky BDSM asi 5–10 % tamější populace, přičemž míra použitého konsensuálního sexuálního násilí je spíše mírná nebo jen symbolická.⁷⁴ Jiné americké výzkumy představují velmi obdobná čísla v populaci. Autoři⁷⁵ např. hovoří o 11 % žen a 14 % mužů v USA, kteří někdy vyzkoušeli sadomasochisticky laděný sex, přičemž vlastnictví sadomasochistických sexuálních pomůcek bylo zjištěno u necelých 10 % domácností. Australané zase podle výzkumu Richterse a kol.⁷⁶ praktikovali sadomasochistický sex v rozmezí od 1,4–2 % dotázaných⁷⁷. Americká studie publikována v roce 2017 hovoří o reprezentativním výzkumu 2021 Američanů nad 18 let a jejich zkušenostech s BDSM. Otázky byly položeny tak, že respondent odpovídal, zda v rámci svého sexuálního života vyzkoušel různé BDSM aktivity lehčího charakteru. Okolo pětiny všech dotázaných mužů a žen uvedlo svazování v rámci sexu, okolo 30 % respondentů též

⁷⁰ Medical Information Service. (2017). Zájem o BDSM praktiky roste. Zlepšují zdraví i psychickou pohodu. *Mednews.cz* [online]. ©2019 [cit. 05-05-2020]. Dostupné z: <https://www.mednews.cz/mezi-cechy-rapidne-roste-zajem-o-bdsm-praktiky-zlepsuji-zdravi-i-psychickou-pohodu/>.

⁷¹ Sandnabba N. K., Santtila, P., Alison, L., & Nordling, N. (2002). Demographic, sexual behaviour, family background and abuse experiences of practitioners of sadomasochistic sex: a review of recent research. *Sexual and Relationship Therapy*. 17 (1): 39–55.

⁷² Richters, J., De Visser, R., Grulich, A., & Rissel, C. (2008). Demographic and psychosocial features of participants in BDSM sex: Data from a national survey. *Journal of Sex Research*. 45 (2): 98–99.

⁷³ Lehmilller, J. (2020). How Many People Have Fantasized About Forcing Sex On Others? *Lehmilller.com* [online]. 11. 3. 2020 [cit. 2020-03-11]. Available from: <https://www.lehmilller.com/blog/2020/3/11/how-many-people-have-fantasized-about-forcing-sex-on-others>.

⁷⁴ Reinisch, J. M., & Beasley, R. (1990). *Kinsley Institute New Report on Sex*. St. Martins Press.

⁷⁵ Janus S. S., Janus C. L. (1993). *The Janus Report on Sexual Behavior*. New York: John Wiley & Sons.

⁷⁶ Richters, J., Grulich, A. E., De Visser, R. O., Smith, A. M. A., Rissel, C. E. (2003). Sex in Australia: Autoerotic, esoteric and other sexual practices engaged in by a representative sample of adults. *Australian And New Zealand Journal Of Public Health*. 27 (2): 180–190.

⁷⁷ Pozn.: Do studie bylo zahrnuto 19307 respondentů.

hovořilo o zařazení výprasku, o něco méně pak o hravější formě bičování, přes 4 % mužů a 2,6 % žen navštívilo BDSM party či klub.⁷⁸

V roce 1997 byl publikován nereprezentativní výzkum amerických studentů zaměřený na sexuální chování, který doložil, že BDSM laděné fantazie působí eroticky vzrušivě na 8-9 % dotazovaných, z toho vlastní BDSM fantazie připustilo mezi 9 % a 21 % dotazovaných skupin s vyšším výskytem u homosexuálních a bisexuálních mužů a žen. Praktickou zkušenost s BDSM aktivitami uvedlo 6 % dotázaných studentů.⁷⁹ Byť se jedná o výzkum nereprezentativní, autoři poukazují na velmi srovnatelné výsledky s dalšími podobnými výzkumy v rámci americké populace.

Podle informací z několika dalších vybraných výzkumů lidé nezahrnují BDSM aktivity do svého sexuálního života pouze za účelem „okořenit běžný sex“, ale též za účelem seberozvoje, (znovu)nalezení sebe sama, či posílení sebevědomí⁸⁰. Implikace těchto praktik může mít pozitivní dopady v podobě posílení intimity a důvěry v partnerském intimním životě.⁸¹ Participantů navíc mohou oproti běžné populaci disponovat vyšší mírou životní spokojenosti, otevřenosti vůči novým situacím a změnám, svědomitosti a vykazují vyšší míru extravertze. Navíc se u BDSM aktivních osob vyskytuje nižší míra neuroticismu.^{82; 83} Někteří autoři proto hovoří až o terapeutickém účinku těchto aktivit⁸⁴, jelikož mají celkově pozitivní dopady na lidskou psychiku.

Existují též názory, že BDSM aktivity svým charakterem v současnosti spadají do konceptu volnočasových aktivit obecně a daly by se zařadit po boku lyžování, horolezectví a dalších. Autoři těchto myšlenek poznamenávají, že pokud se na BDSM podíváme optikou rekreačních a volnočasových aktivit, sníží se tam stigma, kterým bylo/je BDSM zatíženo kvůli svému (dřívějšímu) parafilickému zařazení.⁸⁵

⁷⁸ Lehmilller, J. (2017). How Many Americans Have Tried BDSM? (Infographic). *Lehmilller.com* [online]. 16. 8. 2017 [cit. 2020-08-06]. Dostupné z: <https://www.lehmilller.com/blog/2017/8/16/how-many-americans-have-had-a-bdsm-experience-infographic?rq=BDSM>.

⁷⁹ Elliott, L., & Brantley, C. (1997). *Sex on Campus*. New York: Random House.

⁸⁰ Pozn.: více viz podkapitola 2.2.

⁸¹ Česká televize. (2018). Queer: BDSM pro mírně pokročilé. *Ceskatelevize.cz* [online]. 26. 4. 2018 [cit. 2020-05-06]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/10520528904-queer/218562210900006-bdsm-pro-mirne-pokrocile/>.

⁸² Wismeijer, A. A. J., & Van Assen, A. L. M. (2013). Psychological Characteristics of BDSM Practitioners. *The Journal of Sexual Medicine*, 10 (8): 1943–1952.

⁸³ Hébert, A., & Weaver, A. (2014). An examination of personality characteristics associated with BDSM orientations. *Canadian Journal of Human Sexuality*, 23 (2): 106–115.

⁸⁴ Hébert, A., & Weaver, A. (2015). Perks, problems, and the people who play: qualitative exploration of dominant and submissive BDSM roles. *Canadian Journal of Human Sexuality*, 24 (1): 49–62.

⁸⁵ Williams, D. J., Prior, E. E., Alvarado, T., Thomas, J. N., & Christensen, M. C. (2016). Is Bondage and Discipline, Dominance and Submission, and Sadomasochism Recreational Leisure? A Descriptive Exploratory Investigation. *Journal of Sexual Medicine*, 13 (7): 1091–1094.

Další specifické aspekty konsenzuálního sadismu a masochismu

V některých, a je nutno říct, že poměrně četně se vyskytujících případech, se nejedná ani o jeden z výše zmíněných druhů BDSM chování. Jedná se o více či méně časté fantazie, popř. i drobnou realizaci některých praktik, které bychom do balíčku BDSM mohli vřadit. Capponi a kol.⁸⁶ hovoří o tzv. „ideatorním sadismu“, kdy jsou sexuální preference tohoto typu uspokojovány pouze na úrovni fantazií, popř. za vizuální podpory (např. pornografického materiálu). Nedochází tak vůbec k fyzickému kontaktu osob.

Lehmiller⁸⁷ se dotazoval 4000 osob v USA na sexuální fantazii, kde by oni někoho nutili násilím k sexu. Tyto fantazie potvrdilo 20 % dotazovaných žen, 38 % dotazovaných mužů a 38 % dotazovaných pohlavně nebinárních osob. Od 4 do 9 % dotázaných uvedlo tyto fantazie jako časté. Ovšem autor zmiňuje, že fantazie, kde je dotazovaný sám nucen k sexu jinou osobou, je častější. Abychom upřesnili charakter nuceného sexu, který se objevuje ve fantaziích, jedná se dle dotazovaných o konsenzuální sex, o domluvené překonávání odporu, který je ovšem součástí souhlasu „nucené“ osoby. O něco vyšší čísla zmiňují výsledky výzkumu kanadské populace v podobě 1516 dospělých jedinců⁸⁸, ze kterých vyplývá, že konkrétně o svazování, tedy bondage, při sexu měla fantazie celá polovina dotázaných mužů a téměř polovina žen, a navíc se běžně vyskytovaly fantazie obsahující dominanci a submisi – dle autorů byly tyto dvě fantazie i korelovány mezi sebou.

Lehmiller⁸⁹ dále uvažuje o možných socio-psychologických prediktorech těchto fantazií a předkládá několik zajímavých souvislostí. Zmiňuje souvislost mezi aktivní imaginací a BDSM fantaziemi, poznamenává ovšem, že lidé, kteří více fantazírují obecně, mají sklon k fantaziím týkajících se násilného (konsenzuálního) sexu, a to v obou protipólech, tedy jak v roli dominantní, tak submisivní. Stejně tak se více tyto fantazie objevovaly u lidí, kteří oddělují emoce (lásku) a sex (fyzický akt). Častěji se tedy oba dva typy fantazií (dominantní/submisivní role) vyskytovaly v souvislosti se zvýšenou mírou touhy po senzaci a vzrušení. Očekávanou souvislostí je spojení mezi konsenzuálním násilným sexem a dalšími fantaziemi o BDSM.

⁸⁶ Capponi, V., Hajnová, R., & Novák, T. (1994). *Sexuologický slovník*. Praha: Grada. s. 114.

⁸⁷ Lehmiller, J. (2020). How Many People Have Fantasized About Forcing Sex On Others? *Lehmiller.com* [online]. 11. 3. 2020 [cit. 2020-03-11]. Available from: <https://www.lehmiller.com/blog/2020/3/11/how-many-people-have-fantasized-about-forcing-sex-on-others>.

⁸⁸ Joyal, C. C., Cossette, A., & Lapierre, V. (2015). What Exactly Is an Unusual Sexual Fantasy? *The Journal of Sexual Medicine*, 12 (2): 328–340.

⁸⁹ Lehmiller, J. (2020). How Many People Have Fantasized About Forcing Sex On Others? *Lehmiller.com* [online]. 11. 3. 2020 [cit. 2020-03-11]. Available from: <https://www.lehmiller.com/blog/2020/3/11/how-many-people-have-fantasized-about-forcing-sex-on-others>.

Na ideatorní projevy, tedy přítomnost fantazií, se ptají čím dál častěji i mediální pořady zaměřené na osvětu širší veřejnosti. Některé dnes již známé až vůdčí osobnosti české scény zaměřené na konsensuální sexuální násilné praktiky veřejně pro tyto pořady popisují, že tyto představy měly již v dětství či dospívání.⁹⁰ Jednalo se např. o symbolické akty jako nasazování obojku či spoutávání jiné osoby (hra na indiány, policisty apod.). Nikdy ovšem nešlo o nesouhlasné aktivity.

Kromě fantazijní podoby či velmi zřídka praktikovaných aktivit během partnerského sexu můžeme nalézt i jedince, kteří nevnímají své BDSM aktivity jako sexuální v daném okamžiku (využívají své BDSM aktivity následně jako erotickou fantazii, nebo také vůbec), popř. je vnímají se sexuálním podtextem jen v určitých situacích. Drozenová⁹¹ např. uvádí, že někteří participanti „...praktikují například bondage nebo spanking pouze se stejně zaměřenými přáteli (a bez sexuálního kontextu), ale nikoliv s partnerem.“ Odlišení intimní roviny a roviny „zábavní“ popisuje více lidí, kteří se BDSM aktivit účastní. Některí performeři^{92; 93}, kteří provozují určité BDSM aktivity veřejně či právě mimo svůj partnerský vztah, popisují toto chování jako oddělené od sexuálního vzrušení, jako aktivity pro zábavu a pro ostatní, nebo aby se předvedli, což může, ale nemusí, být jejich přidruženou zálibou. Obdobně můžeme uvažovat o této variaci v nesexuálním kontextu i v případě placených forem BDSM (služby⁹⁴ či performance).

Pro část participantů ovšem může být BDSM celkový životní styl spojený silně se sexualitou, obživou a prací, ba dokonce s vlastní odlišnou morálkou. Jedná se o lidi celkově velmi otevřené v sexuální oblasti, čímž přilákají specifické diváky a příznivce z řad exhibicionistů, fetišistů, queer, bizzare a kinky komunity.^{95; 96} Ať zvolíme jakoukoli optiku pro posuzování konsensuálních násilných praktik, nelze dojít k jasným závěrům v definicích

⁹⁰ Fiala, P., & Klesnil, M. (2019). Padesát odstínů po česku. S kamerou mezi členy BDSM scény. *Seznamzpravy.cz* [online]. 31. 12. 2019 [cit. 2020-05-05]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/padesat-odstinu-po-cesku-s-kamerou-mezi-cleny-bdsm-sceny-82373>.

⁹¹ Drozenová, A. (2017). *Empatie u lidí praktikujících BDSM*. Bakalářská práce. Olomouc: Filozofická fakulta, Univerzita Palackého v Olomouci.

⁹² Česká televize. (2015). Queer: Shibari Kimbaku. *Ceskatelevize.cz* [online]. [cit. 2020-02-01]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/10520528904-queer/215562210900009-shibari-kinbaku/>.

⁹³ Strakatý, Č. (2020). Prostor X: Edna: Ženské tělo je krásnější svázané, mě to vzrušuje, slyším volání a po sebevraždě mámy nechci žít ve lži. *Reflex.cz* [online]. 15. 3. 2020 [cit. 2020-05-05]. Dostupné z: <https://www.reflex.cz/clanek/prostor-x/100198/edna-zenske-telo-je-krasnejsi-svazane-me-to-vzrusuje-slysim-volani-a-po-sebevrazde-mamy-nechci-zit-ve-lzi.html>.

⁹⁴ Pozn.: více viz podkapitola 2.4

⁹⁵ Fiala, P., & Klesnil, M. (2019). Padesát odstínů po česku. S kamerou mezi členy BDSM scény. *Seznamzpravy.cz* [online]. 31. 12. 2019 [cit. 2020-05-05]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/padesat-odstinu-po-cesku-s-kamerou-mezi-cleny-bdsm-sceny-82373>.

⁹⁶ S&MProject. (2015). Kdo jsme. *S&MProject.org* [online]. ©2015 [cit. 2020-05-05]. Dostupné z: <http://www.smpproject.org/cs/#ab-show>

či kategorizaci. Přikláníme se k tvrzení Jozífkové⁹⁷, že se mnohé projevy preferencí mohou různě překrývat a též nelze u většiny BDSM⁺ osob popsat s jistotou, co jest chováním pro jedince původním, ritualizovaným a (sub)kulturně či komunitně ovlivněným.

Proč ovšem tyto praktiky zažívají svůj mainstreamový vzestup až dnes? Ve své původní podobě, která se zapsala i do starších verzí diagnostických manuálů, je sadismus vnímán jako negativní a nebezpečná deviace, kdy je sadista uspokojován týráním jiné osoby bez ohledu na její (ne)souhlas, mnohdy je spíše nesouhlasem motivován. V tomto případě se ale nejedná o konsensuální sadomasochismus ani sexuální variaci, ale o sexuální patologii. Navíc jsou tyto definice zatíženy abnormální anamnézou, kdy se tato preference objevuje ve spojení se sadistickým/masochistickým zážitkem z dětství. Odborná veřejnost se tak setkávala s nekonsensuální formou sadismu a extrémními případy sadomasochismu.⁹⁸ Není proto divu, že tomu dlouhá léta pojetí sadomasochismu obecně odpovídalo.

Poznamenejme ještě stručně, co za konsensuální sadomasochistické praktiky není rozhodně považováno, a čemuž se tedy tato práce dále více nevěnuje. Weiss a kol.⁹⁹ zmiňují dva druhy nebezpečného sexuálního sadistického chování: patologickou sexuální agresivitu, kdy je pachatel vzrušován překonáváním odporu své oběti, a agresivní sadismus. V obou případech hovoříme o termínech pachatel a oběť, kdy pachatel svou oběť před sexuálním stykem znehybňuje, v některých případech usmrcením. Další formy sexuálního násilí bez vědomé akceptace obou stran jsou též naprosto nežádoucí. Za nezbytnou nutnost považujeme ještě zdůraznit, že konsensuální sadomasochistické praktiky nikdy nevytváří již zmíněný vztah pachatel–oběť a po ukončení aktivit nezůstává nikdo ze zúčastněných poškozen psychicky a obvykle ani fyzicky¹⁰⁰. Vynucené sexuální aktivity a sexuální násilí jako součást domácího násilí definují autoři jako intimní teror s traumatizujícími dopady na oběť.^{101; 102; 103} Konsensuální sadomasochismus se proto od jakýchkoli takových praktik distancuje.

⁹⁷ Jozífková, E. (2016). *Hierarchie a chování člověka: BDSM jako alternativní sexuální chování*. Disertační práce. Praha: 1. lékařská fakulta, Karlova Univerzita, s. 29.

⁹⁸ Weinberg, T. S. 2006. Sadomasochism and the social sciences: A review of the sociological and socialpsychological literature. *Journal of Homosexuality*, 50 (2-3): 17–40.

⁹⁹ Weiss, P. (2010). *Sexuologie*. Praha: Grada, s. 472–473.

¹⁰⁰ Pozn.: Fyzické známky na těle po sadomasochistických praktikách jsou diskutovaným tématem na komunitních BDSM stránkách. Uživatelé se shodují, že nesmí dojít k trvalému ani dlouhodobému fyzickému poškození, ale drobné modřiny, oděrky, otláčeniny mohou být součástí dohodnutých praktik.

¹⁰¹ Johnson, M. P. (2008). *A typology of domestic violence*. Lebanon: Northeastern University Press.

¹⁰² Pikálková, S., Podaná, Z., & Buriánek, J. (2015). *Ženy jako oběti partnerského násilí: Sociologická perspektiva*. Praha: Sociologické nakladatelství SLON.

¹⁰³ Ševčík, D., & Špatenková, N. (2011). *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. Praha: Portál.

Na základě výše zmíněných informací se začaly již začátkem 21. století formovat snahy o depatologizaci a destigmatizaci sadomasochismu v jeho konsensuální podobě. Nebyly to jen snahy samotných příznivců BDSM, ale i veřejnosti odborné¹⁰⁴, což přispělo k informování širší veřejnosti o společenské nutnosti změnit diagnostický i právě společenský pohled na tyto praktiky. Jaskanwaljeet¹⁰⁵ upozorňuje též na fakt, že BDSM⁺ osoby se nijak fyzicky ani mentálně neodlišují od běžné populace v rovině duševní ani fyzické a zcela normálně v ní fungují. Tento fakt přispívá k normalizaci konsensuálního sexuálního násilí ve společnosti.

1.2.1 Normalizace konsensuálního sexuálního násilí

Postupně zvyšující se normalizace a popularizace konsensuálních násilných aktivit si všimli i Hanna¹⁰⁶ a Weiss¹⁰⁷ – společnost začíná tyto praktiky vnímat postupně jako běžné. Murín a Weiss¹⁰⁸ v roce 2004 uvedli, že celou jednu čtvrtinu obratu australských sexshopů tvořil v té době prodej sexuálních pomůcek a potřeb pro BDSM. Je jisté, že se jednalo i o pomůcky koupené za účelem experimentování v sexuální oblasti. Po vstupu knižního bestselleru *Fifty Shades*¹⁰⁹ na trh a následně na plátna kin využil sexuální průmysl též příležitost a vyslal na trh celou paletu sexuálních pomůcek ve stylu *Fifty Shades*, které od roku 2014 zaplavily tento druh trhu. Tyto pomůcky jsou primárně určeny pro širší veřejnost a fanoušky filmu.

BDSM, sadomasochistické hry a další formy sexuálních variací se stávají záležitostí mainstreamu.¹¹⁰ Obdobný trend sledujeme i v České republice: „*Nárůst poptávky o pomůcky spadající do kategorie BDSM roste každý rok o 30 až 40 procent. Poměr mužů a žen je mezi zákazníky v podstatě vyrovnaný. Nejčastěji jsou to pak mladí lidé mezi pětadvaceti a pětatřiceti lety*, uvedl Adam Durčák ze sexshopu *Růžový slon* s tím, že se mezi zákazníky začínají objevovat i zájemci mnohem vyššího věku.“¹¹¹ Nejen díky

¹⁰⁴ Pozn.: např. profesorka Peggy Kleinplatz, University of Ottawa, a doktor Charles Moser, president of The Diverse Sexualities Research and Education Institute, San Francisco.

¹⁰⁵ Jaskanwaljeet, K. (2014). Bondage/Discipline, Dominance/Submission, Sadism/Masochism – The Emerging Subculture. *UC Merced Undergraduate Research Journal*, 7 (2): 68–73.

¹⁰⁶ Hanna, C. (2001). Sex is not a sport: Consent and violence in criminal law. *Boston College Law Review*, 42 (2): 239–290.

¹⁰⁷ Weiss, M. D. (2006). Mainstreaming kink: the politics of BDSM representation in U.S. popular media. *Journal of Homosexuality*, 50 (2–3): 103–130.

¹⁰⁸ Murín, G., & Weiss, P. (2004). *Abeceda tělesné lásky*. Praha: Triton, s. 152.

¹⁰⁹ Pozn.: Slavná knižní trilogie britské autorky E. L. James, první kniha vyšla roku 2011 (zfilmována 2015), následována dalšími dvěma díly v roce 2012 (zfilmováno 2017 a 2018).

¹¹⁰ Weiss, M. D. (2006). Mainstreaming kink: the politics of BDSM representation in U.S. popular media. *Journal of Homosexuality*, 50 (2–3): 103–130.

¹¹¹ Chalupa, M. (2017). Zájem o BDSM praktiky roste. Zlepšují zdraví i psychickou pohodu. *Varias.cz* [online]. [cit. 2020-06-09]. Dostupné z: <http://varias.cz/zajem-o-bdsm-praktiky-roste/>.

popularizovanému filmu ovšem dochází ke komodifikaci BDSM symbolů, což může mylně vzbuzovat dojem přijetí sadomasochistické variace ze strany většinové společnosti. Tato komodifikace neznamena současně porozumění subkultuře BDSM, ani její akceptaci. Spíše se jedná o fascinaci něčím neznámým a mnohdy stále vnímaným jako deviantní.¹¹²

O zájmu veřejnosti svědčí i vyhledávání pojmu BDSM na internetu. Společnost Google nabízí celosvětový přehled o trendu vyhledávání slovního spojení „BDSM meaning“, tedy lidé vyhledávají, co pojem BDSM znamená.

Graf 1: Trend vyhledávání spojení „BDSM meaning“ na Google¹¹³

Pozn: Celosvětové vyhledávání pojmu od 1. 1. 2013 do 12. 8. 2020. Informace o měřítku dle Google: Čísla představují relativní zájem ve vyhledávání vzhledem k nejvyššímu bodu grafu pro danou oblast a dobu. Hodnota 100 představuje nejvyšší popularitu výrazu. Hodnota 50 znamená, že měl výraz poloviční popularitu. Skóre 0 znamená, že pro výraz nebyl shromážděn dostatek dat.

Filmová premiéra výše zmíněného filmu *Fifty Shades* se v České republice konala 12. 2. 2015 stejně jako premiéra londýnská. Na výše zobrazeném grafu vidíme poměrně skokový nárůst vyhledávání pojmu po této premiéře. Obdobný nárůst ve vyhledávání lze sledovat i u dalších pojmů, včetně samotného BDSM. Můžeme tak usuzovat, že film měl značný vliv na vzbuzení celosvětového zájmu o BDSM. Otázkou zůstává, zda další části trilogie podpořili rostoucí sociální zájem či se již jedná o obecnější trend, na který media a velké filmové a knižní hity již nemají takový značný vliv jako na začátku.

Česká psycholožka Zdeňka Pospíšilová, věnující se této problematice již řadu let, ovšem varuje před některými mýty, které se objevily právě v knihách a filmech *Fifty Shades*, neboli Padesáti odstínech: „... třeba to, že člověk, který má potřebu to provozovat, to musí

¹¹² Drdová, L., & Saxonberg, S. (2019). Dilemmas of a subculture: An analysis of BDSM blogs about *Fifty Shades of Grey*. *Sexualities*: 1–22.

¹¹³ Google. (2020). Google Trends. BDSM meaning. *Google.com* [online]. 12. 8. 2020 [cit. 2020-08-12]. Available from: <https://trends.google.com/trends/explore?date=2013-01-01%202020-08-13&q=BDSM%20meaning>

provozovat na základě nějakého traumatu, že je to pro něj právě ta obrana, že se neumí uvolnit, musí mít věčně kontrolu nad situací a nad partnerkou, protože jinak by to nějakým způsobem nezvládnul, tu situaci. ... Ve skutečnosti to nemusí být o těch pomůckách, o tom prostředí, i když to může přispívat k tomu, aby to člověk prožíval nějak jakoby příjemněji, aby se třeba líp dostal do té role, ale vlastně to není potřeba. Co je na tom důležité, je ten psychický prožitek, který z toho pak člověk má.“¹¹⁴ Ke stejnému závěru došli ve své kvalitativní analýze blogů o knihách *Fifty Shades* i Drdová a Saxonberg¹¹⁵, kteří zaznamenali, že členové subkultury se v online prostředí též vyjadřovali k mýtům, které se ve filmech objevují, a to jak na straně dominantního aktéra, tak na straně aktérky následně prezentované v submisivní roli.

Pro zájemce o BDSM aktivity z řad široké veřejnosti vzniká ovšem už delší dobu také řada populárních, populárně-naučných či osvětových knih a knižních průvodců s touto tematikou^{116; 117; 118}, které se snaží podávat nezkrácené a mnohdy vědecky podložené informace tak, aby se vyhýbaly např. právě již zmíněným mýtům. Krom obecných průvodců se běžně objevují i knižní manuály zaměřené na sexuálně submisivní jedince^{119; 120} i jejich dominantní protějšky^{121; 122}.

K rozvoji tématu přispívá také zájem samotných výzkumníků z řad odborníků z praxe i akademické sféry. Na zahraniční scéně se v první polovině 20. století objevovaly vědecké články zabývající se různými aspekty sadomasochismu.^{123; 124} Byla to ovšem až

¹¹⁴ Pospíšilová, Z. (2018). Queer: BDSM pro mírně pokročilé. *Ceskatelevize.cz* [online]. 26. 4. 2018 [cit. 2020-06-09]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/10520528904-queer/218562210900006-bdsm-pro-mirne-pokrocile/>.

¹¹⁵ Drdová, L., & Saxonberg, S. (2019). Dilemmas of a subculture: An analysis of BDSM blogs about *Fifty Shades of Grey*. *Sexualities*, 1–22.

¹¹⁶ Black, A. (2014). *Pushing the Edge – A Bdsm Guide for Curious Couples Who Want to Explore Kinky Fantasies, Taboo Desires, & Forbidden Pleasures*. Bellingham: Red Pill Publishing.

¹¹⁷ De Lyon, M. (2015). *A Beginner's Guide to BDSM: How to Introduce BDSM into Your Bedroom*. Scotts Valley: Createspace Independent Publishing Platform.

¹¹⁸ Cramer, E. (2013). *Dom's Guide To Submissive Training Vol. 2: 25 Things You Must Know About Your New Sub Before Doing Anything Else. A Must Read For Any Dom/Master In A BDSM Relationship*. Scotts Valley: Createspace Independent Publishing Platform.

¹¹⁹ Larocco, M. (2016). *Submissive's Guide To BDSM Vol. 1: 66 Tips On How To Enjoy Happy & Healthy BDSM Relationship As A Sub*. Scotts Valley: Createspace Independent Publishing Platform.

¹²⁰ Kinsey, K. (2014). *How to be a Healthy and Happy Submissive*. Scotts Valley: Createspace Independent Publishing Platform.

¹²¹ Larocco, M. (2015). *Dom's Guide to Bdsm Vol. 1: 49 Must-Know Tips on How to Be the Perfect Dom/Master Your Submissive Will Truly Respect & Admire*. Scotts Valley: Createspace Independent Publishing Platform.

¹²² Cramer, E. (2013). *Dom's Guide To Submissive Training Vol. 2: 25 Things You Must Know About Your New Sub Before Doing Anything Else. A Must Read For Any Dom/Master In A BDSM Relationship*. Scotts Valley: Createspace Independent Publishing Platform.

¹²³ Wittels, F. (1946). Economic and Psychological Historiography. *American Journal of Sociology*, 51 (6): 527–532.

¹²⁴ Gutheil, E. A. (1947). A Rare Case of Sadomasochism. *American Journal of Psychotherapy*, 1 (1): 87–92.

druhá polovina minulého století, kdy téma sadomasochismu více proniklo do širší akademické veřejnosti, nejen jako téma psychiatrů a lékařů.^{125; 126; 127} Paralelně se uskutečnilo také několik zásadních reprezentativních výzkumů na téma BDSM.^{128; 129; 130; 131; 132; 133}

Na našem území doposud chyběl sociologický výzkum týkající se těchto praktik. Tento fakt je dán i nabízející se otázkou, zda je konsensuální sexuální násilí problémem sociologickým. Dlouhodobě rozvíjenou vědeckou polemiku nad touto problematikou v naší zemi prozatím postrádáme. Pokud bychom chtěli stručně zrevidovat výzkum spojený s partnerským sadomasochismem a pojmem BDSM na české scéně, nelze opomenout několik významných jmen. Velmi propracovaný je etologický výzkum tématu sexuální dominance a submise výzkumníků Jozífkové, Flégra a kol.^{134; 135; 136} Dominance a submise je v těchto výstupech pojímána jako součást hierarchizovaného chování známého z živočišné říše. Autoři mimo jiné prokázali, že „... sexuální vzrušení hierarchickým rozdílem představuje reprodukční strategii, a že vzrušení přehnaným zdůrazňováním hierarchického rozdílu (tj. BDSM, resp. D/s frakce BDSM) je jen zesíleným projevem této strategie.“¹³⁷

¹²⁵ Weinberg, T. S., Williams, C. J., & Moser, Ch. (1984). The Social Constituents of Sadomasochism. *Social Problems*, 31 (4): 379–389.

¹²⁶ Card, C. (1984). Review Essay: Sadomasochism And Sexual Preference. *Journal of Social Philosophy*, 15 (2): 42–52.

¹²⁷ Weinberg, T. S. (1987). Sadomasochism in the United States: A Review of Recent Sociological Literature. *Journal of Sex Research*, 23 (1): 50–69.

¹²⁸ Gebhard, P. (1969). Fetishism and sadomasochism. In Masserman, J. H. (ed.), *Dynamics of Deviant Sexuality*: 71–80. Grune and Stratton, New York.

¹²⁹ Spengler, A. (1977). Manifest sadomasochism of males: Results of an empirical study. *Arch. Sex. Behav.*, 6: 441–456.

¹³⁰ Weinberg, T. S., & Kamel, G. W. L. (1983). S & M: An introduction to the study of sadomasochism. In Weinberg, T., & Kamel, G. W. L. (eds.), *S and M: Studies in Sadomasochism*: 17–24. Buffalo, NY: Prometheus Books.

¹³¹ Janus, S. S., & Janus, C. L. (1993). *The Janus Report on Sexual Behavior*. John Wiley & Sons.

¹³² Donnelly, D., & Fraser, J. (1998). Gender Differences in Sado-Masochistic Arousal Among College Students. *Sex Roles*, 39: 391–407.

¹³³ Nordling, N., Sandnabba, N. K., & Santilla P. (2000). The Prevalence and Effects on Self-Reported Childhood Sexual Abuse Among Sadomasochistically Oriented Males and Females. *Journal of Child Sexual Abuse*, 9: 53–63.

¹³⁴ Jozífková E., & Flégr J. (2006). Dominance, submissivity (and homosexuality) in general population. Testing of evolutionary hypothesis of sadomasochism by internet-trap-method. *Neuroendocrinology Letters*, 27: 711–718.

¹³⁵ Jozífková, E., Konvička, M., & Flégr, J. (2014). Why do some women prefer submissive men? Hierarchically disparate couples reach higher reproductive success in European urban humans. *Neuroendocrinology Letters*, 35 (7): 594–601.

¹³⁶ Jozífková, E., Bartoš, L., & Flégr, J. (2012). Evolutional background of dominance/submissivity in sex and bondage: the two strategies? *Neuroendocrinology Letters*, 33: 636–642.

¹³⁷ Jozífková, E., & Konvička, M. (2009). Sexual Arousal by Higher – and Lower-Ranking Partner: Manifestation of a Mating Strategy? *Journal of Sexual Medicine*, 6 (12): 3327–3334.

Nemůžeme též opomenout kontinuální působení Pospíšilové a Pospíšila^{138; 139; 140}, kteří se věnují BDSM jak ve své psychologické praxi¹⁴¹, tak v lektorské¹⁴² a výzkumné činnosti. Další autorka a praktikující profesionální domina (Lenka Teremová)¹⁴³ tvoří zase významné pojítko mezi světem profesionální dominance, poradenstvím po páry a osvětou v podobě odborných i beletristických knih o BDSM. Nakonec, ale nikoli jako v řadě poslední, jmenujeme výzkum sociologického charakteru reprezentovaný na českém území prací Drdové¹⁴⁴ zaměřující se mimo jiné na symbolické hranice mezi BDSM subkulturou a mainstreamovou kulturou.

V České republice je tedy konsensuální násilné sexuální chování stále doménou spíše medicínských oborů jako je sexuologie a psychiatrie. Postupně si ovšem své místo hledá i v jiných oborech. K nalezení je i několik jednotek závěrečných studentských prací¹⁴⁵, které se věnují dílčím otázkám daného tématu a sociálních aspektů se přinejmenším dotýkají. Sexuální násilí je též tématem trestního práva, hlavně ve své nekonsensuální rovině. V současné době se ovšem právo musí vypořádat i s formou konsensuální. K tomuto tématu ovšem prozatím není zpracováno mnoho akademických zdrojů.¹⁴⁶

Pokud se vrátíme zpět k otázce, zda je sociologie vhodnou optikou pro zkoumání konsensuálních násilných praktik/konsensuálního sadomasochismu, odpovíme si kladně na základě výzkumů profesora Thomase S. Weinberga¹⁴⁷, který se věnuje přímo sociologii sadomasochismu. Podle něj nelze opomenout vliv prostředí sadomasochistické subkultury na chování jedince, které je ovlivňováno a podmiňováno působením dalších příslušníků subkultury a jejich sdílenými významy.¹⁴⁸ Dalšími dimenzemi BDSM, které bychom mohli

¹³⁸ Řezníčková, Z. (2011). *Proces coming outu u žen se zaměřením na BDSM: analýza výpovědí návštěvnic BDSM klubu v Praze*. Bakalářská práce. Praha: Fakulta humanitních studií, Karlova univerzita v Praze.

¹³⁹ Řezníčková, Z. (2018). *Vybrané charakteristiky osob, provozujících sadomasochistické aktivity*. Diplomová práce. Praha: Filozofická fakulta, Karlova univerzita.

¹⁴⁰ Pospíšil, M. (2013). *Vnitřní coming out u lidí praktikujících BDSM*. Diplomová práce. Olomouc: Filozofická fakulta, Univerzita Palackého.

¹⁴¹ Pozn.: věnují se tzv. kink-aware a poly-aware poradenství, tedy takovému poradenství, které rozumí i minoritním sexuálními preferencím a variacím a přijímá je.

¹⁴² Pozn.: projekty, přednášky, publikace dostupné na webu VARIAS: www.varias.cz

¹⁴³ Aradia. (2010). Aradia. *Aradia.cz* [online] 14. 2. 2020 [cit. 2020-07-20]. Dostupné z: <https://www.aradia.cz/cs/konzultace/>.

¹⁴⁴ Drdová, L. (2020). *From Steel to Plush: Symbolic Boundaries, Authenticity and Inauthenticity in the BDSM Subculture*. Disertační práce. Brno: Fakulta sociálních studií, Masarykova univerzita.

¹⁴⁵ Pozn.: viz příloha 4

¹⁴⁶ Špráchalová, L., & Krivánek, V. (2018). Legitimita konsensuálního sexuálního násilí z pohledu české veřejnosti. In Večerka, K. (ed.), *Vývojové změny sociálně patologických jevů v proměnách času. Konference sekce sociální patologie ČSS. Luhačovice, 28. – 30. dubna 2018*: 53–59. Praha: Česká sociologická společnost.

¹⁴⁷ Weinberg, T. S. (2020). *Sociology*. The Buffalo State: State University of New York. Available from: <https://sociology.buffalostate.edu/faculty/thomas-s-weinberg>.

¹⁴⁸ Weinberg, T. S., Williams, C. J., & Moser, Ch. (1984). The Social Constituents of Sadomasochism. *Social Problems*. 31 (4): 379–389.

označit za sociologické, jsou např. vliv médií na reprezentaci BDSM, depatologizace, destigmatizace a dekriminlizace BDSM, rozvoj BDSM komunit či diversifikace BDSM scény. Podrobný výčet autorů výzkumů na tato témata přináší práce Drdové a Saxonberga¹⁴⁹. Konsensuální sadomasochismus je z tohoto pohledu sociologickým fenoménem, a to nejen jako fenomén určité subkultury.

Náš výzkumný zájem se posunul ke standartním formám zkoumání v roce 2017¹⁵⁰. Zajímaly nás primárně dvě dimenze tématu, a to česká veřejnost a její postoj k tématu, a metodologické aspekty dotazování na konsensuální sadomasochismus.¹⁵¹ V rámci dotazování se téma ukázalo pro některé skupiny respondentů jako přece jen poněkud specifické a zatížené určitými předsudky či studem. To nás též přivedlo na myšlenku nevěnovat se jen klasickému dotazování a zjišťování postojů a osobních zkušeností české populace, ale zaměřit se i na obraz konsensuálních sexuálních praktik v online prostoru. S ohledem na rozmach sociálních sítí se tento prostor jevil jako příhodný. Dostali jsme se tak ve spolupráci se zahraničními kolegy i k dalším a doposud málo popisovaným konsensuálním praktikám, jako je online sexuální dominance či online finanční otroctví¹⁵². Než se ovšem budeme věnovat těmto poměrně novým pojmům, vrátíme se stručně k současnému diagnostickému vymezení sadomasochismu, které tvoří neodmyslitelnou součást pojetí BDSM a prošlo si též v průběhu minulých let značnými změnami.

1.2.2 Diagnostické vymezení konsensuálního sadomasochismu

Nejasná definice sadomasochistických praktik způsobuje i v současnosti pochybnosti o mnoho let uznávané nutnosti zařazení těchto praktik mezi parafilie. Ani vědecká komunita, ani samotní lidé provozující tyto aktivity, nedefinují obsah pojmu BDSM stejně. Není tedy možno určit, kdy jsou takové praktiky považované za drobnou odchylku od průměrného sexu, a kdy se jedná již o významnou odchylku v preferenci.¹⁵³ Pokud nahlédneme do vývoje

¹⁴⁹ Drdová, L., & Saxonberg, S. (2019). Dilemmas of a subculture: An analysis of BDSM blogs about Fifty Shades of Grey. *Sexualities*: 1–22.

¹⁵⁰ Pozn.: Šetření postojů české veřejnosti z roku 2017. Omnibusový výzkum FF UK (podpořený schématem UK PROGRES Q 15), realizovalo Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i., v době od 17. do 27. listopadu 2017. Kvótní výběr pracoval se znaky kraj (NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání a je reprezentativní pro obyvatelstvo ČR ve věku od 18 let. Z výběru 1110 osob bylo získáno 956 dotazníků v rámci standardizovaného face-to-face rozhovoru.

¹⁵¹ Pozn.: viz podkapitoly 3.1 až 3.4

¹⁵² Kostakos, P., Špráchalová, L., Pandya, A., Aboeleinen, M., & Oussalah, M. (2018). Covert Online Ethnography and Machine Learning for Detecting Individuals at Risk of Being Drawn into Online Sex Work. *2018 IEEE/ACM International Conference on Advances in Social Networks Analysis and Mining (ASONAM)*: 1096–1099. doi: 10.1109/ASONAM.2018.8508276.

¹⁵³ Moser, C. (1988). Sadomasochism. In Dailey, D. M. (ed.), *The Sexually Unusual*: 43–56. New York, Harrington Park Press.

pojmosloví ve dvou diagnostických manuálech (MKN-10 a DSM-V), jen se utvrdíme v této nesrovnalosti.

MKN-10 (ICD-10) je Mezinárodní statistická klasifikace nemocí a přidružených zdravotních problémů, jejíž desátá revize vešla v platnost v roce 1993. Od té doby prošla řadou aktualizací ze strany vydavatele – Světové zdravotnické organizace (dále jen WHO). Aktualizovala postupně v roce 2004 a 2016. V České republice byla vydána aktualizace až v roce 2018, a to včetně změn, které byly ještě během let 2016-2018 uskutečněny. Sadomasochismus najdeme v části F65 – Poruchy sexuální preference, konkrétně F65.5. Definice WHO zní přesně takto:

„Preference sexuální aktivity, která zahrnuje působení bolesti, ponížení nebo omezování osobní svobody. Jestliže subjekt raději takovou stimulaci přijímá, jde o masochismus, jestliže jí sám provádí, pak jde o sadismus. Subjekt často pociťuje sexuální vzrušení jak ze sadistických, tak masochistických aktivit.“¹⁵⁴ Poznámka se objevuje i v definici F65.6 – Mnohočetné poruchy sexuální preference, kde je sadomasochismus jmenován jako velmi obvyklá kombinace s fetišismem a transvestitismem. Konsensuální BDSM aktivity tak touto definicí spadají do jedné skupiny s parafilii jako je např. voyerismus, exhibicionismus, ale i pedofilie či nekrofilie. Toto přidružení samo o sobě vzbuzuje ve společnosti přinejmenším nedůvěru a strach.

Mezinárodní klasifikace nemocí ovšem neuvádí ve všech zemích stejné definice. Země skandinávské se v pojetí sadomasochismu odlišují již několik let. První země, která přestala sadomasochismus definovat jako deviaci a následně parafilii bylo v roce 1995 Dánsko, následované až v roce 2009 Švédskem, o rok později Norskem a v roce 2012 Finskem. Jozífková¹⁵⁵ uvádí několik důvodů, které toto rozhodnutí podporují, např. zvýšená stigmatizace osob na základě jejich sexuální preference, dobrovolnost provozovaných aktivit po vzájemném souhlasu zúčastněných, nepřítomnost dalších sexuálních preferencí/poruch, které jsou považovány za nežádoucí či protiprávní.

Verze MKN-10 je v České republice stále platná, nicméně v druhé polovině roku 2018 vydalo WHO verzi novou, v pořadí jedenáctou, kde došlo k radikální změně a revizi části F65. „V důsledku pokroků ve výzkumu, klinické praxi a v sociálních postojích, příslušných politikách a standardech lidských práv vyjmula Světová zdravotnická

¹⁵⁴ WHO (2019). *MKN-10: Mezinárodní klasifikace nemocí a přidružených zdravotních problémů: desátá revize*. Tabelární část. Aktualizované vydání k 1. 1. 2020. Praha: Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR.

¹⁵⁵ Jozífková, E. (2011). Revize F65.5: Sadomasochistický sex jako alternativa, a nikoliv jako porucha. *Sexuologia – Sexology*, 11 (1): 20–23.

organizace 18. června 2018 fetišismus, transvestitický fetišismus a sadomasochismus z psychiatrických diagnóz.“¹⁵⁶

Definice a pojetí v MKN-10 se liší od amerického manuálu vydávaného Americal Psychological Association (APA) pod názvem DSM, tedy Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders (Diagnostický a statistický manuál duševních/mentálních poruch¹⁵⁷, dále jen DSM). DSM na rozdíl od MKN pracuje již od roku 2013 s odlišením parafílie a parafilické poruchy. To lze považovat za velký pokrok ve vnímání sadomasochismu z vědeckého hlediska. Tyto dvě odlišné definice v podstatě upozorňují, že pokud sexuální preference nezpůsobuje fyzickou či psychickou újmu jedinci nebo jeho okolí, nemá tedy negativní dopady, nejedná se o poruchu, ale v podstatě o preferenci. Tato definice je velmi variabilní a individuální. Odvíjí se od mnoha možných faktorů, které ovlivňují jedince v nazírání na sebe sama a své preference v kontextu jeho okolí. Současně ale nabízí lidem, kteří se kvůli své preferenci potýkají s problémy, možnost odborné pomoci. Tento případ může nastat právě u egodystonní¹⁵⁸ ; ¹⁵⁹ formy, o které jsme hovořili v souvislosti s homosexualitou. Jedná se o nesoulad mezi reálnou/biologickou, ale nepřijímanou sexuální preferencí a preferencí ideální/chtěnou.

Nejnovější pojetí zohledňuje též sebeidentifikaci jako jednu z podmínek určení této preference, tedy pokud dotyčná osoba považuje sebe sama za sadomasochisticky orientovanou. Určení rozdílu sexuální preference a parafílie následně závisí také na subjektivním pocitu z těchto preferovaných aktivit. Pokud tyto preference nemají negativní dopad na život dotyčného, tedy nezpůsobují mu problémy v seberealizaci, v nalezení partnera apod., jedná se o prostou preferenci, nebo jak uvádí např. Pospíšilová¹⁶⁰, o sexuální variaci. V případě opačném lze chápat tyto preference jako parafílii dle příslušné diagnostiky. V této práci ovšem hovoříme o sadomasochismu a BDSM povětšinou jako o možné variantě sexuality¹⁶¹, nikoli jako o parafílii.

Řada autorů si všímá zastaralých definic sadomasochistického chování, které vychází převážně z dostupných případů k pozorování, tedy z případů klinických, patologických,

¹⁵⁶ Skeid, S. (2018). WHO Takes BdsM and Fetishism off the Sick List. *Revise F65.org* [online]. [cit. 2018-06-19]. Available from: <http://revisef65.org/2018/06/19/bdsm-fetishism-sadomasochism-global-milestone-human-rights-reform/>.

¹⁵⁷ Pozn.: aktuálně platná pátá revize: DSM-V

¹⁵⁸ Pozn.: egodistonní sexuální orientace, MKN-10, F66.1

¹⁵⁹ Orel, M. a kol. (2016). *Psychopatologie: Nauka o nemocech duše*. Praha: Grada.

¹⁶⁰ Pospíšilová, Z., & Weiss, P. (2018). BDSM mýtů zbavené. *Sexuológia*, 18 (2): 9–12.

¹⁶¹ Tamtéž.

psychiatrických, extrémních.^{162; 163; 164} Takové definice nezahrnovaly a nezahrnují jedince, kterým preference nezpůsobuje žádné komplikace a nevykazuje žádné nežádoucí dopady na jejich okolí. Některé země proto přistoupily k vyjmutí konsenzuálního sadomasochismu z MKN pro své území již dříve, např. Finsko (2012), Norsko (2010), Švédsko (2009) a Dánsko (1995)¹⁶⁵. Tyto zásadní změny se promítají nejen do společenského diskursu, ale též postupně do legislativního pojetí BDSM.

1.3 Legislativní aspekty konsenzuálního sadomasochismu a BDSM praktik

Několik odborných prací hovoří u nás i ve světě o legislativních aspektech sexuálního násilí s akcentem na smluvené praktiky BDSM.^{166; 167} U těchto prací jsme si ovšem povšimli, že pojednávají především o možných důsledcích takového chování v případě, že dojde k překročení předem domluvených hranic, k nejasné komunikaci či přechod od konsenzuálních forem násilí k nekonsenzuálně vykonaným sexuálním praktikám. Ač se samozřejmě jedná o velmi vážné téma, domníváme se, že se jedná o různé formy protiprávního jednání, které již samozřejmě umíme dle trestního zákoníku přesně pojmenovat (např. znásilnění, ublížení na zdraví apod.).

Cílem této podkapitoly ovšem není pojednat o plejádě možných důsledků nepřesně či mylně smluvních BDSM praktik, ale o konsenzuálním sadomasochismu jako takovém, kdy podle žádného ze zúčastněných nedošlo k porušení pravidel. Klademe si tedy otázku, zda je konsenzuální sexuální násilí legální, tedy zda pro něj vůbec nalezneme oporu v zákoně. Současně klademe důraz na české prostředí a platnou českou legislativu.¹⁶⁸ Soudy v českém i evropském prostředí primárně neřeší legalitu konsenzuálního násilného chování, spíše řeší případy, ve kterých mělo dojít k porušení zákona v souvislosti s nekonsenzuálním násilným chováním.

¹⁶² Regier, D. A., Narrow, W. E., First, M. B., & Marshall, T. (2002). The APA classification of mental disorders: Future perspectives. *Psychopathology*, 35 (2-3): 166-170.

¹⁶³ Weinberg, T. S. (2006). Sadomasochism and the social sciences: A review of the sociological and social psychological literature. *Journal of Homosexuality*, 50(2-3): 17-40.

¹⁶⁴ Jozífková, E. (2007). *Sexuální submisivita, dominance a fenomén sadomasochismu*. Disertační práce. Praha: Univerzita Karlova. [cit. 2017-02-01]. Dostupné z: http://www.bdsm.info.eu/PhD_BDSM.pdf.

¹⁶⁵ Reiersol, O., & Skeid, S. (2006). The ICD diagnoses of fetishism and sadomasochism. *Journal of Homosexuality*, 50: 243-262.

¹⁶⁶ Drdová, L., & Grochová, M. (2015). Hra na hraně zákona: Trestné činy proti zdraví v kontextu BDSM. In Tauchen, J., Schelle, K. a kol. *Trestné činy proti životu a zdraví včera a dnes: 253-259*. Ostrava: Key Publishing.

¹⁶⁷ Bajgarová, S. (2017). *Trestněprávní limity sexuálních praktik*. Diplomová práce. Brno: Právnická fakulta, Masarykova univerzita.

¹⁶⁸ Pozn.: Hlubší legislativní analýza BDSM je předmětem další práce autorky disertační práce. Zde je problematika pouze stručně představena.

Právní předpisy České republiky, ani mezinárodní smlouvy a úmluvy, obecně nijak neupravují sexuální vztahy dvou, popřípadě více osob mezi sebou, pokud zúčastnění splňují základní kritéria pro účast v sexuálních aktivitách, tedy dostatečný věk, fyzickou a duševní vyzrálou. Jinak tomu není ani v případě konsensuálního násilného sexu. Z pohledu právní teorie panuje poměrně jednotný názor na pojetí „běžného“ sexuálního vztahu, kdy tento vztah jakožto právní jednání je řazen čistě do soukromoprávních vztahů subjektů práva, tedy jednotlivých osob.¹⁶⁹ V případě konsensuálního násilného sexu je však situace výkladu nejednoznačná. V případě integrace prvku násilí, byť smlouveného, se pojetí těchto právních vztahů značně změní. Forma úmyslného násilí¹⁷⁰, vyjma násilí zákonného, je společností vnímána jako společensky škodlivá a vyžaduje tak ochranu zákonem. Ochranu těmto právům poskytuje trestní zákoník¹⁷¹, s odkazem na subsidiaritu trestní represe pak zákon o přestupcích¹⁷² a další zákony. Přirozeně platí, že žádná smlouva nemůže násilí ospravedlnit, respektive nikdo se nesmí zbavit svých přirozených práv. Zde je patrný rozpor mezi právy soukromými (právo na sexuální vztah) a právy veřejnými (právo na ochranu života a zdraví). Práva veřejná však mají aplikační přednost před právy soukromými.

Konsensuální násilný sex se vyznačuje užitím násilí při sexuálním vztahu, resp. užitím nejrůznějších projevů zejména fyzického útoku proti tělu druhého subjektu. Tyto útoky jsou úmyslné a jsou jednoznačně pod ochranou trestního zákoníku. Laicky řečeno, pokud jedna osoba způsobí zranění druhé osobě, vystavuje se odpovědnosti za porušení zákona. V platném právu České republiky nemůže obstát námitka, že se jedná o jednání smlouvené. Právní teorie, a s přijetím nového trestního zákoníku ani zákonodárce, však neopomněly instituty, které jsou nazývány „okolnosti vylučující protiprávnost“. Jedná se o okolnosti, které odstraní znak protiprávnosti vadného jednání a zbaví tak protiprávně jednajícím subjekt odpovědnosti. Jsou jimi zejména Svolení poškozeného dle § 30 trestního zákoníku a Přípustné riziko dle § 31 trestního zákoníku.

Svolením poškozeného je možné rozumět svolení k jednání a z něj vyplývajícím následkům, o kterých může poškozený sám rozhodovat. Zdá se tak, že v případě konsensuálního násilí lze tento institut využít. Nelze to však říct zcela dogmaticky. U tohoto institutu právní teorie naráží na skutečnost, že se musí jednat o práva, o nichž může

¹⁶⁹ Pozn.: lze dovodit z článku 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod vydanou Radou Evropy 3. 9. 1953 ve znění pozdějších doplnění

¹⁷⁰ Pozn.: Násilím je v tomto kontextu nutné rozumět zejména fyzický útok proti tělu, tedy eventuální poškození zdraví jedince.

¹⁷¹ Pozn.: Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů a doplnění

¹⁷² Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích

poškozený sám rozhodovat¹⁷³. Nepanují jednotné názory na to, zda svolení k ublížení na zdraví (v případě konsensuálního násilného sexu) do těchto práv jednotlivce spadá, či náleží do práv, u nichž převažuje zájem společnosti jako celku (tedy do práv veřejných). V tomto směru můžeme spatřovat posun ve vnímání tohoto problému v rozsudku Evropského soudu pro lidská práva ve věci K.A. a A.D. proti Belgii z roku 2005¹⁷⁴, kde tento soud přiznal legitimitu sexuálních sadomasochistických praktik u soudce (v jeho soukromém životě) i lékaře, jelikož se jedná o oboustranně konsensuální jednání. To samo o sobě ukazuje na výrazný pokrok ve vnímání této problematiky.¹⁷⁵ Za Českou republiku můžeme uvést aktuální případ z března roku 2018¹⁷⁶, který je též dokladem měnícího se pohledu soudů na sadomasochistický sex. Soudy dnes již v případech násilného sexu nerozhodují automaticky o vině sadistického či dominantního zúčastněného jako by byl jednoznačně pachatelem protiprávního jednání, ale zohledňují veškeré okolnosti těchto praktik. Zmíněný případ řešil problém, kdy se zprvu konsensuální praktiky změnilly na nedobrovolné a vynucené přímo během smluveného setkání.

V této zmíněné kauze se k Vrchnímu soudu v Olomouci dostal případ ženy, která si na internetu smluvila s neznámým mužem sadomasochistické aktivity za finanční odměnu. Žena měla za svou dobrovolně poskytnutou sexuální submisi a masochistické aktivity obdržet 23 000 Kč. Během setkání a probíhajících aktivit ovšem s jednáním muže přestala souhlasit. Svůj názor dle výpovědi jí i zúčastněného muže i vyslovila, nicméně muž považoval nesouhlasné projevy za součást hry a v konání pokračoval. Zmíněný muž byl nejprve odsouzen na 7 let za trestný čin znásilnění. Po odvolání dal ovšem Vrchní soud v Olomouci za pravdu muži a viny ho zprostil, přestože žena doložila, že utrpěla psychickou újmu. Jelikož bylo možno v rámci případu doložit poměrně podrobnou internetovou komunikaci mezi oběma zúčastněnými, kteří souhlasili se sadomasochistickými praktikami, nejednalo se dle soudu o znásilnění. Muž postupoval v souladu s předem dohodnutým plánem a konkrétním smluveným scénářem. Soud tedy nevezal v potaz fakt, že žena v určité fázi aktivit změnila názor a začala projevovat nesouhlas – ten mohl totiž muž dle scénáře

¹⁷³ Vočka, V. (2018). Komentář k § 30 Svolení poškozeného. *APSI [právní informační systém]*. [online]. Walters Kluwer ČR, a.s. [cit. 2018-08-20].

¹⁷⁴ Pozn.: 17. 2. 2005, stížnosti č. 42758/98 a 45558/99

¹⁷⁵ Pozn.: Žalování byli uvedeným soudem nakonec uznáni vinnými z násilného trestného činu, neboť jejich jednání hrubě překročilo hranici vysloveného souhlasu. Nejednalo se však o odsouzení konsensuálních sadomasochistických praktik.

¹⁷⁶ Česká tisková kancelář. (2018). Je slib v seznamce závazný? Nejvyšší soud bude řešit závazek k sadomasochistickým praktikám. *Ceska-justice.cz* [online]. ©2018 [cit. 2018-04-03]. Dostupné z: <http://www.ceska-justice.cz/2018/01/slib-seznamce-zavazny-nejvyssi-soud-bude-resit-zavazek-k-sadomasochistickym-praktikam/>.

považovat za součást smluvené hry, tak se také hájil. Muž nejednal tedy záměrně protiprávně a styk nebylo možno vzhledem k okolnostem definovat jako nekonsensuální v době jeho trvání.¹⁷⁷ Toto rozhodnutí bylo následně potvrzeno Nejvyšším soudem ČR.¹⁷⁸

I přes toto rozhodnutí se nejedná o jasný případ ani precedent. „Podle nejvyššího státního zástupce je výklad provedený vrchním soudem neudržitelný. Poukázal na obecnou zkušenost, že internetové klábosení z bezpečí vlastního domova je plné siláckých výzev a nereálných fantazií. *Domluva na chatu je za této situace sice také domluvou, ale domluvou velmi vratkou. Domluva sadomasochistických praktik na chatu proto není schváleným a pro zúčastněné následně povinným scénářem, stojí v dovolání.*“¹⁷⁹ Z hlediska komunitních pravidel je nutné poznamenat, že se žena s mužem nedomlouvali na možnosti vyslovení nesouhlasu během aktivit. Nesjednali si k tomu žádný konkrétní signál ani safe word, proto žena nesouhlasila klasickým slovem „ne“, které ovšem jak z pohledu muže, tak následně z pohledu soudu, lze považovat za součást těchto specifických praktik.

Otázkou k zamyšlení tedy zůstává, zda a za jakých okolností může dát jedinec souhlas k fyzickému násilí při sexuálních aktivitách. Prozatím jsou veškeré případy řešeny velmi individuálně, jelikož žádný právní systém nekoresponduje dostatkem řešených případů – jedná se stále o jednotky v několika zemích.

V rámci českých právních předpisů bychom též mohli vycházet z institutu přípustného rizika¹⁸⁰, kdy se za určitých okolností nemusí jednat o trestný čin, pokud se dá záměr konajícího považovat za společensky prospěšný ve vyšší míře než existující potencionální riziko této činnosti. Tento paragraf uvádí i přípustnost zdravotního rizika, pokud k němu byl dán souhlas. Paragraf je uplatňován v případě bojových sportů¹⁸¹. Právní výklad by byl vhodný pro aplikaci na aktivity typu BDSM, nicméně lidská sexualita nemá v české legislativě tak silnou oporu jako bojové sporty, jak zmiňuje např. Kocina: „Zákon č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu, přímo vymezuje v § 1 postavení sportu ve společnosti jako veřejně prospěšné činnosti.“¹⁸². BDSM aktivity jistě nelze nahlížet jako veřejně

¹⁷⁷ Rozsudek Vrchního soudu v Olomouci, spis. zn. 6 To 71/2017 ze dne 5. 10. 2017, *APSI [právní informační systém]*. [online]. Walters Kluwer ČR, a.s. [cit. 2018-08-20].

¹⁷⁸ Usnesení Nejvyššího soudu ČR, spis. zn. 7 Tdo 119/2018 ze dne 14. 2. 2018, *APSI [právní informační systém]*. [online]. Walters Kluwer ČR, a.s. [cit. 2018-08-20]

¹⁷⁹ Česká tisková kancelář. (2018). Je slib v seznamce závazný? Nejvyšší soud bude řešit závazek k sadomasochistickým praktikám. *Ceska-justice.cz* [online]. ©2018 [cit. 2018-04-03]. Dostupné z: <http://www.ceska-justice.cz/2018/01/slib-seznamce-zavazny-nejvyssi-soud-bude-resit-zavazek-k-sadomasochistickym-praktikam/>.

¹⁸⁰ Pozn.: Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, Hlava III, § 31 přípustné riziko

¹⁸¹ Pozn.: Souvislost bojových sportů a konsensuálního sexuálního násilí představujeme v kapitole 3.

¹⁸² Kocina, J. (2016): Přípustné riziko ve sportu. *Bulletin-advokacie.cz* [online]. 2018 [cit. 2018-04-03]. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/pripustne-riziko-ve-sportu?browser=mobi>.

prospěšné, ale pro budoucí právní ukotvení problematiky je podobnost s podstupováním vědomého rizika v rámci bojových sportů poměrně zajímavým, a hlavně jediným východiskem. Zmíněný autor navíc dodává: „...nedodržení pravidel sportovní hry, např. fotbalu, spočívající v použití pravidly nedovoleného způsobu hry, je nutné posoudit jako jednání odporující povinnosti počínat si tak, aby nedocházelo ke škodám na zdraví dle § 415 občanského zákoníku.“¹⁸³ . Podobnost lze nalézt v domluvených a oboustranně akceptovaných pravidlech aktivity, jejichž překročení či porušení vidí český zákon jasně. Stejně tak v neformální rovině BDSM je překračování domluvených pravidel považováno za naprosto nežádoucí až nepřípustné.

Z pohledu práva je konsensuální násilný sex problémem, který není jednoznačně soudy interpretovaný. Obsahuje prvky soukromoprávního i veřejnoprávního vztahu, jenž mnohdy nelze jednoznačně určit a izolovat. Vždy bude záležet na posouzení konkrétního případu a jeho okolností. Předpoklad konsensu ovšem garantuje základní míru legitimacy tohoto chování.

¹⁸³ Kocina, J. (2016): Přípustné riziko ve sportu. *Bulletin-advokacie.cz* [online]. 2018 [cit. 2018-04-03]. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/pripustne-riziko-ve-sportu?browser=mobi>.

2 BDSM: od komunity po komoditu

Proces normalizace můžeme sledovat i v případě určitých specifických sexuálních skupin, které měly a mají dále tendenci se sdružovat, vzájemně se podporovat a vytvářet vlastní komunity, subkulturu či dokonce hnutí bojující za svá práva. V těchto sdruženích bylo mimo jiné vždy snazší najít potencionálního kompatibilního partnera, který by odpovídal dané sexuální preferenci. Přesto byla nedílnou součástí sexuální seberealizace jedinců s odlišnými než běžně se vyskytujícími sexuálními potřebami vždy i komodifikace této sféry. Poptávka po specifických praktikách není dlouhodobě v běžné většinové populaci naplňována.

Bylo a nadále je, byť dnes již v mnohem menší míře, snazší, rychlejší, méně komplikované pro svou odlišnou potřebu najít placeného profesionála než hledat vhodný sexuální protějšek. To ostatně platí i pro klienty prostitutek z běžné populace, kteří nemohou mít nebo nechtějí trvalého sexuálního partnera, a volí proto placenou formu sexu. Čím neobvyklejší poptávka je, tím složitější je naplnit ji v rámci společnosti, a nakonec i komunity. Může se jednat o okrajové a hraniční sexuální aktivity, kterých se zdráhá i leckterý zkušený profesionál.

Tímto úvodem chceme naznačit, že mezi sexuální komunitou a placenými sexuálními službami nemusí být tak propastný rozdíl, jak by se na první pohled mohlo zdát. Představíme zde proto stručně nejen komunitní charakter BDSM, ale i BDSM placené služby v podobě profesionální dominance. Komodifikace ovšem nezasahuje jen samotnou realizaci sadomasochistických praktik, ale týká se i komodifikace BDSM symbolů v podobě knih, filmů a trendů v oblasti módy.

Pro exkurz do světa reálných aktérů v oblasti BDSM můžeme využít dvou základních označujících pojmů, které jsou **subkultura** a **komunita**. U prvního zmiňovaného je možno vycházet ze základních teorií subkultur, které mimo jiných charakteristik předpokládají vymezení se vůči většinové společnosti, respektive k jejím cílům či k prostředkům vedoucím k jejich dosažení. Zimmerman¹⁸⁴ spatřuje možný konflikt jedince s většinovou společností v oblasti seberealizace (self-actualization). Ten v případě BDSM spočívá ve společnosti neakceptovatelné formě saturace sexuálních potřeb. V této práci se ovšem dále snažíme doložit, že v souvislosti s konsensuálním sadomasochismem dnes již nemusíme hovořit o neakceptovatelnosti či tabuizaci ze strany společnosti. Přesto může subjektivní neklid, strach a stud na straně BDSM⁺ jedince přetrvávat.

¹⁸⁴ Zimmerman, M. A. (2002). Theory of Human Motivation by Abraham Maslow (1993). *Psychological Review*, 50 (4): 370–396.

K užití tohoto označení pro BDSM se také přiklání hned několik zásadních autorů z celého světa^{185; 186; 187; 188; 189}, pro které BDSM naplňuje základní charakteristiky subkultury. Označení subkultura pro participující na BDSM aktivitách užívají Santtila a kol.¹⁹⁰, kteří poukazují na již zmíněnou škálu variace preferovaných aktivit v rámci BDSM. Každý jedinec pak tedy tvoří v podstatě originální kombinaci sexuální orientace, primárně preferovaných aktivit a dalších aktivit, kterých se též účastní, ale již nejsou jeho primární preferencí. BDSM může mít podobu ojedinělé, nárazové, občasné, ale i jediné možné sexuální seberealizace, a to buď skryté či zcela veřejné. Williams¹⁹¹ hovoří o jedné takové variantě jako o celkovém BDSM životním stylu. To činí z BDSM subkultury poměrně nesourodou skupinu se zájmovými/preferenčními podskupinami zaměřenými pouze na určitý typ praktik, které do BDSM spadají.

Jelikož většina BDSM⁺ jedinců žije kromě této sexuální variace naprosto běžný život a neprojevuje se vůči společnosti odmítavě, popř. nemá negativní pocity kvůli své preferenci, pojem komunity se jeví (alespoň v českých podmínkách) jako označení přesnější. Skupiny vznikající kolem BDSM se profilují ne jako kontra produkt společenského nastavení normality, ale spíše jako odklon od běžných forem sexuální realizace. Nahlížíme tedy komunitu v souvislosti s BDSM jako sociální společenství založené na spřízněnosti, která spočívá ve sdílení podobné preference/zájmu v sexuální oblasti.

Obě výše uvažovaná označení ovšem můžeme považovat za ne zcela jednoznačná a měnící se v čase. Ať použijeme kterékoli z nich, i tak se BDSM seskupení diferencuje na mnoho podskupin ať už podle konkrétních praktik či životní filosofie.

Význam BDSM může být pro každého reálného aktéra zcela odlišný. Pro někoho se jedná spíše o niterný prožitek, pro jiného o fyzické vjemy, někteří z aktérů staví na BDSM

¹⁸⁵ Jaskanwaljeet, K. (2014). Bondage/Discipline, Dominance/Submission, Sadism/Masochism – The Emerging Subculture. *UC Merced Undergraduate Research Journal*, 7 (2): 68–73.

¹⁸⁶ Stiles, B. L., & Clark, R. E. (2011). BDSM: A Subcultural Analysis of Sacrifices and Delights. *Deviant Behavior*, 32 (2): 158–189.

¹⁸⁷ Drdová, L., & Saxonberg, S. (2019). Dilemmas of a subculture: An analysis of BDSM blogs about Fifty Shades of Grey. *Sexualities*: 1–22.

¹⁸⁸ Breslow, N., Evans, L., Langley, J. (1985). On the prevalence and roles of females in the sadomasochistic subculture: Report Of an empirical study. *Arch. Sex. Behav.*, 14 (4): 303–317.

¹⁸⁹ Zambelli, L. (2017). Subcultures, Narratives and Identification: An Empirical Study of BDSM (Bondage, Domination and Submission, Discipline, Sadism and Masochism) Practices in Italy. *Sexuality & Culture*, 21 (2): 471–492.

¹⁹⁰ Santtila, P., Sandnabba, N. K., Alison, L., & Nordling, N. (2006). Investigating the underlying structure in sadomasochistically oriented behavior. *Archive of Sexual Behavior*. 31 (2):185–196.

¹⁹¹ Williams, D. J. (2006). Different (Painful!) Strokes for Different Folks: An Overview of Sexual Sadomasochism (SM) and its Diversity. *Sexual Addiction and Compulsivity*, 13 (4): 333–346.

preferenci svou identitu, jiní tuto variaci vnímají jako sexuální seberealizaci bez nutnosti výrazné sebeidentifikace jako BDSM⁺.¹⁹² Laicky můžeme tedy říct, že BDSM⁺ osob, ať už pravidelně, nepravidelně či jednorázově, bude dohromady mnohonásobně více než osob s trvalou sexuální preferencí sadomasochismu. S mediální popularizací BDSM můžeme předpokládat, že se objeví mnoho jedinců, kteří tyto aktivity vyzkouší z čirého zájmu o nové zážitky, pro „rozšíření obzorů“. BDSM proto můžeme dle některých vědeckých závěrů¹⁹³ považovat i za aktivitu splňující charakter aktivit volnočasových, vyhledávaných pro zábavu. Moser a Kleinplatz¹⁹⁴ vypořizovali v BDSM komunitě také značný výskyt jedinců vyhledávajících sadomasochismus pro zábavu. Tito jedinci jsou dle autorů¹⁹⁵ členy komunity se sadomasochistickou sexuální preferencí nazýváni jako „wannabe“¹⁹⁶, hráči nebo zkrátka jen lovci zážitků. Členové komunity se považují naopak za „pravé“ sexuální sadomasochisty, kteří svou zálibu nikdy nepředstírají. Autoři Weinberg a kol.¹⁹⁷ dokonce definovali kritéria pro určení BDSM⁺ jedinců, a to tak, že kromě dominantně-submisivního chování, které je doprovázeno hraním rolí, je zde důležitá samozřejmě konsensualita a sexuální kontext. Společenské vymezení BDSM aktivit, tedy označení konkrétních sexuálních aktivit aktéry za sadomasochistické, je tím, co odlišuje BDSM⁺ jedince od běžné populace.

Pokud má BDSM pro některé participanty rekreační a volnočasový význam, vysvětluje to nejen zálibu v BDSM bez přítomnosti trvalé sexuální preference, ale i motivaci participantů, kteří v souvislosti s BDSM aktivitami nehovoří o motivaci sexuální. BDSM pro ně nenabývá primárně nebo vůbec erotického či sexuálního smyslu.¹⁹⁸ Sexuální význam BDSM bez pohlavního styku ve svém výzkumu popisuje i Moser¹⁹⁹, podle kterého někteří participanti sice pracují během těchto aktivit s orgasmem a jeho řízením (oddalování, zákaz,

¹⁹² Drdová, L., & Saxonberg, S. (2019). Dilemmas of a subculture: An analysis of BDSM blogs about Fifty Shades of Grey. *Sexualities*, 1–22.

¹⁹³ Williams, D. J., Prior, E. E., Alvarado, T., Thomas, J. N., & Christensen, M. C. (2016). Is Bondage and Discipline, Dominance and Submission, and Sadomasochism Recreational Leisure? A Descriptive Exploratory Investigation. *Journal of Sexual Medicine*, 13 (7): 1091–1094.

¹⁹⁴ Moser, C., & Kleinplatz, P. J. (2006). Introduction: The state of our knowledge on SM. *Journal of Homosexuality*, 50: 1–15.

¹⁹⁵ Tamtéž.

¹⁹⁶ Pozn.: Wannabe („rádoby“) je pojem sloužící k označení jedinců přidávajících se k různým typům subkultur z důvodů jiných, než je primární a ryzí zájem a potřeba. Takovým důvodem může být zvědavost, touha po zábavě nebo zapadnutí do nějaké skupiny.

¹⁹⁷ Weinberg, T. S., Williams, C. J., & Moser, Ch. (1984). The Social Constituents of Sadomasochism. *Social Problems*, 31 (4): 379–389.

¹⁹⁸ Williams, D. J., Prior, E. E., Alvarado, T., Thomas, J. N., & Christensen, M. C. (2016). Is Bondage and Discipline, Dominance and Submission, and Sadomasochism Recreational Leisure? A Descriptive Exploratory Investigation. *Journal of Sexual Medicine*, 13 (7): 1091–1094

¹⁹⁹ Moser, C., & Kleinplatz, P. J. (2006). Introduction: The state of our knowledge on SM. *Journal of Homosexuality*, 50: 1–15.

vyvrcholení na povel apod.), nemusí ale vlastně ani dojít k fyzickému kontaktu zúčastněných.

2.1 Komunitní charakter BDSM

Komunity jsou vnímány jako centrum socializace a získávání informací.²⁰⁰ Jako zdroj informací může komunita sloužit i v případě, kdy je jedinec zdánlivě neaktivní. Přesto se ke znalostem dostane z online diskuzí, článků, chatů či blogů, které jsou na internetových tematických stránkách dostupné. „Je pravděpodobné, že většina jedinců v procesu coming outu získává informace právě prostřednictvím komunit, nebo se na členy komunit obrací dříve než na lékaře či psychologa.“²⁰¹ Coming out lze definovat jako proces sebepoznávání, přiznávání, sebepřijetí až po sdělení své orientace/preference, přičemž tento proces a jeho fáze mohou být různě dlouhé²⁰² a nemusí dojít až k veřejnému přiznání. Tento proces je v případě sadomasochismu srovnatelný s dalšími sexuálními variacemi a menšinovým chováním. Ve fázi vnitřního coming outu, kdy si jedinec sám v sobě přiznává, rozpoznává a definuje svou menšinovou sexualitu, nastává i fáze hledání odpovědí na otázky. Komunita, a to v této fázi zejména její online podoba, je proto vhodným prostorem.

Komunitní interakce je velmi důležitá i z preventivního hlediska. Jak uvádí např. Weinberg²⁰³, jedinci se zde mimo vlastní seberealizace a normalizace svých pocitů a potřeb učí o nutnosti dodržovat pravidla sadomasochisticky laděných setkání, ať už se jedná o provádění praktik lehkých nebo více specifických, náročných a potencionálně více nebezpečných. Učení se bezpečné realizaci BDSM je proto jednou z nejdůležitějších funkcí komunity.²⁰⁴ Jozífková²⁰⁵ zaznamenala výrazný posun kolem roku 2004, kdy se v rámci české komunity začaly rozvíjet lepší a bezpečnější podmínky provozování BDSM aktivit vlivem přílivu anglických a amerických zdrojů informací k tématu. Nejde zde ale jen o prevenci a sexuální seberealizaci. Komunity mohou sloužit jako významný činitel

²⁰⁰ Weinberg, T. S. (1994). Research in Sadomasochism: A Review of Sociological and Social Psychological Literature. *Annual Review of Sex Research*, 5: 257–279.

²⁰¹ Jozífková, E. (2007). *Sexuální submisivita, dominance a fenomén sadomasochismu*. Disertační práce. Praha: Univerzita Karlova. [cit. 2017-02-01]. Dostupné z: http://www.bdsm.info.eu/PhD_BDSM.pdf. s. 53.

²⁰² Procházka, I. (2002). *Coming out: Průvodce obdobím nejistoty, kdy kluci a holky hledají sami sebe*. Brno: STUD Brno, s. 26.

²⁰³ Weinberg, T. S. (1994). Research in Sadomasochism: A Review of Sociological and Social Psychological Literature. *Annual Review of Sex Research*, 5: 257–279.

²⁰⁴ Hoff, G. (2006). Power and Love: Sadomasochistic Practices in Long-Term Committed Relationships. *Electronic Journal of Human Sexuality* [online]. [cit. 2020-05-05]. Available from: <http://www.ejhs.org/volume9/Hoff-abst.htm>.

²⁰⁵ Jozífková, E. (2007). *Sexuální submisivita, dominance a fenomén sadomasochismu*. Disertační práce. Praha: Univerzita Karlova. [cit. 2017-02-01]. Dostupné z: http://www.bdsm.info.eu/PhD_BDSM.pdf. s. 55.

v procesu hledání vhodného partnera pro dlouhodobý vztah. Výzkum BDSM participantů ve Finsku²⁰⁶ totiž potvrdil, že mezi BDSM⁺ osobami je více osob bez partnera/bez dlouhodobého vztahu oproti běžné populaci. Obdobně můžeme tak přemýšlet o situaci v komunitě české, kde jsme se snažili v online prostoru zmapovat právě cíl hledání, se kterým uživatelé do online komunity vstupují.

Někteří zúčastnění preferují BDSM sexuální aktivity provozované veřejně na místech tomu určených, tedy v BDSM klubech a na akcích pořádaných komunitou. Obava z neanonymity v tomto případě ustupuje převaze obav o vlastní zdraví a bezpečí. Holt²⁰⁷ na základě výpovědí aktivních BDSM participantů zmiňuje, že přítomnost dalších lidí během těchto aktivit zajistí dohled a tím sníží riziko nežádoucího chování, jelikož lidé z komunity znají tzv. „kód“, orientují se v tom, co je a není přípustné, dokážou rozpoznat použití safeword apod. Toto je důležité hlavně v případě provozování BDSM aktivit se zcela neznámými lidmi.

Drobné i větší komunity vznikají kolem různých zájmů již od nepaměti, ale pokud hovoříme o sadomasochistických preferencích, můžeme vysledovat první snahy komunitního charakteru do prvních dvou dekád 20. století. Sisson²⁰⁸ poznamenává, že se tehdy přesouvaly tyto konkrétní praktiky z „bordelů“ a sféry prostituce více do soukromých prostor domovů účastníků. První oficiální BDSM organizace jsou známy již z druhé poloviny 20. století, z roku 1971 a 1974.²⁰⁹ Během pár let jich ovšem bylo více než 400 a lišily se mezi sebou i specifickým typem zaměření. Obdobně popisuje první organizované sadomasochistické skupiny v USA i Weinberg^{210; 211}, podle kterého jsou tyto skupiny nejednotné a v jejich diferenciaci hraje roli kromě zaměření na určité praktiky i pohlaví, orientace či vlastní ideologie. Od 80. a 90. let se S/M komunity zformovaly do jakéhosi obsáhlého hnutí a od té doby se aktivně podílí na formování kulturního diskurzu

²⁰⁶ Sandnabba N. K., Santtila, P., Alison, L., & Nordling N. (2002). Demographic, sexual behaviour, family background and abuse experiences of practitioners of sadomasochistic sex: a review of recent research. *Sexual and Relationship Therapy*, 17 (1): 39–55.

²⁰⁷ Holt, K. (2016). Blacklisted: Boundaries, Violations, and Retaliatory Behavior in the BDSM Community. *Deviant Behavior*, 37 (8): 1–14.

²⁰⁸ Sisson, K. (2013). The Cultural Formation of SM. In Langdridge, D. & Barker, M. (eds.), *Safe, Sane and Consensual: Contemporary Perspectives on Sadomasochism*: 16–40. Basingstoke: Palgrave Macmillan.

²⁰⁹ Tamtéž.

²¹⁰ Weinberg, T. S. (2000). Sadomasochism. In Bryant, C. D. (ed.), *The Encyclopedia of Criminology and Deviant Behavior, Volume IV, Sexual Deviance*, (Geis G., volume editor). Philadelphia: Brunner-Routledge.

²¹¹ Weinberg, T. S. (2006). Sadomasochism and the social sciences: A review of the sociological and social psychological literature. *Journal of Homosexuality*, 50 (2-3): 17–40.

sexuality.²¹² Snahy BDSM hnutí se ovšem promítají už i do diagnostického vymezení a právního přístupu v evropských zemích.

V současnosti nemáme k dispozici výzkum zabývající se komplexními charakteristikami BDSM scény v České republice, ani výzkum komunity/komunit spadajících do BDSM. O podobě této sféry se dozvídáme z výzkumů dílčích témat či z výpovědí jednotlivých aktérů, kterému se věnují pouze jednotlivci z řad vědců. V populárním článku Němce²¹³ dostaneme odpověď na otázku, jak vypadá česká BDSM scéna v roce 2018: „Je překvapivě živá. I ve srovnání se západními zeměmi existuje v Česku dost příležitostí, jak se seznámit, či kam se zajít inspirovat. Na internetu je v současnosti asi nejpopulárnější seznamka a diskuze www.BDSMlife.cz, ale dokonce i obyčejný Facebook slouží k civilizované diskuzi a seznamování velmi dobře (např. skupina ShibariCZ). Nejvšestrannějším klubem je v současnosti pražský Ateliér, popř. poněkud temnější Hell.“.

Od roku 2012 působí na území České republiky komunita Písklata, která se definuje takto: „Jsme nová generace na české BDSM scéně. Měníme zavedené pořádky a pravidelně pořádáme výjimečné (prémiové) večírky a tematické party se společenskou erotikou. Jde nám o silný prožitek, o společnost podobně naladěných lidí, o něco mimořádného. BDSM je pro nás úžasná hra plná emocí a vzájemného přelévání moci. Po nikom nevyžadujeme žádné role, krom těch, které chce sám zastávat. Co naopak vítáme je hravost a otevřená mysl.“²¹⁴ BDSM česká scéna je tedy prostorem kulturně živým a hojně se rozvíjícím, o hnutí se ale v případě České republiky v současnosti zatím hovořit nedá.

2.1.1 Pravidla BDSM komunit

Sexualita již v dnešní době není tabu a hojně se mluví o seberealizaci. Uzel²¹⁵ uvádí, že sexualita hraje v životě jedince nezastupitelnou roli, stejně jako složka společenská a kulturní, a stejně jako tyto další složky vyžaduje učení, aby nedocházelo k jejím poruchám či poškození partnera. To se týká samozřejmě většinové i jakkoli specifické lidské sexuality a možná o to více musíme věnovat pozornost procesu učení u praktik, jejichž základem je fyzické a/nebo psychické konsensuální násilí.

S posunem v oblasti poznatků o BDSM nebylo ovšem prací, které by se věnovaly rizikům, která během jejich realizace můžou vznikat. Velmi častým spojením je BDSM

²¹² Sisson, K. (2013). The Cultural Formation of SM. In Langdrige, D. & Barker, M. (eds.), *Safe, Sane and Consensual: Contemporary Perspectives on Sadomasochism*: 16–40. Basingstoke: Palgrave Macmillan.

²¹³ Němec, M. (2018). Dobro a Zlo: Jsou sexy, když se doplňují. *Silverius*, 4: 14–15.

²¹⁴ Písklata. (2012). FAQ. *Písklata.cz* [online]. ©2020 [cit. 2020-07-03]. Dostupné z: <http://pisklata.cz/#faq>.

²¹⁵ Uzel, R. (1991). *Mýty a pověry v sexu*. Praha: Práce, s. 27–28.

a otázky týkající se nekonsensuálních praktik přecházejících v domácí násilí, nebo výzkumy zabývající se vznikem BDSM preference právě vlivem násilí v rodině jedince.²¹⁶ Výzkumy na toto téma jsou proto stále aktuální. Konsensuální násilný sex a domácí násilí jsou přitom dva naprosto odlišné typy chování.²¹⁷; ²¹⁸ Jozífková²¹⁹ ovšem vyjadřuje předpoklad, že vztahy založené na dlouhodobém hierarchickém rozdílu, kdy dominantní partner trvá na jeho nepřetržitém dodržování, mohou být rizikovější z hlediska možnosti vzniku nekonsensuálního násilí, respektive násilí domácího. Autorka²²⁰ zmiňuje toto riziko u párů žijících v tzv. 24/7 BDSM vztahu, tedy ze svého postavení submisivního a dominantního nevystupují ani v době, kdy se nejedná o sexuální podtext, ale o běžné situace.

Za přípustné chování jsou považovány sexuální aktivity, které jsou provozovány konsensuálně, tedy souhlasně. Současně je potřeba, aby osoba poskytující takový souhlas byla dostatečně psychosexuálně a somatosexuálně zralá a neutrpěla psychickou či fyzickou újmu.²²¹ Jelikož se jedná o sexuální aktivity, je nutné dodržet též další právně definované podmínky jako u pohlavního styku a sexuálních aktivit obecně, tedy vyloučit, že se jedná o osoby mladší 15 let a osoby pokrevně příbuzné tak, jak je definováno zákonem.²²²

Aby nedocházelo k protiprávnímu jednání a nekonsensuálním praktikám, komunita BDSM dala vzniknout vlastním pravidlům chování. Jedná se o doporučení, za jejichž nedodržení²²³ ovšem nelze udělit žádnou zákonně garantovanou sankci.

Příkladem jednoho z takových konceptů pravidel z praxe je SSC²²⁴ – *Safe, Sane, Consensual*. První zmíněné akcentuje konání praktik v maximální míře bezpečí. *Sane* doplňuje důraz na bezpečnost o plné vědomí aktérů, kteří se do BDSM zapojují. Proto do těchto aktivit nepatří např. žádné omamné či psychotropní látky, které by mohly narušit

²¹⁶ Jozífková, E. (2016). *Hierarchie a chování člověka: BDSM jako alternativní sexuální chování*. Disertační práce. Praha: 1. lékařská fakulta, Karlova Univerzita.

²¹⁷ Pa, M. (2001). Beyond the Pleasure Principle: The Criminalization of Consensual Sadomasochistic Sex. *Texas Journal of Women & the Law*, 11 (1): 51–92.

²¹⁸ Sandnabba N. K., Santtila, P., Alison, L., & Nordling N. (2002). Demographic, sexual behaviour, family background and abuse experiences of practitioners of sadomasochistic sex: a review of recent research. *Sexual and Relationship Therapy*, 17 (1): 39–55.

²¹⁹ Jozífková, E. (2016). *Hierarchie a chování člověka: BDSM jako alternativní sexuální chování*. Disertační práce. Praha: 1. lékařská fakulta, Karlova Univerzita.

²²⁰ Tamtéž.

²²¹ Weiss P. *Sexuální deviace*. Praha: Portál.

²²² Špráchalová, L., & Krivánek, V. (2018). Legitimita konsensuálního sexuálního násilí z pohledu české veřejnosti. In Večerka, K. (ed.), *Vývojové změny sociálně patologických jevů v proměnách času. Konference sekce sociální patologie ČSS. Luhačovice, 28. – 30. dubna 2018*: 53–59. Praha: Česká sociologická společnost.

²²³ Pozn.: nejedná-li se samozřejmě o překročení zákona

²²⁴ Bezreh, T., Weinberg, T. S. & Eedgar, T. (2012). BDSM Disclosure and Stigma Management: Identifying Opportunities for Sex Education. *American Journal of Sexuality Education*, 7 (1): 37–61.

rozpoznávací schopnosti zúčastněných a snadněji by tak mohlo dojít k porušení dohodnutých hranic či neakceptování vyjádření nesouhlasu submisivní osoby s danou praktikou či situací. *Consensual* odkazuje na zásadní potřebu dohody, která má předcházet BDSM aktivitám. Jedná se o společný vědomý souhlas s mezí, ve které se bude dominantní osoba pohybovat, které praktiky smí a nesmí vyžadovat a uskutečnit a do jaké míry, které pomůcky a kde na těle smí užívat. Chybět by nemělo ani tzv. **safeword**, v českém prostředí běžně užívané jako „stopka“. Jedná se o konkrétní verbální či neverbální projev nesouhlasu s praktikou, při jehož použití musí dominantní osoba okamžitě přerušit BDSM aktivitu. Pokud by pokračovala, jedná se v tom okamžiku již o nekonsenzuální stav a sex či chování obecně se stává nedobrovolným.

Dalším, později vzniklým, souborem pravidel je tzv. **RACK**²²⁵ – *RiskAware, Consensual, Kink*. V tomto pojetí pravidel se již zračí velmi střízlivý pohled na BDSM aktivity. Na rozdíl od SSC, u kterého se může zdát, že při jeho dodržení bude vše v pořádku, RACK dává důraz na riziko, které je v BDSM přítomno vždy a za každé situace. Nelze se mu vyhnout, účastníci si ho musí být vědomi a snažit se ho minimalizovat, nikoli ho popřít.

Někteří participanti ovšem poznamenávají, že kvůli individualitě každého z nich nelze definovat, co je bezpečné, co rozumné. Na čem ale opravdu záleží, je, že jsou si vědomi právě možných rizik, jsou dostatečně informováni a dají souhlas – to je to, co zúčastněné činí šťastnými.²²⁶

Třetí známý etický koncept konsenzuálních sadomasochistických aktivit se nazývá **4Cs** – *Caring, Communication, Consent a Caution*. V tomto nejnovějším pojetí základních pravidel pro fungování BDSM⁺ „her“/situací vidí někteří autoři²²⁷ oproti předešlým modelům jisté výhody. Zatímco dvě předchozí koncepce se soustředí krom souhlasu na povědomí o bezpečnosti a rizicích aktivit, 4Cs přidává dvě propojené složky komunikace a péče (*Caring*), které jsou nedílnou součástí zdravého vztahu.²²⁸ Efektivní komunikace je tak alfou a omegou BDSM interakce, a to ideálně před, během i po skončení aktivit.²²⁹

²²⁵ Ortmann, D. M., & Sprott R. A. (2015). *Sexual outsiders: understanding BDSM sexualities and communities*. Lanham, Maryland: Rowman & Littlefield Publishers.

²²⁶ Weiss, M. (2011). *Techniques of Pleasure: BDSM and the Circuits of Sexuality*. London: Duke University Press, p. 84.

²²⁷ Williams, D. J., Thomas, J. N., Prior, E. E., Christensen, C. M. (2014). From "ssc" and "rack" to the "4cs": Introducing a new framework for negotiating BDSM participation. *Electronic Journal of Human Sexuality*. 17: 1–10.

²²⁸ Tamtéž.

²²⁹ Harvey, B. (2015). “Are You Comfortable with Blood Play?” BDSM Mobilization and Social Movement Identity as Cultural Capital. *American Sociological Association*. Conference Papers: 1–36.

Pojítkem všech tří konceptů je ovšem souhlas (*Consent*), proto klademe i v rámci celé této práce důraz na sexuální násilí v jeho konsenzuální podobě.

Aby si ale zúčastnění byli jisti hranicemi aktivit, domlouvají si jasný signál či konkrétní slovo (již zmíněné safeword, stopka), které může aktivitu zastavit v případě, že překročila pro submisivního jedince hranici únosnosti. Výzkumy zaměřené na průběh BDSM aktivit ovšem uvádí rozporuplné názory participantů na safeword. Zatímco pro některé je stopka nedílnou součástí interakce, pro jiné je spíše zbytečností, jelikož by zkušený dominant měl poznat z reakcí submisivního partnera, že se pohybuje v rámci mezí. Použití stopky může způsobit narušení celé aktivity a způsobit nižší uvěřitelnost aktivit a hloubku prožitku²³⁰. Řezníčková²³¹ ovšem poznamenává, že „při vymyšlení stopky si lze domluvit systém 1–0, ve kterém stopka znamená definitivní ukončení aktivit, nebo vícestupňový systém semaforu, například zelená, oranžová, červená, kdy zelená značí, že je vše v pořádku, při oranžové je třeba zpomalit a červená znamená ukončení aktivit.“ Často se přitom zúčastnění pohybují právě na hraně únosnosti a balancují na tenké linii mezi akceptovaným chováním a porušením nastavených pravidel. Tento charakter her se v komunitě nazývá **edgeplay** a pro mnohé je tento typ chování nejvíce vyhledávaným, nejvíce vzrušujícím.

Velmi příznivé výsledky etnografického výzkumu BDSM komunity z USA prezentuje Holt²³², podle které dochází v rámci komunity k porušování pravidel pouze v malé míře a komunita tato porušení řeší obvykle informálními metodami. Viktimizace osob zapojených do BDSM ovšem existuje²³³ a je potřeba jí věnovat zvýšenou pozornost. Co bývá komunitám společné, je jasný nesouhlas s takovým nekonsenzuálním chováním. Stigmatizace BDSM⁺ osob má často důsledky i na jejich chování v rámci komunity: „Stigmatizace však také podporuje rozvoj negativních jevů uvnitř komunit. Zejména šíření mylných informací, šikanu, manipulaci, vydírání a zneužívání nezkušenosti nově příchozích. Osoba, která se cítí vyloučena z většinové společnosti, se může s vyšší pravděpodobností účastnit aktivit, kterým by se za jiných podmínek raději vyhnula. Naopak jen těžko se bude bránit skrytému násilí, například šikaně v rámci komunity. Některé osoby mohou zneužívat strachu ostatních z odhalení a jejich neznalosti. Tím jsou ohroženi zejména mladé a velmi

²³⁰ Řezníčková, Z. (2016). Stopka: výhody a limity. *Sexualnivarivace.cz* [online]. [cit. 2017-02-29]. Dostupné z: <http://sexualnivarivace.cz/2016/01/17/stopka-vyhody-a-limity/>.

²³¹ Tamtéž.

²³² Holt, K. (2016). Blacklisted: Boundaries, Violations, and Retaliatory Behavior in the BDSM Community. *Deviant Behavior*, 37 (8): 1–14.

²³³ Pitagora, D. (2016). Intimate partner violence in sadomasochistic relationships. *Sexual and Relationship Therapy*, 31 (1): 95–108.

mladé osoby, a osoby bez zkušeností. ... Neinformovaní či mylně informovaní jedinci se mohou s vyšší pravděpodobností dopustit psychického či fyzického násilí vůči jiným osobám (trestného činu) a mohou se s vyšší pravděpodobností stát obětí psychického či fyzického násilí.“²³⁴

V rámci výzkumu české populace jsme kladli respondentům z řad široké veřejnosti²³⁵ otázku, co považují na BDSM aktivitách za nejrizikovější. Společenskou nepřijatelnost s rizikem prozrazení preference a následnou stigmatizací dané osoby zvolilo za největší z nabízených rizik jen necelých 6 % dotazovaných, pro další 4,2 % dotázaných byla největším rizikem možnost, že se daná osoba stane obětí kriminálního jednání v podobě nekonsenzuálních praktik, vydírání apod. (viz příloha 6).

Některé skupiny BDSM příznivců a participantů se i proto snaží působit osvětově a předávat informace o nutnosti dodržovat jak základní, tak specifická situační domluvená pravidla při BDSM aktivitách včetně používání safeword. Není proto překvapením, že se objevují tyto domluvené podmínky společného fungování nejen ve formě verbální, ale i psané. Přitom se nemusí jednat jen o vizualizaci řečených pravidel na papír, ale setkáváme se i s tzv. „otrockou smlouvou“. Přestože se zde užívá slovo „smlouva“, je nutno hned dodat, že se nejedná o dokument legislativně platný²³⁶. Svůj smysl ale má hlavně v tom, aby se všichni zúčastnění orientovali v dohodnutých pravidlech a povinnostech.

Michelle Fegatofi²³⁷, která žije jako submisivní žena ve vztahu přes 20 let, sdílí své zkušenosti jako blogerka i autorka mnoha příruček a naučných knih o BDSM a pracuje i s dalšími submisivními jedinci. Ve své knize *The BDSM Contract Book*²³⁸ rozebírá blíže, že smlouva by měla upravit očekávání všech stran, limity aktivit, pravidla, rituály a tresty, čímž se zajistí pro všechny kompletní porozumění BDSM vztahu, ať se jedná o jeho jakoukoli formu. Nejsou to ovšem jen pravidla postavená na bázi dobrovolnosti a minimalizace rizik, ale i přístup dominantního partnera k submisivnímu.

²³⁴ Jozífková E. (2011). Revize F65.5: Sadomasochistický sex jako alternativa, a nikoliv jako porucha. *Sexuolgia. Sexology*, 11 (1): 20–23.

²³⁵ Pozn.: Omnibusový výzkum FF UK (podpořený schématem UK PROGRES Q 15), realizovalo Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i., v době od 17. do 27. listopadu 2017. Kvótní výběr pracoval se znaky kraj (NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání a je reprezentativní pro obyvatelstvo ČR ve věku od 18 let, více viz kapitola 3.

²³⁶ Pozn.: Legislativním aspektům dohod mezi aktéry praktikujícími BDSM se věnujeme více mimo tuto disertační práci, téma smluvního ujednání je dalším zaměřením autorky, na kterém pracuje.

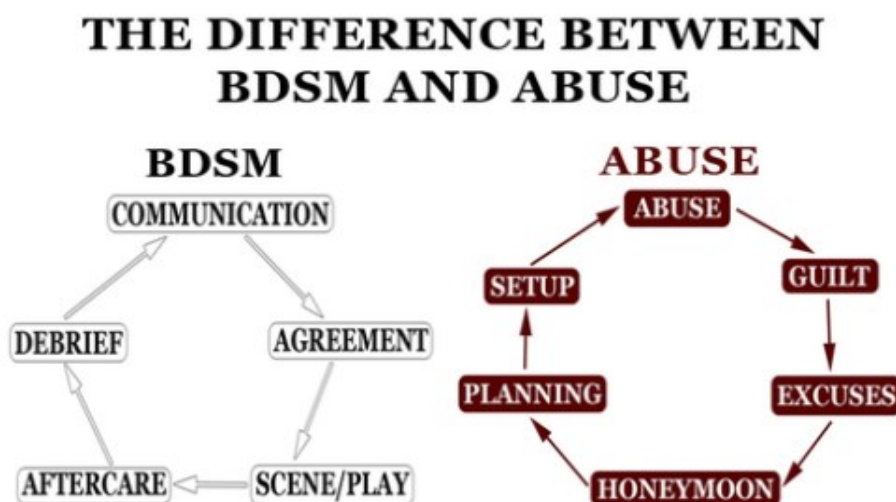
²³⁷ Pozn.: např. jedna z jejích základních příruček přeložená v roce 2016 do českého jazyka: Fegatofi, M. 2016. *Základy BDSM pro začátečníky: příručka pro dominanty a submisivy začínající objevovat tento životní styl*. Praha: Epoque.

²³⁸ Fegatofi, M. (2015). *The Bdsm Contract Book*. Morrisville: Lulu.com.

Ne zřídka se totiž stává, že se hlavně submisivní jedinci nachází ve velmi špatném psychickém stavu, který je způsoben jejich pocitem, že si ze své pozice nemohou určovat průběh vztahu či aktivit. Podle výše zmíněné autorky mají pocit, že se sami musí s negativními pocity vyrovnat a být vždy tím připraveným a radostným otrokem či submisivem.²³⁹ Klíčová je otevřená komunikace a konstruktivní debata nad problémy, čímž se mohou jak submisivní tak i dominantní jedinci vyhnout frustraci ze vztahu či setkání, které neprobíhají vůbec podle jejich představ.²⁴⁰ I v českém prostředí jsou totiž k nalezení případy, kdy se původně zamýšlené BDSM konání změnilo v nežádoucí formu, kterou bychom označili spíše za domácí násilí či znásilnění. Jozífková²⁴¹ hovoří o českých případech, kdy dominantní partner překračoval hranice partnera zcela úmyslně s odůvodněním, že jinak by scénka nebyla autentická, otrok by nebyl pravým otrokem, pokud by se nevzdal práva na ukončení aktivity apod., navíc některé z těchto osob navíc radily tento postup i jedincům, kteří přicházeli do BDSM komunity nově.

BDSM hry, scénky či aktivity přitom probíhají ve zcela odlišném cyklu než násilné nekonsensuální jednání.

Obr. 1: Rozdíl mezi BDSM a nekonsensuálním násilím²⁴²

²³⁹ Fegatofi, M. (2014). *Bdsm Basics for Submissives – Dealing with the Mental and Emotional Side of Submission*. Morrisville: Lulu.com.

²⁴⁰ Fegatofi, M. (2019). Dealing with Frustration in BDSM. *Michelliefegatofy.org* [online]. [cit. 2020-05-05]. Available from: <https://www.michelliefegatofi.org/post/dealing-with-frustration-in-bdsm>.

²⁴¹ Jozífková, E. (2007). Sexuální submisivita, dominance a fenomén sadomasochismu. Disertační práce. Praha: Univerzita Karlova. [cit. 2017-02-01]. Dostupné z: http://www.bdsminfo.eu/PhD_BDSM.pdf, s. 55.

²⁴² Robyn. (2020). BDSM vs Abuse – Learn the Differences and Stay Safe. *Lovense.com* [online]. ©2009–2020 [cit. 2020-05-05]. Available from: <https://www.lovensense.com/bdsm-blog/bdsm-vs-abuse>.

Během nekonsenzuálního násilí dochází k traumatizaci, vině a celé jednání způsobuje oběti samotné nebo i násilníkovi distres, negativní stres způsobený nesouhlasným jednáním. BDSM na rozdíl od výše zmíněného začíná komunikací, která sama o sobě působí jako preventivní prvek násilí. Kromě odpovědnosti, kterou nese dominant nad fyzickým i psychickým stavem submisivního jedince během sadomasochistických praktik/styku/hry, dochází v ideálním případě i po skončení aktivit k tzv. **aftercare**. Holt²⁴³ popisuje aftercare jako následnou péči, kdy dochází ke zpomalení, zklidnění zúčastněných, k oddechu. Cross a Matheson²⁴⁴ například upozorňují, že v některých případech mohou sadisticky zaměřeni jedinci vykazovat vyšší míru péče a něhy k partnerovi než v případě běžných párů.

Celá aktivita by měla být uzavřena tzv. **debriefingem**, tedy závěrečnou rozpravou nad aktivitami, vzájemným vyslechnutím se, oboustrannou zpětnou vazbou. Vzájemné zhodnocení situace je více než žádoucí, protože jedině tak se účastníci ujistí o vhodnosti a bezproblémovosti svého chování během interakce. Mohou si také upřesnit své preference, více si porozumět a vzájemně vyladit své chování pro další aktivity do budoucna. Tento cyklus BDSM aktivity odpovídá požadavkům komunity i již zmíněným koncepcím pravidel.

Z důvodů již popsanych vznikají odborné i populárně naučné tituly, které se zaměřují na psychickou a emocionální stránku vztahu, a to s ohledem na prožívání submisivního partnera tak, aby pro něj byl BDSM vztah radostí.

Nejedná se ovšem pouze o použití pravidel pro bezpečnou interakci jedinců v soukromí, ať se jedná o osoby dvě či více, ale následně i o specifická pravidla tematických BDSM akcí. Ať už takové akce pořádají menší skupiny okolo specifických preferencí, nové komunity nebo velké známé multi-tématické kluby, obvykle najdeme pravidla hned mezi prvními informacemi, které se k dané akci dají nalézt. Bývá zvykem, že je jedinec nějakým způsobem musí potvrdit, než se akce zúčastní. Nejedná se totiž jen o ochranu jeho/jí a jeho/jejích partnerů, ale i celé přítomné skupiny. Pro ilustraci uvádíme obecná pravidla akcí vybrané české BDSM skupiny:

²⁴³ Holt, K. (2016). Blacklisted: Boundaries, Violations, and Retaliatory Behavior in the BDSM Community. *Deviant Behavior*, 37 (8): 917–930.

²⁴⁴ Cross, P. A., & Matheson, K. (2006). Understanding Sadomasochism. *Journal of Homosexuality*, 50(2): 133–166.

- 1) Nemluv mimo Písklata o tom, co kdo dělal na akci.
- 2) Nemluv mimo Písklata o tom, co kdo dělal na akci.²⁴⁵
- 3) Naše party nejsou pro nezletilé, otravy a nudné patrony.
- 4) Každý z nás je spolutvůrce večera, neboj se zeptat druhých, zda si chtějí hrát.
- 5) Respektuj hranice druhých a nes za své činy zodpovědnost.
- 6) Jen člen písklat může na akce zvat další lidi, ale ručí za ně a věnuje se jim.
- 7) Členství udělují jen organizátoři, pokud ho chceš, řekni jim osobně na akci.
- 8) Fotit můžeš jen s výslovným souhlasem organizátorů a všech v záběru.
- 9) Když si někdo hraje, nemluv v doslechu o guláši, ani jinak neruš.²⁴⁶

V pravidlech můžeme identifikovat jak obecné zásady pro BDSM aktivity, tak specifická pravidla pro hromadné akce, kde se dbá na anonymitu a zachování atmosféry. Veřejným deklarováním pravidel si různé BDSM organizace přidávají na důvěryhodnosti a profesionalitě. Hlavně pořadatelé hromadných akcí, vystoupení nebo workshopů dbají na to, aby se zájemci vraceli do bezpečného a příjemného prostředí. Česká performerská skupina SM project informuje na svém webu např. takto: „Všem modelkám nebo modelům, kteří se objevují na této stránce, bylo 18 let, nebo jsou starší. Veškerý materiál, který je uveden na těchto stránkách, je **konsensuální**. Nikomu z herců nebylo ublíženo během natáčení těchto filmů.“²⁴⁷ Konsensus je tak důležitý pro aktéry i diváky, a to jak v reálném, tak ve virtuálním prostoru.

Veškeré tyto informace vyvrací mýtus, že sadomasochisticky ladění jedinci jsou vzrušováni násilím, aniž by rozlišovali jeho podobu. Naopak je potřeba znova zdůraznit, že nekonsensuální násilí je pro ně stejně nepřijatelné jako pro většinovou populaci.

2.2 Aplikace konceptu edgework na edgeplay v BDSM

V rámci nastavených hranic se setkáváme také s tzv. **edgeplay**, tedy hrou na hraně, kdy se aktivita pohybuje právě na hranici únosnosti a akceptovatelnosti pro zúčastněné osoby. Záleží samozřejmě na jedincích, jaký druh BDSM aktivit preferují, jestli více symbolické a s akcentem na co nejvyšší možnou bezpečnost, nebo je pro ně jediným plnohodnotným

²⁴⁵ Pozn.: Nejedná se o chybu v našem textu, že pravidlo č. 1 a 2 je shodné. Takto pravidla skupina uvádí na svém webu i facebookové skupině.

²⁴⁶ Písklata. (2012). Pravidla. Pisklata.cz [online]. ©2020 [cit. 2020-07-03]. Dostupné z: <http://pisklata.cz/#pravidla>.

²⁴⁷ S&MProject. (2015). *S&MProject.org* [online]. ©2015 [cit. 2020-05-23]. Dostupné z: <http://www.smproject.org/cs/#tops>.

zážitkem v rámci her a scének právě aktivita na hraně či její posouvání dál. Weiss²⁴⁸ uvádí poznatky z rozhovorů s osobami praktikujícími BDSM, podle kterých je edgeplay velmi individuální záležitostí, ve které mají své místo jak pravidla komunity (SSC, RACK, 4Cs), tak etika a sebeovládání. Podle autorky Weiss²⁴⁹ a jejích informantů nezahrnuje edgeplay jen krvavé, zdraví či život ohrožující praktiky, ale aktivity fyzické i psychické, které jsou pro konkrétního submisiva/masochistu na hraně únosnosti, pro jiného ovšem naprosto běžné.

Neexistuje proto jednotný manuál na určení oné „hrany“ pro hru, ani pro bližší specifikaci pravidel komunity. Vše tak záleží na soudnosti, komunikaci a subjektivitě participantů. A stejně jako safeword má své odpůrce kvůli narušení autentičnosti aktu, tak i aktivity prováděné pouze a jedině ve stanovených limitech nejsou pro některé BDSM příznivce ničím zajímavým.

Proč ovšem lidé vyhledávají hraniční aktivity? V roce 1974 se v knize Strach a hnus v Las Vegas²⁵⁰ objevil poprvé pojem **edgework**, překládaný jako práce na hraně. Přestože ve zmíněné knize je pojem užíván v souvislosti s drogovou problematikou, dočkal se následně obecnější aplikace na veškeré aktivity, které spojují následující atributy:

- hledání edge (hrany) mezi bezpečím/nebezpečím, životem/smrtí, racionalitou/šílenstvím,
- zcela dobrovolný vstup do těchto aktivit,
- podstupování rizika, riskování,
- často extrémní charakter aktivit.²⁵¹

Podstatu těchto aktivit popisuje Lyng^{252; 253; 254}, podle něhož se jedná o veškeré aktivity vyznačující se právě extrémí/extrémními stavy v rovině fyzické i duševní. Účelem těchto aktivit není, aby aktéra vedly k zisku, benefitu či výhodám. Účelem je pocit nebo zážitek daný aktivitou samotnou v jejím průběhu. Často se přitom jedná o pocit ztráty jistoty

²⁴⁸ Weiss, M. (2011). *Techniques of Pleasure: BDSM and the Circuits of Sexuality*. London: Duke University Press, p. 89.

²⁴⁹ Weiss, M. (2011). *Techniques of Pleasure: BDSM and the Circuits of Sexuality*. London: Duke University Press, p. 89.

²⁵⁰ Thompson, H. S. (2020). *Strach a hnus v Las Vegas: divoká pouť do srdce amerického snu*. Praha: Dobrovský.

²⁵¹ Boušková, K., Richter, E. (2020). Edgework: aktivní práce s rizikem. In Buriánek, J., Richter, E., *Život v průsečíku rizik: 187–201*. Praha: Karolinum.

²⁵² Lyng, S. (1990). Edgework: A Social Psychological Analysis of Voluntary Risk Taking. *American Journal of Sociology*, 95 (4): 851–886.

²⁵³ Lyng, S. (2005). *Edgework: The Sociology of Risk-Taking*. New York: Routledge.

²⁵⁴ Lyng, S. (2008). Edgework, Risk, and Uncertainty. In Zinn, J. O., *Social Theories of Risk and Uncertainty: An Introduction: 106–137*. Oxford: Blackwell Publishing Ltd.

a kontroly.²⁵⁵ Extrémní aktivity navozují pocit nekontrolovanosti, ohrožení, nejistoty, nebezpečí. Jedná se o velmi silný prožitek, o neobvyklé emoce.

Abychom nepoukazovali na extrémní aktivity jen obecně, jako příklad můžeme uvést např. **extrémní sporty** (horolezectví, závody motocyklů a aut, bungee jumping, akrobacie na lyžích/kolech, provazochodectví, extrémní formy parkouru, ale i sporty bojové – box, MMA), nebo **změněné stavy vědomí** způsobené omamnými a psychotropními látkami. V edgework nalezneme jak aktivity společensky uznávané, tak ty, které jsou zákonem regulované či přímo zakázané (nelegální auto/moto závody apod.). Někteří lidé mají obdobnou potřebu **vyhledávání specifických tělesných zákroků** jako piercing, tetování, tělesné modifikace či tzv. suspension²⁵⁶ – zavěšování na háky. I takové zásahy mohou způsobovat obdobné pocity, jak jsme již popsali. „Věšení na háky představuje v každé kultuře něco jiného: přechodový rituál, meditaci, způsob, jak dosáhnout změněného stavu vědomí, překonání strachů, úlitbu bohům, nástroj, jak lépe poznat sebe sama.“²⁵⁷ Společným jmenovatelem všech výše zmíněných aktivit je **silný prožitek**, který vede k prožití smysluplnosti vlastní existence.²⁵⁸ Sami participanté edgeworkových aktivit zaměřených na tělesné modifikace a případně s nimi spojenou bolest uvádí, že nejde o to, aby se člověk trestal, ubližoval si či si způsoboval negativní pocity. Naopak výsledný pocit je jakousi odměnou za konfrontaci a cílenou práci s bolestí, za překonání sebe sama a zvládnutí situace. V krátkodobém horizontu tyto aspekty přináší pocit euforie, což lze považovat za chemickou odpověď těla na prožívanou situaci. V dlouhodobém měřítku to je pocit zadostiučinění, který přetrvává mnohem déle.²⁵⁹ Patrný je z výše popsaného rozdíl mezi **risk-seeking** a **thrill-seeking** jednáním. Zatímco u prvního jmenovaného, jinak možno též nazvat risk-taking, pracujeme s vědomou kontrolou a zodpovědností, u druhého jmenovaného se jedná o chování bez rozmyslu, bez promyšlení možných následků a rizik, často závislé na náhodě bez možnosti kontroly.²⁶⁰ Thrill-seeking je svým charakterem jako chování vyloučeno z konceptu edgework.

²⁵⁵ Lyng, S. (1990). Edgework: A Social Psychological Analysis of Voluntary Risk Taking. *American Journal of Sociology*, 95 (4): 851–886.

²⁵⁶ Pozn.: Suspension může, ale nemusí být nahlíženo jako BDSM aktivita, tedy specifická forma bondage.

²⁵⁷ Věšení na háky – rituál suspension. [online] *Hell.cz*, ©2004-2020 [cit. 06-29-2020]. Dostupné z: <https://hell.cz/suspension/>

²⁵⁸ Lyng, S. (1990). Edgework: A Social Psychological Analysis of Voluntary Risk Taking. *American Journal of Sociology*, 95 (4): 851–886.

²⁵⁹ Česká televize. (2018). Queer: Extrémní láska. *Ceskatelevize.cz* [online]. 18. 4. 2019 [cit. 2020-06-26]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10520528904-queer/219562210900005-extremni-laska/titulky>.

²⁶⁰ Boušková, K., Richter, E. (2020). Edgework: aktivní práce s rizikem. In Buriánek, J., Richter, E., *Život v průsečíku rizik*: 187–201. Praha: Karolinum.

Mezi edgeworkové aktivity můžeme s jistotou vřadit i BDSM aktivity. Za nutné považujeme ovšem poznamenat, že lidé se sexuální preferencí sadomasochismu budou praktikovat sadomasochismus právě z důvodu této své preference, nikoli s primární potřebou hraničního či prostě nového zážitku. Hovoříme ale o BDSM jako o pojmu, který v sobě pojímá nejen osobnostně zakotvenou dlouhodobou sexuální preferenci, ale i mnoho lidí experimentujících, hledajících v BDSM něco nového a vzrušujícího, popř. je berou jako nadstavbu dalších sexuálních preferencí (fetišismu, swingers apod.). Edgeplay můžeme vnímat jako konkrétní aplikaci edgework na sféru konsenzuálního sexuálního násilí.

BDSM může být pro některé jedince samo o sobě edgeworkovým zážitkem. Podle výzkumu 935 osob účastnících se BDSM aktivit z roku 2016²⁶¹ uvedlo 90 % dotázaných, že jim tyto aktivity přináší pocit osobní svobody, 91 % zažívalo pocit dobrodružství a 91 % zmínilo též pocit nižší míry stresu, relaxace a prostor pro sebe-vyjádření.²⁶² To je samo o sobě pro mnohé naplňujícím cílem jejich účasti na BDSM aktivitách. Takto definuje svou oblibu ve vyhledávání profesionálně poskytovaných sadomasochistických aktivit jeden z klientů BDSM placených služeb: „Řídím lidi, řídím poměrně hodně lidí, firmu. Mám klasický sexuální život a tohle mám jako určitý způsob úniku, realizování se v něčem jiným. Někdo chodí na fotbal, někdo chodí do fitka, já provozuju tohle.“²⁶³

V rámci edgeplay může docházet kromě hraní (si) na hranci únosnosti také k posouvání stanovených hranic, tzv. **pushing boundaries**. A právě při posouvání hranic je nutné, aby dominantní jedinec sledoval velmi pečlivě, jestli se pohybuje ještě v bezpečné zóně či ne, respektive jestli submisiva aktivita ještě těší, či už je mu nepříjemná. Edgeplay a posouvání hranic ovšem nelze připodobňovat k překračování pravidel a vynuceným aktivitám, jedná se stále o aktivitu, která je v rámci komunity poměrně vyhledávaná.

Harvey²⁶⁴ dokládá na základě své etnografické studie, že edgeplay a posouvání hranic opravdu neznamena zneužívání moci a překračování pravidel. V rámci komunitního workshopu zaměřeného na vyjednávání pravidel (negotiating) autorka²⁶⁵ zjistila, že participanti interpretují posouvání hranic tak, že scény, které posouvají hranice a dostanou

²⁶¹ Williams, D. J., Prior, E. E., Alvarado, T., Thomas, J. N., & Christensen, M. C. (2016). Is Bondage and Discipline, Dominance and Submission, and Sadomasochism Recreational Leisure? A Descriptive Exploratory Investigation. *Journal of Sexual Medicine*, 13 (7): 1091–1094. p. 1093.

²⁶² Pozn.: Procenta dotázaných, kteří odpověděli, že uvedený pocit během BDSM aktivit zažívají většinu času nebo v podstatě stále.

²⁶³ Česká televize. (2013). Pološero: Krása bolesti. *Ceskatelevize.cz* [online] 2013 [cit. 2020-07-20]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/10318730018-polosero/213562222020007-polosero-s-hvezdickou-krasa-bolesti/>.

²⁶⁴ Harvey, B. (2015). “Are You Comfortable with Blood Play?” BDSM Mobilization and Social Movement Identity as Cultural Capital. *American Sociological Association. Conference Papers*: 1–36.

²⁶⁵ Tamtéž.

submisivního participanta mimo komfortní zónu, nejsou nezbytně špatné a nemusí nutně znamenat porušení souhlasu. Takový typ scény může být více vzrušující, napínavý, může obsahovat **element nejistoty a vzrušení**. Toho lze dosáhnout právě ve scénách a hrách, které si pro sebe submisivní partner nezvolil sám. Jedině tak může dojít k oné vzrušující nejistotě a překvapení. Edgeplay proto můžeme chápat nejen jako posouvání hranic ve formě fyzické (zkoušení posouvání např. prahu bolesti) nebo psychické (zvýšení nátlaku apod.), ale i odklon od domluvených scénářů, průběhu her.²⁶⁶ Aby byly tyto aktivity vůbec možné a přinášely zúčastněným žádoucí efekt, je nutné, aby participant disponovali specifickými schopnostmi, které jsou dle Lynga²⁶⁷ schopnost regulace strachu složená z kognitivní schopnosti soustředění za ztížených či extrémních podmínek a z mentální odolnosti, dále pak značná mentální i fyzická přizpůsobivost a flexibilita, včetně schopnosti rychlé adaptace na nové podmínky.

Bezpečnější se tak edgeplay a posouvání hranic jistě jeví v případě aktérů, kteří se znají déle a lépe, popř. pro dlouhodobé páry (partnerský sadomasochismus). Fáze vyjednávání může být o to kratší, popř. po čase nemusí být před sadomasochistickými aktivitami přítomna, jelikož je s vysokou pravděpodobností nahrazena vzájemnou hlubokou znalostí fyzických a psychických potřeb a přání partnera. Naopak i v případě BDSM aktivit může docházet k odklonu od edgeplay a edgework obecně a najdeme zde i jedince vyhledávající právě již zmíněné nekontrolovatelné riziko. BDSM se pak v jejich případě stává thrill-seeking aktivitami, kdy se zúčastněný dostává do situací, které nemůže kontrolovat a pasivně tak čeká, jak situace dopadne. Vřadit sem můžeme např. veškeré sadomasochistické praktiky prováděné mezi neznámými jedinci bez dostatečné domluvy a safeword.

Boušková a Richter²⁶⁸ považují edgeworkové aktivity za reakci jedinců na nastavení současné společnosti. Podle autorek se jedná o vymykání se běžným rámcům kontroly²⁶⁹, kdy se jedinec „očistí“ od každodenních povinností, sociálních rolí i sociálního tlaku a prožije tzv. **hyperrealitu**, něco emociálně více reálného, než je běžný život sám o sobě.

²⁶⁶ Tamtéž.

²⁶⁷ Lyng, S. (2008). Edgework, Risk, and Uncertainty. In Zinn, J. O., *Social Theories of Risk and Uncertainty: An Introduction*: 106–137. Oxford: Blackwell Publishing Ltd.

²⁶⁸ Boušková, K., Richter, E. (2020). Edgework: aktivní práce s rizikem. In Buriánek, J., Richter, E., *Život v průsečíku rizik*: 187–201. Praha: Karolinum.

²⁶⁹ Pozn.: Jedná se ovšem o kontrolu společenskou, protože kontrola ve smyslu sebekontroly (též obsažena ve slově „work“ – edgework) je v podstatě podmínkou edgeworkových aktivit.

Současně při edgework, a tedy i edgeplay dochází k relativizaci vnímání času.²⁷⁰ V souvislosti s BDSM i další autoři^{271; 272} popisují stav tzv. **přechodné hyperfrontality** během aktivit u submisivních a tzv. **flow** u dominantních jedinců. Kromě změn ve vnímání plynutí času dochází v těchto stavech k hlubšímu prožití okamžiku, zvýšenému soustředění, subjektivní prožití sebe sama, odpoutání se od běžného světa²⁷³ a zklidnění, byť se to může zdát na první pohled paradoxní.

Celý tento koncept z hlediska teorie není ovšem ničím zcela novým. Teorie edgeworku navazuje na Meadovu teorii **Self**, kterou popsal v roce 1950²⁷⁴ a ve které předpokládá existenci tří složek sebe sama – spontánního a niterného *I* a společností tvořeného a regulovaného *Me*, přičemž výsledkem jejich koexistence a fungování je právě *Self*. I v této teorii nalezneme myšlenku, že jedinec má potřebu dostat se k svému čistému *I* a oprostit se od společenských vlivů, které ho zatěžují. A to je možno právě cestou nějakého silného prožitku, kterým dosáhneme „pocitu sebeaktualizace a sebedeterminace“²⁷⁵. Ostatně pokud bychom šli ještě dále do historie, jisté podobnosti najdeme u Freudovy konstrukce tří složek osobnosti, *Id*, *Ego*, *Superego*, z 20. let 20. století.^{276; 277} Freud předpokládal konflikt mezi pudovou iracionální složkou *Id* a *Superegem* jakožto odrazem socializace a zvnitřnělé morálky. *Ego* je pak vyrovnávající složkou projevující se v reálné situaci s ohledem jak na potřeby, tak danou sociální situaci. Edgework tak můžeme vnímat jako rozvinutý koncept teorií již dlouhá desetiletí známých nebo jako aktuální reakci jedince na okolnosti dané fungováním (post)moderní společnosti ve smyslu, k jakému se přiklání sociologové jako např. Lipovetsky²⁷⁸, Bauman²⁷⁹ nebo právě Lyng²⁸⁰. Edgeplay v rámci BDSM tak může být dle výzkumů i cestou k seberozvoji a zkvalitnění nejen sexuálního sebepojetí.

²⁷⁰ Lyng, S. (1990). Edgework: A Social Psychological Analysis of Voluntary Risk Taking. *American Journal of Sociology*, 95 (4): 851–886.

²⁷¹ Dietrich, A. (2003). Functional neuroanatomy of altered states of consciousness: The transient hypofrontality hypothesis. *Consciousness and Cognition*, 12 (2): 231–256.

²⁷² Csikszentmihalyi, M. (1991). *Flow: the psychology of optimal experience*. New York: HarperPerennial.

²⁷³ Hébert, A., & Weaver, A. (2015). Perks, problems, and the people who play: qualitative exploration of dominant and submissive BDSM roles. *Canadian Journal of Human Sexuality*, 24 (1): 49–62.

²⁷⁴ Mead, G. H. (1950). *Mind, Self and Society*. Chicago: Chicago Press.

²⁷⁵ Lyng, S. (1990). Edgework: A Social Psychological Analysis of Voluntary Risk Taking. *American Journal of Sociology*, 95 (4): 851–886. p. 878.

²⁷⁶ Mannoni, O. (2015). *Freud: The Theory of the Unconscious*. London: Verso.

²⁷⁷ Freud, S. (1923). *The Ego and the Id*. Vienna: Internationaler Psycho-analytischer Verlag, W. W. Norton & Company.

²⁷⁸ Lipovetsky, G. (2001). *Éra prázdnoty: Úvahy o současném individualismu*. Praha: Prostor.

²⁷⁹ Bauman, Z. (2002). *Tekutá modernita*. Praha: Mladá fronta.

²⁸⁰ Lyng, S. (2008). Edgework, Risk, and Uncertainty. In Zinn, J. O., *Social Theories of Risk and Uncertainty: An Introduction*: 106–137. Oxford: Blackwell Publishing Ltd.

Současně tedy musíme připustit, že i přes všechny možné motivy edgeworkového či preferenčního rázu bude značná část participantů motivována i módou, nápodobou, konformitou s referenční skupinou či jedincem, nebo jak již bylo naznačeno (dočasnou) snahou o kompenzaci, únik či protest.²⁸¹ To ovšem nelze hodnotit jako motivace negativní, naopak, pokud jsme již hovořili o možném relaxačním, volnočasovém ba dokonce terapeutickém účinku BDSM, můžeme najít na tomto pojetí i mnoho možných pozitiv.

2.3 BDSM aktivity ve virtuálním prostoru

Problém zkoumání BDSM scény tkví hlavně ve značné latenci těchto projevů chování. Některým výzkumníkům se v rámci etnografického či jiného kvalitativně laděného výzkumu podařilo již v minulosti vstoupit do komunity, ale jedná jen o špičku ledovce BDSM spektra. Část BDSM⁺ osob se neúčastní reálných setkání komunitního či zájmového rázu a pokud vůbec realizují tuto svou preferenci či zálibu, dělají tak zcela soukromě. Williams a kol.²⁸² se ve svém výzkumu tázali BDSM participantů, zda realizují BDSM aktivity v rámci skupiny či komunity. 50 % dotázaných odpovědělo, že většinu času nebo vždy, 20 % naopak nikdy a zbylí odpovídali, že občas. Jelikož autoři výzkumu provedli výběr online a cílili na danou skupinu, můžeme zde předpokládat drobné zkreslení výběrem a celkově vyšší procento těch, kteří se v rámci komunity ani nijak dále veřejně nerealizují. K takovým lidem se výzkumník v podstatě nedostane.

O něco nadějnější cestou, pokud se chceme dostat za tyto limity, je obrátit vědeckou pozornost přímo k online BDSM projevům. Jak píše O'Riordan a Phillips²⁸³, postupem času se prostor obecně určený k seznamování přesunul z barů do chatovacích místností, ale weby se následně dále vyvíjely a postupně slábl význam textu, přičemž sílil vliv médií založených na vizuálním obsahu²⁸⁴. V realizaci těchto praktik může být jistým mezistupněm právě online prostředí.

Proč tedy část lidí volí právě online prostor? Vysoké procento osob dotazovaných v různých amerických výzkumech se obává hovořit o sexualitě a s ní spojených problémech, odchylkách a variacích. Někteří jedinci pocítují strach z možného odsouzení jejich

²⁸¹ Boušková, K., Richter, E. (2020). Edgework: aktivní práce s rizikem. In Buriánek, J., Richter, E., *Život v průsečíku rizik*: 187–201. Praha: Karolinum.

²⁸² Williams, D. J., Prior, E. E., Alvarado, T., Thomas, J. N., & Christensen, M. C. (2016). Is Bondage and Discipline, Dominance and Submission, and Sadomasochism Recreational Leisure? A Descriptive Exploratory Investigation. *Journal of Sexual Medicine*, 13 (7): 1091–1094.

²⁸³ O'Riordan, K. & Phillips, D. J. 2007. *Queer Online: Media Technology & Sexuality*. New York: Peter Lang Publishing.

²⁸⁴ Pozn.: Jakého nabyl vizuální obsah online vlivu popisujeme dále v podkapitole 2.4.2.

sexuálního zájmu či preference ze strany okolí²⁸⁵, proto se raději rozhodnou držet své sexuální potřeby v tajnosti a tím sami sebe chránit²⁸⁶. Podle Jaskanwaljeet²⁸⁷ jen opravdu málo jedinců přizná své BDSM zájmy svým blízkým přátelům či některým z příbuzných. Lidé se stydí obrátit dokonce na odborníky z řad lékařů a psychologů. Dochází pak k emocionálnímu stresu, depresím, snahám o řešení v mimomanželských aférách apod. Proto čím dál více osob hledá na internetu nejen konkrétní informace, ale i radu odborníka online.²⁸⁸ Mnoho z nich následně vyhledává i další jedince a skupiny s podobnými „problémy“, sexuálními zájmy, preferencemi či touhou experimentovat.

Mnozí zůstanou ve fázi online realizace (alespoň části) svých specifických potřeb po celý život, někteří postupně přejdou i do „offline“ prostředí. Není ovšem k podivu, že část BDSM⁺ osob nikdy neprojde procesem coming outu²⁸⁹.

Skeid²⁹⁰ uvádí několik vybraných případů sadomasochisticky orientovaných osob, které se potýkaly s problémy např. při rozhodování o svěřením dětí do péče během rozvodu, kdy se na tuto sexuální preferenci nahlíželo dle v té době platných definic jako na parafilii, poruchu. Tito lidé popisovali mnohé nepříjemné situace, nucená psychiatrická a sexuologická vyšetření apod.

S veřejným skandálem ohledně své účasti na sadomasochistických praktikách se musel vyrovnat i Max Mosley, šéf Mezinárodní automobilové federace FIA. Tato v Británii a v automobilovém sportu známá osobnost vyhrála soudní spor s britskými listy News of the World a byť byla veřejně nucena k odchodu ze své funkce, svůj post obhájila. Mosley se však nechal slyšet, že do zveřejnění případu o jeho sexuálních zálibách nevěděla jeho žena, navíc je teď znám po celém světě pro své sexuální potřeby, nikoli pro svou práci.²⁹¹

Nemůžeme se proto divit, že se nezanedbatelná část osob s menšinovou sexuální zálibou či variací rozhodne zůstat pouze v online prostoru. Virtuální prostor je

²⁸⁵ Jaskanwaljeet, K. (2014). Bondage/Discipline, Dominance/Submission, Sadism/Masochism – The Emerging Subculture. *UC Merced Undergraduate Research Journal*, 7 (2): 68–73.

²⁸⁶ Stiles, B. L., & Clark, R. E. (2011). BDSM: A Subcultural Analysis of Sacrifices and Delights. *Deviant Behavior*, 32 (2): 158–189.

²⁸⁷ Jaskanwaljeet, K. (2014). Bondage/Discipline, Dominance/Submission, Sadism/Masochism – The Emerging Subculture. *UC Merced Undergraduate Research Journal*, 7 (2): 68–73.

²⁸⁸ Cooper, A. (ed.). (2002). *Sex and the internet: A guidebook for clinicians*. New York: Brunner-Routledge, p. 71–72.

²⁸⁹ Pozn.: Více v práci Pospíšil, M. (2013). *Vnitřní coming out u lidí praktikujících BDSM*. Diplomová práce. Olomouc: Filozofická fakulta, Univerzita Palackého.

²⁹⁰ Skeid, S. (2018). WHO Takes BdsM and Fetishism off the Sick List. *Revise F65.org* [online]. [cit. 2018-06-19]. Available from: <http://revisef65.org/2018/06/19/bdsm-fetishism-sadomasochism-global-milestone-human-rights-reform/>.

²⁹¹ Cadwalladr, C. (2015). Max Mosley: ‘Fifty Shades of Grey? I’ve heard it’s very vanilla’. *Theguardian.com* [online]. 14. 6. 2015 [cit. 2018-08-19]. Available from: <https://www.theguardian.com/media/2015/jun/14/max-mosley-interview-fifty-shades-of-grey-news-of-the-world>.

pro uživatele bezpečnějším prostorem pro orientaci a hledání informací než realita. Ve většině případů při dodržování jak vyžadovaných, tak obecných pravidel chování zůstává uživatel anonymní na neomezeně dlouhou dobu.

Dostupnost, anonymita, bezpečí a možnost imaginace jsou pozitivní atributy internetové sexuální komunikace, které uživatele lákají.²⁹² Kamel a Weinberg²⁹³, ale také např. Parks a Roberts²⁹⁴ hovoří o jakémisi komfortu webových stránek právě v podobě možnosti anonymity a dostupnosti informací, ale také odlišných norem, které v rámci BDSM online prostoru platí. To, co jedinec v rámci svého reálného života nemůže či si netroufá zažít, v rámci online prostoru často může. Jeong²⁹⁵ navíc nazývá současnou dobu „technolibidinal“, volně přeloženo jako technicko-libidiální, ve které je typické, že se lidské libido často realizuje právě v online prostoru, a to hovoříme o běžných projevech sexuality.

Klíčové poznatky v problematice virtuální seberealizace přinesl Boellstorff²⁹⁶, který podnikl rozsáhlý antropologický výzkum virtuálního prostoru **Second Life** (dále jen SL), jednoho z největších, „nejosídlenějších“ online prostorů, kde lidé přechází do podoby svých avatarů a žijí druhý, často velmi obdobně bohatý, a ještě častěji plnohodnotnější sociální život než v životě reálném. SL se samozřejmě týká i oblasti sexuality a Boellstorff²⁹⁷ si všiml, že účastníci nepojímají online sex jako sex virtuální, ale jako „sex ve virtuálním prostoru“. Z pohledu sociolingvistiky je toto vyjádření zásadní, jelikož sex ve virtuálním prostoru staví na stejnou úroveň jako jiné různé druhy sexu z prostředí reálného. Zúčastnění ve spojení se svou online sexualitou používají pojem **play**, ale ne ve smyslu hry, hrát nějakou hru (**game**), ale jako pomocný výraz pro transgresivní formy virtuálního sexuálního života – „age play“, „domination play“.²⁹⁸ Virtuální prostor nabízí možnost experimentovat se svou sexualitou, prožívat i např. hraniční situace – vytvoření avatara na hranici plnoletosti, avatara submisivního vůči jinému avatarovi. Prostor poskytuje možnost najít si samozřejmě i zájmově podobnou komunitu, a to i v sexuální sféře. Proto roste obliba těchto „druhých životů“, často v nich lidé nalézají to, co v reálném životě hledali a nenašli, co se báli

²⁹² Cooper, A., Scherer, C., & Marcus, I. D. (2002). Harnessing the power of the Internet to improve sexual relationships. In Cooper, A. (ed.), *Sex and the internet: A guidebook for clinicians*: 209–230. New York: Brunner-Routledge.

²⁹³ Kamel, G. W. L. (1995). The Leather Career: On Becoming a SadoMasochist. In Weinberg, T., & Kamel, G. W. L. (eds.), *S and M: Studies in SadoMasochism*: 51–60. Buffalo, NY: Prometheus Books.

²⁹⁴ Parks, M. L., & Roberts, L. D. (1998). Making MOOsic: The Development of Personal Relationships Online and a Comparison to their Off-line Counterparts. *Journal of Social and Personal Relationships*, 15: 517–537.

²⁹⁵ Jeong, S. (2016). Femdom, the Libidinal Edge of Interfacial Heaven. *Estetica*, 63: 68–86.

²⁹⁶ Boellstorff, T. (2008). *Coming of Age in Second Life*. Princeton: Princeton University Press.

²⁹⁷ Tamtáž, p. 160.

²⁹⁸ Tamtáž, p. 160.

realizovat, a to vše v bezpečí domova, anonymně a s vysněnou či jinak dle svých představ upravenou identitou avatara. Souhrnně řečeno slovy Baumana²⁹⁹: „V kyberprostoru nehrají těla žádnou roli, ale kyberprostor hraje významnou, rozhodující a nezrušitelnou roli v životě těl.“

Second Life je velmi příhodným prostorem pro zajímavé sexuální vybití, nabízí totiž nejen možnost sexuálního kontaktu avatarů, ale i sexualizovaná místa jako tematické kluby a akce a celé ostrovy věnované sexuálním setkáním.³⁰⁰ Pro nás nejzásadnějším poznatkem o SL je zjištěný fakt, že nejčastější a nejpočetnější sexuální komunitou v tomto virtuálním prostoru je právě BDSM komunita. Pro její účely má SL naprogramováno speciální oblečení, pomůcky a úkony jako svazování. Hovořit však můžeme i o důsledcích BDSM experimentování v SL na život reálný. Jeden z participantů výzkumu SL vypověděl: „Mám kamarádku ze SL, která je dominou. Když jsem si vyrazil ven s ní a jejím otrokem ze SL, uvědomil jsem si, jak skvělé je pouto mezi dominantem a otrokem. Chci to v SL zkusit a zjistit, jestli se z toho mohu něco naučit a přenést do reálného života.“³⁰¹ Někdy se jedinec dostane skrze své virtuální přátele i k aktivitám, které by ho v reálném životě nenapadly, nebo by k nim neměl takto snadný přístup. Zajímavé je pro nás ovšem výše zmíněné uvažování o přesahu do života reálného, kdy zážitky odzkoušené v bezpečí online prostoru mohou přispět i k offline realizaci.

SL je specifickým prostorem i z hlediska sexuální orientace. Jak muži, tak ženy, kteří/ktelé žili/y v reálném životě v monogamním heterosexuálním svazku se v SL často sexuálně realizovali/y příležitostně i dlouhodobě (online monogamně) s avatarem stejného pohlaví, popř. svůj SL žili/y bisexuálně.³⁰² Obdobně uvažujeme o BDSM. Může se v kyberprostoru projevit jako nějaká specifická dlouhodobá záliba, hromadné orgie různého druhu nebo i virtuální monogamní D/s vztah, aniž by dotýčný v reálném životě jevil známky těchto preferencí.

Současně ale výzkum přinesl poznatek, že někteří participantů prostor využívají jako „předvoj“ svého budoucího coming outu.³⁰³ Pokud si ovšem jedinec nechce tvořit druhou a poměrně komplexní identitu v SL, postačí k účelům komunikace, informování se, družení, hledání a přípravě na coming out i méně složitá platforma s uživatelským profilem, jako je např. komunitní web.

²⁹⁹ Bauman, Z. (1999). *Globalizace – důsledky pro člověka*. Praha: Mladá Fronta, s. 28.

³⁰⁰ Boellstorff, T. (2008). *Coming of Age in Second Life*. Princeton: Princeton University Press.

³⁰¹ Tamtéž, p. 162.

³⁰² Tamtéž.

³⁰³ Boellstorff, T. (2008). *Coming of Age in Second Life*. Princeton: Princeton University Press, p. 165.

Virtuální prostředí BDSM komunity/subkultury poskytuje uživatelům základní přehled o možnostech seznámení, charakteru uživatelů i možnostech osobního setkání v tematických klubech, na akcích, workshopech. Dle výzkumu Denneyho a Tewksburyho³⁰⁴ 1/3 až 1/5 osob, které mají profil na některé webové stránce na internetu, využívá tento profil k sexuálním účelům. S přihlédnutím k výsledkům výzkumu Jozífkové³⁰⁵ na území České republiky můžeme tvrdit, že nezanedbatelná část profilů bude tvořena uživateli některého z mnoha webů zaměřených na tematiku BDSM. Počty uživatelů BDSM stránek rok od roku narůstají, což je možno pozorovat nejen přímo na zvyšujícím se počtu těchto webů, ale také přímo na konkrétních uživatelských webech. U jedné z nejstarších webových stránek pro BDSM komunitu v České republice přibylo od roku 2016 do 2017 celkem 3489 uživatelských profilů³⁰⁶. Pokud zvážíme i bohužel neměřitelný fakt, že některé profily jsou v průběhu roku rušeny uživateli nebo správcem, může být počet nových uživatelských profilů i mnohem vyšší.

Cooper³⁰⁷ zmiňuje BDSM jako jednu ze sexuálních odlišností, v rámci které hledají lidé jen stěží podporu v reálném životě, a to hlavně v případě, že žijí mimo město, daleko od civilizace nebo pochází z nábožensky orientovaného rodinného prostředí. Plnohodnotná sexuální seberealizace a sebeidentifikace je tak v reálném životě prakticky nemožná. Obdobný závěr učinili i další autoři³⁰⁸, podle kterých využívají online komunitu nejen ti, kteří nemají v reálném životě možnost se osobně ke komunitě přidat, ale také ti, kteří to zkrátka nechtějí.

O BDSM aktivitách online není mnoho akademických záznamů. Několik výzkumů přináší základní informace o podobě BDSM online sféry. Palandri a Green³⁰⁹ sledovali virtuální sadomasochistické interakce v BDSM zaměřených internetových on-line diskusních skupinách. Výzkum popisuje dvě konkrétní případové studie a přidává postřehy o komunikaci a chování účastníků těchto interakcí. Například ženy měnily své internetové

³⁰⁴ Denney, A. S., & Tewksbury, R. (2013). Characteristics of successful personal ads in a BDSM on-line community. *Deviant Behavior*, 34 (2): 153–168.

³⁰⁵ Jozífková, E. (2007). *Sexuální submisivita, dominance a fenomén sadomasochismu*. Disertační práce. Praha: Univerzita Karlova. [cit. 2017-02-01]. Dostupné z: http://www.bdsm.info.eu/PhD_BDSM.pdf.

³⁰⁶ Pozn.: viz tabulka 2

³⁰⁷ Cooper, A. (ed.). (2002). *Sex and the internet: A guidebook for clinicians*. New York: Brunner-Routledge, p. 35–36.

³⁰⁸ Newmahr, S. (2011). *Playing on the Edge: Sadomasochism, Risk, and Intimacy*. Indianapolis: Indiana University Press.

³⁰⁹ Palandri, M., & Green, L. (2000). Image management in a bondage, discipline, sadomasochist subculture: A cyber-ethnography study. *Cyberpsychology & Behavior*, 3 (4): 631–641.

přezdívky častěji než muži, přezdívky vyjadřovaly sexuální zaměření, a osoby pod 25 let používaly častěji vulgární výrazy než osoby nad 40, které si podle autorů cenily své internetové identity.

2.3.1 Online BDSM komunita v České republice

V roce 2016–2017 jsme podnikli průzkum jednoho z nejvíce užívaných komunitních webů³¹⁰ pro BDSM⁺ uživatele v České republice.³¹¹ Zajímaly nás uživatelské profily z pohledu věku, pohlaví, deklarovaných preferovaných sexuálních aktivit/zaměření a dalších uváděných aktivit. Vycházeli jsme z jednoduchého předpokladu, že struktura uživatelů na online komunitním webu bude z hlediska pohlaví obdobně nejednotná jako uvádí některé již zmíněné výzkumy^{312; 313}. K BDSM fantaziím i aktivitám se v těchto výzkumech mimo jiné hlásilo celkově více mužů než žen.

Z metodologického hlediska jsme pro účely bližšího zkoumání BDSM v online prostředí využili etnografický přístup. Klasická etnografie s sebou nese mnoho specifických výhod. Tento přístup je vhodný pro zkoumání sociálních skupin, jejich specifické kultury a stylu života skupin, které jsou více či zcela uzavřené, což celkově komplikuje přístup nebo vstup výzkumníka. Etnografický výzkum v oblasti sexuality, ba dokonce BDSM, není novinkou. Za zcela základní etnografický výzkum BDSM subkultury můžeme považovat práci Margot Weiss³¹⁴, která zkoumala tuto subkulturu v okolí města San Francisco z hlediska struktury, hierarchie, řádu, ekonomických aspektů a dalších atributů. Právě ekonomické aspekty fungování takové subkultury nás vedou k následnému tématu komodifikace online sexuálního konsenzuálního násilí. Touto značně komodifikovanou sférou BDSM se zabýváme v následujících podkapitolách.

Odkláníme se přitom od tradičního pojetí Malinowského³¹⁵, který kladl důraz na terénní výzkum, zúčastněné pozorování a jeho následné podrobné zpracování s důrazem na perspektivu aktéra. Soustředíme se více na širší společenský přesah a kontext sadomasochisticky orientovaných osob. Nelze již popisovat skupiny jako separované jedna

³¹⁰ Pozn.: Ve snaze o maximální ochranu uživatelů komunitního webu nebudeme daný web jmenovitě uvádět.

³¹¹ Pozn.: Některé výsledky analýzy byly publikovány jako: Špráchalová, L. (2017). BDSM Online Community: Risky Occasional Sex or Desire for Long-term Relationship? (Poster) *The 17th Annual Conference of the European Society of Criminology, Cardiff, Wales, 13-16 September, 2017*.

³¹² Elliott, L., & Brantley, C. (1997). *Sex on Campus*. New York: Random House.

³¹³ Lehmiller, J. (2020). How Many People Have Fantasized About Forcing Sex On Others? *Lehmiller.com* [online]. 11. 3. 2020 [cit. 2020-03-11]. Available from: <https://www.lehmiller.com/blog/2020/3/11/how-many-people-have-fantasized-about-forcing-sex-on-others>.

³¹⁴ Weiss, M. (2011). *Techniques of pleasure: BDSM and the circuits of sexuality*. USA: Duke university press.

³¹⁵ Malinowski, B. (1922): *Argonauts of the Western Pacific: An Account of Native Enterprise and Adventure in the Archipelagoes of Melanesian New Guinea*. New York: Routledge.

od druhé tak, jak bylo ostatně i Malinowskému vytýkáno. Snažíme se o komplexnější pohled.

Zabýváme se přesněji online etnografií BDSM aktivních osob na internetu a současně analýzou možných rizik s touto aktivitou spojených. Tuto analýzu nazývají odborníci pojmem **netnografie**³¹⁶. Jedná se o metodu používanou v prostředí internetu k analýze online komunit a kyber subkultur,³¹⁷ konkrétněji o přenesení etnografického výzkumu do prostředí moderních technologií a internetu. Někteří autoři³¹⁸ hovoří také o tzv. **unobtrusive measures** v souvislosti s tímto typem dat. Data se získávají různými nepřímými cestami, často se jedná o zdroje neobvyklé³¹⁹ a sekundární. Tento přístup je vhodný také pro analýzu masmediální komunikace a korespondence. Objevilo se již několik studií^{320; 321}, které netnografii využívají přímo pro zkoumání sexuálního chování v prostředí internetu, stejně jako k popisu i odhalování sociálně deviantního sexuálního chování online³²².

Netnografie je jedním z našich metodologických zaměření od roku 2017, kdy jsme zkoumali v rámci multidisciplinárního týmu možnost využití tohoto přístupu v kombinaci s analýzou sociálních sítí a strojového učení (dále jen MLM – Machine Learning Method)³²³ v tématu analýzy skryté sexuální práce na komunitním webu (viz příloha 2). Nechtěli jsme se ale v naší práci spoléhat pouze na MLM, která nám pomocí aplikace na naše data přinesla v podstatě pouze orientační informace o odhadovaném riziku, jakým je zatížen profil z hlediska možnosti zapojení do placených sexuálních služeb. Právě proto jsme tuto strojovou techniku zkombinovali s komplexnějším netnografickým přístupem a využili jak náhled insidera z komunity³²⁴, tak profesionální labelling profilů mimo jiné i z hlediska jejich obsahu a sdělení. Postupujeme přitom v souladu s etnografickým pojetím výzkumu

³¹⁶ Kozinets, R. V. (2010). *Netnography: ethnographic research in the age of internet*. CA: Sage.

³¹⁷ Sedláková, R. (2014). *Výzkum médií: nejužívanější metody a techniky*. Praha: Grada.

³¹⁸ Reichel, J. (2009). *Kapitoly metodologie sociálních výzkumů*. Praha: Grada.

³¹⁹ Eger, L., & Egerová, D. (2014). *Základy metodologie výzkumu: pro studenty ekonomických oborů*. Plzeň: ZČU.

³²⁰ Belz, F.-M., & Baumbach, W. (2010). Netnography as a Method of Lead User Identification. *Creativity and Innovation Management*, 19 (3) :304–313.

³²¹ Langer, R., & Beckman, S. C. (2005). Sensitive research topics: netnography revisited. *Qualitative Market Research: An International Journal*, 8 (2).

³²² Calvey, D. (2013). Covert Ethnography in Criminology: A Submerged yet Cre-ative Tradition. *Current Issues in Criminal Justice*, 25 (1): 541–550.

³²³ Pozn.: Machine learning method (MLM)

³²⁴ Pozn.: Insider: člen komunity, který v rámci našeho výzkumného záměru poskytl přístup do online komunity a s ním i možnost dostat se k popisným charakteristikám profilů. Členové výzkumného týmu užívali profil pouze pasivně a za účasti insidera. Ten se pak podílel i na hodnocení profilů z hlediska obsahu.

Hammersleyho a Etkinsona³²⁵, kteří upozorňují, že etnografický výzkum se nedrží a priori určených kategorií pro interpretaci, ani konkrétně stanoveného designu, ale přístup se mění v samotném procesu, kdy se postupuje spíše cestou induktivního výzkumného přístupu. Denney a Tewksbury³²⁶ byli např. schopni zajít dále a použít tzv. skrytý netnografický přístup (**covert netnography**). Vytvořili v online komunitě reálně hned několik profilů (které nazývají profily experimentálními) za účelem získání dat. Na takto získaných datech autoři provedli obsahovou analýzu. Podle dalších autorů^{327; 328} není možné zkoumat otevřeně určité specifické skupiny a subkultury, jelikož se nechtějí otevírat světu, jsou velmi špatně přístupné výzkumu. Jiní autoři^{329; 330} upozorňují, že skrytá netnografie přináší reálnější a přirozenější obraz zkoumané skupiny. Můžeme z výzkumné praxe předpokládat, že čím je zaměření výzkumu specifičtější a vzdálenější od sociálně definovaného normálu, tím více může ze strany aktérů docházet ke zkreslení odpovědí. Přestože jsme tedy volili v online prostředí přístup nezúčastněného (pasivního) pozorovatele, do budoucna se nejspíše nevyhneme i aktivnímu skrytému přístupu v získávání dat. Ten by mohl pomoci přesnějšímu labellingu profilů konkrétně např. v případě tématu online placené dominance (viz dále), kdy bychom na základě přímé komunikace s uživateli byli schopni profily přesněji rozčlenit.

Online podoba BDSM české scény si tedy zaslouží pozornost nejen pro obecnou aktuálnost tématu, ale též pro narůstající zájem o BDSM aktivity.

Tab. 2: Meziroční nárůst uživatelských profilů na komunitním webu (2016–2017)

Rok	Muži	Muži %	Ženy	Ženy %	Celkem
2016	20733	78,2 %	5771	21,8 %	26504
2017	23313	77,6 %	6742	22,4 %	30055
Nárůst	2518	10,8 %	971	14,4 %	3489

³²⁵ Hammersley, M., & Atkinson, P. (2007). *Ethnography: Principles in practice*. London: Routledge.

³²⁶ Denney, A. S., & Tewksbury, R. (2013). Characteristics of successful personal ads in a BDSM on-line community. *Deviant Behavior*, 34 (2): 153–168.

³²⁷ Murthy, D. (2008). Digital Ethnography: An Examination of the Use of New Technologies for Social Research. *Sociology*, 42(5): 837–855.

³²⁸ Calvey, D. (2013). Covert Ethnography in Criminology: A Submerged yet Creative Tradition. *Current Issues in Criminal Justice*, 25(1): 541–550.

³²⁹ Xun, J., & Reynolds, J. (2010). Applying netnography to market research: The case of the online forum. *Journal of Targeting, Measurement and Analysis for Marketing*, 18(1): 17–31.

³³⁰ Schrooten, M. (2012). Moving ethnography online: researching Brazilian migrants' online togetherness. *Ethnic and Racial Studies*, 35(10): 1794–1809.

Díky jednoduchým nástrojům komunitního webu lze přesně počítat uživatele, kteří mají založený profil. Mezi lety 2016 a 2017 můžeme sledovat nárůst o téměř 3 500 profilů. Další roky jsme se této drobné analýze blíže nevěnovali, nicméně aktuální počty uživatelů³³¹ vykazují též nárůst. Celkový počet nyní vzrostl na 37 696 uživatelů celkem. Z toho se jedná o 8 748 profilů ženských a 28 948 profilů mužských. Za poslední cca 3 roky vzrostl počet uživatelů celkově o dalších 7 641, což tvoří 20% nárůst od roku 2017. Nepoměr mezi počtem žen a mužů odráží reálnou situaci na BDSM scéně nejen v České republice.

Tento nepoměr dopadá samozřejmě i na rozdělení mužů a žen podle preference submise či dominance. I autoři zahraničních studií totiž zaznamenali markantní nedostatek dominantních žen oproti „poptávce“ mužů v komunitě, a to nejen online.^{332; 333} „Subů a otroků je mnohem více než dominantů, a když jsou bez pána, kde najdou jiného [v případě ztráty pána či propuštění ze služby, pozn. autorky]? Tak se těch pánů drží zuby-nehty.“³³⁴

Není proto překvapivé, že právě v případě submisivních mužů tak může být opravdu velmi komplikované najít si sexuálně dominantní partnerku.³³⁵ Právě to je nejspíše pro tolik mužů hnací motor pro vstup do reálné i online BDSM komunity. Pro ilustraci uvádíme aktuální počet uživatelů na BDSM komunitním webu podle jejich zaměření (dominantní, submisivní, switch), které uvedli ke dni 12.7. 2020.

Tab. 3: Počty online uživatelů z hlediska preferenční kompatibility (rok 2020)

Preference/zaměření BDSM + pohlaví	Počet
dominantní žena	1508
submisivní muž	8949
switch žena	1869
switch muž	8303

Jen pro základní orientaci uvádíme počty mužů a žen s opačnou preferencí, které nám slouží k porovnání nesrovnalosti mezi předpokládanou poptávkou po dominantních ženách ze strany submisivních mužů.³³⁶ Počet dominantních žen v online komunitním prostoru je

³³¹ Pozn.: k 10. 3. 2020, 12:00.

³³² Ernulf, K. E., & Innala, S. M. (1995). Sexual Bondage – A Review and Unobtrusive Investigation. *Archives of Sexual Behavior*, 24: 631–654.

³³³ Bancroft, J. (1989). *Human Sexuality and Its Problems*. Edinburg: Churchill Livingstone.

³³⁴ U Kulatého stolu. (2019). Master Drex: Mám dva otroky. Klientelu tvoří převážně manažeři. *Youtube.com* [online] 13. 11. 2019 [cit. 2020-08-20]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=gHO5Ht_HTBQ.

³³⁵ Baumeister, R. F. (1988). Masochism as Escape From Self. *Journal of Sex Research*, 25 (1): 28–59.

³³⁶ Pozn.: Nepouštíme se záměrně do hlubší analýzy, která by si zasloužila akcentovat též sexuální orientaci, kterou uživatelé volí: heterosexuální, homosexuální, bisexuální. Takto se jedná jen o odhad.

téměř 6krát nižší než počet submisivních mužů. Ani poměr switch žen a mužů, tedy těch, kteří mohou (ovšem ne vždy zcela automaticky) role střídat, nijak nepomůže vyvážení tohoto nepoměru. Řečí trhu se dá tedy tvrdit, že nabídka v tomto směru zcela není schopna pokrýt poptávku. Tato skutečnost významně nahrává komodifikaci BDSM, tedy placeným BDSM službám, jejichž klienti jsou převážně submisivně zaměřeni muži³³⁷. Stejný závěr na základě dat ze zahraničí uvádí též Jozífková³³⁸.

Zabývali jsme se blíže analýzou profilů uživatelů již zmíněného webu³³⁹. Zkoumaný vzorek zahrnoval celkem 256 uživatelských profilů z daného webu, z toho 151 mužských a 105 ženských profilů s uváděným věkem od 19 do 68 let. Záměrný výběr byl podložen několika kritérii výběru³⁴⁰ z nichž nejdůležitější byla aktivita profilu. V této drobné sondě nás zajímaly pouze některé základní charakteristiky online BDSM profilů, které nám pomohou dokreslit téma online prostředí BDSM komunity v České republice. Testovali jsme v našem souboru komunitních profilů hypotézu, že mezi muži a ženami nalezneme statisticky signifikantní rozdíl v rámci preference dominance, submise a též switch zaměření.

Tab. 4: Pohlaví * typ BDSM preference

			Typ BDSM preference			Celkem
			submisivní	dominantní	switch	
Pohlaví	muž	frekvence	80	29	42	151
		%	53,0 %	19,2 %	27,8 %	100,0 %
	žena	frekvence	18	68	19	105
		%	17,1 %	64,8 %	18,1 %	100,0 %
Celkem		frekvence	98	97	61	256
		%	38,3 %	37,9 %	23,8 %	100,0 %

p < 0,001

Jsme si vědomi, že předkládané výsledky mají pouze informativní charakter vzhledem k typu výběru a výběrovým kritériím souboru. V našem souboru totiž figurují velmi blízké počty mužů a žen, jak jedinců submisivních, tak dominantních. Proto soubor neodráží ani zdaleka realitu online komunity, ale spíše charakteristiky podsouboru těch nejvíce online aktivních profilů.

³³⁷ Pozn.: více viz podkapitola 2.4.1

³³⁸ Jozífková, E. (2007). *Sexuální submisivita, dominance a fenomén sadomasochismu*. Disertační práce. Praha: Univerzita Karlova. [cit. 2017-02-01]. Dostupné z: http://www.bdsm.info.eu/PhD_BDSM.pdf.

³³⁹ Pozn.: Analýza profilů probíhala od 1.6. do 30. 6. 2017.

³⁴⁰ Pozn.: Do analýzy byly zahrnuty profily mužů a žen ve věku od 18 do 68 let, s poslední aktivitou (online přihlášením) ne starším než 3 týdny od data zkoumání s vyplněnými základními předdefinovanými profilovými informacemi. Vyřazeny byly profily s chybějícími informacemi a též profily párů (1 profil užívaný dvěma lidmi zároveň).

Nicméně i přes tyto nedostatky se nám ve výše zobrazené tabulce objevují rozdíly v pohlaví. Více jak polovina mužských profilů ze souboru uvádí jako svou preferenci submisivní, kdežto 2/3 žen ze souboru označuje sebe samu za dominantní. Nezanedbatelná procenta mužů a žen se též označují za switch, což nám může naznačovat prostou oblibu BDSM aktivit s možností přijetí dominantní i submisivní role. Submisivní muže a dominantní ženy tak můžeme najít mezi nejaktivnějšími online uživateli v převaze. Tato zvýšená aktivita může být odrazem disproporce v nabídce.

Nemáme k dispozici sice data k přesnému srovnání, nicméně výsledky Jozífkové³⁴¹ z online výzkumu 864 osob z roku 2006 též neaspírují na představení komunity v reprezentativní poloze. Autorka ve svém vzorku uvádí, že třikrát více mužů označilo sebe samo za dominantní (necelých 37 % dotázaných mužů) než za submisivní. U žen byly počty pro submisivní a dominantní roli vyrovnanější (kolem 20 % dotázaných).³⁴² I zde jsou výsledky stejně jako v případě našeho zkoumání spíše informativně orientační vzhledem k zatížení chybou danou samovýběrem v online prostředí. Dané výsledky jsou tedy relevantní jen pro konkrétní výběr respondentů.

Vzhledem ke kritériím výběru, kdy jsme analyzovali profily nejaktivnější z hlediska přihlašování se online, můžeme říct, že muži i ženy jsou v našem souboru přibližně stejně aktivní. Rozložení v rámci deklarované preference v podsouboru těch nejaktivnějších profilů se jeví též jako více vyrovnané než v rámci všech uživatelů daného webu.

Během této sondy jsme opět narazili na téma anonymity a pravděpodobného posuzování BDSM jako aktivity/preference soukromé a nikoli veřejně prezentované. Téměř 30 % uživatelů ve svém profilu totiž uvádí, že nemá zájem se osobně s nikým dalším setkat či seznámit, a to jak online, tak v reálném životě, a 45 % uživatelů též chrání svou identitu tím, že jejich profil neobsahuje ani jednu fotografii. Dalších 37,5 % zkoumaných profilů fotografie sice obsahuje, ale jedná se o BDSM tematiku v podobě věcí jako oblečení, boty, pomůcky, i aktivit, tedy fotografií zobrazujících uživatele přímo při BDSM aktivitách, ovšem tak, aby nebylo možno určit identitu osob na fotografii. Některé profily obsahují i „civilní“ fotografie bez konkrétního spojení s BDSM, ovšem též bez zobrazené identity. V součtu se jedná o 82,4 % profilů, jejichž uživatelé svou identitu neodhalují. Necelých

³⁴¹ Jozífková, E. (2006). Dominance, submissivity (and homosexuality) in general population. Testing of evolutionary hypothesis of sadomasochism by internet-trapmethod. *Neuroendocrinology Letters*, 27(6): 711–718.

³⁴² Tamtéž.

18 % uživatelů svou identitu v profilu odhaluje, u těch zbylých si ovšem nemůžeme být zcela jisti, zda je uživatel tím, za koho se v profilu označuje³⁴³.

Zajímalo nás, jestli najdeme mezi určitými podskupinami uživatelů rozdíly v takovýchto projevech ochrany soukromí a anonymity a testovali jsme jak zájem/nezájem o osobní interakce, tak přítomnost/nepřítomnost fotografií v profilu i z hlediska pohlaví, věku, preference vlastního zaměření dominantního, submisivního či switch.

Tab. 5: Pohlaví * Hledané aktivity na webu

			Hledané aktivity na webu			Celkem
			nehledá žádný kontakt/pouze chat	hledá akce, přátele, flirt, pravidelné aktivity	hledá dlouhodobý vztah	
Pohlaví	muž	frekv.	36	69	46	151
		%	23,8 %	45,7 %	30,5 %	100,0 %
	žena	frekv.	52	33	20	105
		%	49,5 %	31,4 %	19,0 %	100,0 %
Celkem		frekv.	88	102	66	256
		%	34,4 %	39,8 %	25,8 %	100,0 %

p < 0,001

Výsledky nám naznačují rozdíl mezi pohlavími v hledaných aktivitách. V našem vzorku se ženy jeví jako opatrnější a uvádí častěji nezájem o interakce, celkem v polovině vybraných profilů žen. Téměř 46 % mužů přichází na BDSM komunitní web hledat nějaké BDSM aktivity, ať už v podobě seznamování se s podobně smýšlejícími lidmi, tak různé společenské akce jako jsou klubové party, srazy a workshopy, tak i zábavu a flirt s touto tematikou. Zbylí uživatelé přichází se zájmem o nalezení dlouhodobého vztahu se sexuálně kompatibilním partnerem s preferencí sadomasochismu.

Samozřejmě jsme testovali³⁴⁴ též rozdíl v podskupinách muži/ženy, submisivní/dominantní/switch a ve věkových kategoriích co se týče fotografií v profilu (žádné/bez identity/zobrazující identitu). Zde jsme nenašli žádný statisticky významný rozdíl v daných skupinách. Ochrana identity je tedy atributem, který nepodléhá v našem souboru vlivu základních charakteristik, které máme z profilů k dispozici. Tím se můžeme

³⁴³ Pozn.: Správce daného webu poskytuje možnost nechat si identitu ověřit zadáním údajů z občanského průkazu. Na základě této verifikace dojde k potvrzení dané osoby a veřejnému zobrazení značky verifikovaného profilu. To poskytuje uživatelům jistotu, že v profilu jsou pravdivé informace o věku a pohlaví.

³⁴⁴ Pozn.: Chí-kvadrát test

z výsledků našeho vzorku přiklonit k závěrům Crosse a Mathesona³⁴⁵, podle kterých je online sadomasochistická interakce velmi důležitou podobou realizace BDSM, ke které anonymita neodmyslitelně patří.

Jak jsme již výše nastínili, internetové prostředí není využíváno pouze z důvodů komunitního charakteru. I sféra sadomasochismu je zasažena komodifikací. Komodifikace sexuálních praktik samozřejmě není ničím novým. Když se podíváme na prostituci samu o sobě i v ní se promítající poptávku zákazníků po něčem odlišném od běžného sexu tak, jak si ho většinová populace nejspíše představí.

Dostáváme se tak pomalu ale jistě k využití internetu hned v několika dalších „nekomunitních“ rovinách. Jednou z těchto rovin je reklama. V následující podkapitole se věnujeme stručně tématu „profesionální dominance“, která zahrnuje placené sexuální služby širokého spektra praktik spadajících více či méně do BDSM. Jelikož se jedná o služby, je jejich nabídka inzerována na specifických webech i webových stránkách s obecnější sexuální tematikou. Existuje ale i online podoba těchto služeb, které využívají pro svou realizaci pouze internet.

2.4 Placená forma BDSM – služby v ČR a v zahraničí³⁴⁶

S pokrokem moderních komunikačních technologií mají lidé s BDSM sexuální preferencí možnost sdružovat se a seznamovat se s potencionálními kompatibilními partnery pomocí webových stránek určených pro tento druh zájmů. Jak již bylo ale řečeno, existuje bezpočet možných variací a kombinací sexuálních preferencí, že najít odpovídajícího partnera je i přesto velmi složité. Navíc nelze odhadnout, kolik osob svou sexuální preferenci skrývá. Někdy dochází k utajování celý život, v jiném případě dochází k občasné realizaci a návratu k původnímu životu, jindy dojde k odhalení preference v některé z fází života. Přesto je BDSM preference považována z pohledu BDSM aktivních jedinců za nevěřejnou až tajnou.³⁴⁷

Právě proto, že se jedinci snaží často svou preferenci a její realizaci utajit, hledají co nejméně nebezpečnou podobu seberealizace, která by neohrozila jejich reálný život. Na tuto

³⁴⁵ Cross, P. A., & Matheson, K. (2006). Understanding Sadomasochism. *Journal of Homosexuality*, 50(2): 133–166.

³⁴⁶ Úvod podkapitoly převzat z již publikovaného článku: Špráchalová, L. (2016). Nabídka BDSM placených služeb v internetovém prostředí. In Večerka, K. (ed.). *Úvahy nad sociální patologií. Konference sekce sociální patologie MČSS, Svratka 20. – 22. dubna 2016*, s. 131–136. Praha: Tiskárna F&F.

³⁴⁷ Stiles, B. L., & Clark, R. E. (2011). BDSM: A Subcultural Analysis of Sacrifices and Delights. *Deviant Behavior*, 32 (2): 158–189.

specifickou poptávku v oblasti BDSM odpověděla poměrně nová profese tzv. profesionálních domin (dále jen profin) a též mužů (dále jen masterů), kteří poskytují BDSM služby za finanční či jinou úplatu. Klientům obou pohlaví nabízí oproti běžné neplacené realizaci BDSM hlavně **bezpečnější prostředí seberealizace** z hlediska ochrany identity, **kvalitu v podobě vybavenosti** privátních bytů či salónů, pomůcky, **specifické až extrémní aktivity** dle domluvy či vyžádání.

Internetová inzerce je výborným nástrojem k přilákání nových zákazníků³⁴⁸, což může zajistit profinám dostačující až vynikající finanční příjem. Mezi zákazníky těchto služeb se navíc nemusí objevovat pouze lidé se sexuální preferencí sadomasochismu, ale též příznivci edworkových aktivit či další, kteří si chtějí tyto aktivity ze zájmu vyzkoušet s osobou, která garantuje určité bezpečné podmínky. U zákazníků tak můžeme předpokládat vysokou míru potřeby kontrolovat průběh, a hlavně následky aktivit, byť se jedná o jedince laděné submisivně. Tuto myšlenku podporují i Boušková a Richter³⁴⁹, podle kterých jedná daný jedinec plánovaně tak, aby podstupování „rizikové“ aktivity trvalo předem určenou dobu a nezasahovalo do jeho běžného života, respektive aby byl schopen se vždy do běžného života bez následků vrátit. Důležitý je zde podle autorek také proces učení, během kterého se daní jedinci učí plánovat, organizovat a dané riziko „dávkovat“³⁵⁰, tedy aktivitu rozvíjet, popř. posouvat hranici únosnosti, „edge“. To samo o sobě vyžaduje jak práci na sobě samém v roli submisiva, tak notnou dávku profesionality ze strany dominanta.

Alize³⁵¹ potvrzuje, že i v rámci profesionalizace placené sexuální dominance hraje významnou roli proces učení, a to jak v podobě různých dostupných workshopů, tak i, a to je pro nás zajímavější, učením se od významných druhých (significant others), ba i od samotných S/m protějšků. Učení a nápodoba jsou proto nedílnou součástí profesionálních BDSM placených služeb na straně poskytovatele i zákazníka.

2.4.1 Profesionální dominance offline

Předtím, než se začala objevovat profesionální dominance ve 20. století jako samostatná profese³⁵², byly to prostitutky, které poskytovaly masochisticky zaměřeným klientům tento

³⁴⁸ Strassberg, D. S., & Holty, S. (2003). An Experimental Study of Women's Internet Personal Ads. *Archives of Sexual Behavior*, 32 (3): 253-260. doi: 10.1023/A:1023465601718.

³⁴⁹ Boušková, K., Richter, E. (2020). Edgework: aktivní práce s rizikem. In Buriánek, J., Richter, E., *Život v průsečíku rizik: 187–201*. Praha: Karolinum.

³⁵⁰ Tamtéž.

³⁵¹ Alize, M. (2013). Experiences of a Pro-Domme. In Langdridge, D. & Barker, M. (eds.), *Safe, Sane and Consensual: Contemporary Perspectives on Sadomasochism*: 284–291. Basingstoke: Palgrave Macmillan, p. 293.

³⁵² Nomis, A. O. (2013). *The History & Arts of the Dominatrix*, Basingstoke. UK: Anna Nomis Ltd.

druh služeb. Nabídka těchto služeb reagovala a reaguje na zvyšující se poptávku, jedná se o klasický princip trhu.³⁵³ Stejně jako rostla poptávka po reálných sadomasochistických placených setkáních, s příchodem internetu se postupně zvyšovala i poptávka a nabídka těchto služeb v online prostoru. Je otázkou, zda je sexuální dominance jako služba druhem sexuální práce a profesionální dominy a mastery můžeme řadit po boku např. prostitutek a prostitutů, eskortu, gigolů, call girls, dívek pracujících online (na webkamerách, chatech, ...). Další hraniční profese provozují osoby živící se striptýzem, tancem u tyče, nebo erotickými a tantrickými masážemi. Většina pracovníků, které bychom laicky do sex byznysu vřadili, se ovšem za takový druh pracovníků nepovažuje. Např. profesionální domina Alize³⁵⁴ tvrdí, že oblast profesionální dominance je často špatně pochopena. Podle ní nelze tuto profesi vůbec srovnávat s dalšími druhy sexuální práce, jelikož vyžaduje opravdu hodně znalostí o široké škále témat a aktivit, umění zacházet s mnoha specifickými pomůckami, vytvořit scénu dle představ klienta, a navíc vše provést tak, aby i dominant sám sobě zajistil fungování v klidu a s jistotou. Proto sami sebe mnozí nepovažují za sexuální pracovníky a pracovnice. Někteří sami sebe řadí jednoduše mezi poskytovatele služeb. Celková náročnost profese je i důvodem, proč mnoho pracovníků profesi brzy opustí, popř. odchází z důvodu, že jejich představy o výdělku nejsou naplněny. Aby byla domina pravdu profesionální, často musí investovat čas a peníze do sebevzdělávání a praxe v podobě různých workshopů a seminářů, které jí poskytnou jak základní, tak i specifické znalosti a dovednosti, které dále může klientům nabídnout.³⁵⁵

Dalším milníkem je z pohledu takového druhu pracovníků hlavně fakt, jestli dochází během placené aktivity k pohlavnímu styku. Pokud ne, za prostituci či druh sexuální práce to provozovatelé nepovažují (viz dále). Pokud ovšem budeme vycházet z definice prostitute, dojdeme k závěru, že jakákoli sexuální aktivita nebo aktivita se sexuálním podtextem, kdy cílem platby klienta je prožít sexuální vzrušení, je v podstatě druhem sexuální práce.

V roce 2015 započala naše prvotní online sonda do tématu české profesionální dominance pro účely této práce. Zkoumanými objekty byly webové profily českých profin a masterů na třech vybraných webových stránkách, které se specializují na inzerci BDSM placených

³⁵³ Baumeister, R. F. (1997). The Enigmatic Appeal of Sexual Masochism: Why People Desire Pain, Bondage, and Humiliation in Sex. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 16 (2): 133–150.

³⁵⁴ Alize, M. (2013). Experiences of a Pro-Domme. In Langdrige, D. & Barker, M. (eds.), *Safe, Sane and Consensual: Contemporary Perspectives on Sadomasochism*: 284–291. Basingstoke: Palgrave Macmillan, p. 290.

³⁵⁵ Alize, M. (2013). Experiences of a Pro-Domme. In Langdrige, D. & Barker, M. (eds.), *Safe, Sane and Consensual: Contemporary Perspectives on Sadomasochism*: 284–291. Basingstoke: Palgrave Macmillan, p. 290–292.

služeb.³⁵⁶ Byly vybrány webové stránky s nejdelší existencí a s nejvyšším počtem registrovaných osob. Během analýzy profilů uživatelů na všech zmíněných stránkách bylo zjištěno celkem 60 profín a masterů³⁵⁷, přičemž někteří svou webovou reklamu umístili na dvě či všechny tři dané webové stránky. Každý uživatel byl do analýzy zahrnut pouze jednou i v případě více profilů³⁵⁸. Analýza zahrnuje tedy 100 % BDSM služby inzerujících osob na těchto stránkách v České republice ke dni 5. 3. 2015. Jedná se o deskripci profilů z hlediska uváděných informací sexuálně dominantních placených osob s kvalitativním rozbohem dílčích prvků. Podobnou analýzu online profilů provedli v roce 2013 např. Denney a Tewksbury³⁵⁹ či v roce 2012 Goodlin-Fahncke a Cheeseman Dial³⁶⁰.

V roce 2015 bylo v českém online prostředí běžně dohledatelných pouze několik stránek, které byly věnovány konkrétně a pouze těmto preferencím a jejich placené formě, další byly ještě ve výstavbě a využívali je uživatelé v řádu jednotek. BDSM preference byly a dále jsou k nalezení jako podkategorie dalších eroticky a sexuálně laděných webů, nicméně nás pro první vhled do problematiky zajímaly právě stránky specializované. Dnes již předpokládáme existenci mnoha dalších specializovaných webů pro BDSM⁺ uživatele, kteří vyhledávají placené služby.

Tab. 6: Zastoupení profilů na jednotlivých webech a jejich kombinace (%)

Kombinace webových stránek	Frekvence	%
pouze profidomina.cz	18	30,0
pouze dominy.cz	13	21,7
pouze profidominy.cz	12	20,0
profidominy.cz + profidomina.cz	7	11,7
všechny sledované weby	4	6,7
profidominy.cz + dominy.cz	3	5,0
profidomina.cz + dominy.cz	3	5,0
Celkem	60	100,0

³⁵⁶ Pozn.: www.profidominy.cz, www.profidomina.cz, www.dominy.cz, aktuální počet profilů uživatelek a uživatelů ke dni 5. 3. 2015.

³⁵⁷ Pozn.: Některé existující, ovšem kromě přezdívky zcela prázdné profily, byly z analýzy vyřazeny.

³⁵⁸ Pozn.: Identifikace profilu totožného uživatele byla provedena na základě identického textového a/nebo vizuálního obsahu.

³⁵⁹ Denney, A.S., & Tewksbury, R. (2013). Characteristics of successful personal ads in a BDSM on-line community. *Deviant Behavior*, 34 (2): 153–168.

³⁶⁰ Goodlin-Fahncke, W. E., & Cheeseman Dial, K. A. (2012) “Do Me Please, She Won’t”: An Examination of Personal Ads Posted by Married Men Seeking Sex from Other Men, *Deviant Behavior*, 33(2): 126–139.

Ve výzkumném vzorku se nachází 55 žen (91,7 %), 4 muži (6,7 %) a jedna osoba (1,7 %) bez jasného genderového určení. Z hlediska věku zde hovoříme o kategorii 20–55 let, ale jsou i profiny, které svůj věk nikde nedeklarují. Nejhojněji zastoupená je věková skupina od 26 do 40 let (téměř 66 % z počtu, který uvedl věk). Nejvíce uživatelů umístilo svůj profil pouze na jednu z vybraných stránek. Další častou kombinací je udržování profilu na dvou webech. Pouze 4 uživatelé mají profil na všech těchto stránkách. Virtuální profily se samozřejmě snaží zaujmout potenciálního zákazníka vizuálně, proto jsou fotografie neodmyslitelnou součástí profilu.

Pouze 4 ze 60 zkoumaných osob fotografie na profilu neměly, více jak polovina profilů disponovala fotografiemi v počtu 1–15, osm profilů mělo dokonce nad 50 fotografií, z toho dva více jak 200 fotografií. Paul a kol.³⁶¹ popisují vytváření online profilu jako tvorbu produktu, který chce uživatel prodat. Pomocí aktivní tvorby vlastní online image a následného managementu profilu může profil dosáhnout úspěchu v podobě vyšší sledovanosti, kontaktů apod. oproti jiným profilům v dané sféře, ať už se jedná o web komunitní nebo zaměřený na prodej. Vizuální obsah je proto základním pilířem pro úspěšnost profilu.

V tomto prvotním zkoumání online profilů profín jsme se zaměřili na identifikaci charakteru a formy služeb.³⁶² Všechny aktivity jsou profínami a mastery nabízeny ve formě fyzické a/nebo psychické. Typ služeb, které figurují v nabídce konkrétní profíny nebo mastera, je pravděpodobně nejzásadnější informací v profilu.

³⁶¹ Paul, J., P., Ayala, G., & Choi, K.-H. (2010). Internet Sex Ads for MSM and Partner Selection Criteria: The Potency of Race/Ethnicity Online. *Journal of Sex Research*, 47(6): 528–538.

³⁶² Pozn.: Při analýze profilů jsme samozřejmě analyzovali kromě služeb i další kategorie jako je „tabu“, „riziko a bezpečnost“ a další. Ty jsou ovšem předmětem další práce a nejsou proto součástí tohoto textu.

Tab. 7: Vybrané typy služeb nabízených ve zkoumaných profilech

Typ služby	Příklady psychické formy	Příklady fyzické formy
Dominance	vyžadování respektu, verbální výcvik, plnění požadavků na příkaz	omezení volného pohybu, hybnosti (praktiky typu bondage) vodění na vodítku s obojkem
Sadismus	hrubé nadávky, feminizace, veřejné zesměšnění a ponížení, šikana, online "buzerace"	kopání, bití, mučení genitální oblasti, přinucení k análnímu pohlavnímu styku
Clinic	role-play pacient-lékař/sestra, kontrolní vyšetření, lékařská dokumentace	krevní odběry, odběry moči, aplikace jehel do těla, řezání skalpelem
Elektro	vyhrožování elektrickými šoky použitými jako trest, manipulace s elektrickým zařízením v blízkosti klienta	fyzické použití elektrických přístrojů na různé části klienta – často na genitálie či jazyk
Fetišismus	předvádění se v objektu fetiše (boty, kůže latex), dovolení klientovi tyto předměty kupovat	dovolení klientovi, aby se neživého objektu své touhy dotýkal či jinak s ním manipuloval, líbal ho apod. (např. přezouvání bot, čichání kůže)

V rámci zkoumané kategorie (charakter/typ a forma služeb) jsme našli výše zobrazené a popsané typy služeb. Obvykle jsou též v profilech právě takto obdobně blíže specifikovány pro potencionální klienty. V případě dominance a sadismu nelze zcela jasně vymezit zařazení dílčích aktivit. Oba typy aktivit jsou nabízeny nejčastěji společně, a to jak ve formě psychické, tak i fyzické. Pojem dominance přitom bývá spojen s méně bolestivými praktikami. Sadistické a dominantní aktivity jsou nejčastěji zmiňovanými a nabízenými službami v široké škále od čistě psychické formy až po velmi hrubé, extrémně sadistické a rizikové praktiky. Čím jsou však sadistické praktiky extrémnější (tzv. „krvavé praktiky“), tím méně se jich objevuje v nabídce.

Další hojně nabízenou aktivitou je uspokojování fetiše klienta. Z obsahu profilů lze vyčíst, že nejčastějšími nabízenými materiály jsou kůže a latex, dále ale i např. guma a PVC, z předmětů pak hlavně boty na vysokém podpatku, kozačky, kožichy, silonky a korzety. Předměty a materiály jsou využívány během realizace dalších aktivit – jedná se pak například o kombinaci psychické dominance a fyzického sadismu – bolestivým šlapáním podpatky po těle klienta.

Méně častou službou je „clinic“, neboli aktivity vytvářející medicínskou atmosféru. Obvykle se tento druh služeb vyskytuje v dílčích profilech jako dlouhodobá specializace profiny a mastera. V několika případech dokonce uvádí profiny zdravotnické vzdělání. U poskytovatelek této služby se v profilech vyskytovalo větší množství tematických

fotografií zaměřených právě na prezentaci zdravotnického vybavení, pomůcek a oblečení. Zajímavostí clinic je nabídka gynekologického vyšetření pro muže, která se též v profilech objevuje jako specializace.

Obdobně často se opakující aktivitou je „elektro“, které vyžaduje od mastera/profíny znalost elektrického zařízení, se kterým pracuje. Elektrické výboje jsou klientovi pouštěny přímo do těla, dle fotek často do oblasti třísel a rozkroku.

Spektrum nabízených aktivit se nebude zásadně lišit od nabídky v zahraničí. Washingtonská profesionální domina Mlle Alize, která se v této profesní sféře pohybuje od roku 1998, hovoří o devíti technických kategoriích, které mohou být kombinovány do celkové „scénky“: *sensation play* – pocitová hra kombinující podněty velmi jemné i intenzivní; *bondage* – svazování, spoutávání a vše, co omezí submisivního klienta na pohyb; *role play/fantasy* – hry jako učitel – student, ředitel – sekretářka, kdy autorka navíc poznamenává, že role bývá pro klienta často při setkání opačná oproti jeho běžnému životu (zastává tedy často vedoucí funkci); *gender play* – dobrovolné či vynucené převlekání za opačné pohlaví, kopírování typických projevů chování a přizpůsobení celkového vystupování opačného pohlaví; *age play* – hry s věkem, obvykle v podobě infantilismu, kdy se klient dostává do role dítěte a je s ním tak zacházeno, *dominant fetish* – zapojení fetiše klienta (materiály jako kůže, latex, guma, nebo neživé objekty jako boty, punčochy, ...) do jeho ovládání a manipulace s ním; *humiliation* – ponižování verbální i fyzické a/nebo příkazování vykonávání ponižujících úkonů, a to jak za trest, tak jako forma odměny; *training* – trénink a zácvik, trénování klienta v oblastech jako je otroctví/otročení, úklid a služba v domácnosti, výcvik zvířete nebo k výkonu funkce neživého objektu (např. věšák na oblečení).³⁶³

Veškeré fyzické formy výše zmíněných aktivit představují pro klienta jisté zdravotní riziko. Silné bití může způsobit i vnitřní krvácení, elektrické výboje či chirurgické zásahy do těla, bodání jehel či neodborné cévkování a kolonoskopie zase nezvratné poškození. Záruka nezpůsobení fyzických následků by měla být garantována právě profesionální formou těchto služeb. Bohužel není ve většině profilů k dohledání právě typ vzdělání, délka praxe v poskytování služeb či popis preventivních bezpečnostních opatření.

³⁶³ Alize, M. (2013). Experiences of a Pro-Domme. In Langdrige, D. & Barker, M. (eds.), *Safe, Sane and Consensual: Contemporary Perspectives on Sadomasochism*: 284–291. Basingstoke: Palgrave Macmillan, p. 292.

Velmi zásadním faktem, který vyplývá z prvotního kvalitativního zkoumání daných profilů v českém prostředí, je, že většina zkoumaných profín a masterů uvádí ve svém profilu praktiky odmítané (tabu). Mezi nimi se nejčastěji objevují právě rizikové formy aktivit, tedy tvrdé, krvavé sadistické praktiky (hardcore), řezání a aktivity s lidskou močí a exkrementy. Je zde patrné, že si tyto osoby uvědomují rizikovost takových služeb, proto raději informují klienty předem, že nejsou ochotny je poskytnout. Nejvíce odmítanou aktivitou, která je k nalezení v drtivé většině profilů, je pohlavní styk jakéhokoli druhu s klienty.

Když jsme položili reprezentativnímu vzorku české dospělé populace³⁶⁴ otázku na rizikovost BDSM, nejvíce respondentů (23 %) uvedlo jako největší riziko právě možnou zdravotní újmu, následovanou též újmou psychickou (17 %). Pro klienty jakýchkoli služeb placených zde existuje i riziko finanční, které za nejzásadnější považuje ve srovnání s ostatními riziky jen 4,4 % populace³⁶⁵. Finanční riziko ovšem může potencionálně stoupat u klientů finančních domin a profín, které tuto službu poskytují. O finančním otroctví pojednáváme dále v této kapitole.

Detailněji jsme se dále zaměřili na postavení ženy v BDSM sféře. Žena v dominantním postavení je z pohledu sociologie zajímavým a poměrně novým fenoménem. Lipovetsky³⁶⁶ popisuje, že s příchodem současné éry a novodobé ženy se hroutí tradiční archetypy rodiny, rolí, namlouvání i trávení volného času. Ženy jsou nezávislé a ruku v ruce s pokrokem doby i u nich roste význam zábavy. Přímo můžeme hovořit o „nové působnosti hédonistických a zábavních hodnot, prvořadém významu přítomnosti a úniku“³⁶⁷. Pokud tedy odhlédneme od sadomasochismu jako sexuální preference a přikloníme se ke kultu zábavy, ženy zde mají otevřené široké pole působnosti. Mohou zde využít nejen svou ženskost zdůrazněnou symboly, jako jsou vysoké podpatky, výrazné líčení či svůdné oblečení, ale i možnost se realizovat, řídit situaci, ovládat muže a bavit se podle svých představ. Žena zde není nahlížena automaticky jako sexuální objekt muže, mužská sexualita zde nezaujímá vůdčí roli. Jedná se o něco tak nového, že ze strany submisivních mužů existuje po takových ženách vysoká poptávka, jak jsme popisovali výše v této kapitole.

³⁶⁴ Pozn.: Omnibusový výzkum FF UK (podpořený schématem UK PROGRES Q 15), realizovalo Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i., v době od 17. do 27. listopadu 2017. Kvótní výběr pracoval se znaky kraj (NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání a je reprezentativní pro obyvatelstvo ČR ve věku od 18 let.

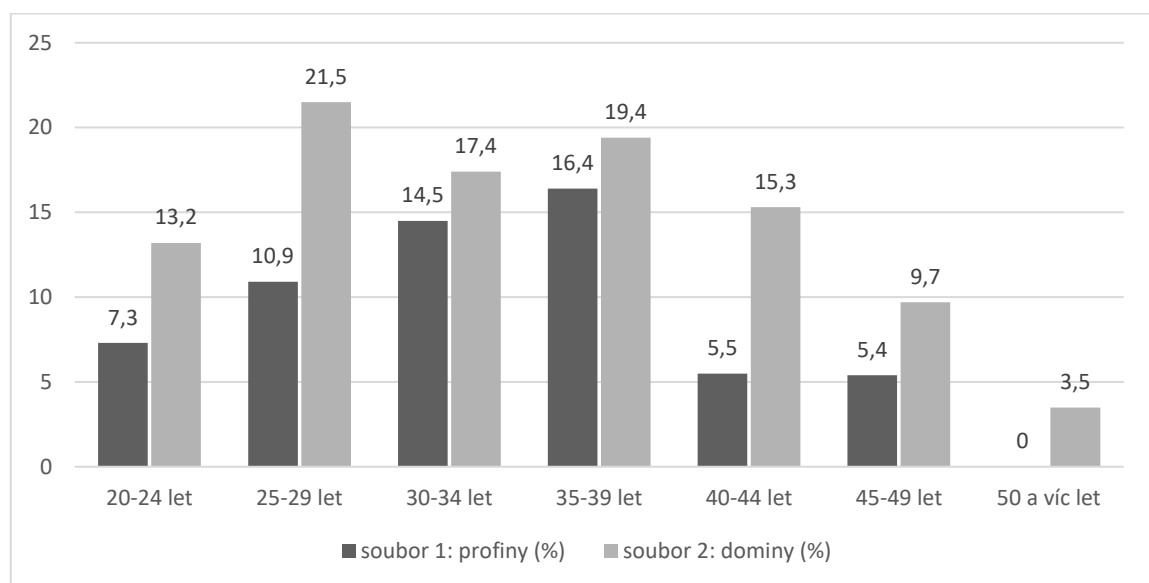
³⁶⁵ Pozn.: viz příloha 6

³⁶⁶ Lipovetsky, G. (2007). *Třetí žena: Neměnnost a proměny ženství*. Praha: Prostor.

³⁶⁷ Tamtéž, s. 59.

I z těchto důvodů jsme se v rámci této analýzy zaměřili na porovnání vybraných charakteristik profilů dominantních žen. Prvním souborem jsou profiny (soubor 1), tedy ženy nabízející BDSM placené služby. Soubor druhý je tvořen profily dominantních žen na komunitně zaměřeném českém webu (soubor 2). Soubor profin tvořilo celkem 55 aktivních profilů³⁶⁸. Dle předem určených kritérií³⁶⁹ jsme na komunitním webu³⁷⁰ pro BDSM⁺ uživatele vybrali celkem 144 profilů dominantních žen. Dle výzkumu autorské dvojice Denney a Tewksbury³⁷¹ jsme vytvořili 4 kategorie, na které jsme se během analýzy profilů zaměřili: **věk, lokalita, identita, fotografie**.

Graf 2: Porovnání věku uvedeného v profilech souboru 1 a 2 (%)³⁷²

*soubor 1 (profiny): N₁ = 33, Missing = 22; soubor 2 (dominy): N₂ = 144, Missing = 0

Sledované věkové rozpětí žen v obou souborech bylo 18–56 let, reálně bylo nejmladším dívkám 20 let, v nejstarší věkové kategorii nad 50 let se nacházelo jen minimum profilů. Uváděný věk je ovšem dobrovolně vyplněnou položkou na webech pro profiny, proto ho 22 profilů uvedený nemá vůbec. Věk je povinnou položkou na komunitním webu, proto je

³⁶⁸ Pozn.: Ze zkoumaného souboru celkem 60 profilů českých profin a masterů aktivních ke dni 5. 3. 2015 jsme vyloučili pro účely této dílčí analýzy 4 muže a jednu osobu bez jasného genderového určení.

³⁶⁹ Pozn.: Podmínky záměrného výběru: profil vyhledatelný pod kritériem „dominantní žena“, poslední přihlášení uživatele ne starší než 2 roky (730 dní), věkové rozpětí 18–56 let, profil má vyplněna pole zájmu – koho a co uživatelka hledá, o co má na webu zájem (předdefinovaná pole).

³⁷⁰ Pozn.: Ve snaze o maximální ochranu uživatelů komunitního webu nebudeme daný web jmenovitě uvádět.

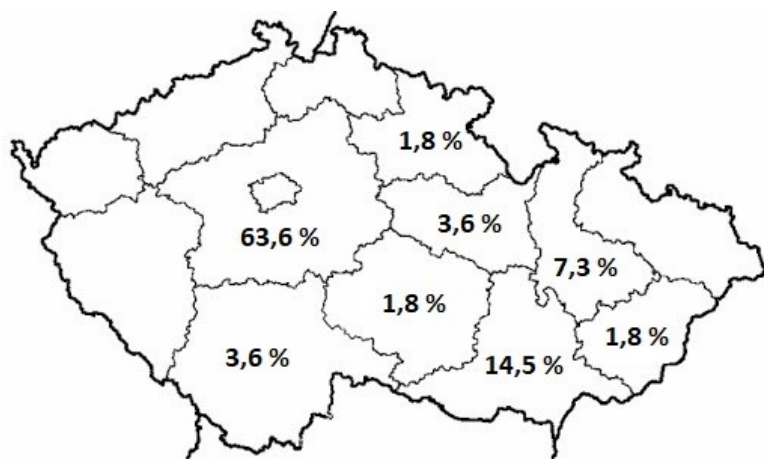
³⁷¹ Denney, A. S. & Tewksbury R. (2013). Characteristics of Successful Personal Ads in a BDSM On-Line Community. *Deviant Behavior*, 34: 153–158.

³⁷² Pozn.: volně převzato z: Špráchalová, L. (2016). Female sex-dominant advertising in selected BDSM web pages in the Czech Republic as an evidence of faltering social control: analysis of professional and community advertising. *16th Annual Conference of the European Society of Criminology. 21-24 September 2016, Münster, Germany*. Book of Abstracts, p. 81. Poster No. 994.

uveden u všech zkoumaných profilů v souboru 2. Předpokládáme, že pro uživatele na komunitním webu může hrát věk důležitější roli vzhledem k faktu, že zde mohou hledat nejen sexuálně kompatibilního, ale i životního partnera. V případě poskytování BDSM jako placené služby bude ovšem výběr dané profiny ovlivněn primárně typem a kvalitou služby, popř. subjektivně hodnocenou atraktivitou profiny, nikoli samotným věkem. Vzhledem k tomu, že se jedná o online prostředí, reflektujeme i skutečnost, že v námi definované nejstarší kategorii nad 50 let bude online aktivních mnohem méně osob než v reálném životě, jelikož se jedná o věkovou kategorii, která je nejméně navyklá na využívání internetu pro zábavní či jinak seberealizační účely.

U souboru 1 (profiny) byl naměřen průměrný věk 33,36 let, a to v uváděném rozpětí hodnot 21–48 let.³⁷³ U souboru 2 jsme identifikovali věk uváděný v profilech v rozpětí 20–53 let s průměrnou hodnotou 34,2 let.³⁷⁴

Obr. 2: Demografické rozložení profin (soubor 1) v České republice dle údaje v profilu³⁷⁵

Zdroj: vlastní zpracování

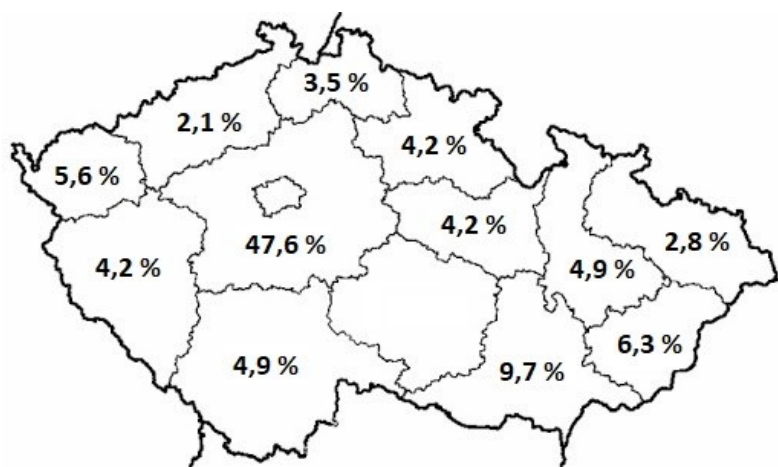
Pozn.: 98 % uvedlo místo působení, 2 % tuto informaci neobsahují.

³⁷³ Pozn.: soubor 1 (profiny): směrodatná odchylka věku: 7,154 let, medián 34 let, nepovinně vyplněný údaj o věku.

³⁷⁴ Pozn.: soubor 2 (dominantní ženy, komunitní web): směrodatná odchylka věku: 8,329 let, medián 33 let, povinně vyplněný údaj o věku.

³⁷⁵ Pozn.: převzato z: Špráchalová, L. 2016. Female sex-dominant advertising in selected BDSM web pages in the Czech Republic as an evidence of faltering social control: analysis of professional and community advertising. *16th Annual Conference of the European Society of Criminology. 21-24 September 2016, Münster, Germany*. Book of Abstracts, p. 81. Poster No. 994.

Obr. 3: Demografické rozložení dominantních žen z komunitního webu (soubor 2) v České republice dle údaje v profilu

Zdroj: vlastní zpracování

Procentuální rozložení souboru 1 a 2 dle údajů v profilech jsme zanesli do mapy České republiky. Pro uživatele na komunitním webu se jedná opět o povinně vyplněný údaj, ovšem pro profiny se jedná též o údaj důležitý pro poskytování služby, současně to není údaj natolik identifikační, aby ho uživatelky měly potřebu tajit. Dále si všimněme, že rozložení služeb profesionální dominance se celkem nápadně liší od tradičního pohraničního zastoupení prostituce (byť reflektujeme trend přesunu klasické prostituce z ulic směrem na priváty).

Podle německé neziskové organizace zabývající se prostitucí jezdí např. němečtí zákazníci do České republiky za dostupnějšími, méně kontrolovanými a levnějšími službami, kdy výjimkou nejsou ani nestandardní praktiky, popř. bohužel i praktiky za hranou zákona.³⁷⁶ Klientela prostitutek, byť může vyžadovat i BDSM praktiky, bude pravděpodobně limitována vzdáleností a cenou. V rámci osobních rozhovorů nám několik českých profin potvrdilo náš předpoklad o velmi dobrém finančním zázemí jejich klientů, kteří v běžném životě vykonávají mnohdy nadprůměrně placená zaměstnání na vyšších pracovních pozicích. Výjimkou podle profilů domin nejsou ani klienti, kteří za službou přicestují letecky v rámci svých častých služebních cest. Ernulf a Innala³⁷⁷ též uvádí, že sexuálně submisivní muži mívají často společensky dominantní postavení. V českém prostředí potvrzuje naši domněnku o movitých klientech i Master Drex hovořící

³⁷⁶ Czech News Center. (2018). Prostituce v českém pohraničí stále vzkvétá, píše německý deník. *E15.cz* [online]. 8. 8. 2018 [cit. 2019-11-08]. Dostupné z: <https://www.e15.cz/domaci/prostituce-v-ceskem-pohranici-stale-vzkveta-pise-nemecky-denik-1349781>.

³⁷⁷ Ernulf, K. E., & Innala, S. M. (1995). Sexual Bondage – A Review and Unobtrusive Investigation. *Archives of Sexual Behavior*, 24: 631–654.

o manažerech³⁷⁸ a domina a fetish návrhářka Michaela Adam³⁷⁹, která dodává, že se jedná často o ředitele bank, různých firem³⁸⁰ a podobně. U tohoto druhu klientů se dá předpokládat, že vyhledají raději konkrétní specifickou službu, byť dražší a vzdálenější oproti pohraniční prostituci.

Další údaj, který nás zajímal, byly fotografie, které jsou pro online profily velmi obvyklé. Jedná se především o tematický BDSM vizuální obsah. Zajímalo nás ovšem také, jestli existuje souvislost mezi druhem profilu (profesionální vs. neprofesionální sexuální dominance) a faktem, že daná žena fotky v profilu vystavuje či nikoli.³⁸¹ Fotografie, a to ani profilová, není povinnou položkou při založení profilu ani u jednoho souboru. Předpokládáme statisticky významný rozdíl profilů u uživatelů komunitního a profesionálního webu z hlediska umístění fotografií na online profil.

Zatímco u uživatelů komunitního webu byl podíl těch, které fotografie v profilu mají a těch, které žádné fotografie nevložily s rozdílem pár procent téměř vyrovnaný, u uživatelů na profesionálním webu byl rozdíl velmi nápadný. Pouze 3 profily z 55 neobsahovaly žádný vizuální materiál.

I zde můžeme opět hovořit o vizuálním obsahu jako o základní podmínce úspěšnosti a konkurenceschopnosti profilu v online prostředí a potvrdit si tak závěry výzkumu BDSM online profilů z USA.³⁸² Téměř 65 % všech zkoumaných profilů proto disponuje vloženými fotografiemi. Naprostá většina profín vkládá na profil fotografie, obvykle ze svých realizovaných setkání s klienty, fotodokumentaci BDSM materiální výbavy a prostor k realizaci, které má k dispozici. Pomocí dobrého online profilu nebo případně celé webové stránky mohou jak profesionální, tak i dominy na komunitním webu, získávat více klientů a příznivců a také, jak uvádí Strassberg a Holty³⁸³, oslovit i širší spektrum zájemců.

³⁷⁸ U Kulatého stolu. (2019). Master Drex: Mám dva otroky. Klientelu tvoří převážně manažeři. *Youtube.com* [online] 13. 11. 2019 [cit. 2020-08-20]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=gHO5Ht_HTBQ.

³⁷⁹ Česká televize. (2013). Pološero: Krása bolesti. *Ceskatelevize.cz* [online] 2013 [cit. 2020-07-20]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/10318730018-polosero/213562222020007-polosero-s-hvezdickou-krasa-bolesti/>.

³⁸⁰ Pozn.: viz již zmiňovaný případ Maxe Mosleyho z Británie (kapitola 2.3)

³⁸¹ Pozn.: Tato data byla publikována v článku: Špráchalová, L. (2016). Nabídka BDSM placených služeb v internetovém prostředí. In Večerka, K. (ed.). *Úvahy nad sociální patologií. Konference sekce sociální patologie MČSS, Svratka 20. – 22. dubna 2016*, s. 131–136. Praha: Tiskárna F&F.

³⁸² Denney, A. S. & Tewksbury R. (2013). Characteristics of Successful Personal Ads in a BDSM On-Line Community. *Deviant Behavior*, 34: 153–158.

³⁸³ Strassberg, D. S., & Holty, S. (2003). An Experimental Study of Women's Internet Personal Ads. *Archives of Sexual Behavior* 32 (3): 253–260.

U souboru 2 (na komunitním webu) nalezneme ovšem slabší polovinu uživatelů, které fotky nevkládají. Můžeme se domnívat, že je to z důvodů, které jsme popsali již dříve, tedy může se jednat o profily explorativně zaměřené, profily uživatelů, kteří se pro anonymitu rozhodli z důvodů jako je strach z odhalení, stud i v rámci online komunity apod. Stiles a Clark³⁸⁴ se dle svých zjištění přiklání k myšlence, že pro příznivce BDSM není jejich sexuální preference či záliba věcí veřejnou, kterou by chtěli sdělovat v reálném a/nebo online prostoru. Je to pro ně velmi privátní až tajná informace, která podle nich není určena cizím lidem, někdy ani těm blízkým.

Jelikož má ale komunita tendenci podporovat osobní setkávání uživatelů v reálném prostoru, k čemuž slouží nejen výše představené demografické údaje, ale i lokální skupiny, nemají zřejmě někteří uživatelé potřebu fotografie vkládat, ale spíše se reálně potkávat. Newmahr³⁸⁵ ovšem tvrdí, že právě nezáměr o osobní setkávání a participaci na BDSM aktivitách v reálném prostoru může být důvodem, proč jsou někteří uživatelé na informace a vizuální materiál tak skoupí.

Pokud ovšem stručně zhodnotíme naše explorativní zkoumání vizuálního materiálu na profilech z komunitního webu, jedná se v jejich případě v drtivé většině o fotografie obecně tematické – tedy obrázky nějakým způsobem symbolizující BDSM, popř. fotografie dané uživatelky v tematickém oblečení, častěji v obuvi, zaměřené na některý druh fetiše. Jen v menšině se jedná o fotografie z reálných setkání dvou a více osob.

Nahota domin se ani v jednom ze souborů neobjevuje, nahota submisivních mužů je součástí profilů profin bohatších na fotografie. Pohlavní styk nebyl zaznamenán na žádné fotografii ani jednoho souboru, což podporuje již předkládanou myšlenku, že u BDSM placených služeb se jedná o aktivitu vyloučenou. Takto pornografický materiál, byť s tematikou BDSM, tak bude mít své místo pravděpodobně na jiném sexuálně-erotickém webu, nikoli na komunitně zaměřeném.

Pokud ovšem hovoříme o fotografiích, nelze se nezmínit o samotné identitě uživatele, která může či nemusí být zobrazena. Mezi souborem 1 a 2 jsme našli statisticky významný rozdíl z hlediska zveřejňování vlastní identity uživatelky. Zatímco na komunitním webu se jedná o 80 % ženských dominantně zaměřených profilů bez rozpoznatelné identity uživatelky ku 20 % s identitou volně dostupnou a poznatelnou, u profesionálních domin svou

³⁸⁴ Stiles, B. L., & Clark, R. E. (2011). BDSM: A Subcultural Analysis of Sacrifices and Delights. *Deviant Behavior*, 32 (2): 158–189.

³⁸⁵ Newmahr, S. (2011). *Playing on the Edge: Sadomasochism, Risk, and Intimacy*. Indianapolis: Indiana University Press.

identitu odhaluje v profilu téměř 46 % uživatelů. Předpokládáme, že tím dodávají svým službám na důvěryhodnosti a autentičnosti. Tím, že svou reálnou podobu spojí veřejně s BDSM, mohou budít v klientech dojem, že se jedná o „pravou“ preferenci, nikoli jen o výdělek. Přestože jsou ovšem profily profín obvykle bohaté na fotografie jejich služeb a poskytovaných aktivit, i tak více jak polovina z nich zobrazuje sice postavu dané ženy, nikoli však obličej, na jehož základě by mohla být rozpoznána.

Kvalitní online inzerce je přitom výbornou reklamou pro jedince nabízející profesionální BDSM placené služby a zajišťuje příliv nových klientů.³⁸⁶ K nalezení jsou proto v některých případech i profily zcela veřejné. Obvykle se jedná o profiny a mastery provozující tyto aktivity jako svou oficiální profesí, často na vysoké úrovni z hlediska zkušeností, výbavy salónu i poradenství zákazníkům. Tyto osoby jsou v posledních několika letech hosty četných talkshow³⁸⁷ a večerních televizních pořadů³⁸⁸ či dokumentů³⁸⁹, kde se aktivně stávají součástí osvěty tématu BDSM placených služeb.

Vracíme se ještě stručně k problému nastíněnému v úvodu této kapitoly. Jedná se tedy v případě placené dominance o sexuální preferenci profesionálních domin, nebo zde mluvíme pouze o byznysu?

Pro dokreslení celého tématu tuzemské profesionální dominance jsme se současně při analýze online profilů vypravili do terénu. Uskutečnili jsme polostrukturované rozhovory s profesionálními dominami³⁹⁰, které lze na specifických webových stránkách nalézt a kontaktovat. Z 24 oslovených domin a masterů s osobním setkáním souhlasilo 11³⁹¹, reálně došlo z časových možností oslovených osob k 6 setkáním. Jednalo se opět o ženy, všechny oslovené profiny jsme kontaktovali na základě jejich online profilů, které jsme výše popsali. Rozhovory nám sloužily k potvrzení některých informací, které profiny inzerují online ve svých profilech, navíc jsme mohli téma české profesionální dominance doplnit o další autentické poznatky a názory plynoucí z výpovědí akterek.

³⁸⁶ Strassberg, D. S., & Holty, S. (2003). An Experimental Study of Women's Internet Personal Ads. *Archives of Sexual Behavior* 32 (3): 253–260. doi: 10.1023/A:1023465601718.

³⁸⁷ U Kulatého stolu. (2019). Master Drex: Mám dva otroky. Klientelu tvoří převážně manažeři. *Youtube.com* [online] 13. 11. 2019 [cit. 2020-08-20]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=gHO5Ht_HTBQ.

³⁸⁸ Nova. (2015). Otevřená zpověď české dominy: Mé děti vychovával otrok! *Tn.nova.cz* [online] 19. 5. 2015 [cit. 2020-07-20]. Dostupné z: <https://tn.nova.cz/clanek/zpoved-dominy-me-deti-vychovaval-otrok.html/>.

³⁸⁹ Česká televize. (2010). Nebe Peklo: dokument o „individuích víceméně podezřelých“. *Ceskatelevize.cz* [online] 12. 8. 2010 [cit. 2020-07-20]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/kultura/1323984-nebe-peklo-dokument-o-individuich-vicemene-podezrelych>.

³⁹⁰ Pozn.: rozhovory probíhaly v období říjen-listopad 2015.

³⁹¹ Pozn.: 24 oslovených, 3 odmítli/y, 10 nereagovalo, 11 souhlasilo s rozhovorem – z toho zrealizováno 6.

Tab. 8: Základní údaje o dotazovaných profesionálních dominách

	Věk	Rodin- ný stav	Děti	Sex. orien- tace	Vzdě- láání	Zaměst- nání	Město	Doba praxe (roky)	Přímý pohl. styk
A	33	vdaná	1	bisex	VŠ	profi dom.*	Praha	10	ne
B	40	svob.	1	hetero	Vyuč.	profi dom.	Praha	13	ne
C	28	svob.	0	hetero	VOŠ	zdrav. sestra	Brno	2,5	ne
D	26	svob.	0	hetero	SŠ	operátorka	Praha	1	ne
E	33	svob.	1	hetero	VŠ	profi dom.*	Brno	4	ne
F	-	rozved.	2	bisex	VOŠ	-	Praha	8	ne*

*profesionální placená dominance provozována jako oficiální živnost, obvykle zapsána jako poradenské či masérské služby.

V rámci této práce zde představíme jen vybrané charakteristiky zkoumané skupiny. Z této drobné sondy nelze samozřejmě vyvozovat žádné obecné závěry, jelikož české profesionální dominy jsou ženy různého věku, socioekonomického postavení, původu, vzdělání atd. K profesi se též dostávaly velmi různorodě, ovšem velkým motivačním faktorem byly peníze, konkrétně vyšší hodinová sazba než v obvyklých zaměstnáních. Dvě z dotazovaných provádí tuto činnost oficiálně jako své zaměstnání (OSVČ), o jejich profesi tedy ví do jisté míry i jejich okolí. Obě dotazované ovšem uvedly, že se zaměřují i na poradenství, a to jak párové, tak individuální, vedoucí k vědomé práci se svou preferencí, ke coming outu, komunikaci s partnerem bez této preference apod. Ostatní poradenství v podstatě neposkytují.

Tabu bývají nejčastěji aktivity zanechávající dlouhodobá fyzická zranění a aktivity zahrnující exkrementy. To jsme zjistili jak v profilech, tak během rozhovorů. Informantky uváděly svou sexuální orientaci jako heterosexuální a bisexuální. Většina z nich ovšem svou reálnou orientaci nespojuje s výkonem placené dominance. Není tedy z pohledu informantek problém poskytnout službu i ženě (takové zkušenosti samozřejmě jsou a potvrzuje je i některý vizuální materiál v profilech), ale drtivá většina setkání probíhá s mužskými klienty. Na čem se všechny dotazované shodují je to, že sex a obecně pohlavní styk není součástí placených setkání a není poskytován klientům. Tato informace opět figuruje i ve většině profilů.

Informantky odpovídaly na otázku ohledně poskytování sexu (pohlavního styku) v rámci svých služeb takto:

A: „Sex ne, to neposkytuju, ani není důvod, na to mají jiné služby, někteří si je také platí. Podle mě to jsou prostitutky, ale říkali mi (klienti), že to jsou nějaké mladé dominy, já myslím, že studentky, nějaké nové, co chtějí peníze. Mým cílem je práce s fyzickým a psychickým dohromady, s prožitkem. A ten je u mých klientů vázaný hlavně na pocit bezmoci, podřízení se a bolesti, o to jim i mně jde.“

B: „Ne, to (sex) určitě ne, nejsem žádná ku*va.“

C: „To (sex) by mě ani nebavilo, jako za peníze. Je to s nima sranda, to jo, ale jinak mě to netáhne. A jim to i tak stačí, jinak by si zaplatili šlapku, mají na to a dneska to není tak drahý ani.“

D: „Tak to by museli hodně zaplatit (haha), ne no tak všechno má svoji cenu, že jo. Taky by musel bejt bohatej a taky hezkej, aby se mi líbil, jinak ne, ale nedělám to, ani to nenabízím, já je neznám, přijdou třeba jen jednou. A mohl by z toho bejt problém, aby se pak na mě nějak nepřilepil a nevolal pořád, takže ne.“

E: „Sex za peníze je prostituce a tohle není prostituce, to je prostě práce. Oni zaplatí za něco, co já jim poskytnu. Je to jako jakákoli jiná služba, která dělá klientovi dobře, jako třeba masáž nebo kosmetika.“

F: „Pohlavní styk ... jako já s nima? Já fyzicky ne, ale jim to dělám samozřejmě (pomůckami) ... ***.“

Obecně můžeme konstatovat, že se české dominy oproti prostituci vyhraňují a svou profesi nepovažují za srovnatelnou s prostitucí, a to hlavně z důvodu odmítnutí pohlavního styku, což jsme dokázali pomocí sdělení v profilech a doložili rozhovory s profesionálními dominami. Současně nelze komodifikovanou sféru BDSM oddělit od komunity, protože alespoň část osob z komunity je současně i klienty služeb, jak uvádí např. domina Terezie v dokumentu *Nebe Peklo*, kde mimo jiné potvrzuje, že s otroky nikdy nemá sex: „Ze začátku mě muži přes komunitu oslovovali sami, protože submisivních chlapů je mnohem víc než dominantních žen. Problém byl v tom, že mi 98 % z nich nevyhovovalo a v lekcích jsme nepokračovali, protože jsme měli každý jiné představy. Třeba právě kvůli tomu, že jsem nehledala vztah a muži se zamilovali, což se často stává. K té hře patří obdiv a respekt, ale

oni často překročí tenkou hranici závislosti a do dominy se úplně zblázní.“³⁹²
Ani profesionální služba tak není mnohdy zárukou uspokojení klienta.

Komplikovaná seberealizace v reálném prostoru, kde ani služba ani komunita nezaručí úspěch, tak nahrává vzniku dalších forem BDSM přenesených pouze do online prostoru.

2.4.2 FinDom – finanční dominance online³⁹³

Téma online finanční dominance (dále jen **FinDom**) představujeme na základě analýz komunikační sítě Twitter. Tento fenomén posledních několika let nabývá postupně na popularitě, ovšem k tématu ještě neexistuje v podstatě žádná literatura, pouze několik málo dílčích článků, kterými se budeme zabývat později.

Jak bylo již řečeno, finanční otroctví může a nemusí být součástí BDSM vztahů i placených služeb, dlouhodobých i krátkodobých. Domina v případě této služby/aktivity přejímá kontrolu nad finanční situací klienta/otroka. Může se jednat o finanční transakce pravidelné (v podobě renty), finanční postihy za prohřešky, ale též odevzdávání kompletního finančního příjmu. Ten se pak k otrokovi vrací formou kapesného, odměn, přídělů. Otrokovi se tak může vrátit jakékoli množství peněz zpět, od celkové sumy po minimum dle chování či smluvených pravidel.

Co lze hodnotit jako ne zcela obvyklá kombinace, je online vztah založený prakticky pouze na finanční bázi. V rámci tématu FinDom můžeme hovořit opět o tržním systému, o dvou protipólech nabídky a poptávky. Poptávka v tomto případě vzniká od osob (otroků) toužících po tzv. online finančním otroctví. Anglický jazyk nám zde poskytuje širší paletu názvů, kterou online uživatelé v této poptávce udávají. Jedná se zejména o: *money slavery*, *financial slavery*, *money/financial masochism*. Platící, pravděpodobně masochisticky zaměřeni jedinci, jsou následně označováni jako *moneyslave*, *cashslut*, *moneypig* a další. Osoba přijímající peníze následně užívá označení *cashdominatrix*, *findomme*, *walletraper*, *moneyprincess*, *cashmaster* atd.³⁹⁴

³⁹² Česká televize. (2010). Nebe Peklo: dokument o „individuích víceméně podezřelých“. Ceskatelevize.cz [online] 12. 8. 2010 [cit. 2020-07-20]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/kultura/1323984-nebe-peklo-dokument-o-individuich-vicemene-podezrelych>.

³⁹³ Pozn.: Podkapitola je modifikovanou součástí teoretické části doposud nepublikovaného článku.

³⁹⁴ Pozn.: více viz příloha 5

Hovoříme tu o značném množství online finančních domin³⁹⁵ a jim platících otroků. Vztahy jsou jasně definované, podobné finanční dominanci v reálném prostoru, ale řekněme více odosobněné a materialistické – nezaznamenali jsme v rámci sociální sítě Twitter, že by se jednalo především o správu a kontrolu financí. Naopak se jedná více o nevratné platby. Otroek posílá domluvenou finanční částku vybrané finanční domině – ženě, kterou zná zpravidla jen z online prostoru. Výše, četnost a účel je odlišný, pravidla definují online finanční dominy. Za platby je otroek odměněn buď možností komunikace s dominou, sledováním jejích online příspěvků a videí či dalšími formami komunikace. Ve většině případů věnuje veřejně otroek smysl svého života a své bytí vybrané domině. Odevzdá se jí tím, že jí svěří do užívání veškeré své finance, či jejich zásadní část. Krom pocitu, že ho může domina kdykoli finančně zruinovat (výjimkou není ani poskytnutí přímého přístupu ke kreditní kartě či účtu), sleduje obvykle její počínání s penězi – domina se online chlubí, za co utratila vydělané finance svých otroků. Hovoříme zde o 100% komodifikaci online vztahu, a to proto, že bez přítomnosti financí by vůbec neexistoval, popř. zanikl.

FinDom tématice se věnují práce Durkina^{396; 397}, který se skrze svou pozornost zaměřenou na kyberpornografii a online sex dostal až k tématu finančního masochismu. V roce 2007 vydal práci, ve které analyzuje 28 webů, na kterých se uživatelé věnují FinDom. V této práci představuje motivace platících osob k této činnosti. Podle Durkina³⁹⁸ se jedná o velmi silnou potřebu být ponížen, degradován, cítit se bezmocný, zcela podřízený a psychicky týraný. To je cesta, jakou dotyčný dosahuje sexuálního vzrušení. Co potvrzuje naše předešlé úvahy o komodifikaci je fakt, že autor popisuje rozdílné motivace na straně finančních domin a otroků. „Zdá se, že finanční dominy jsou motivovány finančním plněním, sexuální zájem se zdá být motivací pro finanční otroky.“³⁹⁹ Finanční online vztah je sexuálně podmíněn ze strany otroka, nikoli dominy, byť, jak už jsme zmínili, neexistuje dostatečný výzkum této oblasti, abychom mohli konstatovat, že tomu je tak vždy v případě online finanční dominance. Horney⁴⁰⁰ poznamenává, že v případě sexuálně podmíněného

³⁹⁵ Pozn.: Online finanční dominanci se věnují i muži – masteři. Jsou ovšem ve velké menšině, proto hovoříme v rámci práce o finančních dominách. Zahrnujeme pod ně ale všechny osoby, které přijímají v rámci FinDom finanční prostředky.

³⁹⁶ Durkin, K. F. (2001). Cyberporn and Computer Sex. In Bryant, C. D. (ed.), *Encyclopedia of Criminology and Deviant Behavior*, Volume III: Sexual Deviance: 62–66. Philadelphia: Brunner-Routledge.

³⁹⁷ Durkin, K. F. (2007). Show Me the Money: Cybershrews and on-line Money Masochists. *Deviant Behavior*, 28: 355–378.

³⁹⁸ Tamtéž.

³⁹⁹ Durkin, K. F. (2007). Show Me the Money: Cybershrews and on-line Money Masochists. *Deviant Behavior*, 28: 355–378., p. 362.

⁴⁰⁰ Horney, K. (2007). *Neurotická osobnost naší doby*. Praha: Portál.

masochismu je dosahováno uspokojení skrze utrpení, ztročení, ponížení, mučení, ale masochismus se nemusí projevovat takto vědomě v aplikaci do konkrétních sexuálních praktik. Může být zakořeněn hlouběji v nevědomí.

Intropunitivita a thrill-seeking jako součást FinDom

Obdobné vzorce chování aplikované mimo sexuální rovinu vykazují i tzv. **intropunitivní osoby**, které jsou mimo jiné definovány jako podřídivé (submisivní), s nízkým sebevědomím, zranitelné se sebeobviňující tendencí, frustrované, sklonem k pocitům viny až autohostilitě.⁴⁰¹ Můžeme se domnívat, že se tyto tendence mohou promítat právě i do sexuální roviny. Prozatím neprobádaným výzkumným problémem tedy zůstává míra, do jaké se jedná v případě FinDom a finančního otroctví na straně platících osob o variaci sexuální potřeby přenesené do online prostředí, anebo zde existuje důvodné podezření na problém psychického charakteru promítající se do online sexuální roviny. Horney⁴⁰² též rozvádí myšlenku, že v případě neurotických osobností se bude pravděpodobně jednat o utrpení neurotické, které si neurotik navozuje podvědomě sám a to tak, že utrpení hledá v neutrálních ba i v pozitivních okolnostech, nebo ho aktivně vyhledává a podrobuje se mu. Jedná se o obranný mechanismus, kdy sebeznehodnocením a sebeobviňováním dosáhne daný jedinec jakéhosi „bezpečí“.

Laicky řečeno, pokud sám sebe vrhne až na samé dno, už ho tam nevrhne nikdo jiný, nikdo ho už více zničit nemůže. FinDom bychom tak z pohledu finančního otroka mohli označit za řízenou sebedestrukci, v jejímž procesu si vybírá dotyčnou osobu – svou dominu – která ho udržuje v permanentním utrpení a ponížení, na něm bezpečném dně. Je to tedy výše zmíněný případ aktivního vyhledávání diskomfortního stavu, situace, zapříčinění sobě sama určitých komplikací a problémů.

Horney⁴⁰³ navíc dodává, že pokud se potýkáme s konflikty v sobě samých, často to znemožňuje dosahování našich cílů. Utrpení pak může být vnímáno jako prostředek k dosahování cílů. Vysvětlení na bázi teorie nám poskytuje též **thrill-seeking**⁴⁰⁴. Jedná se o vyhledávání nekontrolovatelného rizika a odevzdávání se napospas náhodě či cizí osobě – náhodnost a nepředvídatelnost následků jednání způsobí právě fakt, že danou osobu neznáme, v případě FinDom ji dokonce nikdy fyzicky nepotkáme. Naprostý nevyzpytatelný

⁴⁰¹ Svoboda, M., Humpolíček, P., & Šnorek, V. (2013). *Psychodiagnostika dospělých*. Praha: Portál.

⁴⁰² Horney, K. (2007). *Neurotická osobnost naší doby*. Praha: Portál.

⁴⁰³ Tamtéž.

⁴⁰⁴ Pozn.: viz podkapitola 2.2

a neidentifikovatelný jedinec má v rukou celou naši každodenní existenci. To je stav, který si příznivci FinDom chtějí, ba dokonce mnohdy potřebují, navodit.

Finanční motivace na straně jedné ve spojitosti se sexuálním vzrušením a uspokojením na straně druhé jsou dva základní aspekty, které řadí FinDom mezi další druhy sexuální práce, jako je např. prostituce.

Rizika a benefity FinDom jako online sexuální práce

Touto optikou se při hledání motivačních faktorů finančních domin můžeme opřít o dostatek prací na téma sexuální práce. Autoři zmiňují dva druhy faktorů, které vedou k výkonu sexuální práce – *push* a *pull* faktory. *Push* faktory jsou ty, které násilně tlačí k výkonu této práce, která je pak vykonávána v podstatě nedobrovolně, s nevolí. *Pull* faktory jsou ty, které „táhnou“ k této práci svými výhodami, mezi kterými můžeme zmínit kromě poměrně vysokého výtěžku a tím i finanční nezávislosti a samostatnosti také časovou flexibilitu, možnost vést až luxusní styl života a ve spojení s online výkonem této práce také sníženou míru rizik spojenou např. s realizací prostituce v reálném světě.^{405; 406; 407; 408; 409; 410}

Pokud tedy uvažujeme o aktivitách FinDom v konotaci sexuální práce, můžeme hledat potvrzení výše zmíněných tvrzení i v práci Jones⁴¹¹, která si též všímá, že digitální éra v kombinaci s penězi jako *pull* faktorem výkonu sexuální práce zapříčinila znatelný přesun sex byznysu do online prostředí. Autorka hovoří i o profesionálních dominách, které mohou na internetu nejen vyhledávat klienty, inzerovat služby, ale hlavně je online i poskytovat pomocí chatů, videí, hovorů.⁴¹² V případě, že redukuje BDSM placené služby v online prostoru na jeden zásadní společný jmenovatel pro (finanční) otroky a (finanční) dominy – **peníze** –, zahrnují soudobé poznatky o sexuální práci online v širším pojetí i problematiku finanční dominance a otroctví online.

V případě FinDom se jistě jedná o online komunikaci podněcující sexuální vzrušení, jakkoli se tato forma může zdát nyní ne zcela pochopitelná pro většinu společnosti. To ovšem

⁴⁰⁵ Hughes, D. M. (2003). Prostitution Online. *Journal of Trauma Practice*, 2 (3–4): 115–131.

⁴⁰⁶ Holme, P. (2012). Social, Sexual and Economic Networks of Prostitution. *Leonardo*, 45 (1): 80–8.

⁴⁰⁷ Boels, D. (2015). The Challenges of Belgian Prostitution Markets as Legal Informal Economies: An Empirical Look Behind the Scenes at the Oldest Profession in the World. *European Journal of Criminal Policy and Research*, 21: 485–507.

⁴⁰⁸ Jones, A. (2015). Sex Work in Digital Era. *Sociology Compass*, 9 (7): 558–570.

⁴⁰⁹ Sagar, T., Jones, D., Symons, K., Tyrrie, J., & Roberts, R. (2016). Student involvement in the UK sex industry: motivations and experiences. *The British Journal of Sociology*, 67 (4): 697–718.

⁴¹⁰ Kaye, A. (2017). Why Pornography is not Prostitution: Folk Theories of Sexuality in the Law of Vice. *Saint Louis University School of Law Journal*, 60 (243): 243–292.

⁴¹¹ Jones, A. (2015). Sex Work in Digital Era. *Sociology Compass*, 9 (7): 558–570.

⁴¹² Tamtéž.

není jediným problémem uvažování o FinDom jako o jednom z druhů online sexuální práce. V mnoha zemích je sexuální práce zakázána či regulována, popř. jsou definovány činnosti s ní spojené pro svou trestnost či společenskou nežádoucnost. Online rozšíření FinDom a sexuální práce obecně v podstatě není možno sledovat a regulovat, ať volí země cestu legalizace (reglementace)⁴¹³, represe či abolice. I když tedy finanční otroci žadoní o to, aby byli finančně vydírání a zneužívání, k čemuž poskytují dobrovolně finanční domině mnoho osobních podkladů, jedná se v podstatě v mnoha zemích o protiprávní jednání ze strany domin. Na rozdíl od naší země, kde bychom řešili v rámci abolice právě trestné činy se sexuální prací spojené, např. ve Švédsku⁴¹⁴ by trestnost mohla vyplynout ze samotného zákaznickova placení za sexuálně motivované služby.

FinDom samo o sobě stejně jako BDSM praktiky nejsou považovány za protiprávní, nicméně některé situace s nimi spojené za určitých okolností stále ano. U fenoménu FinDom máme k dispozici ještě méně teoretických a vědeckých poznatků než u BDSM obecně. Shapiro a Hughes⁴¹⁵ poznamenávají, že způsob, jakým se sex prodává online, předpokládá přinejmenším existenci „šedé“, nepoznané struktury. Nedostatek kontroly, málo znalostí o tomto problému a žádné zkušenosti vedou k tomu, že nikdo nemůže a vlastně ani nechce zastavit tento druh chování.

Dle našich poznatků se navíc jeví, že na rozdíl od konsenzuálního sadomasochismu, nehraje ve FinDom roli safeword, bezpečnostní „stopka“, kterou by mohl finanční otrok bez reálných následků zastavit počínání dominy.

Vypozorovanými mechanismy „vydírání“ jsou:

- výhrůžka odhalením reálné identity otroka, kterou má domina k dispozici, v některých případech včetně fotek a osobních údajů;
- výhrůžka možností kontaktovat partnerku otroka, jejíž kontaktní údaje může mít domina též k dispozici pro tento účel vydírání/zastrašování;
- výhrůžka vyplenění kompletních úspor otroka, k nimž má domina často přístup online.

⁴¹³ Kvasnička, V. (2018). Prostituce. *Encyklopedie.soc.cas.cz*. [online]. 2018 [cit. 2020-04-03]. Dostupné z: [https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Prostituce_\(MSgS\)](https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Prostituce_(MSgS)).

⁴¹⁴ Ekberg, G. (2004). The Swedish Law That Prohibits the Purchase of Sexual Services. *Violence Against Women*, 10(10): 1187-1218.

⁴¹⁵ Shapiro, M., & Hughes, D. M. (2017). Decriminalized prostitution: impunity for violence and exploitation. *Wake Forest Law Review*, 52 (1): 533–560.

I pro online formy sadismu a masochismu se může objevit otrocká smlouva.⁴¹⁶ Tu pak může finanční domina použít k vymáhání domluvených výhod, v tomto směru nejčastěji v podobě financí či přislíbených darů.

Nevypozorovali jsme během analýzy profilů, že by se k něčemu takovému dominy reálně a veřejně uchýlily nebo to deklarovaly. Obvykle označily přezdívku otroka, který neplnil dle nich to, co měl, hanlivě se vyjádřily, přerušily kontakt (vyhodily otroka ze svých služeb a zamezily mu přístup ke svému profilu) či zveřejnily jeho fotku, ovšem tak, že nebylo možno dotyčného identifikovat. Dopad na reálný „offline“ život otroka tedy nebývá destruktivní ani v případě, že je vydírán způsoby jmenovanými výše. Můžeme tedy odhadnout, že se jedná pouze o prostředky FinDom komunikace a fungování, nikoli o reálné prostředky vydírání tak, jak by naplňovalo skutkovou podstatu trestného činu.

Obdobně se k tématu online realizace některých forem sexuálního chování staví i Boellstorff⁴¹⁷, který si klade otázku, jestli je online znásilnění znásilněním v pravém slova smyslu na úrovni reálného života. Stejně tak jmenuje i další akty jako je např. prostituce nebo dokonce vražda. Podle jeho konkrétních poznatků uživatelé SL odmítají takové protiprávní jednání i v online sféře. Takové jevy navíc dle autora⁴¹⁸ nejsou rozhodně to, proč online život lidé vyhledávají. Většina uživatelů se vyhýbala i jakýmkoli formám edgeplay, stejně jako sexuálním projevům legislativně diskutabilním či amorálním. Přestože jsou online komunity typické svou vyšší mírou tolerance vůči sexuálním projevům mimo normu, stále dokážou odlišit nonkonsensuální a kriminální formy chování⁴¹⁹ a pokud možno se od nich distancovat.⁴²⁰

Morální a normativní aspekty této sexuální sféry jsou ovšem stále podle Durkina⁴²¹ předmětem diskuse. Autor si je navíc vědom možných komplikací během výzkumu fenoménu FinDom, zmiňuje například možné podvodné online identity, kdy se za finanční dominu může v online prostoru v podstatě vydávat i muž, pokud dokáže zneužít vizuální materiál z internetu.⁴²² Tomu ovšem nelze nijak zabránit. Vizuální obsah dostupný online je tak enormní, že k odhalení takového podvodu na základě zcizených fotografií je velmi málo pravděpodobné. Z vlastního šetření ovšem můžeme směle konstatovat, že některé profily

⁴¹⁶ Fegatofí, M. (2015). *The Bdsm Contract Book*. Morrisville: Lulu.com.

⁴¹⁷ Boellstorff, T. (2008). *Coming of Age in Second Life*. Princeton: Princeton University Press.

⁴¹⁸ Tamtéž.

⁴¹⁹ Pozn.: např. online podoba pedofilie, znásilnění, nekonsensuální sexuální praktiky jako mučení apod.

⁴²⁰ Boellstorff, T. (2008). *Coming of Age in Second Life*. Princeton: Princeton University Press, p. 164-165.

⁴²¹ Durkin, K. F. (2007). Show Me the Money: Cybershrews and on-line Money Masochists. *Deviant Behavior*, 28 (4): 355–378.

⁴²² Tamtéž.

vynikají nízkou mírou autentičnosti již od prvního pohledu, jiné jsou velmi věrohodné délkou své existence, pravidelností a kvalitou příspěvků i charakterem videí.

Netnografický výzkum FinDom

V roce 2017 jsme se jako první multidisciplinární tým⁴²³ začali zabývat analýzou tématu FinDom na sociální síti Twitter. Vzhledem k multidisciplinaritě výzkumného týmu jsme kombinovali jak kvalitativní, tak kvantitativní přístup. Na základě naší předešlé práce s online daty⁴²⁴ jsme zvolili obdobný postup pod záštitou netnografie.

Nejprve jsme na základě profesionálního labellingu vytipovali profily, které by mohly potencionálně spadat mezi ty, které se propagují jako aktivní v rámci FinDom aktivit na Twitteru. Následně jsme detekovali klíčová slova spojená s touto tematikou, která uživatelé záměrně ve svých příspěvcích zvýrazňovali jako hashtagy⁴²⁵. Krom samotného zásadního hashtagu **#findom**, nás samozřejmě vyhledávání přivedlo na nejčastější kombinace hashtagů, které se s naším klíčovým slovem objevují dohromady. Po analýze mnoha tweetů jsme vybrali několik jednoznačných hashtagů, které jsou s problematikou FinDom spojeny a představujeme je v příloze 5 této práce. Jen samotný #findom vyhledal náš software v 38989 případech, #Findom v dalších 5734 a #FinDom v 2225. V konkrétním čase stahování dat se nacházelo aktuálně na Twitteru téměř 47000 tweetů s hashtagem věnovaným tématu FinDom. Dalšími nejvíce se vyskytujícími hashtagy byly #paypig (12752) #paypigs (1642) a #findomme (1268) sloužící k označení uživatelů do FinDom zapojených.⁴²⁶

Tyto hashtagy jsme zadali softwaru, který byl vyvinut na stahování velkého objemu online volně dostupných dat (dále pod názvem data scraper⁴²⁷). Ten vyhledal všechny tweety s výskytem námi určených hashtagů, následně jsme detekovali uživatele, kteří takto tweetovali. Jednalo se o desítky tisíc profilů. Následovala opět kvalitativní analýza profilů, která měla poskytnout kontrolu, že se opravdu jedná o profil s primárním účelem účasti,

⁴²³ Pozn.: Panos Kostakos, Lucie Špráchalová, Abhinay Pandya, Mohamed Aboeleinen, Mourad Oussalah, Center for Ubiquitous Computing, University of Oulu, Oulu 90014, Finland

⁴²⁴ Pozn.: blíže viz příloha 2 a příloha 3

⁴²⁵ Pozn.: Hashtag neboli # – symbol, za nímž se uvede heslo či složenina slov, které vyjadřují hlavní smysl sdělení a současně fungují jako klíčové slovo vyhledávání. Pokud tedy napíšeme do Twitter vyhledávače #findom, nalezneme stovky až tisíce sdělení (tweetů), kde se dané heslo objevilo. Více viz příloha 5.

⁴²⁶ Pozn.: Seznam hashtagů vytvořen dne 16. 11. 2017, pro analýzu použit 16. – 18. 11. 2017.

⁴²⁷ Pozn.: Data scraper byl vyvinut dr. Panosem Kostakosem, PhD., Center for Ubiquitous Computing, University of Oulu, odborníkem na témata jako jsou big data, digital forensics, digital humanities. Software je neveřejný. Kontakt: panos.kostakos@oulu.fi, panoskostakos.net

podpory či zájmu o FinDom. Tento profesionální labelling buď insiderem, nebo odborníkem s praxí v tématu, není na poli kvalitativních analýz přístupem neobvyklým.⁴²⁸

V rámci této práce publikujeme FinDom data deskriptivního charakteru, která jsou produktem výše popsaných výzkumných aktivit. Hlubší analýza je předmětem současné práce našeho týmu. Prošli jsme celkem 2173 FinDom profilů a přidělili jim v rámci zkoumané problematiky jedno ze 4 zařazení (viz tabulka 8) dle jejich charakteru a účelu. Netvrdíme samozřejmě, že námi definované kategorie jsou pevně dané a konečné, nicméně si vzhledem k neprobádanosti tématu dovoluujeme tento kvalitativní exkurz.

Tab. 9: Typologie FinDom profilů z Twitteru

Název kategorie	Počet	%
Finanční domina/master	1399	64,4
Cashpig/finanční otrok	169	7,8
Promotér/promo-profil	262	12,1
Jiné	343	15,8
Celkem	2173	100,0

V naší práci jsme se opakovaně přikláněli k tvrzení, že v online sféře se vyskytuje vysoká poptávka oproti nabídce, kdy poptávka submisivně zaměřených jedinců (hlavně mužů) se jeví vyšší než počty dominantních žen. Výše zobrazená tabulka tak může být na první pohled překvapující, nicméně si dovolíme odvážně vysvětlit tento jev, byť nemáme dostatek teoretického zázemí ani rozsáhlejší analýzu k dispozici. Jsme ovšem v tomto tématu v současnosti jedni z průkopníků, proto můžeme naší interpretaci přispět minimálně k vědecké diskusi k FinDom.

Zásadním důvodem pro fakt, že 64 % blíže analyzovaných profilů tvoří finanční dominy, je právě použitá a výše popsaná technika. Jelikož jsme se zaměřili nejprve na sběr hashtagů a následně tweetů, nejsnázeji byli detekováni ti uživatelé, kteří a) tweetovali o FinDom velmi často, b) používali nejtypičtější kombinace hashtagů pro FinDom. Téměř laicky řečeno, čím více se profil projevoval jako FinDom zaměřený profil, tím lépe byl k nalezení. Pohybujeme se zde v ekonomickém prostředí, proto profily, které chtějí přilákat zákazníky, musí být aktivní, mít pestrou nabídku a aktualizovat se velmi často. Z toho důvodu považujeme tento poměr finančních domin v našem typologizovaném vzorku za logický.

⁴²⁸ Kozinets, R. V. (2002). The Field Behind the Screen: Using Netnography For Marketing Research in Online Communities. *Journal of Marketing Research*, 39:61-72.

Nejnižší procentuální zastoupení mají profily zákazníků. Opět se zde můžeme vrátit k tvrzení, že mnoho potencialních zákazníků se bude bát odhalení. Předpokládáme zde značnou latenci této skupiny, která se navenek online vůbec nebude projevat. O tom ovšem svědčí i fakt, že profily pravděpodobně submisivních příznivců FinDom neobsahují v podstatě žádné osobní a klíčové informace, samozřejmě schází i vizuální obsah, který by uživatele spojil s reálnou osobou.

Zajímavé z hlediska budoucí hlubší analýzy jsou pro nás další dvě kategorie, a to „promotér/promo-profil“ a „jiné“. Zastavíme se nejprve krátce u profilů v kategorii „jiné“. Jedná se o profily, které sice byly zařazeny mezi ty, které do FinDom spadají, nicméně po naší analýze jsme zjistili, že se jedná o profily převážně obecně erotické, na pornografii zaměřené, nebo profily modelingových/erotických agentur či jedinců, které buď pouze občasné sdílely nějaké tvrzení obsahující #findom, nebo FinDom nabízely doplňkově, okrajově, potencialně k dalším svým službám. V této kategorii se okrajově objevily i profily tzv. *sugar daddy* a *sugar baby*⁴²⁹. Tzv. *sugar dating* je vztah založený též na finančním zaopatření často mladšího z partnerů, pro něhož jsou peníze hlavním důvodem pro setrvání v takovém vztahu.⁴³⁰ Byť se někdy v těchto profilech objevuje spojitost s FinDom, opět se nejedná o primární zaměření uživatelů, z pozorování profilů můžeme odhadnout, že některé dívky se nabízejí za peníze buď jako online *sugar baby* nebo jako finanční domina. Rozdíl bude ve zvoleném chování, tedy milé a vstřícné chování oproti dominantnímu a ponižujícímu vůči platícímu. Současně jsme do kategorie „jiné“ zařadili i profily zamčené nebo zrušené během několika málo dní, které uplynuly mezi sběrem dat a naší analýzou. Takové profily nebylo možno kategorizovat. V tom spatřujeme jedno z velkých úskalí použití strojového učení (MLM). Pokud bychom nechali software automaticky kódovat data (dle určených charakteristik zařazovat uživatele do definovaných skupin), setkali bychom se v této fázi našeho výzkumu s velkou chybovostí⁴³¹.

V kategorii „promotér/promo-profil“ se nachází profily, které nevytváří ani vlastní nabídku, ani vlastní poptávku. Profily jsou vytvořené za účelem propagování konkrétní finanční dominy nebo více domin, retweetování konkrétních osob či typu informace. Často má profil v popisu, komu je věnován a že se jedná o promo. V současné chvíli nejsme

⁴²⁹ Řezáčová, N. (2020). Sugar Dating aneb daddy's girl trochu jinak. *Markething.cz* [online] 2. 5. 2020 [cit. 2020-03-01]. Dostupné z: <http://markething.cz/sugar-dating>.

⁴³⁰ Petter, O. (2018). Inside the murky world of sugar dating. *Independent.co.uk* [online] 4. 2. 2018 [cit. 2020-03-01]. Available from: <https://www.independent.co.uk/life-style/love-sex/sugar-dating-murky-world-daddies-honeys-men-women-money-a8118856.html>.

⁴³¹ Pozn.: Nedostatky a problémy použití strojového učení na konkrétní data získaná z Twitteru jsou aktuální výzvou pro náš současný i budoucí výzkum tématu.

schopni odhalit, zda jsou takové profily vytvářeny reálnými příznivci nebo se jedná o profil vytvořený dominou tak, aby sama sobě zvedala prestiž a sledovanost a tím lákala reálné zájemce.

Tab. 10: Základní charakteristiky FinDom profilů

	Počet tweetů	Počet followerů	Počet přátel
Průměr	11557	4755	959
Modus	1	0	0
SD	48510	29186	5796
Minimum	0	0	0
Maximum	724921	730191	217486

N =2173, Missing =0

Pro informaci uvádíme tabulku se sledovanými charakteristikami profilů. Zkoumání tématu FinDom je kromě technických problémů zatíženo i chybou plynoucí z velmi šikmé distribuce sledovaných jevů. Reálné hodnoty jsou od průměru velmi vzdálené, což dokazuje i velikost směrodatné odchylky (SD). Modus s přihlédnutím k maximu a minimu hodnot nám též napovídá bez dalšího bližšího zkoumání, že v daném tématu se na Twitteru pohybuje mnoho nováčků či tichých pozorovatelů, kteří se aktivně nezapojují – netweetují, nemají followery ani online přátele.

Tab. 11: Uživatelé s více jak 5000 tweety a followery

	Uživatelé s více jak 5000 vlastními tweety		Uživatelé s více jak 5000 followery	
	Počet	%	Počet	%
Finanční domina/master	160	56,9	243	43,6
Cashpig/finanční otrok	11	3,9	33	5,9
Promotér/promo-profil	37	13,2	104	18,7
Jiné	73	26,0	177	31,8
Celkem	281	100,0	557	100,0

Opět nás zajímaly profily s nejvyšší aktivitou, kterou jsme definovali počtem 5000 a více zveřejněných tweetů daným profilem a s 5000 a více followery. Ze všech 2 173 zařazených profilů disponuje necelých 13 % profilů takovým množstvím tweetů a necelých 26 % tolika followery. Opět se v obou sledovaných charakteristikách jedná hlavně o profily finančních domin a masterů.

Tab. 12: Souvislost mezi typem FinDom profilu a počtem tweetů

		Počet tweetů			Celkem
		0-500	501-5000	5001 a více	
Finanční domina/master	Počet	578	578	243	1399
	%	41,3 %	41,3 %	17,4 %	100,0 %
Cashpig/finanční otrok	Počet	80	56	33	169
	%	47,3 %	33,1 %	19,5 %	100,0 %
Promotér/promo-profil	Počet	51	107	104	262
	%	19,5 %	40,8 %	39,7 %	100,0 %
Celkem	Počet	709	741	380	1830
	%	38,7 %	40,5 %	20,8 %	100,0 %

p <0,001

Pro účely použití Chí-kvadrát testu jsme kategorizovaly počet tweetů do tří skupin, abychom mohli lépe popsat rozdíly mezi skupinami. Oproti nulové hypotéze, která nepředpokládá statisticky významný rozdíl mezi dominami, otroky a promotéry v počtu tweetů na profilech, jsme předpokládali, že nastane spíše rozdíl způsobený u promo-profilů. Ve vzorku je vyšší procento promo-profilů s počtem tweetů nad 5000, což nás dovádí k přijetí alternativní hypotézy. Promo-profilů zaměřené na FinDom jsou oproti jiným v tweetování více aktivní, ostatně je to jejich hlavní účel.

Tab. 13: Souvislost mezi typem profilu a počtem followerů FinDom

		Počet followerů			Celkem
		pod 500	501-5000	5001 a více	
Finanční domina/master	Počet	574	665	160	1399
	%	41,0 %	47,5 %	11,4 %	100,0 %
Cashpig/finanční otrok	Počet	91	67	11	169
	%	53,8 %	39,6 %	6,5 %	100,0 %
Promotér/promo-profil	Počet	119	106	37	262
	%	45,4 %	40,5 %	14,1 %	100,0 %
Celkem	Počet	784	838	208	1830
	%	42,8 %	45,8 %	11,4 %	100,0 %

p <0,005

Nalezli jsme statisticky významný rozdíl v podskupinách domin, otroků a promo profilů v počtu followerů jejich profilů. Finanční dominy a promo profily vykazují v našem FinDom souboru o něco vyšší počet sledujících oproti profilům submisivů/otroků.

Současně jsme ověřili i vztah mezi aktivitou FinDom profilů v podobě četnosti tweetů a počtem followerů, kde jsme našly též statisticky významnou souvislost⁴³². Nejvíce aktivní profily mají vyšší počet sledujících, nemůžeme ovšem hovořit o lineárním trendu, ale spíše o vychýlení v krajních skupinách. Téměř 78 % profilů, které obsahují méně jak 500 tweetů jsou následovány též méně než 500 followery, naopak ¾ profilů s více jak 5000 followery obsahují více jak 5000 tweetů.

Námi využitá metoda softwarového vyhledávání a snaha o labelování na bázi strojového učení (MLM) není samozřejmě dokonalá, proto jsme přeci jen pro kategorizaci využili i lidský faktor. Už nyní ale můžeme říci, že tato práce není u konce. Stejně, jako jsme díky kombinacím hashtagů a profesionálnímu labellingu byli schopni detekovat finanční dominy, tak bychom do budoucna po zdokonalení našich přístupů byli schopni odlišit další podskupiny uživatelů, kteří mají s tématem spojitost. Dále se plánujeme tedy věnovat MLM tak, abychom přesněji odlišili charakter online vyjádření nabídky a poptávky se sexuálním kontextem. Velkou slabinou MLM je i to, že na základě analýzy hashtagů není schopna odlišit např. příznivce a odpůrce. Příkladem může být následná podoba tweetů:

A: „Hledám finanční dominu, dám jí vše, budu jí vyplácet rentu, budu jí patřit a čekat poslušně na její rozmary, rozkazy a ponížení.“ **#findom** #findomme #cashpig #moneyprincess

B: „Úpadek lidstva má v současné době mnoho podob. Jedním z nich je i čím dál větší sexuální zvrhlost!“ **#rape** #prostitution #sexformoney #paidsex #groupsex **#findom**

V těchto sděleních⁴³³ vidíme jednu pozitivní a jednu negativní vazbu na námi zkoumané téma. Díky kombinacím hashtagů se takovému chybnému zařazení „odpůrce“ do našeho vzorku s největší pravděpodobností vyhneme. Je to ovšem způsobeno vysokou mírou specifičnosti tématu. Např. témata politická a jiná společenská využívají celou plejádu hashtagů, které jsou většinou zmiňovány v obdobných kombinacích jak v pozitivní, tak v negativní konotaci.

Další komplikací v práci s online daty je jejich nestálost. Kromě obsahu profilů, který má tendenci v čase spíše nabývat, se potýkáme s nekontrolovatelným zakládáním a rušením

⁴³² Pozn.: $p < 0,001$

⁴³³ Pozn.: Jedná se o modelová sdělení, která jsou sestavena na základě podobnosti s reálně se objevujícími tweety, a to hlavně v případě A. Pro účely naší analýzy jsme pracovali pouze s anglickými tweety.

tematických profilů. Tento problém popsal v roce 2007 i Durkin⁴³⁴, který zkoumal téma FinDom 4 roky pomocí vyhledávání hesla „findom“ na internetu a pro svůj výzkum využíval chaty, fóra i blogy, kde se dané heslo objevilo. Autor ovšem uvádí, že byl zkoumaný materiál velmi proměnlivý a některé jeho části v průběhu analýzy z online prostředí zkrátka zmizely.⁴³⁵

2.4.3 FinDom jako sociologický fenomén

Jako další možné využití pro náš datový soubor vidíme v oblasti analýzy online sociálních sítí. Twitter a jeho nástroje jsou ideálním prostředím pro tuto analýzu na základě propojenosti profilů ve formě přátelství a sledování. Surette^{436;437;438} sledoval ve svém výzkumu socializaci s virtuálními přáteli, vrstevníky, zájmovými skupinami a tendence k online kriminálnímu chování. Mezi svými výsledky jmenoval charakteristiky online skupin, které můžeme vztáhnout i na strukturu FinDom:

- jedinci se účastní online aktivit, kterých by se v reálném životě neúčastnili,
- toto online chování je typické ztrátou či snížením (sebe)kontroly,
- sociální média změnila strukturu a přirozenost sociálních vztahů mezi jedinci online,
- tyto struktury jsou typické nárůstem „watching audience“ – tedy mnoha jedinci, kteří někoho sledují a/nebo následují v online prostoru.

Na otázku, jak je možné, že se FinDom struktura tak rozrostla a jakým způsobem v ní vznikají „hvězdy“, tedy z pohledu FinDom ti nejúspěšnější uživatelé, nemůžeme prozatím odpovědět pomocí dostatečné analýzy, ale je možno se opřít o již existující teorie.

Proto se stručně zmíníme i o teoriích, které se věnují sociálním sítím obecně ve smyslu (zájmových) sociálních skupin. Barabasi^{439;440} hovoří o specifických podmínkách, za kterých dochází k růstu sociálních sítí. Podle něj síť neustále roste, vyvíjí se a adaptuje. Tento proces závisí na atraktivnosti a soutěže-schopnosti této sítě mezi ostatními sociálními

⁴³⁴ Durkin, K. F. (2007). Show Me the Money: Cybershrews and on-line Money Masochists. *Deviant Behavior*, 28 (4): 355–378.

⁴³⁵ Durkin, K. F. (2007). Show Me the Money: Cybershrews and on-line Money Masochists. *Deviant Behavior*, 28 (4): 355–378.

⁴³⁶ Surette, R. (2012). 21st Century Crime and Justice, Social Media, and Maximizing Audience Participation. Pop Culture Universe: Icons, Idols, Ideas. *ABC-CLIO.com* [online]. Available from: <http://www.abc-clio.com/>.

⁴³⁷ Surette, R. (2014). *Media, Crime, and Criminal Justice*. Belmont, CA: Cengage Learning, Inc.

⁴³⁸ Surette, R. (2015). Performance Crime and Justice. *Current Issues in Criminal Justice*, 27 (2). Available from: <http://www.austlii.edu.au/au/journals/CICrimJust/2015/21.html>.

⁴³⁹ Barabasi, A.-L. (2002). *Linked: The New Science of Networks*. Cambridge: Perseus Publishing.

⁴⁴⁰ Barabasi, A.-L. (2010). *Bursts: The Hidden Pattern Behind Everything We Do*. New York: Penguin Group Inc.

sítěmi. Současně zde platí princip „preferential attachment“. Vazby mezi jedinci – jednotkami – nevznikají dle Barabasiho teorie náhodně. Centrální pozici v sítích drží tzv. **hubs** – skupiny či jednotlivci, kteří mají ve zkoumaném sociálním poli klíčovou pozici ve smyslu atraktivnosti. A co jiného je ona „magická atraktivnost a přitažlivost online profilu, identity“ než vysoký kapitál subkulturní (ekonomický, sociální a symbolický).

Ve FinDom skupině na Twitteru se jedná o ženy/dívky, které jsou ve sféře FinDom neaktivnější, a nejsledovanější. Profily jsou plné tweetů a vizuálních příspěvků pro FinDom ryze typických: printscreeny příjmů na bankovním či paypal účtech, k nim příslušných vysokých výdajů za drahé artikly, dále fotky a videa finanční dominy charakteristické její upraveností a předváděním sebe sama a v neposlední řadě i veřejné tweetování o vybraných finančních otrocích, často hanlivé, vulgární či výsměšné. Čím ostřeji a přesněji vládne daný profil hashtagy specifickými pro FinDom sféru, tím lépe. Na tyto nejvíce sledované dominy se navazuje samozřejmě mnoho reálných i potenciálních otroků a dalších uživatelů kteří jsou v této sféře více či méně zainteresováni (watching audience). Kolem dalších domin se mohou tvořit dílčí menší skupiny příznivců či osob se specifickými zájmy. Tyto dominy/skupiny tvoří tzv. **nodes**. Jak jsme již poznamenali, i FinDom síť se tvoří dle stejných principů, jako jiné sociální sítě, a hlavně online sociální sítě. Pan a kol.⁴⁴¹ potvrdili výše zmíněné – i v jejich studii vzniku online sociální vazeb je míra pravděpodobnosti vzniku nové vazby/spojení determinována popularitou jedinců. Tento princip autoři nazývají „rich get richer“, tedy bohatý se stává ještě bohatším. Stephen a Toubia⁴⁴² dochází v podstatě k stejnému závěru, a to, že počet potencionálních nových kontaktů/vazeb je úměrný počtu vazeb již vzniklých.

V případě FinDom se populární stává ještě populárnějším, sledovaný ještě více sledovaným a tím pádem i finanční domina s vyšším počtem finančních otroků se stává i dál více oslovovanou a její příjem stále narůstá. Otrokům totiž obvykle imponuje fakt, že na jejich příjmu není nijak závislá. Naopak, že jejich peníze nepotřebuje vůbec a jsou pro ni jen další z mnoha. Otroci navíc musí svádět konkurenční boj s ostatními otroky a novými zájemci. Čím více jich domina má, tím je logicky vyšší pravděpodobnost, že mohou být vyhozeni, zapuzeni.

⁴⁴¹ Pan, X., Hou, L., & Liu, K. (2017). Social influence on selection behaviour: Distinguishing local and global-driven preferential attachment. *PLoS One*, 12 (4): e0175761. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0175761>.

⁴⁴² Stephen, A.T., & Toubia, O. (2009). Explaining the power-law degree distribution in a social commerce network. *Social Networks*, 31:262-270.

Stejně jako u profesionální dominance realizované v reálném životě i zde předpokládáme odlišnou motivaci k účasti ve FinDom aktivitách. U domin a masterů finanční, u otroků sexuální. Výzkum Krohera a Wolbringa⁴⁴³ týkající se online kriminálního a asociálního chování nám může pomoci objasnit, co vede dívky a ženy k těmto aktivitám. Autoři uvádí, že čím vyšší je míra anonymity a příležitosti k určitému jednání, tím vzrůstá i míra porušování sociálních norem, případně dalšího nežádoucího chování. V případě FinDom se jedná při nejmenším o nestandardní sexuálně motivované a online dostupné praktiky, jinou optikou – jak jsme již zmiňovali – o druh online sexuální práce. Fischbacher a kol.⁴⁴⁴ popisují rysy konkurenčního prostředí, kde se jedinci ve snaze uspět chovají sobecky, zaměřují se na svůj co největší prospěch a s ohledem na to se chovají často amorálně. Finanční dominy se proto projevují velmi bezohledně a v rámci svých tweetů i agresivně a sprostě – to je vede k úspěchu a zisku, což jen potvrzuje teorii, že realita může být velmi vzdálena jejich online osobnosti. V rámci sociálních sítí se projevuje tendence k imitaci podobného chování⁴⁴⁵. Úspěšné finanční dominy jsou tedy v rámci Findom sítě napodobovány dalšími začínajícími či méně úspěšnými dominami.

Jelikož se pohybujeme v komodifikovaném prostředí, využijeme pro naše účely základní teorii Bourdieu⁴⁴⁶, který hovoří o několika druzích kapitálu, kterými může jedinec disponovat. Troufáme si říci, že více než kdekoli jinde je zde patrné, že **ekonomický kapitál** je u FinDom v podstatě naprosto nezávislý na **kulturním** – tedy na vzdělání, výchově, rodinném původu apod. Lidé z této subkultury mohou mít diametrálně jiný sociální a kulturní původ, vzdělání od základního po nejvyšší, a budou mít přesto stejnou možnost⁴⁴⁷ v daném online odvětví fungovat. Pokud zde hovoříme o vrstvách obyvatel, které si mohou dovolit pořídit moderní komunikační technologie, můžeme se domnívat, že míra znalosti jejich užívání pro komunikaci bude srovnatelná. **Sociální kapitál** v naší problematice ovšem již hraje zásadní roli. Jelikož je tvořen sítí vztahů mezi jedinci, v reálném životě je limitován místem a v dnešní době i značně kapitálem ekonomickým a kulturním ve smyslu možnosti např. cestovat a poznávat jiné země a lidi z jiných kultur, rozšiřovat síť kontaktů. Online

⁴⁴³ Kroher, M., & Wolbring, T. (2015). Social control, social learning, and cheating: Evidence from lab and online experiments on dishonesty. *Social Science Research*, 53: 311–324.

⁴⁴⁴ Fischbacher, U., Fong, C. M., & Fehr, E. (2009). Fairness, errors, and the power of competition. *Journal of Economic Behavior and Organization*, 72 (1): 527–545.

⁴⁴⁵ Servátka, M. (2009). Separating reputation, social influence, and identification effects in a dictator game. *European Economic Review*, 53: 197–209.

⁴⁴⁶ Bourdieu, P. (1986). The forms of Capital. In Richardson, J. E. (ed.), *Handbook of Theory of Research for the Sociology of Education*: 47–56. New York: Greenwood Press.

⁴⁴⁷ Pozn.: Toto se týká moderních společností napříč světem, samozřejmě se takové možnosti nedostanou civilizacím nerozvinutým a skupinám žijícím na pokraji bídy.

prostor je v tomto velmi výhodný – může zde vznikat obrovská sociální síť kolem určitých jedinců či zájmových skupin. V současné době je trendem budovat kolem své online identity co největší sociální síť ve formě virtuálních přátel, příznivců, odběratelů a followerů. To je samozřejmě i účelem online finančních domin, jelikož široká síť s sebou nese i nárůst počtu potencionálních finančních otroků. Nejdůležitějším kapitálem je ovšem v této oblasti **kapitál symbolický**, jak ho popisuje Bourdieu⁴⁴⁸. Pokud hovoříme o pojmech jako je prestiž, úcta, moc, nutně potřebujeme něčím deklarovat, že jsme jich hodni. Prestiž si finanční dominy drží široké síti followerů, vysokému počtu zájemců o post finančního otroka, projevy své moci nad otroky a jejich majetkem a atributy nabitého bohatství – nejčastěji v podobě vizuálního materiálu (viz dále). Takový kapitál symbolický je odrazem vysokého kapitálu ekonomického i sociálního a naopak.

Odvážně si dovolíme tvrdit, že v této sféře vzniká následně **nový online kulturní kapitál – online subkulturní kapitál**, který odráží tuto specifickou online (sub)kulturu, ve které platí zcela jiná hierarchie než ve světě reálném. Tato kultura odráží preference svých uživatelů, poptávku po určitém jednání.

Subkulturní kapitál je závislý přímo na sledovateli, na členu subkultury. Pro jedince z vnějšku by jeho znaky postrádaly význam a nehodnotil by ho jako vysoký, žádoucí. Z vysoké míry subkulturního kapitálu může jedinec v rámci subkultury těžit určitou formu prospěchu.⁴⁴⁹ Součástí subkulturního kapitálu oblasti online finanční dominance jsou právě výše zmíněné znaky, které přispívají k prestiži a úctyhodnosti. A více než kdekoliv jinde z těchto znaků reprezentujících subkulturní kapitál těží online finanční dominy přímo finanční zisk někdy až nebývalé hodnoty.

A když už se takto hojně inspirujeme teorií kapitálu, využijme i aplikaci pojmu habitus⁴⁵⁰ na naše téma. Při sledování FinDom chování se nabízí přitakat této teorii – FinDom samo o sobě vytváří prostor specifických pravidel, stylu myšlení, vnímání a hodnocení, sklonu k tomuto specifickému chování. Tyto charakteristiky jsou pro uživatele společné a produkované sociální strukturou dané online komunity. Vytváří specifické **schéma percepce** – vnímání světa v kontextu FinDom, **schéma reflexe** – kdy se běžně přijímanou a kladně hodnocenou normou stává např. vulgarita, verbální agrese, a **schéma jednání** – často ve smyslu jednání mimo obvyklou společenskou normu tak, jak jsme výše

⁴⁴⁸ Bourdieu, P. (1986). The forms of Capital. In Richardson, J. E. (ed.), *Handbook of Theory of Research for the Sociology of Education*: 47–56. New York: Greenwood Press.

⁴⁴⁹ Thornton, S. (1997). The social logic of subcultural capital. In Thornton, S., & Gelder, K., *The subcultures reader*. London: Routledge, p. 202.

⁴⁵⁰ Šubrt, J., & Balon, J. (2010). *Soudobá sociologická teorie*. Praha: Grada, s. 173.

popsali. Díky schématům se takový online svět stává smysluplným a atraktivním pro jedince, kteří k tomuto typu jednání tíhnou. Typickým znakem habitu je hierarchizace, která je ve FinDom světě enormně patrná. **FinDom habitus**, jak si ho dovolujeme specifikovat naším tématem, se tak stává charakteristikou jedince v rámci této online komunity.

Bourdieu v rámci své teorie postupuje dále a definuje tzv. pole, které vnímá jako podmnožiny sociálního světa. Různá pole mají různá pravidla chování a jednání, kterými jsou definována. Pole jsou autonomní a důležitou roli v nich hrají zdroje – již jmenované kapitály, které určují právě pravidla chování. V rámci polí dochází k boji o vůdčí postavení.⁴⁵¹ FinDom je pro aplikaci této teorie vhodné i právě proto, že je zde patrná naprostá autonomie pole reálného života a oblast (pole) online. Současně za pole můžeme označit pole finančních domin a pole finančních otroků. Jak dominy, tak otroci zde svádí mezi sebou v rámci pole boj o pozornost. Lepší finanční otrok bude ochotnější, snaživější, možná zoufalejší, aby byl vybrán. Finanční domina musí být vizuálně nápadnější, atraktivnější, nezávislejší a rozmazlenější. Čím více je profil extrémní v atributech FinDom, tím je cennější. Společným jmenovatelem jsou peníze jako otisk ekonomického kapitálu v kapitálu symbolickém.

2.5 Vybrané diskutabilní projevy BDSM v online prostoru

Jak jsme již uvedli, jak profesionální dominance, tak fenomén FinDom jsou sociálními jevy diskutabilními z hlediska práva i společenské tolerance. V obou těchto případech ale můžeme konstatovat, že předmětem obchodu/ekonomicky podmíněného vztahu je dominance, nikoli její protipól submise či záliba v masochismu. Nenalezli jsme jak v offline, tak online prostředí výskyt masochismu či submise „na prodej“, tedy nabízené jako službu za úplatu či jinou formu odměny. Jedná se spíše o pozorované výjimky.

Za zmínku ovšem stojí web s názvem The Slavefarm/Slavefarm⁴⁵², který fungoval od roku 1998 až do roku 2016 a byl popsán jako „... BDSM webová stránka pro scénu mužské dominance/ženské submise. Slavefarm je online od začátku roku 1998 a je nejstarší webovou stránkou pro social networking této scény. Disponuje masivní sbírkou obsahu generovaného samotnými uživateli, což zahrnuje osobní blogy, fotky a videa. Stránka je řízena mezinárodní skupinou moderátorů.“⁴⁵³ Takto se zdá, že cílem tohoto webu je spojit

⁴⁵¹ Šubrt, J. 2001. *Postavy a problémy soudobé teoretické sociologie: sociologické teorie druhé poloviny 20. století*. Praha: ISV nakladatelství, s. 105-110.

⁴⁵² Pozn.: webová stránka dříve dostupná z www.slavefarm.com, provoz ukončen v roce 2016

⁴⁵³ DBpedia. (2019). About: The Slavefarm. *DBpedia.org* [online]. ©2019 [cit. 2020-04-05]. Available from: http://dbpedia.org/page/The_Slavefarm.

obdobně zaměřené jedince a umožnit jim snazší hledání kompatibilního sexuálního partnera, vhodného protějšku nebo služby s obsahem BDSM za úplatu. Guinn⁴⁵⁴ ovšem popisuje konkrétní inzeráty v podobě profilů, kde se samy nabízí, nebo jsou nabízeny dívky jako otrokyně, a to nejen pro osobní „užití“, ale i k výkonu další sexuální práce – nejčastěji v podobě prostituce nebo natáčení pornografického materiálu. Lze si tak dívku i pronajmout jako zboží, jako službu, na konkrétní čas a následně ji „vrátit“. Dle informací uvedených online není některým z nabízených dívek ani 18 let a země jejich původu je cizí. Nechybí ani zmínka o „dovozu“ a podmínkách týkajících se osobních dokumentů potřebných v případě převozu do další země.

Tímto prohlášením je na stránkách popsáno, co může využít uživatel s „plným“ členstvím: „Our own beautiful sluts are being trained for you to enjoy. A full Slavefarm membership will give you access to both the world’s largest collection of amateur BDSM/Bondage material and all the material we make with our own slave sluts. We take requests so let us know how you would like to see the slaves trained.“⁴⁵⁵ Nejedná se tedy jen o přístup k amatérsky vytvořenému vizuálnímu materiálu, ale figuruje tu i jasné oznámení, že sami⁴⁵⁶ trénují vlastní otroky(ně), které následně nabízí. Guinn⁴⁵⁷ tak dochází zcela logicky k závěru, že se jedná o obchodování s lidmi, jelikož je na stránkách poměrně běžné, že takto otrokyni nabízí třetí osoba, která má z jejího prodeje finanční prospěch.

Blíže jsme se nezajímali o podrobnosti, proč stránky před čtyřmi lety ukončily svůj provoz, ale je dle výše zmíněných faktů odůvodnitelné se domnívat, že právě kvůli tomu, že se staly platformou pro protiprávní jednání.

Dnes již existují jiná online prostředí orientovaná na propojení příznivců BDSM obecně i dílčích zájmových skupin tohoto typu, a to jak na úrovni lokální, tak mezinárodní. Největší takovou platformou je pravděpodobně FetLife.com. FetLife je definován svými tvůrci a správci jako sociální síť pro BDSM, fetiš a kinky komunitu. Jedná se o mezinárodní síť, která se od roku 2008, kdy byla spuštěna, těší čím dál většimu zájmu. Ke dni 4. 5. 2020 uváděl FetLife tato veřejná data (viz níže).

⁴⁵⁴ Guinn, D. (2007). *Pornography: Driving the Demand in International Sex Trafficking*. Bloomington: Xlibris Corp, p. 261–265.

⁴⁵⁵ Tamtéž, p. 261–262.

⁴⁵⁶ Pozn.: Nemůžeme takto říci, kdo konkrétně nabízí otrokyně, a to hlavně z důvodu neexistence stránek v aktuálním čase, nicméně můžeme odvodit, že se jedná snad o samotné moderátory stránek jakožto o vůdčí osobnosti platformy, nebo snad i o konkrétní uživatele s plným členstvím.

⁴⁵⁷ Guinn, D. (2007). *Pornography: Driving the Demand in International Sex Trafficking*, p. 261-265.

Tab. 14: Základní údaje sociální sítě FetLife.com⁴⁵⁸

Počet uživatelů	8 711 202
Počet fotek uživatelů	47 491 004
Počet uživatelských videí	939 512
Počet založených diskuzí	9 860 925
Počet tematických skupin	141 816
Počet uživatelských blogů	3 535 112
Počet nadcházejících tematických událostí, kterých se mohou uživatelé zúčastnit	880 986

Tato enormně rostoucí síť se samozřejmě také potýká s výskytem kriminálního jednání, které se následně snaží potírat a znemožňovat. Z tematických skupin zmizely v roce 2017 kontroverzní názvy indikující protiprávní či jinak sociálně nežádoucí jednání, jako například incest, znásilnění, krev, ale i skupiny charakteristické tzv. „hate speech“, tedy nenávisnými projevy vůči jiným sociálním skupinám. Současně zmizely i skupiny, blogy a uživatelé propagující nekonsenzualitu, jelikož prioritou FetLifu je, aby uživatelé mohli objevovat a realizovat svou minoritní sexualitu bezpečným způsobem.⁴⁵⁹ I přes veškeré informační a osvětové snahy BDSM komunit napříč online i offline prostorem dochází samozřejmě v některých případech reálného setkání k nekonsenzuálnímu a tím i protiprávnímu jednání. To vedlo uživatele na FetLife, kteří si takovou zkušeností jako oběť prošli, k tomu, aby útočníka/pachatele označili veřejně jeho uživatelským jménem.

Pro mnohé uživatele ovšem správci sítě reagovali překvapivě zákazem takového označování osob ve veřejných příspěvcích na FetLifu. Za to sklízela sociální síť kritiku již v roce 2012, kdy byla označena za nedostatečně bezpečnou pro své uživatele, kteří se nemohou bránit proti útočníkům a varovat další uživatele, kterým by se mohl přihodit něco obdobného. FetLife se naopak bránil tím, že takové jednání je nutno hlásit na policii, nikoli svévolně označovat jiné uživatele a v podstatě bez důkazů je očerňovat.⁴⁶⁰

⁴⁵⁸ BitLove. (2020). FetLife. *FetLife.com*. [online] © 2020 [cit. 05-04-2020] Available from: <https://fetlife.com/>.

⁴⁵⁹ Kale, S. (2017). Kinky Social Network Fetlife Deletes Thousands Of Fetishes to Stay Online. *Vice.com* [online] 25. 1. 2017 [cit. 2020-05-04]. Available from: https://www.vice.com/en_us/article/mbqe8a/kinky-social-network-fetlife-deletes-thousands-of-fetishes-to-stay-online.

⁴⁶⁰ Flox, A. 2012. FetLife Is Not Safe For Users. *Sex and the 405*. [online] 27. 8. 2012 [cit. 05-04-2020] Available from: <https://web.archive.org/web/20121230015525/http://sexandthe405.com/fetlife-is-not-safe-for-users/>

Obdobné zkušenosti zmiňují i probandi v etnografické studii Harvey⁴⁶¹, kteří si všimli mnoha submisivních osob (bottoms), jak „veřejně pláčou na FetLifu, že byli znásilněni“. Probandi, účastníci workshopu věnovaného komunikaci a vyjednávání, přisuzují ovšem tento fakt právě špatné či nedostatečné komunikaci. Nemusí to být tedy nutně vina dominanta. Dochází totiž často k domluvě před aktivitou, ale nenásleduje již ujištění se při začátku samotných aktivit, kdy realita může být najednou pro submisiva příliš zátěžová. I zde se objevuje idea, že se submisivní osoby často bojí použít safeword či se jinak ohradit, právě proto, aby celou scénu nenarušily.⁴⁶² Dominantní partner v tu chvíli jedná opravdu v dobré víře v domluvená pravidla a nepředpokládá změnu názoru.

Proto ani FetLife nemůže s jistotou určit, na čí straně je pravda, a distinkce od takových veřejných sdělení je nejspíše na místě. Najít hranici mezi pravdou a pomluvou, stejně jako mezi legitimními projevy v rámci komunity a nežádoucím chováním, je velmi obtížné, o to více, že se jedná o tak obrovskou sociální síť v online prostoru.

⁴⁶¹ Harvey, B. (2015). “Are You Comfortable with Blood Play?” BDSM Mobilization and Social Movement Identity as Cultural Capital. *American Sociological Association*. Conference Papers: 1–36.

⁴⁶² Tamtéž.

3 BDSM ve veřejném diskurzu v České republice

Jak jsme již v úvodu práce nastínili, náš výzkum se nezaměřuje primárně na život BDSM participantů samotných, ale spíše na pozici BDSM v současné české společnosti. V této kapitole se zabýváme několika základními aspekty sloužícími pro posouzení BDSM z pohledu české veřejnosti:

- a) **ochotou vyjádřit se** k tématu BDSM/konsensuálního sexuálního násilí,
- b) **postoji a tolerancí** ke konsensuálnímu násilnému chování a projevům s ním spojeným,
- c) **vlastní zkušeností** dotázaných s různými formami nejen konsensuálního násilí.

Z formulace našich deskriptivně-exploračních cílů práce i z provedené analýzy vývoje BDSM scény vyplývá v tomto směru očekávaný obsah hypotéz: ve všech aspektech očekáváme relativně vysoký podíl přijetí nového fenoménu, a to zejména v rovině generačního posunu. U mladší generace očekáváme vyšší míru ochoty odpovídat na otázky ohledně BDSM i vyšší míru tolerance vůči jevům spojeným s BDSM a konsensuálním násilím. Pozitivnější postoj očekáváme též u mužů oproti ženám. Tyto vlivy ovšem chceme testovat zapojením do komplexnějších modelů, umožňujících případnou kontrolu dalších proměnných (v závislosti na obsahu datových souborů).

Konkrétnější seznam hypotéz v naší práci nenabízíme z důvodu, že se jedná o poměrně nové téma, a dokonce ani jiné práce týkající se našeho tématu neposkytují obdobný tematický diskurs, z něhož bychom mohli vycházet při tvorbě předpokladů. Jedná se převážně o práce kvalitativně zaměřené.

Vycházíme z dat z šetření postojů české veřejnosti z roku 2017⁴⁶³. Z výběru 1110 osob bylo získáno 956 dotazníků v rámci standardizovaného face-to-face rozhovoru. Tento výzkum lze považovat též za metodologickou sondu právě svým zaměřením na problematiku ochoty odpovídat. Dále se zaměřujeme na legitimitu konsensuálních násilných praktik z pohledu české veřejnosti, ve které se odráží názory, postoje a pocity z tohoto chování. Poslední část kapitoly je zaměřena na vlastní zkušenosti respondentů s různými formami násilí včetně konsensuálního. Poslední zmíněná část čerpá z výzkumné sondy mezi českými

⁴⁶³ Pozn.: Omnibusový výzkum FF UK (podpořený schématem UK PROGRES Q 15), realizovalo Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i., v době od 17. do 27. listopadu 2017. Kvótní výběr pracoval se znaky kraj (NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání a je reprezentativní pro obyvatelstvo ČR ve věku od 18 let.

vysokoškolskými studenty z roku 2018⁴⁶⁴. Vstupní proměnné v modelech jsou součástí příloh 8 a 9 této práce. Původní znění proměnných v dotazníku a metodika práce je součástí příloh 11 a 12.⁴⁶⁵

Vědecké předpoklady uvádíme vždy v konkrétní podkapitole věnované jmenovaným dílčím aspektům. U obou souborů (dospělé populace a vysokoškolských studentů) testujeme krom jednoduchých souvislostí mezi jevy též možné prediktory vedoucí k toleranci či netoleranci vůči konsensuálnímu sexuálnímu násilí a projevům spojeným s BDSM. U dospělé populace pak hledáme prediktory ochoty/neochoty odpovídat na otázky týkající se BDSM a prediktory tolerance vůči osobě, která má s BDSM nějakou zásadní zkušenost. U studentů pak představujeme možné prediktory vlastní zkušenosti s BDSM.

3.1 K teorii citlivých otázek⁴⁶⁶

Naše téma můžeme zařadit mezi ne zcela obvyklá či známá, možná i tajemná. Protože se jedná stále o téma lehce kontroverzní, nabízí se úvaha, nakolik jsou otázky na toto téma citlivé, zda samo téma neodpuzuje nebo neirituje část oslovených respondentů.⁴⁶⁷ Samozřejmě zde uvažujeme o běžné populaci, nikoli o dotazování členů komunit nebo určitých skupin občanů. Jelikož jsme dostali příležitost k zařazení bloku otázek na BDSM do omnibusového šetření, získali jsme tím současně možnost zjistit, kolik respondentů se rozhodne tuto část dotazníku vyplnit.

Za citlivé považují výzkumníci otázky na první pohled osobní, intimní, důvěrné, zahanbující či jinak kontroverzní, stigmatizující nebo ohrožující.^{468; 469} Ochota respondentů dát na ně pravdivou odpověď se přitom různí podle jejich aktuální situace a podle kontextu

⁴⁶⁴ Pozn.: Výzkumný projekt „Násilí v partnerských vztazích“ (2012-2013) pokračuje v letech 2018-2020 pod názvem „Partnerské násilí: diferenciacie jeho podmínek, měření a hodnocení“, je podporován Grantovou agenturou ČR (18-23940S). Odpovědný řešitel: doc. PhDr. Jiří Buriánek, CSc., realizovala katedra sociologie FF UK. Sonda z roku 2018 pracovala se souborem studentů vysokých škol v České republice v prezenční formě studia.

⁴⁶⁵ Pozn.: Na tyto přílohy v rámci kapitoly 3 hojně odkazujeme. Je to z toho důvodu, abychom čtenáře disertační práce nezahltili v samotném textu přemírou metodických popisů práce s daty a prostor věnovali samotným výsledkům.

⁴⁶⁶ Pozn.: Tato podkapitola je z části modifikací již publikovaného článku: Špráchalová, L., Buriánek, J. Konsenzuální násilný sex jako citlivé téma dotazování? *Česká kriminologie [online]*, 2018, vol. 2018/3, s. 1-12.

⁴⁶⁷ Chylíková, J. (2011). Úvod do problematiky výzkumu citlivých témat ve výběrových šetřeních. *Data a výzkum*, 5 (2): 185–203.

⁴⁶⁸ Tamtéž.

⁴⁶⁹ Vinopal, J. (2008). *Kognitivní přístupy v metodologii výzkumných šetření: Metoda okamžité validizace*. Praha: Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.

dotazování.⁴⁷⁰ Tourangeau⁴⁷¹ považuje citlivé téma za takové, které v respondentech probouzí jednak tendence k sociálně desirabilnímu odpovídání, dále tendence k odmítnutí podat odpověď, a nakonec obavy z prozrazení citlivých údajů dalším subjektům. V podstatě může jít o tři různé situace.

V prvním ohledu zasahujeme otázky (nebo témata), která jsou považována za **dotěrné (intrusive)**, protože jsou všeobecně považována za privátní záležitosti, na které se v dané kultuře prostě neptáme. Citlivost je zde vlastností celé otázky, nikoli jen vybraných variant odpovědí, a ochotu respondenta pravdivě odpovídat zřejmě situační aspekt dotazování příliš neovlivňuje.⁴⁷² Pokud bude tedy pro někoho téma BDSM citlivé ve formě nepatřičnosti, bude to ten respondent, který nebude chtít na položku odpovědět.

Druhý význam citlivosti spočívá v **hrozbě odhalení**. Citlivá není otázka sama o sobě, ale pouze ty odpovědi, z nichž vyplývá možné riziko založené na tom, zda je respondent nositelem nějaké nežádoucí vlastnosti. V této souvislosti je často zmiňována zejména přítomnost tazatele a dalších osob během dotazování.⁴⁷³ Tento problém jsme se snažili eliminovat nezařazením otázky na vlastní zkušenosti respondenta s BDSM.

Třetí pojetí spojuje **citlivost se sociální desirabilitou**. Koncepce sociální desirability figuruje zejména v kontextu sociální psychologie jako „tendence popisovat sám sebe pozitivním způsobem“⁴⁷⁴. Tato tendence vnáší do odpovědí systematickou chybu (social desirability bias), obvykle směrem k podpoře běžně uznávaných společenských norem či standardů. Tato tendence může být posílena strachem z odhalení. „Sociální desirabilita odráží mínění lidí o tom, že společnost oceňuje jednotlivé vlastnosti rozdílně. Některé atributy jsou lidmi, resp. sociálními normami hodnoceny negativně (chudoba, kriminální chování, nadužívání návykových látek, promiskuita), jiné jsou společností naopak oceňovány.“⁴⁷⁵. Za klasický způsob omezování faktorů citlivosti bývá považován princip

⁴⁷⁰ Tourangeau, R., & Yan, T. (2007). Sensitive Questions in Surveys. *Psychological Bulletin*, 133 (5): 859–883.

⁴⁷¹ Tourangeau, R., Rips, L. J., & Rasinski, K. (2000). *The Psychology of Survey Response*. Cambridge: Cambridge University Press, p. 261.

⁴⁷² Vinopal, J. (2009). Situace standardizovaného dotazování z hlediska kognitivních přístupů. *Sociologický časopis/Czech Sociological Review*, 45 (2): 397–420.

⁴⁷³ Tourangeau, R., & Yan, T. (2007). Sensitive Questions in Surveys. *Psychological Bulletin*, 133 (5): 859–883.

⁴⁷⁴ Paulhus, D. L. (2002). Socially Desirable Responding: The Evolution of a Construct. In Braun, H. I., Jackson, D. N., & Wiley, D. E. (eds.), *The Role of Constructs in Psychological and Educational Measurement*: 49–69. Mahwah, NJ: Erlbaum, p. 49.

⁴⁷⁵ Groves, R. M. (2004). *Survey Errors and Survey Costs*, Chichester, England: John Wiley and Sons, p. 436.

anonymity, mnozí autoři však dodávají, že jde o obecnější problém důvěry v to, že se o postoji nedozví někdo další.^{476; 477}

V našem případě jsme uvažovali především o variantě první, o citlivosti tématu: pokud by platila, měla by být ochota odpovídat nízká.⁴⁷⁸ Nelze ovšem vyloučit ani paradoxní efekt v rámci přístupu třetího, kdy se respondentům může zdát nežádoucí projevit stud či obavu z odpovědí týkajících se konsenzuálního sadomasochismu jakožto tématu hojně popularizovaného. Žádoucím se též může respondentům zdát projev tolerance či podpory takovýchto témat. Nejde přitom o přiznání „odchylky“, ale nanejvýš zájmu (nebo kompetence), a to ještě s možností odpovídání ukončit.

Pro náš problém je zřejmě důležitější koncept vytváření dojmu a prosociálního chování (moralistic bias), nelze ovšem vyloučit ani prvek egoistického zvýraznění pozitivní vlastnosti (egoistic bias)⁴⁷⁹, tedy tolerance vůči sice nestandardním, ale poměrně módním sexuálním praktikám. Situace je ovšem specifická tím, že respondent se v rozhovoru sám mohl rozhodnout, zda chce pokračovat v inzerovaném tématu: fakticky tím přiznal, zda téma pro něj je či není citlivé (nemusel to ovšem příliš zdůvodňovat: přesto soudíme, že variantu odmítnutí mnozí mohli chápat jako přiznání vlastního problému, konfliktu hodnot apod.). Zkreslování odpovědí může být též motivované snahou vyhnout se negativním pocitům (vina, zahanbení) a nabývá tak impulzivní a emocionální povahy.⁴⁸⁰

Samozřejmě jsme si vědomi, že u tzv. citlivých otázek v dotazování záleží na kontextu dotazování.⁴⁸¹ Podle Barnettové⁴⁸², která se též přiklání ke kontextuálnímu rozměru dotazování, je nutné mimo jiné uvažovat o citlivosti nejen jako o vlastnosti tématu samotného, ale též jako o vlastnosti konkrétní situace a roli konkrétního respondenta. Zatímco pro některé skupiny lidí může být daná otázka citlivá, u jiných tomu tak být nemusí.

⁴⁷⁶ Rasinski, K. A., Willis, G. B., Baldwin, A. K., Yeh, W., & Lee, L. (1999). Methods of Data Collection, Perceptions of Risks and Losses and Motivation to Give Truthful Answers to Sensitive Survey Questions. *Applied Cognitive Psychology*, 13 (5): 465–484.

⁴⁷⁷ Tourangeau, R., Rips, L. J., & Rasinski, K. (2000). *The Psychology of Survey Response*. Cambridge: Cambridge University Press.

⁴⁷⁸ Vinopal, J. (2009). Kognitivní aspekty sledování citlivých témat v rámci bezpečnostního výzkumu. *Acta Universitatis Carolinae*, Ph. et hist. 1-2006, Studia sociologica XV, UK – Karolinum: 113–133.

⁴⁷⁹ Paulhus, D. L. & Reid, D. B. (1991). Enhancement and Denial in Socially Desirable Responding. *Journal of Personality and Social Psychology*, 60 (2): 307–317.

⁴⁸⁰ Tourangeau, R., Rips, L. J., & Rasinski, K. (2000). *The Psychology of Survey Response*. Cambridge: Cambridge University Press.

⁴⁸¹ Van Meter, K. M. (2000). Sensitive Topics – Sensitive Questions: Overview of the Sociological Research Literature. *Bulletin de Méthodologie Sociologique*, 68: 59–78.

⁴⁸² Barnett, J. (1998). Sensitive Questions and Response Effects: An Evaluation. *Journal of Managerial Psychology*, 13 (1/2): 63–76.

3.2 Ochota české veřejnosti odpovídat na otázky ohledně BDSM

V rámci našeho badatelského zaměření nás zajímala samozřejmě i míra ochoty vůbec na otázky týkající se konsenzuálního násilí v sexu odpovídat. Jako základní třídící proměnná nám posloužila otázka týkající se ochoty pokračovat v dotazníku blokem otázek o konsenzuálním sexuálním násilím (PP1⁴⁸³). Tato otázka rozhodla, zda bude respondent pokračovat, nebo na jeho žádost tazatel tento blok zcela vynechá.

U této řešené problematiky jsme nemohli spoléhat na empirickou evidenci, spíše jsme se snažili opřít o intuici a sociologickou imaginaci. V daném případě jsme se obávali, že odpoví jen menší část oslovené populace a že to budou jen specifické skupiny respondentů (lidé mladší, vzdělanější, liberálně orientovaní). Předpokládali jsme, že téma bude pro větší část respondentů či určité skupiny něčím citlivé (viz podkapitola 3.1). Nicméně tento **blok otázek se rozhodly vyplnit dvě třetiny respondentů**⁴⁸⁴. Odpovídající přitom nemohli vědět, zda budou následovat přímé otázky na jejich osobní zkušenosti či preference. Ty jsme ovšem nekladli, zčásti právě z toho důvodu, že přímý dotaz by byl zajisté citlivější než samo téma. Ve společnosti samozřejmě můžeme očekávat jak výskyt konzervativních osob až puritánů, tak i všemu otevřených liberálů. Ve vztahu k otázkám spojených se sexem lze pak předpokládat, že zájem bude obecně spíše vyšší.

Míra zájmu o blok těchto otázek může sloužit jako **indikátor citlivosti tématu**, jakkoli by bylo možno přistoupit k problému i z opačné strany. Znamenalo by to ptát se, koho takové téma zajímá, nakolik je atraktivní. My se ale v rámci konceptu citlivosti otázek týkajících se BDSM zaměřujeme výrazněji na interpretaci neochoty odpovídat.

Díličí výsledky

Úvodní konstatování o ochotě dvou třetin dotázaných pokračovat v závěru rozhovoru blokem otázek na BDSM můžeme doplnit konstatováním, že se nepodařilo prokázat souvislost s tím, zda dotyčný/-á žije nebo nežije s partnerem. Neochota žen pokračovat byla jen nepatrně vyšší (35 %, muži 31 %). Výraznější rozdíly ovšem zjišťujeme v třídění podle rodinného stavu.

⁴⁸³ Pozn.: Znění otázky PP1: „V závěrečném bloku otázek bychom se rádi zeptali na některé další souvislosti, pokud jde o spojení tematiky sexu a násilí. Půjde sice především o Vaše názory, a ne o osobní zkušenosti či zážitky, přesto chápeme, že pro mnoho lidí může být toto téma nepříjemné nebo nevhodné pro rozhovor, jaký právě vedeme. Proto Vám nabízíme možnost tento blok otázek přeskóčit nebo ho kdykoliv opustit. Můžeme pokračovat v dotazování?“

⁴⁸⁴ Pozn.: celkový počet respondentů: 956, ochotni pokračovat v dotazníku: 644 (67,4 %), nechtějí pokračovat: 312 (32,6 %)

Tab. 15: (Ne)ochota pokračovat v bloku otázek o BDSM podle rodinného stavu

Rodinný stav	Ochota pokračovat v dotazníku na blok otázek o BDSM	
	ANO	NE
Svobodný, svobodná	74,7 %	25,3 %
Ženatý, vdaná, registr. partnerství	64,0 %	36,0 %
Rozvedený, rozvedená	72,4 %	27,6 %
Vdovec, vdova	54,2 %	45,8 %
Celkem	67,4 %	32,6 %

$p < 0,001$

Nejvyšší míru ochoty pokračovat v dotazníku nalezneme u kategorie svobodných, popř. i rozvedených respondentů. Naopak nejméně ochotní jsou v našem souboru respondenti vdovčí. Do výsledku se přitom zřejmě promítá i věk, i když mezi jednotlivými kategoriemi nejsou zásadní rozdíly. Pouze u nejstarší kategorie klesá ochota k vyplnění této části na polovinu (viz tabulka 15). Zaměřili jsme se proto dále na konkrétní kategorie respondentů, u kterých je neochota odpovídat vyšší a tyto kategorie způsobují statisticky významnou odlišnost od zbylých respondentů.

Tab. 16: Neochota některých skupin respondentů odpovídat na blok o BDSM

Kategorie respondentů	Neochota pokračovat v dotazníku na blok o BDSM
Osoby nad 65 let věku ^a	51 %
Velké vesnice (subjektivní hodnocení) ^b	42 %
Obce kategorie 5-15 tis. obyvatel ^c	42 %
Vyučení ^d	39 %
Katolíci ^e	38 %

^a $p < 0,001$; ^b $p < 0,001$; ^c $p < 0,001$; ^d $p < 0,01$; ^e $p < 0,05$

Z řady testovaných proměnných nabízí výše zobrazená tabulka ty proměnné a jejich konkrétní kategorie, které v rámci neochoty odpovídat na blok položek za filtrem (PP1) splňují kritérium statistické signifikance. Nejde sice o rozdíly velké, nicméně nám výsledky naznačují možné uplatnění těchto položek ve složitějších modelech (viz dále).

V tabulce 16 uvádíme souvislosti s vybranými postoji vůči přijatelnosti určitých druhů nekonformního chování. Ani zde však rozdíly v ochotě odpovídat nejsou příliš velké a lze je přičítat spíše vyšší míře liberalismu u některých respondentů.

Tab. 17: Vazba ochoty pokračovat v bloku o BDSM na vybrané postoje

Ochota pokračovat v dotazníku na blok BDSM	Přijatelnost – kouření marihuany, nabízení dalším lidem zadarmo	Přijatelnost – nelegální kopírování počítačových programů, CD	Přijatelnost – manželské konflikty, kde dochází násilí	Přijatelnost – časté tvrdší fyzické tresty dětí od jejich rodičů	Přijatelnost – prostituce, placený sex
Ano	3,05	4,07	2,10	2,31	3,46
Ne	2,74	3,71	2,22	2,36	2,97
Celkem	2,95	3,96	2,14	2,33	3,31
Alfa	,02	,00	nesig.	nesig.	,00

Pozn.: Škála 1–7, průměry. Čím vyšší je průměrná hodnota, tím vyšší je míra tolerance k danému jevu.

Zájem o téma projevují mimo jiné lidé tolerantnější k „drobné“ deviaci nebo k prostituci, pro toleranci násilí to již neplatí, což jenom dotvrzuje tezi, že lidé konsensuální praktiky za násilí víceméně nepovažují, respektive ho od nekonsensuálních forem odlišují. Tuto tezi testujeme samozřejmě i dále v rámci této kapitoly. Zajímala nás proto i souvislost mezi ochotou na BDSM otázky odpovídat a postojem respondenta ke konsensuálnímu sexuálnímu násilí (je/není to jasné násilí).

Tab. 18: Ochota pokračovat na blok o BDSM podle postoje k tématu konsensuálního násilí

Jsou jasným násilím dobrovolné sexuální praktiky jako svazování, bití?	Ochota pokračovat v dotazníku na blok otázek BDSM	
	Ano	Ne
Rozhodně ano	48,2 %	51,8 %
Spíše ano	62,2 %	37,8 %
Spíše ne	67,6 %	32,4 %
Rozhodně ne	75,9 %	24,1 %
Celkem	68,8 %	31,2 %

p <0,01

Konsensuálně provozované násilné praktiky v sexu česká veřejnost většinou za násilí skutečně nepovažuje (71 % z celku). Jak jsme očekávali, téměř 76 % respondentů, kteří odpověděli, že dobrovolné sexuální násilné praktiky násilím dle jejich názoru nejsou, byli ochotni odpovídat. Zajímavé na druhou stranu je, že právě i téměř čtvrtina těch, pro které BDSM násilí rozhodně není, odpovídat na blok o BDSM odmítlo. Mohli jsme také očekávat, že ochota bavit se o tématu bude nižší u jedinců, kteří BDSM za násilí považují. To se potvrdilo, je ale třeba dodat, že skupina odpovídající rozhodně ano zahrnuje jen 6 % vzorku. Přitom i v této kategorii se našlo dost jedinců ochotných v rozhovoru pokračovat.

Prediktory neochoty odpovídat na blok otázek o BDSM – model logistické regrese

Zajímalo nás, jestli budeme schopni z našich dat odhalit vícero prediktorů neochoty odpovídat na dané téma v podobě modelu logistické regrese. Vzhledem k našemu explorativnímu přístupu⁴⁸⁵ do modelu vstupovalo vyšší množství proměnných (viz příloha 9). V níže zobrazené tabulce uvádíme pouze ty, které se projeví jako signifikantní.

Využili jsme výhody omnibusového šetření v podobě zařazení několika baterií zkoumajících osobnostní charakteristiky našich respondentů, ve kterých se může projevit právě tendence k liberalismu či určitému puritánství. Vzniká tím možnost překročit běžné možnosti analýzy vlivu základních parametrů sociálního postavení a testovat přece jen o něco složitější model. Samotné téma se ovšem ukazuje už díky filtru ochoty odpovídat jako méně citlivé, což kromě následující metodologické analýzy svědčí pro meritorní závěr v tom směru, že **v české společnosti zřejmě nejde o tabuizované téma, které v sobě nese naopak spíše určitou atraktivitu.**

V níže zobrazeném modelu se signifikantně projeví tyto zařazené proměnné:

- **věk** (IDE.2): položka rekatégorizována na 2 kategorie (1= pod 65 let, 2= 65 let a více),
- **rodinný stav** (IDE.3a): položka rekatégorizována na 2 kategorie (1= svobodní, rozvedení, 2= ženatí/vdané, ovdovělí),
- **přijatelnost prostituce a placeného sexu** (KK.12g): položka rekatégorizována⁴⁸⁶ na 3 kategorie (1= přijatelné, 2= nepřijatelné, 3= střed/nevyhraněný názor),

⁴⁸⁵ Hebák, P. a kol. (2015): *Statistické myšlení a nástroje analýzy dat*. Praha: Informatorium.

⁴⁸⁶ Pozn.: Vstupní rekatégorizace položek byla provedena pomocí procedury v softwaru IBM Statistics SPSS: Analyze – Classify – Tree, která nám pomohla sloučit kategorie proměnných tak, aby v modelu lépe determinovaly závisle proměnnou.

- **liberální přístup k výchově dětí (AP.4):** položky transformovány do podoby průměrové proměnné⁴⁸⁷ (čím vyšší skór, tím vyšší míra liberalismu ve výchově dětí),
- **sebehodnotící faktor 1 (AP.2, AP.3):** položka vznikla jako jedna ze čtyř komponent analýzy hlavních komponent, faktor vyjadřující vřelost, laskavost, vyrovnanost, klid, společenskost, otevřenost a energičnost,
- **sebehodnotící faktor 4 (AP.2, AP.3):** položka vznikla jako jedna ze čtyř komponent analýzy hlavních komponent, faktor vyjadřující problém s vypořádáváním se s těžkostmi a výzvami, odmítání změn a výzev.

Závisle proměnnou tvoří dichotomická třídící proměnná PP.1 (ochota odpovídat na blok otázek o BDSM) v podobě 0= ne, 1= ano.

Tab. 19: Prediktory ochoty odpovídat na téma BDSM (logistická regrese)⁴⁸⁸

	B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp (B)
Věkové skupiny: 65 let a více	-,826	,239	11,968	1	,001	,438
Rodinný stav: ženatí/vdané/ovdovělí	-,431	,191	5,113	1	,024	,650
Přijatelnost prostituce a plac. sexu: nepřijatelné			12,283	2	,002	
Přijatelnost prostituce a placeného sexu: přijatelné	,329	,182	3,266	1	,071	1,390
Přijatelnost prostituce a placeného sexu: neví	-1,518	,579	6,865	1	,009	,219
Liberalní přístup k výchově dětí	,349	,161	4,682	1	,030	1,417
Sebehodnotící faktor 1	,232	,086	7,284	1	,007	1,261
Sebehodnotící faktor 4	,241	,092	6,932	1	,008	1,273
Constant	,366	,401	,835	1	,361	1,442

Nagelkerke R² =0,117

Na některé kategorie v našem modelu můžeme nahlížet jako na možné inhibitory ochoty pokračovat v bloku otázek o BDSM, jelikož snižují šanci respondenta k této ochotě. Je tomu tak v případě věku respondenta od 65 let oproti mladším respondentům. Šanci na pokračování v dotazníku snižuje též fakt, že se jedná o ženatého muže/vdanou ženu,

⁴⁸⁷ Pozn: Cronbach Alpha= 0,740

⁴⁸⁸ Pozn.: V modelu byla použita sada proměnných, mezi nimiž např. věk, pohlaví, rodinný stav, vzdělání, víra, velikost bydliště, politická orientace a další. Seznam všech vstupních proměnných viz příloha 8, metodika práce viz příloha 11.

popř. o ovdovělého respondenta oproti skupině svobodných a rozvedených. Do modelu se nám také promítá postoj k prostituci a jiným formám placeného sexu, kde můžeme hovořit o šanci na vyšší ochotu vyplnit blok otázek o BDSM u respondentů, kteří toto chování považují za přijatelné – oproti těm, kteří se vůči prostituci staví nesouhlasně. Šance je ovšem v tomto případě poměrně výrazně nižší i u respondentů, kteří neví, jak by se k placenému sexu měli vyjádřit. Čím více se respondenti staví k výchově dětí liberálně, tím vyšší je šance k ochotě věnovat se dále v dotazníku tématu konsenzuálního násilí v sexu. K šanci na ochotu odpovídat na BDSM přispívají též dva sebehodnotící faktory, které jsme popsali výše. Ochota odpovídat na naše téma je ovšem vzhledem k vyčerpané varianci ovlivněna i dalšími faktory, které nám prozatím zůstávají skryty.

Shrnutí

V rámci zkoumání dílčích souvislostí mezi položkami dotazníku a ochotou odpovídat na námi předkládané téma BDSM se neprojevila výraznější selektivita v přístupu k němu z hlediska sociálního postavení (kromě menšího zájmu nejstarších respondentů). Drobnější rozdíly v ochotě odpovídat nalezneme mezi muži a ženami, též se více ochotně projeví svobodní a rozvedení a celkově liberálněji smýšlející.

Zajímavou příležitost k analýze nám poskytly i otázky na preference ve sféře interpersonálních vztahů, kde šlo explicitně o sociální dominanci v kolektivu (KK.13b), dominanci v partnerském vztahu (KK.13a) a submisivitu v sexu (KK.13c). Žádná z těchto položek ovšem s ochotou pokračovat v rozhovoru v našem souboru nekorelovala. Ochota pokračovat tedy zřejmě nesouvisí s osobními preferencemi, ale spíše s obecnějšími postoji, jakkoli i v této oblasti jde spíše jen o náznaky vztahů.

Sebehodnotící faktory⁴⁸⁹ nám pro analýzu ochoty odpovídat na BDSM též užitečně posloužily, byť se jedná o položky námi uměle vytvořené na explorativní bázi. Na těchto psychologických proměnných a z nich vytvořených faktorech nestavíme naše hypotézy. Slouží nám spíše jako kontrolní proměnné vstupující do modelu. Jak otevřenost a jistota, tak jistá rigidnost a neklid (v podobě faktorů) může být v našem souboru sice jistým prediktorem ochoty odpovídat, stále ovšem jen v podobě vyšší šance. U sebehodnotícího faktoru představujícího neklid a rigidnost (sebehodnotící faktor 4) si daný vliv vysvětlujeme pravděpodobnou respondentovou nevolí odmítnout pokračování v dotazníku. Ochota

⁴⁸⁹ Pozn.: viz příloha 11

pokračovat v dotazování na otázky týkající se BDSM může být pro dotázaného vlastně menší výzvou než odmítnutí bloku otázek před přítomným tazatelem.

Celkově tedy ochota pokračovat v tématu není výrazněji podmíněna ani faktory sociálního postavení, ani individuálními charakteristikami respondenta (při vědomí toho, že jsme neprováděli žádnou systematickou diagnostiku osobnosti). Obecný liberalismus a tolerance vůči nonkonformnímu jednání v podobě přijatelnosti chování jako je kouření marihuany či násilné nekonsensuální chování kupodivu též nemůžeme považovat za předpoklad zvyšující šanci odpovídat na námi předložené téma, vyjma tolerance prostituce.

Jistou rezervovanost jsme také očekávali u lidí považujících BDSM za násilí. Tuto položku jakožto indikátor postoje ke konsensuálnímu násilnému sexu (dichotomizovaný do podoby je/není násilí) jsme samozřejmě též v modelu uvažovali, nicméně se zde signifikantně neprojevil. Nižší šanci k pokračování v dotazníku měli navíc ti respondenti, kteří i u otázek jako je přijatelnost prostituce a placeného sexu odpovídali nic neříkající volbou „nevím“, ve které se může schovávat nejen nezáměr o některá témata. Docházíme tedy k meritornímu závěru, že u větší části nekooperujících zřejmě mohlo jít o efekty únavy z dotazování, ztráty motivace, což se s ohledem na délku a celkovou náročnost omnibusového šetření jeví jako velmi přijatelné vysvětlení.

3.3 Legitimita konsensuálních násilných sexuálních praktik⁴⁹⁰

V našem článku z roku 2018⁴⁹¹ a následně v kapitole v monografii z roku 2019⁴⁹² se zabýváme tzv. **dvojí legitimitou násilí**. Ta vyplývá z nejednoznačného posuzování násilných forem jednání ze strany veřejnosti.

Již v roce 1999 si čeští výzkumníci pokládali otázku, nakolik je tolerance k násilnému jednání součástí jakéhosi kulturního vzorce či komplexu postojů české společnosti.⁴⁹³ Na jedné straně je násilí všeobecně a dlouhodobě odmítáno jako něco nepřijatelného, na druhé straně se v populaci vyskytují sice menší, ale nezanedbatelné skupiny lidí, kteří jsou k jednotlivým formám násilí poměrně tolerantní. Muži se projeví v reflexi násilí jako

⁴⁹⁰ Pozn.: Tato kapitola vznikla jako syntéza již publikovaných článků a kapitoly v odborné monografii, které jmenujeme níže.

⁴⁹¹ Špráchalová, L., & Křivánek, V. (2018). Legitimita konsensuálního sexuálního násilí z pohledu české veřejnosti. In Večerka, K. (ed.), *Vývojové změny sociálně patologických jevů v proměnách času. Konference sekce sociální patologie ČSS. Luhačovice, 28. – 30. dubna 2018*: 53–59. Praha: Česká sociologická společnost.

⁴⁹² Buriánek, J., & Špráchalová, L. (2019). Rape and violent sex: Two forms of legitimacy or one cultural paradigm in Czech society?. In Pływaczewski, E. W., & Guzik-Makaruk, E. M. *Current Problems of the Penal Law and Criminology*: 379–394. Warszawa: Wydawnictwo C. H. Beck.

⁴⁹³ Vymětalová, S. (2001). Domácí násilí: přirozený jev? *Sociologický časopis*, 37 (1): 103–121.

o něco tolerantnější, platilo to prakticky o všech formách dotazovaných v prvním z řady výzkumů v roce 1999⁴⁹⁴. Z tehdejších dat vyplýval zejména problematický postoj části českých mužů k problematice vynuceného sexuálního styku v partnerském vztahu. 13 % dotazovaných českých mužů neoznačilo vynucený sexuální styk v každém případě za násilí. To, že záleží na situaci a existují okolnosti, kdy není zcela jasné, že se o násilí jedná v případě vynuceného sexuálního styku připouštělo i 7 % dotazovaných žen. Pokud ovšem každý osmý muž soudil, že u znásilnění nanejvýš „záleží na situaci“, nepřekvapí nás ani fakt, že ke znásilnění stále dochází častěji v partnerském vztahu než někde jinde.

K tématu se proto vrátíme i nyní a na aktuálních datech v rámci této kapitoly chceme ukázat, že část veřejnosti zaujímá vůči některým formám stále poměrně tolerantní postoj (volbou alternativy „záleží na situaci“), což je markantní zejména u znásilnění, kdy jasnou hranici neurčují ani některé ženy. Díky tomuto faktu nejsme ovšem schopni určit, zda dané názorové klima toleranci k BDSM spíše nahrává, nebo situaci ohledně konsensuálních sexuálních násilných praktik více problematizuje. Pokud totiž připustíme diskutabilitu některých nekonsensuálních forem násilí, bude se o to hůře určovat hranice konsensu v případě BDSM.

Vnímání násilí z pohledu široké veřejnosti souvisí též s percepcí rizik s ním spojených. U některých typů násilí a rizika se dostáváme do dříve ne tak obvyklých úvah o možných výhodách, které některé násilné formy chování přináší svým účastníkům, a to hlavně v případě, že se jedná o formy dobrovolné, konsensuální. Takovým příkladem mohou být krom našeho tématu např. různé bojové sporty či adrenalinové aktivity. Bojové sporty jsou přitom spojené též s konsensuálním fyzickým násilím a společně s adrenalinovými aktivitami i s notnou dávkou rizika fyzického zranění či dokonce smrti. V této kapitole proto dále dokážeme, že vnímání těchto konsensuálních násilných aktivit ze strany společnosti je diametrálně odlišné od pojetí jiných forem násilí.

Buriánek a Richter⁴⁹⁵ hovoří o vnímání rizika jako o problému vědění na pozadí teorie Bergera a Luckmanna⁴⁹⁶. Podle této teorie můžeme říci, že i pojetí konsensuálních sadomasochistických praktik je součástí sociální konstrukce rizika, která je v průběhu času jak utvářena, tak modifikována sociálními aktéry. Ke konstrukci rizika přispívají jinak aktivní participantí a příznivci, jinak odborníci jako lékaři a právníci, představitelé politické

⁴⁹⁴ Pozn.: průzkum „Bezpečnostní rizika 1999“ realizovaný agenturou UNIVRSITAS v rámci grantu Ministerstva vnitra ČR

⁴⁹⁵ Buriánek, J., & Richter, E. (2020). *Život v průsečíku rizik*. Praha: Karolinum.

⁴⁹⁶ Berger, P. L., & Luckmann, T. (1999). *Sociální konstrukce reality: pojednání o sociologii vědění*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury.

scény, nemluvě pak o obraze, který vytvářejí média a který se jejich prostřednictvím dostává do povědomí veřejnosti. U tohoto tématu více než kde jinde nezáleží pouze na samotném názoru na konsensuální sadomasochismus, jedná se právě o percepci rizika, která může výrazně formovat celkový postoj k tématu. Legitimita BDSM praktik je tak bezpochyby ovlivněna mnoha faktory, které formují názor široké i vědecké veřejnosti. Jak jsme již nastínili v předchozí kapitole, z medicinského hlediska si konsensuální sadomasochismus prochází aktuálně velmi důležitým přerodem, na jehož pozadí stojí právě změna společenského konsensu v oblasti posuzování společenské závadnosti a rizikovosti těchto praktik. Dalším důležitým formativním nástrojem je bezesporu aktuální legislativní rámec, pro nás hlavně platný na území České republiky.

3.3.1 Legitimita BDSM z pohledu české dospělé populace ⁴⁹⁷

Jak jsme v úvodu této kapitoly již nastínili, zajímáme se o percepci různých forem násilného jednání a sledujeme tendence přetrvávající tolerance české veřejnosti k násilí, včetně změn společenského konsensu v oblasti konsensuálního sexuálního násilí. Téma otevíráme právě z důvodu ne zcela jasného a vyhraněného názoru české veřejnosti na některé z forem násilí, sexuální oblast nevyjímaje.

Zvýšená tolerance vůči násilí se v České společnosti projevuje opakovaně v rámci jiných výzkumů postojů k násilí^{498;499} v několika minulých letech. I přes jasné právní vymezení problematiky obecného násilí nepanuje v české populaci konsensus. V již zmíněných výzkumech se objevily položky jako „facka“, „kroucení rukou“, „vynucený sex“ a další, ale vždy jsme tyto výroky uvažovali v negativní konotaci – tedy v nedobrovolné formě, kdy vzniká vztah typu agresor – oběť, nikoli partner dominantní a submisivní, či v kombinaci sadistický – masochistický v sexu. Domníváme se, že v českém prostředí až do nedávna chyběl výzkum zaměřený právě na tyto sexuální vztahy, nikoli na domácí násilí a obecně násilí kriminálního charakteru.

Stejně jako v předchozí podkapitole o ochotě odpovídat na blok otázek o BDSM, i zde představujeme nejprve vybrané položky a dílčí souvislosti mezi nimi. Jedná se zejména

⁴⁹⁷ Tato podkapitola je modifikací již publikované kapitoly v monografii: Buriánek, J., & Špráchalová, L. (2019). Rape and violent sex: Two forms of legitimacy or one cultural paradigm in Czech society?. In Pływaczewski, E. W., & Guzik-Makaruk, E. M. *Current Problems of the Penal Law and Criminology*: 379–394. Warszawa: Wydawnictwo C. H. Beck.

⁴⁹⁸ Buriánek, J., & Pikálková, S. (2013). *Intimate Violence. A Czech Contribution on International Violence Against Women Survey*. Praha: Karolinum.

⁴⁹⁹ Buriánek, J. et al. (2015): *Abused, Battered, or Stalked: Violence in Intimate Partner Relations Gendered*. Praha: Karolinum.

o specifické postavení konsenzuálního sexuálního násilí mezi ostatními typy násilí, čímž poukážeme na již nastíněnou dvojí legitimitu násilí. Pracujeme přitom s položkami před filtrem v podobě již představené položky PP.1 (ochota odpovídat na blok o BDSM). Odpovídat tedy měli možnost všichni respondenti.

Dílčí výsledky

V první třetině rozhovoru plnila funkci prvního přiblížení k našemu tématu baterie šesti položek, na kterou odpovídali všichni respondenti a vyjadřovali se k situacím spojeným s různými formami násilí. Tuto otázku samozřejmě můžeme brát i jako hrubý indikátor postoje a zapojit ji do analýzy. Ověřili jsme, že pokud je něco považováno za násilí, jeví se to současně jako nepřijatelné z normativního hlediska.⁵⁰⁰ Jedná se o tuto položku, ke které se vyjádřilo všech 996 respondentů:

KK11 „Vrátíme se ještě k často diskutovanému problému násilí ve společnosti. Mohl/a byste ohodnotit, které z následujících forem jednání byste považoval/a za jasné, zřetelné násilí?“

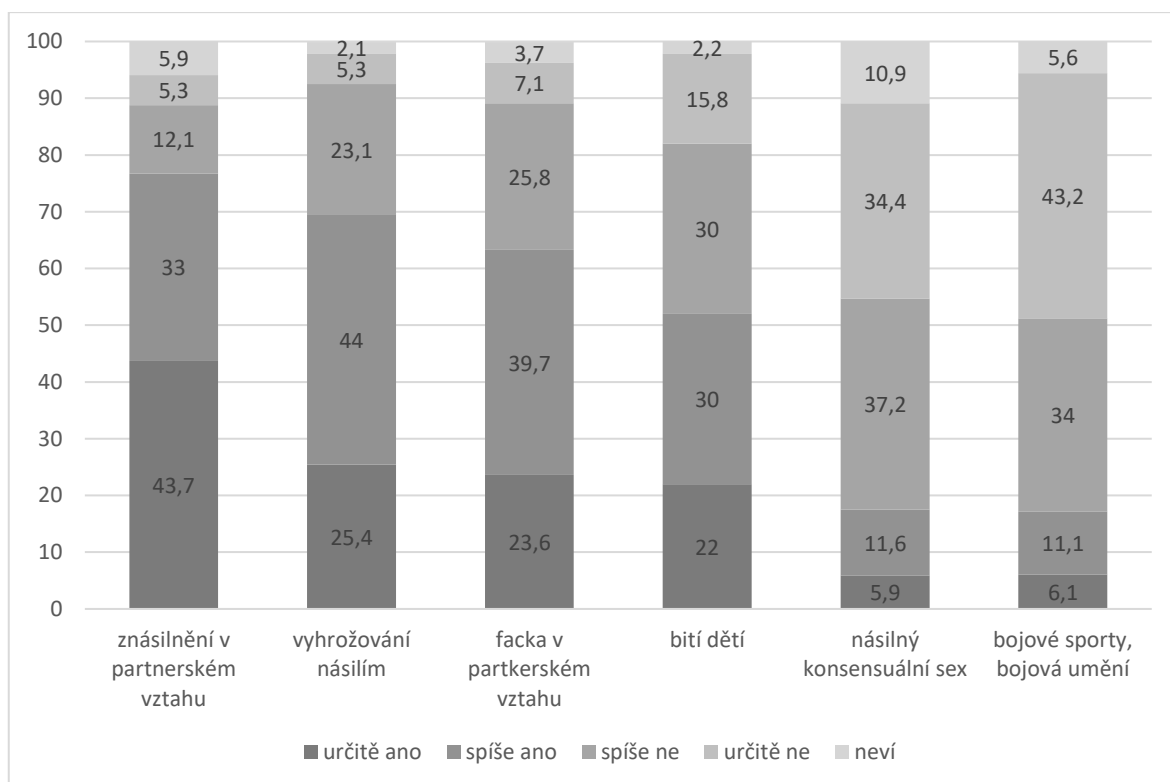
ROZHODNĚ ANO	SPÍŠE ANO	SPÍŠE NE	ROZHODNĚ NE	NEVÍ
1	2	3	4	9

- a) *Dítě dostane od rodičů výprask např. páskem, prutem, holí.*
- b) *Někdo někomu vyhrožuje, že mu fyzicky ublíží.*
- c) *V partnerské hádce padne facka.*
- d) *Jeden z partnerů si vynutí sexuální styk, i když ten druhý nechce.*
- e) *Partneři ve svém sexuálním vztahu uplatňují dobrovolně, po vzájemné dohodě praktiky jako svazování, bití, vzájemné poškozování.*
- f) *Provozování boxu, bojových sportů apod.*

Z normativního pohledu se násilí lidem jeví jak málo přijatelná alternativa, jen malá část populace (ne více než desetina) je hodnotí jako víceméně akceptovatelné v oblasti partnerských vztahů nebo výchovy dětí. Třebaže je násilí většinově odsuzováno jako nevhodný prostředek, zbývá odpovědět na otázku, co do této kategorie z pohledu aktérů vlastně patří. Předpokladu, že **ani v poměrně konkrétních situacích nejsou normativní hranice vnímány zcela jednoznačně**, odpovídají výsledky, které shrnuje následující graf.

⁵⁰⁰ Buriánek, J. (2018). Legitimita násilí a partnerské vztahy (padla facka... v ložnici). In Ščerba, F. (ed.). *Kriminologické dny 2018. Sborník z VI. ročníku mezinárodní konference Kriminologické dny pořádaný ve dnech 18.–19. 1. 2018 Českou kriminologickou společností ve spolupráci s Právnickou fakultou Univerzity Palackého v Olomouci*: 43–52. Olomouc: Iuridicum Olomoucense, o.p.s.

Graf 3: Definice násilí českou veřejností (%)⁵⁰¹

V našem výzkumu jsme se ptali na již zmíněné násilné akty a názor respondentů na to, zda se jedná o jasné násilí či ne (zda toto jednání považují za jasně násilnické). V případě facky, vyhrožování a partnerského znásilnění se procenta naprostého souhlasu (ano, jedná se určitě o násilí) pohybovala mezi 23,6 – 43,7 %, přičemž nejjasnějším nežádoucím typem násilí se respondentům jevílo znásilnění. Výsledky svědčí o tom, že hrozba násilím je hodnocena jako něco „horšího“ než facka a že větší část populace stále toleruje fyzické tresty dětí (explicitně výprask za užití předmětu). Naopak **konsensuální formy násilí jsou jako explicitně násilné vnímány jenom malou částí veřejnosti** a v explorační faktorové analýze tvořily relativně samostatnou komponentu. Před hlubší analýzou zdrojů, z nichž postoje vycházejí, je vždy užitečné prověřit souvislost se základními charakteristikami sociálního postavení respondentů. S jistou dávkou překvapení lze konstatovat, že názory jsou poměrně homogenní: **nepodařilo se totiž prokázat souvislost s věkem nebo vzděláním u obou hlavních forem domácího násilí**. Hodnocení facky nebo znásilnění tak zůstává závislé pouze na pohlaví respondenta (tab. 20). U facky se ženy relativně častěji přiklánějí k variantě rozhodně ano, u znásilnění tuto variantu většinově preferují.

⁵⁰¹ Pozn.: zdroj: vlastní zpracování

Tab. 20: „Jsou uvedené formy jednání násilím?“ podle pohlaví (%)

	Facka mezi partnery (KK.11c)*		Znásilnění/vynucený sex v partnerském vztahu (KK.11d)*	
	Muži	Ženy	Muži	Ženy
Rozhodně ano	19,6	29,3	39,7	52,6
Spíše ano	41,4	41,1	39,4	31,1
Spíše ne	31,3	22,5	15,6	10,2
Rozhodně ne	7,7	7,2	5,3	6,1
Celkem	100	100	100	100

*p <0,001

Obě dvě odmítavé odpovědi (spíše ne, rozhodně ne) můžeme považovat za varovné signály, přitom je zvolil každý pátý muž a každá šestá žena (v těchto tříděních již nebereme v potaz kategorii „nevím“). V tomto světle je pozoruhodná také neprůkaznost vztahu k věku a vzdělání, jako by šlo u části populace o hluboce zafixovaný kulturní stereotyp.

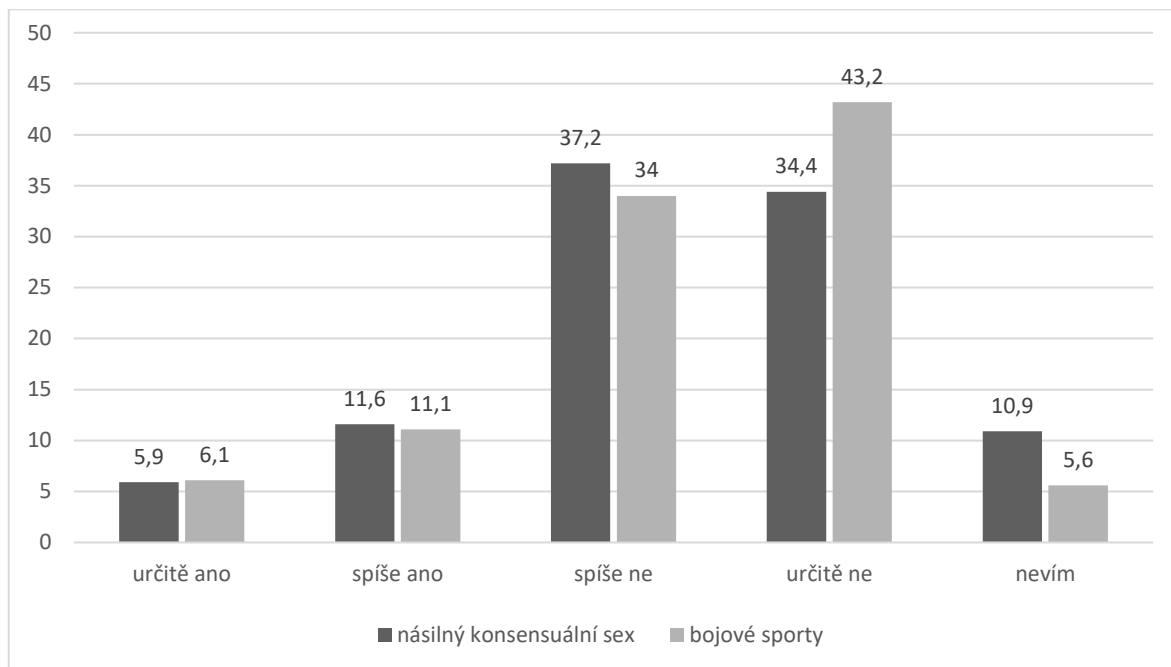
Baterie šesti položek tvoří víceméně konzistentní škálu zachycující postoj k násilí, explorační faktorová analýza ovšem rychle odhalí dvě relativně samostatné komponenty, kde se postoj k násilnému sexu spojuje s postojem k bojovým sportům. Není to zcela překvapivé: zatímco u klasického násilí vlastně reakce oběti není až tak důležitá (a reciprocitu nelze očekávat), poslední dvě položky více spoléhají na konsenzus a dobrovolnost aktérů. Z jednotlivých korelací zaznamenáváme poměrně silnou vazbu⁵⁰² mezi postojem k facke a postojem ke znásilnění. Existuje sice také slabší (i když signifikantní) korelace mezi vnímáním facky a násilného sexu, **avšak souvislost mezi násilným sexem a znásilněním již prokázat nelze**. Konstatovali jsme tedy, že veřejnost dokáže obojí dobře rozlišit.⁵⁰³

Mezi oběma zmíněnými konsensuálními násilnými aktivitami jsme uvažovali o některých společných charakteristikách, které by i respondenti mohli vnímat. Obě aktivity se např. zakládají na souhlasu zúčastněných s vědomím možných zdravotních rizik těchto aktivit. Toto riziko je tedy podstupeno vědomě a dobrovolně. Současně je chování během bojových

⁵⁰² Pozn.: r =0,48⁵⁰³ Buriánek, J., & Špráchalová, L. (2019). Rape and violent sex: Two forms of legitimacy or one cultural paradigm in Czech society?. In Pływaczewski, E. W., & Guzik-Makaruk, E. M. *Current Problems of the Penal Law and Criminology*: 379–394. Warszawa: Wydawnictwo C. H. Beck.

sportů řízeno jasnými pravidly, podobně jako u BDSM aktivity probíhají na předem dohodnutých „pravidlech“, což je základ konsensu.

Graf 4: Konsensuální násilný sex a bojové sporty jako forma legitimního násilí (%)⁵⁰⁴

Uvádíme procentuální zastoupení odpovědí na obě zmíněné položky. V případě obou můžeme vidět rapidní pokles počtu respondentů, kteří považují obě aktivity za jasné nežádoucí násilí⁵⁰⁵. Naopak vysokého procentuálního zastoupení dosáhly obě položky v souhlasných vyjádřeních „určitě ne“ a „spíše ne“, nejedná se o násilí v negativní konotaci – konsensuální násilný sex (respektive BDSM aktivity) celkem 71,6 % a bojové sporty 77,2 % dotazovaných. Zbýlá procenta respondentů nemají jasný názor, zda se jedná o aktivity negativně násilné či ne. Statisticky jsme testovali pro zajímavost souvislost mezi pohlavím a názory na projevy násilí z grafu 4. Rozdíly⁵⁰⁶ mezi muži a ženami v otázkách posuzování násilí jsme našli ve všech případech právě kromě konsensuálního násilného sexu.

3.4 (Ne)tolerance české dospělé populace k BDSM

V rámci této podkapitoly se zabýváme již většinou položkami za filtrem, tedy pracujeme s 2/3 respondentů, kteří byli ochotni odpovídat na blok otázek o konsensuálním sexuálním

⁵⁰⁴ Pozn.: zdroj: vlastní zpracování

⁵⁰⁵ Pozn.: Konsensuální násilný sex: 5,9 % - určitě se jedná o násilí; 11,6 % spíše ano; bojové sporty: 6,1 % - určitě se jedná o násilí; 11,1 % spíše ano

⁵⁰⁶ Pozn.: $p < 0,001$

násilí. Nepovažujeme přitom za nezbytně nutné snažit se postoj respondentů vysvětlit pouze v rámci složitých modelů, ostatně k tomu nemáme doposud dostačující oporu v teorii a literatuře k dané problematice. Náš přístup je založen opět na dílčích analýzách a explorativním přístupu. Po vzoru Soukupa⁵⁰⁷ a Blahuše⁵⁰⁸ se přikláníme k názoru, že ne vždy je totiž statistická signifikance nezbytnou cestou k popsání jevu, zvláště, když se jedná o téma, které může být zatíženo určitou mírou citlivosti a problémů s ní spojených. Vysokou výpovědní hodnotu pro nás mají vzhledem k neprobádanosti tématu ze sociologického hlediska i některé položky samy o sobě. Veškeré položky jsou podrobně popsány v příloze 11 tak, abychom ponechali co největší prostor práce pro samotné výsledky.

Dílčí výsledky

Jednou z prvních položek, kterou vyplňovali respondenti v rámci bloku týkajícího se konsensuálních násilných praktik a BDSM, byla položka sémantického diferenciálu (PP3)⁵⁰⁹, ve které měli vyjádřit svůj pocit z konsensuálního násilí v sexu. Nabídnuto bylo celkem 10 dvojic výrazů, mezi kterými se respondenti pohybovali na škále od 1 do 7⁵¹⁰, respektive volili na přímce mezi dvěma výroky blízkost k jednomu či druhému z nich. Výsledky v podobě průměrů pro muže a ženy představuje následující graf.

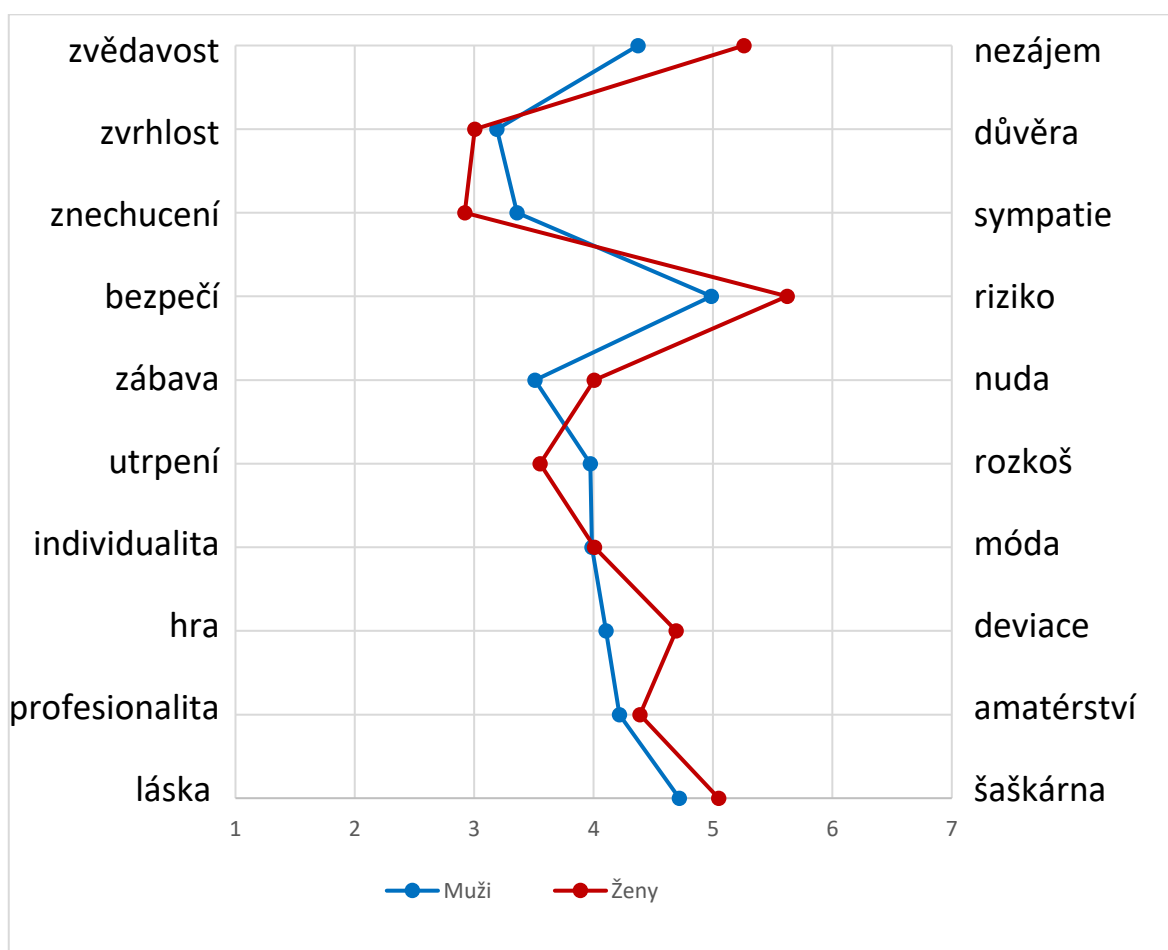
⁵⁰⁷ Soukup, P. (2010). Nesprávná užívání statistické významnosti a jejich možná řešení. *Data a výzkum – SDA Info*, 4 (2): 77–104.

⁵⁰⁸ Blahuš, P. (2000). Statistická významnost proti vědecké průkaznosti výsledků výzkumu. *Česká kinantropologie*, 4 (2): 53–72.

⁵⁰⁹ Znění položky PP3: „V našem výzkumu jsme se několikrát dotkli témat násilí a sexu. Spojení obojího dohromady nemusí znamenat nějaké nezákonné počínání, často jde o aktivity zcela dobrovolné, vycházející z dohody účastníků. Je možné, že jste se setkal se zkratkou BDSM, která označuje sexuální a erotické aktivity zahrnující dominanci, submisivitu, sadismus, masochismus, svazování (bondage). Může se jednat také o hry pán – otrok, pán – pes, policista – zadržený apod., nebo o používání pomůcek jako jsou pouta, bič, provazy, roubiky a další. Veškeré aktivity mezi partnery jsou dobrovolné a odsouhlasené. Jaké pocity ve Vás tato zkratka a to, co vyjadřuje, vyvolává:“

⁵¹⁰ Pozn.: Součástí nabídky je i možnost „nevím“ označená číslem 9. S touto odpovědí zde více nepracujeme.

Graf 5: Pocit z BDSM – sémantický diferenciál (průměr)⁵¹¹

Poměrně logický nám přijde pocit vyšší míry rizika u BDSM u české populace. S bezpečím si BDSM spojilo jen 3,5 % dotázaných (volbou hodnoty 1 nebo 2 na škále), většina se přiklonila spíše k rizikovosti BDSM volbou hodnoty 5, 6 nebo 7. Předpokládáme, že tato odpověď jde ruku v ruce s tendencí nezájmu, která indikuje zkrátka fakt, že se respondent s danou problematikou nesetkal, ani ji aktivně nevyhledával a nebudí v něm zvědavost. Vychýlení průměru směrem doprava způsobuje celých 32 % respondentů, kteří zvolili přímo krajní možnost 7, tedy nezájem. Současně nás nepřekvapila nižší hodnota průměru u sympatie či důvěry vůči těmto aktivitám. V obou těchto případech se sice nejvíce respondentů nepřiklonilo ani k jedné možnosti ve dvojici, ale pouze menšina volila příklon směrem k sympatii a důvěře v BDSM.

U výroků zábava – nuda a utrpení – rozkoš se také nejvíce respondentů přiklání ke středu. Celkem 38 % dotázaných má pocit, že BDSM je spíše zábava. Výrok

⁵¹¹ Pozn.: zdroj: vlastní zpracování (blíže popsáno viz příloha 7)

utrpení – rozkoš rozdělil soubor zhruba na třetiny.⁵¹² Příklon k utrpení u některých respondentů může indikovat zkrátka vědomí o přítomnosti fyzické či psychické bolesti, což v našem souboru více reflektují ženy než muži. Z hlediska průměru se muži i ženy přiklonili o něco více k pocitu amatérství oproti profesionalitě, ale v této položce celých 56 % respondentů zvolilo ambivalentní postoj. Pro mnoho lidí včetně samotných participantů se jedná o sféru ryze soukromou a intimní, nikoli veřejnou, natož profesionálně prováděnou. Nicméně tato ambivalence může být vysvětlena hlavně faktem, že jsme dotazované předem neseznamovali s profesionální a placenou podobou BDSM, tudíž se zde projevila spíše neznalost profesionální podoby BDSM, kdy respondenti nebyli schopni dvojici výroků objektivně posoudit.

Velmi „vyváženě“ zastoupené je mezi respondenty zhodnocení škály mezi individualitou (37 %), tedy subjektivní potřebou jedince, a módou (37 %)⁵¹³, tedy trendem udávaným zvnějšku. Obě varianty a jejich různé prolnutí opět deklarovalo mnoho již zmíněných výzkumů. Troufáme si tvrdit, že se v tomto posouzení též zračí popularizace BDSM ze strany médií a otevírání se širší veřejnosti.

Při použití slova „hra“ v kombinaci se výrazem „deviace“ se ovšem stále nezanedbatelná část respondentů (44 %, volba hodnoty 5,6 nebo 7) potýká s pocitem, že se jedná o aktivity deviantní, zvrhlé, nežádoucí. Že je BDSM spíše forma předstírání, „šaušárna“ je pocit 56 % odpovídajících oproti těm, kteří v BDSM spatřují lásku jakožto atribut vztahu a partnerství (19 %). U této dvojice ovšem může být „na vině“ i popis BDSM v dotazníku, ve kterém jsme nezdůraznili vztahový aspekt, ale naopak jsme volili jednodušší vysvětlení pomocí dobrovolných sexuálních her a scének.

Shrnutí výsledků sémantického diferenciálu

Sémantický diferenciál vypovídající o pocitech respondentů z aktivit zařazených mezi BDSM nám odhalil kromě dílčích reflexí i jeden velmi zajímavý aspekt. Přestože se česká společnost projevuje poměrně tolerantně vůči těmto praktikám obecně, tedy toleruje značně existenci takového konsensuálního jednání a jedince provozující tyto aktivity obzvláště v soukromí, samotný pocit z daných aktivit je u nezanedbatelné části dotázaných ovlivněn nedůvěrou, pocitem rizika a též zkrátka nezájmem o tuto oblast chování. Konkrétně v našem

⁵¹² Pozn.: Součet procentuálního zastoupení 3 krajních bodů: 33 % k pocitu rozkoše, 35 % k pocitu utrpení, 32 % ambivalentní postoj.

⁵¹³ Pozn.: Mezi individualitou a módou zvolilo střední hodnotu (4) 26 % dotázaných (zaokrouhлено na celá procenta).

souboru můžeme hovořit v rámci průměrů o vyšší míře negativního pocitu z BDSM projevující se u žen. Muži se vyjadřovali u všech položek, vyjma jedné, kde došlo ke shodě, blíže středu než ženy. Z dílčích výsledků sémantického diferenciálu jsme se dále mohli domnívat, že se pocity respondentů v podobě odpovědí na tyto položky mohou projevit i v rámci složitějších modelů, kterým se dále věnujeme (viz níže).

Kromě pocitu nás zajímal též postoj ke společensky obecnějším výroky spojeným s BDSM. Pokládali jsme otázku (PP.4), jaký je respondentův postoj k následujícím jevům a situacím⁵¹⁴, které podrobně představuje následující tabulka. Současně jsme využili dobrou konzistenci škály⁵¹⁵ položek PP.4a–PP.4g a vytvořili průměrovou proměnnou, se kterou dále pracujeme.

Tab. 21: Postoj respondentů k výroky týkajících se existence konsenzuálního sadomasochismu*

Výrok (PP.4a – PP.4g)	Počet	Neví/bez odpovědi	Průměr	Modus	SD
a) Filmy a knihy o BDSM jsou běžně dostupné a popularizované.	583	57	3,03	3	0,948
b) Existují páry provozující tyto aktivity pouze v soukromí a ve vzájemné shodě.	596	44	2,38	2	0,698
c) Cizí osoby provozující tyto aktivity v rámci klubů, které nejsou běžně dostupné.	579	61	2,83	3	0,84
d) Osoby, které o tyto aktivity stojí, si je zajišťují pomocí placených služeb.	578	62	2,82	3	0,843
e) Vzniká skupina specialistů (-tek), která tyto služby poskytuje za peníze.	584	56	2,97	3	0,883
f) Tyto služby a kontakty se běžně nabízejí na internetu.	555	85	3,44	3	1,053
g) Salón poskytující takové služby vznikne v sousedství.	550	90	3,75	4	0,955

* Škála 1-5 (1= schvaluji a podporuji to, 5= mělo by se zakázat), čím vyšší průměr, tím vyšší míra netolerance/odmítnutí popisované situace.

U většiny položek se odpovědi respondentů na škále drží okolo střední hodnoty, která vyjadřuje jakousi osobní nezainteresovanost v podobě vyjádření „je mi to jedno“. Literatura,

⁵¹⁴ Pozn.: Škála odpovědí na otázku PP.4 1-5: 1= chápete a podporujete to, 2= nevádí Vám to, 3= je Vám to jedno, 4= vadí Vám to, 5= mělo by se zakázat, 9= neví.

⁵¹⁵ Pozn.: Cronbach Alpha= 0,873

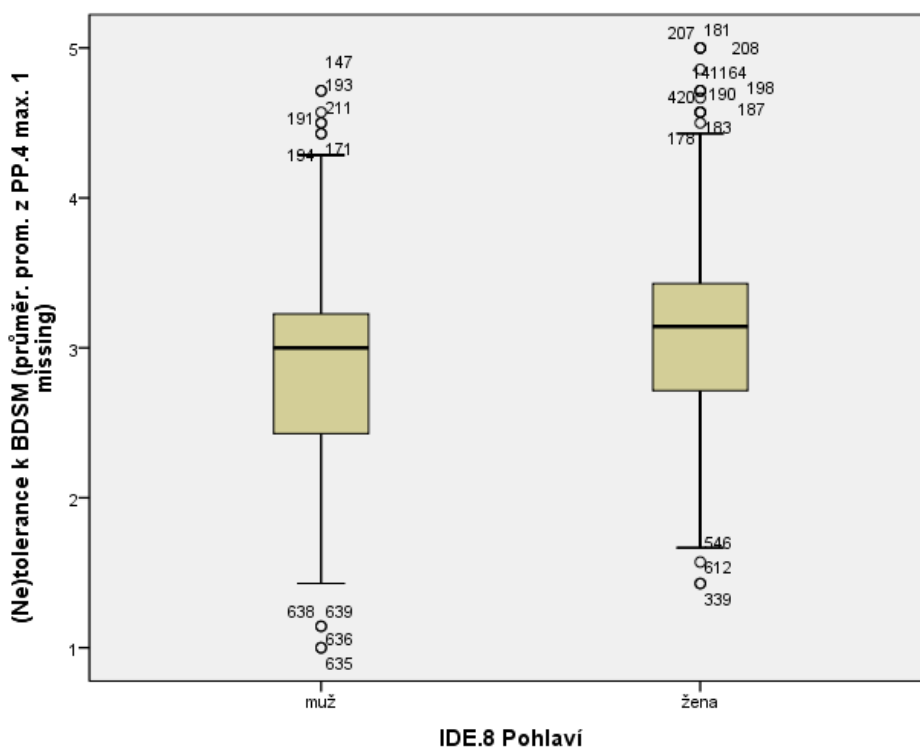
filmy, placené BDSM služby a jejich nabízení na internetu, kluby mimo veřejnou sféru jsou tedy pro většinu respondentů něčím vzdáleným. Drobný posun k pozitivnějšímu hodnocení vidíme u výroku, který poukazuje na konsensuální sexuální násilné praktiky provozované v soukromí (modus =2, průměr =2,38). Naopak u položky týkající se BDSM placených služeb nabízených v profesionálním salónu otevřeném v sousedství sledujeme jak hodnotu průměru, tak nejčastěji volenou odpověď v souboru směřující k záporu, tedy k vyjádření „Vadí mi to“. Vyšší hodnoty na škále však dosáhla položka týkající se otevření BDSM salónu a s ním placených sadomasochistických služeb v sousedství. Zde již můžeme hovořit o poklesu tolerance oproti ostatním položkám.

Projevuje se zde obecná tendence hodnotit lidské sexuální projevy jako věc intimní a soukromé sféry, nikoli jako součást společenského života – proto příklon respondentů k odpovědi „nevadí mi to“ v otázce soukromé partnerské sféry. Ostatně na tento fakt jsme poukazovali již v předešlé kapitole, kde i samotní BDSM participanti hodnotili tyto aktivity jako privátní. O toleranci snižené hovoříme v případě komodifikované sféry (BDSM salóny v sousedství), což může indikovat pocit ohrožení z pohybu neznámých a nežádoucích osob v sousedství či také nesouhlas se sexuálními službami obecně.

Z výše zmíněných položek jsme získali průměrovou proměnnou znázorňující míru tolerance k projevům BDSM (dále jen tolerance k BDSM). Průměr souboru⁵¹⁶ pro tuto položku se opět pohybuje kolem středu, tedy spíše ambivalentní postoj či vyjádření nezájmu či názorové nezainteresovanosti. Opět jsme položku zkoumali z hlediska základních charakteristik souboru (věku, pohlaví, vzdělání a dalších). Rozdíly mezi jednotlivými skupinami (např. věkové skupiny, pohlaví, skupiny dle vzdělání apod.) ovšem nebyly nijak zajímavé z pohledu procentuálního zastoupení ani signifikance.

⁵¹⁶ Pozn.: N =458; Průměr =3,0; Modus =3; SD =0,66

Graf 6: (Ne)tolerance k BDSM vs. pohlaví⁵¹⁷

Po testu normality⁵¹⁸ jsme upřednostnili neparametrický Mann-Whitneyho U Test⁵¹⁹ pro testování nulové hypotézy o shodnosti průměrů odpovědí v položce tolerance k BDSM mezi souborem mužů a žen. Tento rozdíl je signifikantní, byť na pětibodové škále se jedná o rozdíl 0,3 bodu. Z vizuální podpory box-plotu však navíc můžeme vidět, že ženy odpovídaly konzistentněji oproti mužům, u kterých je znatelné vychýlení k odpovědi „nevadí mi to“ s hodnotou 2 na škále.

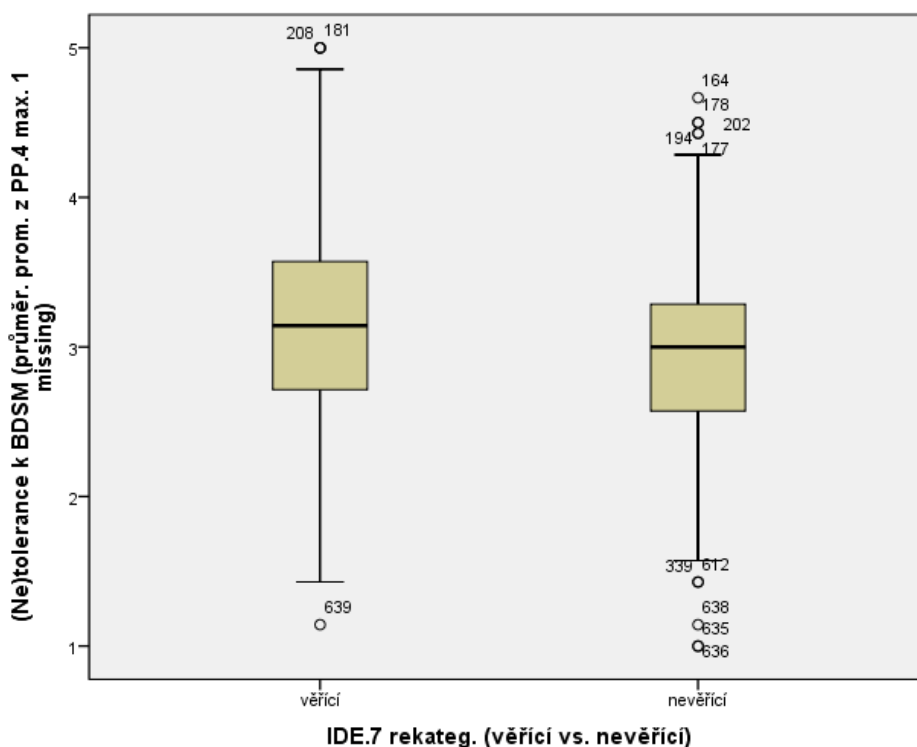
Rozhodli jsme se dále otestovat stejným způsobem hypotézu uvažující náboženskou víru a hledat případné rozdíly v toleranci k BDSM mezi skupinou věřících a nevěřících respondentů.

⁵¹⁷ Pozn.: zdroj: vlastní zpracování

⁵¹⁸ Pozn.: Test normality pro položku (ne)tolerance k BDSM: $p < 0,005$ (Shapiro-Wilk), $p = 0,000$ (Kolmogorov-Smirnov).

⁵¹⁹ Pozn.: Použili jsme jak test parametrický (vzhledem k velikosti zkoumaného souboru), tak neparametrický Mann-Whitneyho U test (vzhledem k výsledkům testu normality), přičemž v obou případech vyšel rozdíl mezi skupinami (muži/ženy) v rámci testované proměnné jako signifikantní ($p < 0,001$).

Graf 7: (Ne)tolerance k BDSM a náboženská víra^{520; 521}

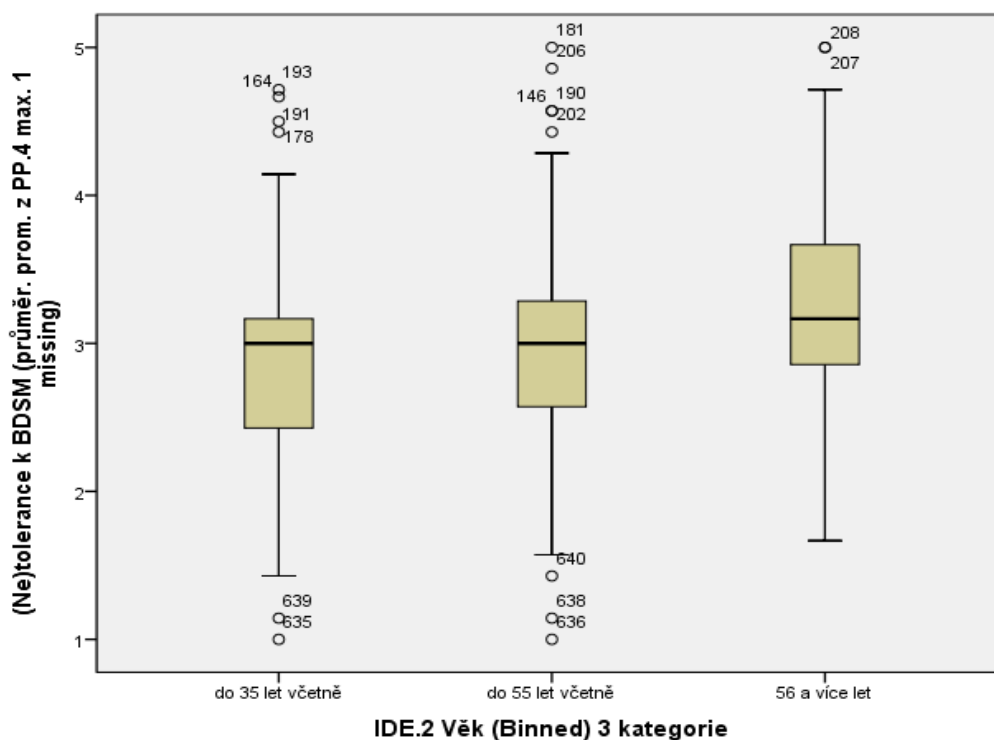
Obdobně drobný, byť signifikantní⁵²² rozdíl nalézáme v případě posuzování tolerance k BDSM z hlediska víry, a to ať si respondenty rozdělíme pouze na kategorie věřící a nevěřící, tak i pokud oddělíme římskokatolické vyznání jako nejvíce zastoupené a vznikne samostatná kategorie pro ostatní náboženství. Obě varianty nám ukazují drobné vychýlení k vyšší míře tolerance u nevěřících osob, povšimnout si u této kategorie můžeme i vícero odlehklých pozorování, která se přiklání až k sympatizování a podpoře určitých BDSM projevů.

⁵²⁰ Pozn.: Test normality pro položku průměrový (ne)tolerance k BDSM: $p < 0,05$ (Shapiro-Wilk), $p < 0,005$ (Kolmogorov-Smirnov).

⁵²¹ Pozn.: zdroj: vlastní zpracování

⁵²² Pozn.: Testováno opět pomocí testu neparametrického (Mann-Whitney U Test), kontrola provedena i v podobě testu parametrického (T-Test), $p < 0,005$ (platí pro oba druhy testů).

Graf 8: (Ne)tolerance k BDSM vs. věk^{523; 524}

Opět jsme testovali, zda se průměrný výsledek v položce míry (ne)tolerance signifikantně liší v případě tří věkových skupin. Již z box-plotu je patrný příklon starší skupiny k odmítavému postoji k BDSM.

Kromě pohlaví, věku a víry jsme testovali též souvislost mezi tolerancí BDSM a vzděláním. Zde se ovšem žádný statisticky významný rozdíl neprokázal. Současně výše zobrazené rozdíly chápeme spíše jako náznaky vzhledem k malým rozdílům skupin. Níže aplikujeme tyto a několik dalších proměnných do modelu lineární regrese, abychom odhalili případně více prediktorů (ne)tolerance vůči BDSM.

Prediktory (ne)tolerance vůči BDSM – modely

V níže zobrazeném modelu figurují již pouze signifikantní položky. Mnohé ze vstupních položek jsme rekatégorizovali tak, aby byly výsledky interpretačně přehlednější. Závisle proměnnou je zde průměrová položka tolerance vůči BDSM, která byla představena již dříve. V případě této položky hovoříme s její narůstající hodnotou o rostoucí míře netolerance vůči BDSM.

⁵²³ Pozn.: Mann-Whitney U Test, $p = 0,015$

⁵²⁴ Pozn.: zdroj: vlastní zpracování

Tab. 22: Prediktory (ne)tolerance vůči BDSM (model lineární regrese)⁵²⁵

Source	Type III Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Corrected Model	111,480 ^a	18	6,193	27,301	,000
Intercept	62,504	1	62,504	275,520	,000
IDE.19 Velikost bydliště	3,822	2	1,911	8,423	,000
IDE.2(rekat) Věk	1,979	2	,990	4,363	,013
IDE.8 Pohlaví	3,073	1	3,073	13,545	,000
PP.5 Osoba blízká s BDSM zkušeností	11,553	2	5,776	25,463	,000
KK.11e Partnerský sadomasochismus (jasné násilí)	3,765	4	,941	4,149	,003
PP.3b(rekat) Pocit z BDSM: zvrhlost x důvěra	1,610	1	1,610	7,097	,008
PP.3i(rekat) Pocit z BDSM: profesionalita x amatérství	1,018	1	1,018	4,488	,035
PP.3j(rekat) Pocit z BDSM: láska x šaškárna	3,370	1	3,370	14,856	,000
PP.7(rekat) Rizikovost BDSM	1,299	2	,649	2,863	,058
Error	89,609	395	,227		
Total	3891,318	414			
Corrected Total	201,089	413			

R² =0,554 (Adjusted R² =0,534)

Pro konstrukci modelu lineární regrese jsme použili závisle proměnnou – průměrovou proměnnou ze 7 položek indikující míru (ne)tolerance k BDSM⁵²⁶, model⁵²⁷ jsme sestavovali explorativně. Ve výše zobrazené tabulce uvádíme přehled signifikantních proměnných vstupujících do modelu. V následující tabulce již podrobněji představujeme jednotlivé kategorie nezávisle proměnných a jejich rozdíly.

⁵²⁵ Pozn.: V modelu byla použita sada proměnných, mezi nimiž např. věk, pohlaví, rodinný stav, vzdělání, víra, velikost bydliště, politická orientace a další. seznam všech proměnných vstupních proměnných viz příloha 8, metodika práce viz příloha 11.

⁵²⁶ Pozn.: Závisle proměnná: průměrová proměnná ze 7 položek s maximálně jednou vynechanou položkou (z PP.4a–PP.4g maximálně 1 missing), škála 1-5: 1= chápete a podporujete, 5= mělo by se zakázat. Čím vyšší hodnota závisle proměnné, tím vyšší míra nesouhlasu/netolerance.

⁵²⁷ Pozn.: software IBM Statistics SPSS, model lineární regrese, metoda stepwise forward

Tab. 23: Prediktory (ne)tolerance vůči BDSM – položky (model lineární regrese)

Parameter	B	Std. Error	t	Sig.	95% Conf. Interval	
					Lower Bound	Upper Bound
Intercept	2,960	,200	14,795	,000	2,566	3,353
Velikost bydliště: velkoměsto	-,260	,069	-3,786	,000	-,396	-,125
Velikost bydliště: maloměsto	-,080	,064	-1,256	,210	-,205	,045
Velikost bydliště: vesnice	0 ^a					
Věk: do 35 let	-,167	,071	-2,334	,020	-,307	-,026
Věk: 36-55 let	-,176	,062	-2,858	,004	-,298	-,055
Věk: 56 a více let	0 ^a					
Pohlaví: muž	-,183	,050	-3,680	,000	-,280	-,085
Pohlaví: žena	0 ^a					
Postoj k blízké osobě BDSM ⁺ : zhoršený	,552	,084	6,577	,000	,387	,718
Postoj k blízké osobě BDSM ⁺ : oslabený	,322	,067	4,829	,000	,191	,452
Postoj k blízké osobě BDSM ⁺ : nezměněný či zlepšený	0 ^a					
Konsensuální partnerský sadomasochismus je jasné násilí: rozhodně ano	-,394	,179	-2,202	,028	-,746	-,042
Konsensuální partnerský sadomasochismus je jasné násilí: spíše ano	,063	,120	,523	,601	-,173	,299
Konsensuální partnerský sadomasochismus je jasné násilí: spíše ne	-,094	,102	-,921	,358	-,295	,107
Konsensuální partnerský sadomasochismus je jasné násilí: rozhodně ne	-,206	,102	-2,022	,044	-,406	-,006
Konsensuální partnerský sadomasochismus je jasné násilí: neví	0 ^a					
Pocit z BDSM: zvrhlost x důvěra	-,052	,020	-2,664	,008	-,091	-,014
Pocit z BDSM: profesionalita x amatérství	,043	,020	2,118	,035	,003	,083
Pocit z BDSM: láska x šaškárna	,080	,021	3,854	,000	,039	,120
BDSM a riziko: žádné riziko není příliš vysoké	-,209	,090	-2,323	,021	-,386	-,032
BDSM a riziko: částečně rizikové	-,101	,059	-1,721	,086	-,216	,014
BDSM a riziko: všechno uvedené je riziko	0 ^a					

Vzhledem k orientaci závisle proměnné je to **míra netolerance k BDSM**, kterou popisujeme pomocí signifikantních položek, které mají ve sloupci B kladnou hodnotu, naopak položky s hodnotou zápornou ve sloupci B přispívají toleranci k BDSM.

Oproti respondentům z vesnic a malých měst to jsou respondenti z velkoměst, kteří prokazují signifikantně vyšší míru tolerance vůči BDSM. Též muži oproti ženám a respondenti mladší oproti respondentům starším než 55 let prokazují vyšší toleranci k praktikám spadajícím do BDSM. Oproti dílčí analýze se v tomto konkrétním modelu neuplatnil signifikantní vliv rodinného stavu. Méně tolerantní postoj zaujímají respondenti, kteří uvedli, že jejich postoj k blízké osobě, která má značnou zkušenost s BDSM, by se zhoršil, o něco méně netolerantní jsou ti, jejichž postoj by se k takové osobě oslabil. Nejtolerantnější se projevují respondenti, jejichž postoj k takové osobě by nebyl touto informací ovlivněn, nebo by se dokonce změnil pozitivně.

Jakou roli zde hraje postoj k násilí, tedy posouzení, jestli je konsensuální sadomasochismus dle respondenta jasným násilím? Odpovědi „spíše ano“ a „spíše ne“ u této položky se signifikantně neliší od skupiny respondentů, kteří „neví“. Tyto tři možnosti naznačují možný ambivalentní postoj či ne zcela jasný názor na dané chování. Výsledek u odpovědí vyhraněných, tedy že BDSM je určitě jasné násilí a BDSM určitě není jasné násilí, naznačuje v obou případech vyšší míru tolerance k BDSM. I když posuzuje část respondentů BDSM jako jasné násilí, vzhledem k jeho konsensualitě se u nich i přesto (nebo snad právě proto) projevuje vyšší míra tolerance k BDSM.

Svou roli v modelu hraje i pocit respondenta z BDSM a vědomí rizika⁵²⁸ s těmito aktivitami spojeným. Pokud BDSM vzbuzuje v respondentovi spíše důvěru nežli pocit zvrhlosti, bude se vůči BDSM projevovat tolerantněji. Pokud ovšem nabude pocitu, že se jedná o šaškárnu nežli lásku a spíše amatérství nežli profesionalitu, bude více netolerantní vůči BDSM obecně. Z modelu můžeme také usuzovat, že čím menší je pocit rizika z BDSM aktivit, tím bude respondent tolerantnější, byť se nejedná o lineární vztah, ale dle kategorií jsou nejméně tolerantní ti respondenti, kteří označili všechny nabízené možnosti rizika (zdravotní, sociální, finanční atd.) za vážné, méně pak ti, kteří vybrali jen některou z variant, a naopak nejvíc tolerantní jsou ti, jenž nevnímají žádné z nabízených rizik jako zásadně velké.

⁵²⁸ Pozn.: Položka mírně překračuje hladinu významnosti ($p = 0,58$).

Postoj k blízké osobě s intenzivní zkušeností s BDSM

Naším dalším předpokladem bylo, že míra obecné tolerance může dosahovat v našem souboru vyšších hodnot než tolerance, která se vztahuje bezprostředně k respondentovu soukromí. Jiný postoj by tedy mohli respondenti vykazovat k BDSM tématu v případě, že se ptáme konkrétně na osobu jim blízkou. V této položce (PP.5) se jednalo konkrétně o partnera/partnerku, sourozence, vlastní dítě nebo kamaráda, pokud by tyto osoby měly někdy intenzivní zkušenost s BDSM. Více jak polovina dotázaných uvedla nezměněný postoj, tudíž by taková informace o sexuální variaci jejich blízkého neměla na vztah k němu vliv. Čtvrtina odpovídajících ovšem přiznala možnost ochladnutí vztahu k osobě blízké, o které by se něco takového dozvěděla. Přes 18 % respondentů neví, jak by reagovala na takovou informaci, což je též logické. Pokud se s takovou situací ještě nesetkali, netuší, jak ji vyhodnotit. Mizivá část odpovídajících by reagovala změnou vztahu s takovou osobou kladným směrem.

Tab. 24: Postoj k blízké osobě s BDSM zkušeností dle pohlaví⁵²⁹

		Pohlaví		Celkem
		muž	žena	
Oslabený, zhoršený postoj	počet	67	104	171
	%	39,2 %	60,8 %	100,0 %
Nezměněný, posílený postoj	počet	200	149	349
	%	57,3 %	42,7 %	100,0 %
Celkem	počet	267	253	520
	%	51,3 %	48,7 %	100,0 %

p <0,001

Pokud se na hodnocení podíváme optikou pohlaví, mezi dotázanými muži by si zachovalo neutrální (popř. pozitivní) vztah přes 57 % oproti necelým 43 % žen (celkem 52,5 % dotázaných⁵³⁰ deklaruje postoj nezměněný). Přes 18 % všech respondentů netuší, jak by reagovalo, oslabený postoj u sebe předpokládalo 16,4 % a 10,5 % respondentů se domnívá, že by se jejich postoj k takové osobě zhoršil. V následující položce dotazníku jsme se tázali, zda by respondentův postoj ovlivnil fakt, zda je osoba submisivní či dominantní. Jelikož se jednalo o hypotetickou otázku, kdy předpokládáme, že většina dotazovaných danou situaci nezažila, není divu, že u téměř 47 % dotázaných by konkrétní preference dominance či submise nehrála roli a dalších 44,5 % zkrátka neví. Velmi podobný počet (mezi 4–5 %)

⁵²⁹ Pozn.: N =522, missing („neví“) =118

⁵³⁰ Pozn.: N =640

dotázaných volilo za přijatelnější buď dominanta nebo submisiva. Zajímalo nás také, jestli respondentův postoj k takové blízké osobě ovlivněn jeho názorem na konsenzuální násilný sex – zda ho považuje za jasné násilí nebo naopak. Tento vztah se ovšem nejeví jako signifikantní.

Přešli jsme proto k hledání souboru prediktorů, pomocí nichž bychom mohli komplexněji vysvětlit tolerantní nebo netolerantní postoj k takové osobě, která by měla zkušenost s BDSM a současně by se řadila mezi respondentovy osoby blízké.

Model logistické regrese pro toleranci vůči osobě blízké s BDSM zkušeností

V modelu logistické regrese se signifikantně uplatnily tyto proměnné:

- Postoj k blízké osobě s BDSM zkušeností (PP.5): závisle proměnná v dichotomické podobě 0 = oslabený až zhoršený postoj, 1 = nezměněný až pozitivnější postoj,
- **tolerance k BDSM:** průměrová proměnná z položek PP.4a-PP.4g s možností vynechání odpovědi na jednu z položek. Čím vyšší je hodnota průměru tím vyšší je míra nesouhlasu s projevy BDSM,
- **pocit z BDSM (znehucení vs. sympatie) (PP.3c):** sedmibodová škála. Čím vyšší hodnota, tím vyšší je sympatie s BDSM,
- **sebehodnotící faktor 1 (AP.2, AP.3):** položka vznikla jako jedna ze šesti komponent analýzy hlavních komponent, vyjadřující vřelost, laskavost, vyrovnanost, klid, společenskost, otevřenost a energičnost.

Tab. 25: Postoj k blízké osobě s BDSM zkušeností (logistická regrese) ⁵³¹

	B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
(Ne)tolerance k BDSM ⁵³²	-2,084	,328	40,468	1	,000	,124
Pocit z BDSM (znehucení vs. sympatie) PP.3c	,339	,100	11,376	1	,001	1,403
Sebehodnotící faktor (1)	-,408	,151	7,252	1	,007	,665
Constant	6,193	1,166	28,199	1	,000	489,220

Nagelkerke R²=0,489

⁵³¹ Pozn.: V modelu byla použita sada proměnných, mezi nimiž např. věk, pohlaví, rodinný stav, vzdělání, víra, velikost bydliště, politická orientace a další. seznam všech proměnných vstupních proměnných viz příloha 8, metodika práce viz příloha 11.

⁵³² Pozn.: čím vyšší hodnota průměrové proměnné (Ne)tolerance k BDSM, tím vyšší míra netolerance

Použili jsme dichotomickou verzi závisle proměnné⁵³³. Při pohledu na hodnoty ve sloupci Exp(B) můžeme s notnou dávkou statistické jistoty hovořit jednoduše o mizivé šanci netolerance k takové blízké osobě u lidí obecně tolerantních k BDSM. Pokud se respondentův pocit z BDSM blíží spíše sympatiím, má též vyšší šanci k neutrálnímu či dokonce pozitivnějšímu postoji vůči blízké osobě, která má s BDSM zkušenost. Současně mají nižší šanci k nezměněnému až pozitivnějšímu postoji k takové osobě respondenti, kteří sebe sami hodnotí jako společenské, energické, vřelé, laskavé a klidné.

Shrnutí

Na základě dílčích výsledků si dovoluujeme tvrdit, že postoj k BDSM je poměrně nezávislým prvkem, který není příliš ovlivněn základními charakteristikami populace. Ani do jednoho z našich modelů se významně nepromítl stupeň vzdělání nebo víra. Mezi prediktory tolerance k BDSM se objevilo několik charakteristik osobního a sociálního rázu jako velikost bydliště, pohlaví nebo věk, ale za silnější zde můžeme považovat spíše položky vyjadřující postoj k jednotlivým situacím či jevům a v neposlední řadě i pocit z aktivit konsenzuálního sadomasochismu. Můžeme též konstatovat, že ani posouzení BDSM jako jasného násilí nemusí být překážkou ve vyšší míře tolerance k jevům a chování s BDSM spojenými. Někteří respondenti tak nejen legitimizují BDSM jako určitý medializovaný jev a sexuální projevy, ale přímo jako formu násilného chování, které je z jejich pohledu ovšem přípustné – pravděpodobně s ohledem na konsenzualitu.

Pokud přesuneme pozornost k toleranci osoby blízké se silnou zkušeností s BDSM, nepřekvapí nás, že obecně tolerantní postoj k BDSM zvyšuje též šanci, že ani osoba blízká s touto zkušeností nebude nahlížena negativně. V tomto modelu mířeném na osobu blízkou se vytrácí významný vliv věku, pohlaví a dalších osobních i sociálních charakteristik respondenta a vstupují sem mimo obecné tolerance právě 2 položky, které nám více přibližují pocit a sebepojetí respondenta. Zajímavá je ovšem v modelech tolerance vůči BDSM a osobě blízké s BDSM zkušeností pozice sebehodnotícího faktoru vyjadřujícího společenskost, vřelost, laskavost, vyrovnanost, energičnost, ... Ten se v modelu tolerance k BDSM projevuje pozitivně (čím vyšší skóre v tomto faktoru, tím více je daný respondent tolerantní), kdežto v posuzování osoby blízké s BDSM zkušeností nabývá hodnot záporných. Jelikož se jedná o sebehodnocení respondenta, navíc o komponentu

⁵³³ Pozn.: závisle proměnná Postoj k blízké osobě s intenzivní BDSM zkušeností: 0 = zhoršený až oslabený postoj, 1 = neutrální až pozitivní postoj

konstruovanou explorativně, můžeme se pouze odvážně domnívat, že se zde může do sebehodnocení respondenta promítat některý z faktů zmíněných v podkapitole o citlivých otázkách. Respondent může sám sebe hodnotit obecně pozitivně, otevřeně a tolerantně, ovšem pokud se téma tolerance dotkne hypoteticky či emocionálně jeho blízkého okolí, může dojít i přes pozitivně laděné sebehodnocení ke snížení tolerance. Vliv této proměnné je již očištěn od vlivu obecného postoje k BDSM, navíc jsme pokládali otázku v hypotetické rovině. Tyto dva fakty mohou u respondentů generovat jistou míru opatrnosti. Opatrnost může být též produktem právě faktoru, jehož součástí je vřelost, laskavost a klid. Tyto vlastnosti mohou u respondenta způsobovat, že se bude k osobě blízké se zkušeností s konsensuálním sexuálním násilím stavět právě opatrněji, přezíravěji či s drobným předsudkem. Chování typu BDSM může vzbuzovat spíše pocit, že se nejedná zrovna o klidné, laskavé aktivity, což se může odrazit i v hypotetickém postoji k lidem, kteří ho praktikují.

Vnímání BDSM českou veřejností je z našeho pohledu tedy poměrně samostatně existující prvek jen málo ovlivněný demografickými charakteristikami. Vliv demografických charakteristik se však může skrytě promítat do názorů, postojů a pocitů respondenta z BDSM. Uvažujeme v otázkách tolerance k BDSM obdobně jako u problému ochoty odpovídat na toto téma, tedy že se nejedná z pohledu české veřejnosti už ani o tabu, možná v některých případech spíše o jistou exkluzivitu. Opomenout nelze ani obecnou toleranci projevující se v české společnosti, ať už se jedná v některých tématech více či méně jen o stylizaci. Ta může ovlivnit deklarovaný postoj i k BDSM. Takto vyjádřená tolerance navíc neznamená přijetí tohoto chování respondenty, jelikož ve většině případů není zřejmě podloženo reálnou zkušeností dotázaných.

3.5 BDSM z pohledu českých vysokoškolských studentů

Reprezentativní data z výzkumu české veřejnosti, která jsme představili v předešlé podkapitole, přinesla z našeho pohledu natolik zajímavé výsledky, že jsme se rozhodli pro další, nikoli ovšem tak rozsáhlou sondu do tématu BDSM. Využili jsme tentokrát české vysokoškolské studenty, kterým jsme pokládali otázky nejen vyjadřující postoj k BDSM, ale zašli jsme i o něco dále a tázali jsme se na osobní zkušenosti.⁵³⁴

⁵³⁴ Pozn.: Výzkumný projekt „Násilí v partnerských vztazích“ (2012-2013) pokračuje v letech 2018-2020 pod názvem „Partnerské násilí: diferenciace jeho podmínek, měření a hodnocení“, je podporován Grantovou agenturou ČR (18-23940S). Odpovědný řešitel: doc. PhDr. Jiří Buriánek, CSc., realizovala katedra sociologie

Vysokoškolští studenti se nám jeví jako příhodná skupina, jelikož obecně vykazují vyšší otevřenost vůči tématům, která se mohou jevit jako kontroverzní a nová a tím i lehce problematická z hlediska výzkumu. Nejsme sice tak daleko jako některé velké univerzity v USA, které poskytují svým studentům výuku cílenou přímo na BDSM a s ním spojené projevy^{535; 536}, ale i tak předpokládáme dobrou základní informovanost českých studentů o tématu BDSM. Zájem vysokoškolských studentů o aktivity spojené s alternativní sexualitou dokládají i přibývající oficiální akce na univerzitách amerického kontinentu, a dokonce zřizování klubů s BDSM i jinou sexuální tematikou pod záštitou univerzit, jako je třeba University of Columbia, University of Chicago, Vassar College.⁵³⁷ Za Evropu můžeme v akademických a vysokoškolských aktivitách věnovaných BDSM jmenovat např. Ghent University⁵³⁸ v Belgii a University of Helsinki ve Finsku⁵³⁹.

Naši výzkumné sondy se zúčastnilo celkem 379 českých studentů (120 mužů a 259 žen) ve věku 19–41 let⁵⁴⁰. Veškeré používané položky z dotazníku uvádíme v příloze 9 a jejich transformaci blíže popisujeme v příloze 12. Důležitými charakteristikami krom věku a pohlaví, které jsme dále zařadili do analýz, pro nás byly sexuální orientace a náboženské vyznání.

V souboru uvedlo heterosexuální orientaci 74 % dotázaných, necelých 18 % uvedlo primárně heterosexuální orientaci, ale s prvky „homosexuální zvědavosti/experimentu/dílčí zkušenosti“, 3,2 % studentů uvedlo homosexuální orientaci a 1,8 % uvedlo svou orientaci jako stabilně bisexuální.⁵⁴¹ K žádnému náboženství se nehlásí téměř 90 % našeho souboru, 9,2 % se označuje za věřící, včetně příslušnosti k náboženským skupinám, které nebyly explicitně jmenovány. Zbytek souboru na tuto položku neodpověděl.

FF UK. Sonda z roku 2018 pracovala se souborem studentů vysokých škol v České republice v prezenční formě studia.

⁵³⁵ Wesleyan University. (2020). Margot Weiss: Associate Professor of American Studies and Anthropology. *Mdweiss.faculty.wesleyan.edu* [online] 2020 [cit. 2020-08-02]. Available from: <http://mdweiss.faculty.wesleyan.edu/>

⁵³⁶ Gallaudet University. (2020). JulieFennell: Associate Professor Civic Leadership, Business, & Social Change. *My.gallaudet.edu* [online] 2020 [cit. 2020-08-02]. Available from: <https://my.gallaudet.edu/juliefennell>.

⁵³⁷ Crocker, L. (2012). BDSM Comes to Harvard. *Newsweek.com* [online] 12. 10. 2012 [cit. 2020-07-02]. Available from: <https://www.newsweek.com/bdsm-comes-harvard-63437>.

⁵³⁸ Ghent University. (2020). Kajira. *Kajira.ugent.be* [online] © 2010–2020 [cit. 2020-07-02]. Available from: <https://kajira.ugent.be/>.

⁵³⁹ University of Helsinki. (2020). Academic kinksters of Helsinki. *Akateemisetkinkyt.fi* [online] © 2010–2020 [cit. 2020-07-02]. Available from: <https://www.akateemisetkinkyt.fi/en/organization/>.

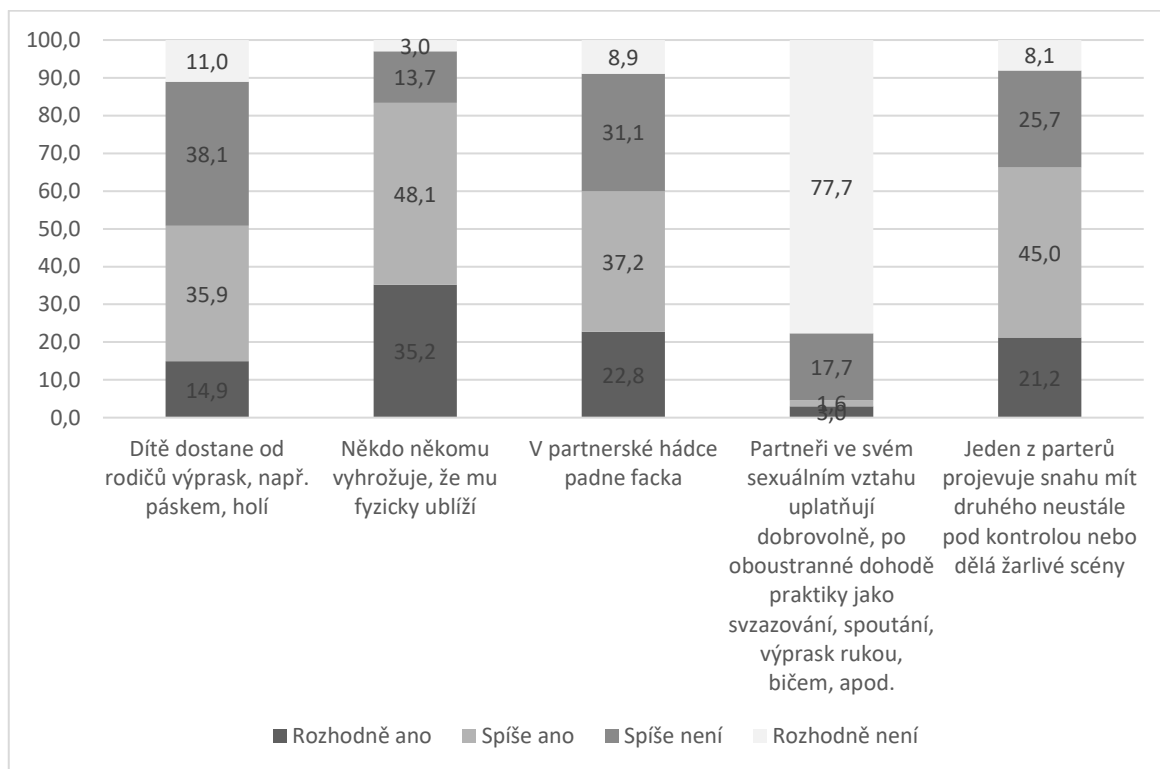
⁵⁴⁰ Pozn.: Studenti starší 25 let tvoří necelých 6 % vzorku.

⁵⁴¹ Pozn.: Zbylí dotázaní – necelá 3 % uvedlo u orientace odpověď „jiná“, popř. si nepřáli uvést nebo na tuto položku neodpověděli.

Dílčí výsledky

U vysokoškolských studentů jsme položili otázku, co z nabízených forem chování považují za jasné násilí.⁵⁴² Obdobnou otázku jsme pokládali též ve výzkumu dospělé populace⁵⁴³

Graf 9: Posouzení vybraných násilných aktů studenty (%)⁵⁴⁴

Vidíme že pouze 3 % dotázaných považují konsensuální násilné sexuální praktiky za jasné nežádoucí násilí, k těmto respondentům můžeme přičíst 1,6 % těch, kteří odpovídali „spíše ano“ – je to jasné násilí. Téměř 78 % dotázaných ovšem odpovídalo, že se rozhodně o násilí v negativním slova smyslu nejedná. U ostatních položek se respondenti vyjadřovali naopak ve významně vyšší míře souhlasně. Za násilí považují ve většině vyhrožování fyzickým násilím, facku v partnerském vztahu i projevy kontroly a žárlivosti vůči partnerovi. Téměř na polovinu v souhlasu a nesouhlasu rozdělila respondenty v posuzování násilí položka týkající se výprasku dětí. Zde se projevuje ovšem obecný trend české populace k vyšší míře punitivity⁵⁴⁵ ve výchově oproti jiným zemím.

⁵⁴² Pozn.: Položka Q32, škála 1–4: 1= rozhodně ano, 2= spíše ano, 3= spíše ne, 4= rozhodně ne

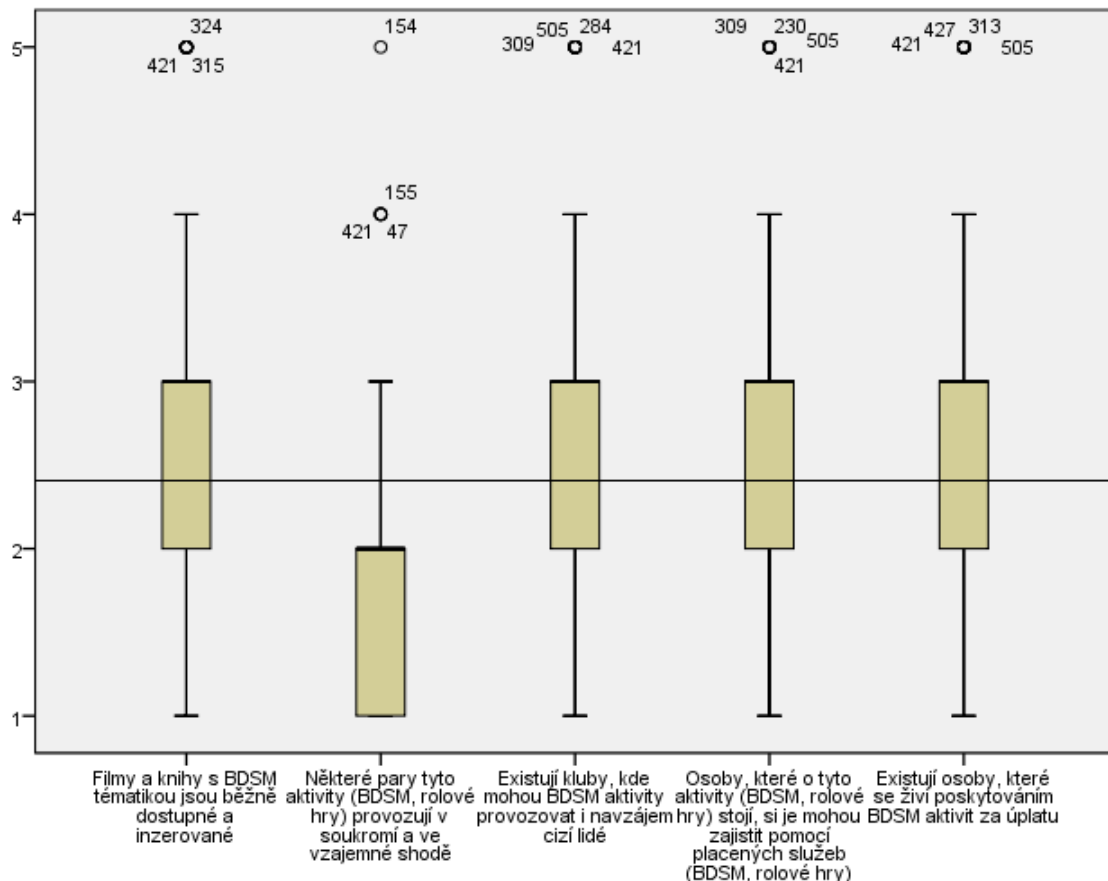
⁵⁴³ Pozn.: viz graf 3

⁵⁴⁴ Pozn.: zdroj: vlastní zpracování

⁵⁴⁵ Podaná, Z. (2018). Corporal punishment of children by parents in the Czech Republic: Attitudes, prevalence rates, and intergenerational transmission of violence. *Studia sociologica XII*, 2: 61-80.

V rámci položky Q33 našeho dotazníku⁵⁴⁶ jsme se ptali na postoj k různým aktivitám BDSM. Jednalo se o postoj k BDSM filmům a knihám, k provozování BDSM v soukromí partnerského života, provozování BDSM v klubech a placeným BDSM službám – jejich poskytování profesionály i vyhledávání ze strany klientů. Z celkem pěti dílčích položek této proměnné jsme následně vytvořili průměrovou proměnnou⁵⁴⁷ obdobně jako u souboru české populace.

Graf 10: Box-plot položek týkajících se tolerance vůči BDSM⁵⁴⁸

U všech položek zobrazených v box-plotu výše odpovídali respondenti na škále od 1 do 5⁵⁴⁹, kdy je z vizuálního výstupu dobře patrné, že i respondenti z řad vysokoškolských studentů vykazují pozitivnější postoj vůči BDSM aktivitám provozovaným v soukromí. Většinu dotázaných ovšem nevádí ani chování představené dalšími uvedenými položkami.

⁵⁴⁶ Pozn.: Položka Q33 je inspirována položkou PP4 z dotazníku pro českou dospělou populaci (viz přílohy 11 a 12.

⁵⁴⁷ Pozn.: Cronbach Alpha =0,848

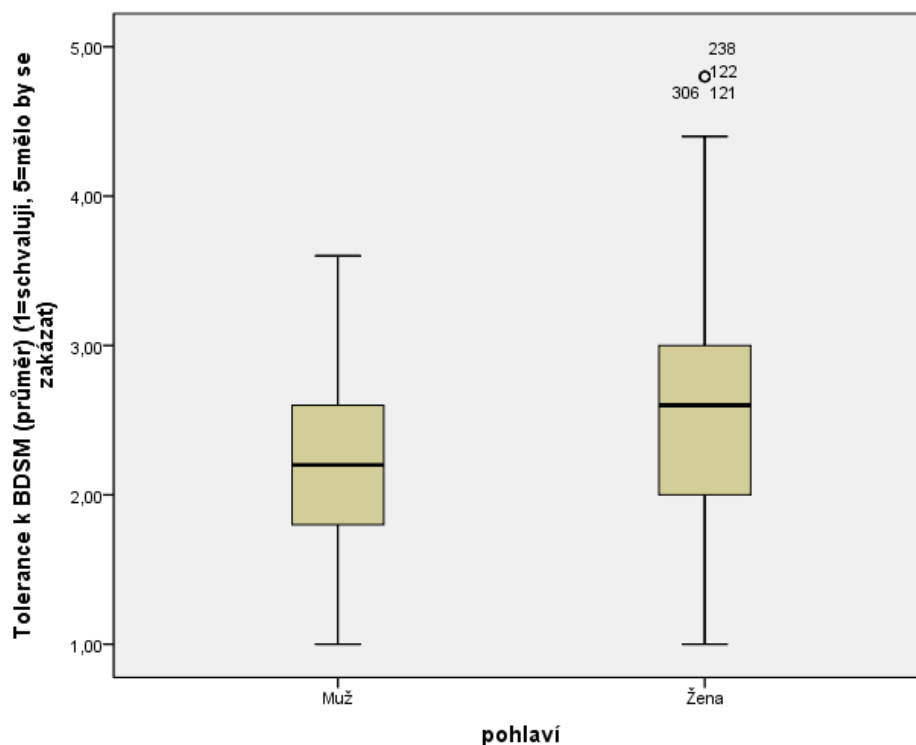
⁵⁴⁸ Pozn.: zdroj: vlastní zpracování

⁵⁴⁹ Pozn.: hodnota 1= souhlasím a podporuji to, 2= nevádí mi to, 3= je mi to jedno, 4= vadí mi to, 5= mělo by se zakázat.

O vyhraněném negativním postoji vůči těmto položkám můžeme hovořit u jednotek pozorování.

Za účelem dalších analýz byla otestována normalita dat, z čehož vyplynulo, že data nelze považovat za normálně rozdělená⁵⁵⁰. Z výsledků Mann-Whitneyho U testu vyplývá, že Q33 není závislá na náboženství⁵⁵¹, ani věkové skupině⁵⁵². Závislost se prokázala u pohlaví⁵⁵³.

Graf 11: Box-plot průměrové položky (ne)tolerance vůči BDSM vs. pohlaví⁵⁵⁴

Muži se v našem souboru jeví více tolerantní vůči těmto pěti nabízeným výročkám týkajícím se BDSM (viz graf 11), které zde figurují v podobě průměrové proměnné (q33_průměr). Jejich odpovědi můžeme hodnotit jako konzistentnější oproti ženám. U žen je patrný posun ke středové hodnotě, tedy od tolerance spíše směrem k nezájmu, současně zde ale vidíme i výraznější vychýlení k průměrné hodnotě mezi 4 a 5 značící odpovědi „vadí mi to“ a „mělo by se zakázat“.

⁵⁵⁰ Pozn.: hodnoty $p < 0,05$

⁵⁵¹ Pozn.: $p = 0,250$

⁵⁵² Pozn.: $p = 0,888$

⁵⁵³ Pozn.: $p < 0,001$

⁵⁵⁴ Pozn.: zdroj: vlastní zpracování

Jelikož byly tyto položky zaměřené na BDSM součástí dotazníku s akcentem na partnerské násilí a násilí v rodině, mohli jsme zkoumat souvislost mezi zkušeností respondenta s některými násilnými projevy partnera a mírou tolerance vůči konsensuálnímu sexuálnímu násilí⁵⁵⁵. Pomocí Spearmanova korelačního koeficientu jsme testovali hypotézu o potencionální nižší toleranci osob, které se staly obětí některé ze jmenovaných forem násilí ze strany partnera. Pokud ovšem pohlížíme na každou položku násilí zvlášť, nenacházíme žádnou statisticky významnou souvislost. Ať už se jednalo o slovní vydírání, vyhrožování, žárlivost, či nekonsensuálně vykonaný sex, vztah mezi položkami není signifikantní. Opět se tím tedy vracíme k našemu tvrzení, že tolerance a celkové vnímání BDSM je svébytné a není tak dotázanými dáváno do souvislosti s dalšími formami násilí nežádoucího.

Dále jsme se tedy ptali na ochotu vyzkoušet konsensuální sexuální násilí/BDSM, popř. na již realizovanou zkušenost. Samozřejmě i zde bylo nejprve v popisu aktivit zdůrazněno, že se jedná o dobrovolné a odsouhlasené sexuální aktivity a hry. Souhlasně se k otázce „*Bez ohledu na okolnosti a způsob realizace, máte již s touto oblastí nějakou vlastní zkušenost?*“ vyjádřilo téměř 30 % dotazovaných. Nicméně i mezi respondenty bez zkušenosti se nachází část těch, kteří by k realizaci za určitých podmínek přistoupili.

I když se nejedná o reprezentativní výzkum české vysokoškolské populace, dovolili jsme si informačně otestovat výskyt osobní zkušenosti v České republice oproti USA. Zdůrazňujeme ovšem pouhý informační charakter výstupu, nejedná se o porovnání, jelikož k dispozici máme pouze nerepresentativní výzkum z USA z roku 1997. V testované americké skupině vysokoškolských studentů uvedlo 6 % z nich aktivní zkušenost s BDSM⁵⁵⁶, v našem vzorku to bylo 29,37 % (95% interval spolehlivosti je [0.250, 0.342]). Lze tedy říci, že pokud je v americké populaci 6 % se zkušeností, neodpovídá to české populaci, ve které se zkušenost pohybuje mezi 25 a 34 %. Současní čeští studenti mají tedy častěji zkušenost než američtí z konce 20. století. Teno fakt je ale krom zásadní nereprezentativity dán i místním a časovým kotvením výzkumných sond, kdy naše sonda probíhá v době, kdy si BDSM prošlo již značnou normalizací a popularizací v porovnání s koncem 20. století (viz podkapitola 1.2).

Pokud by měl partner či partnerka dotazovaných studentů zájem o BDSM aktivity, necelých 11 % odpovídajících by přesto takové aktivity určitě nevyzkoušelo, dalších téměř 20 % by se též spíše zdráhalo a odmítlo. Ambivalentní postoj zaujímá necelých 29 % odpovídajících,

⁵⁵⁵ Pozn.: Spearman's rho, položka dotazníku Q33 (průměr) a Q26.1 – Q26.10, škála 1-4 (1= nikdy, 4= stále)

⁵⁵⁶ Elliott, L., & Brantley, C. (1997). *Sex on Campus*. New York: Random House.

přičemž přes 3 % dotazovaných též zvolilo odpověď „nevím“, tedy nedokážou říci, jak by se rozhodli. Téměř 40 % dotázaných by ovšem na přání partnera takové aktivity pravděpodobně vyzkoušelo.

V souvislosti s tolerancí k určitým formám BDSM (v našem případě v podobě průměrové položky) jsme dále testovali souvislost mezi mírou tolerance a již zmíněnou vlastní zkušeností s BDSM. Na základě testu normality bylo zjištěno, že data nemají normální rozdělení⁵⁵⁷ a byl tedy použit Mann-Whitney U test. Nulová hypotéza zní tak, že neexistuje statisticky významný rozdíl mezi skupinou respondentů bez vlastní zkušenosti s BDSM a se zkušeností v toleranci vůči konkrétním projevům BDSM chování.

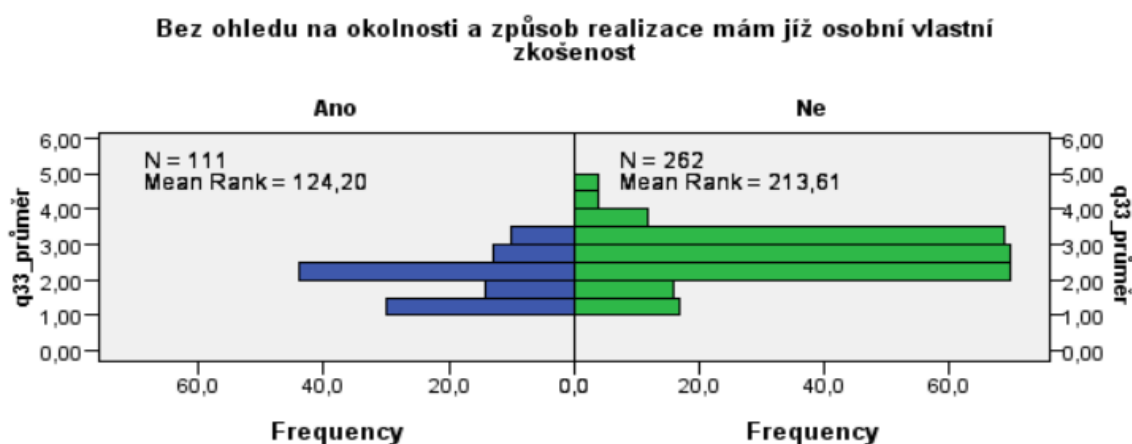
Tab. 26: Souvislost mezi vlastní zkušeností s BDSM a (ne)tolerancí vůči BDSM

Zkušenost s BDSM	Tolerance vůči BDSM (Q33 průměr)			
	Medián	Průměr	SD	N
Ano	2,00	1,99	0,65	111
Ne	2,60	2,60	0,68	262
Celkem	2,40	2,42	0,73	373

p < 0,001

Pomocí Mann-Whitneyho U testu bylo zjištěno, že se tyto skupiny statisticky významně liší. Lidé se zkušeností s BDSM dosahují nižší průměrné hodnoty u otázky Q33 (nižší netolerance vůči BDSM) než lidé se zkušeností. Pro přehlednost uvádíme ještě grafické znázornění (viz graf 12).

Graf 12: Četnosti průměrných hodnot (ne)tolerance vůči BDSM v rámci vlastní zkušenosti s BDSM⁵⁵⁸

⁵⁵⁷ Pozn.: Položka Q33 ve své průměrové podobě nemá normální rozdělení (p-hodnoty shodně 0,000).

⁵⁵⁸ Pozn.: zdroj: vlastní zpracování

Zatímco část respondentů bez osobní zkušenosti s BDSM se z větší části pohybuje průměrnou hodnotou kolem středu, respondenti se zkušeností vykazují vyšší míru tolerance vůči BDSM (reprezentovanou průměry pod hodnotou 3 na pětibodové škále). Proč se ale část respondentů s BDSM zkušeností projevuje vůči BDSM méně tolerantně? Nejsme schopni tento důvod statisticky testovat, nicméně důvodů může být hned několik. Důvodem může být např. fakt, že pokud se v našem souboru pod vlastní zkušeností skrývají aktivní BDSM participanti, mohou se více nesouhlasně projevovat u konkrétní položky v naší průměrové položce, a to např. v případě mainstreamových filmů s BDSM tematikou, které v sobě často nesou určité mýty.

Nemáme též možnost testovat postoj BDSM participantů vůči komodifikaci této sféry, kde můžeme vyslovit pouhou nepodloženou domněnku, že mohou snad někteří tyto služby hodnotit negativně, jelikož není tajemstvím, že je často vykonávají lidé bez BDSM preference či zájmu a jen pro finanční zisk. Za názorem může též v případě vysokoškolských studentů stát i absolvovaný předmět nebo přednáška o rizikových aktivitách, která mohla ozřejmit či posílit právě aspekt rizika i u BDSM oproti jeho zábavnímu či seberealizačnímu potenciálu. Tyto otázky nám otevírají možnost pro další budoucí zkoumání.

Tázali jsme se studentů dále na ochotu zkusit BDSM anonymně – buď formou placené služby nebo v tematickém klubu. Pokud zasadíme do BDSM prvek anonymity a aktivity tak odosobníme, než abychom je předkládali jako součást partnerské intimity, respondenti se vyjadřují mnohem více nesouhlasně než u položek zjišťujících názor, toleranci či ochotu vyzkoušet BDSM s partnerem. Necelých 5 % našeho souboru by touto placenou nebo anonymizovanou formou BDSM vyzkoušelo, téměř 84 % se vyjádřilo nesouhlasně.

Za účelem testování komplexnějšího modelu (viz dále) jsme se zabývali též souvislostí mezi spokojeností ve vztahu a pravděpodobností, že se ve vztahu vyskytnou některé formy nekonsensuálního násilí ve fyzické či psychické podobě.⁵⁵⁹

⁵⁵⁹ Pozn.: Položky z dotazníku Q19 – spokojenost v současném partnerském vztahu a Q21a–Q21e – formy partnerského násilí. Škála 1–10 (1= zcela nepravděpodobné, že se takové násilí vyskytne, 10= maximálně pravděpodobné)

Tab. 27: Souvislost mezi spokojeností v partnerském vztahu a pravděpodobností výskytu nekonsenzuálního násilí mezi partnery

		Spokojenost se vztahem
Pravděpod. ve vztahu: Konflikt, fyzický útok	Correlation Coefficient	-,252**
	Sig. (2-tailed)	,000
	N	224
Pravděpod.ve vztahu: Kontrola druhého, pronásledování	Correlation Coefficient	-,274**
	Sig. (2-tailed)	,000
	N	227
Pravděpod.ve vztahu: Dohadování, střety, ale vyhovění všem	Correlation Coefficient	-,272**
	Sig. (2-tailed)	,000
	N	225
Pravděpod. ve vztahu: Snaha mocensky ovládnout, zastrašovat a trestat	Correlation Coefficient	-,262**
	Sig. (2-tailed)	,000
	N	225
Pravděpod. ve vztahu: Vynucení sexu proti vůli druhého	Correlation Coefficient	-,172**
	Sig. (2-tailed)	,009
	N	226

*Spearman's rho

Výskyt všech uvedených forem násilí ve vztahu je korelován negativně se spokojeností respondentů v partnerském vztahu. Byť je korelace slabá, můžeme předpokládat, že čím vyšší uvádí respondent spokojenost s partnerským vztahem, tím nižší je pravděpodobnost, že v tomto vztahu dojde k nekonsenzuálním formám násilí. Položka se nám tak jeví jako důležitá pro následující modely.

Model logistické regrese pro vlastní zkušenost s BDSM a obecný lineární model (GLM) pro toleranci vůči BDSM

Stejně jako u souboru dospělé populace jsme nechtěli testovat jen dílčí souvislosti mezi jevy spojenými s BDSM, ale naším cílem bylo zkusit více společných prediktorů, pomocí nichž bychom vysvětlili, co může u respondenta ovlivnit šanci k nabytí vlastní zkušenosti s BDSM a co může ovlivnit jeho postoj (míru tolerance/netolerance) vůči BDSM.

Ani zde se ovšem nemůžeme opřít o vhodnou existující teorii či výzkumnou praxi, která by šla na našich datech testovat. Existují sice studie popisující charakteristiky osob praktikujících BDSM⁵⁶⁰, nicméně naše otázka byla mířena na zkušenost. Není z ní tedy

⁵⁶⁰ Wismeijer, A. A. J., & Van Assen, A. L. M. (2013). Psychological Characteristics of BDSM Practitioners. *The Journal of Sexual Medicine*, 10 (8): 1943–1952.

přímo patrné, jestli se jedná o zkušenost dílčí nebo dlouhodobou. Oba modely proto stavíme i v případě vzorku vysokoškolských studentů explorativně a s ohledem na kontext a možnosti našich dat.

Jako první představujeme model logistické regrese položky Q35 ve znění: „*Bez ohledu na okolnosti a způsob realizace, máte již s touto oblastí nějakou vlastní zkušenost?*“. Necelých 41 % dotázaných má nějakou vlastní zkušenost s BDSM. Tuto proměnnou (Q35) jsme transformovaly do podoby 0= nemá vlastní zkušenost, 1= má vlastní zkušenost.

Tab. 28: Vliv vybraných prediktorů na zkušenost s BDSM (logistická regrese)⁵⁶¹

	B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp (B)	95% C.I. for EXP(B)	
							Lower	Upper
(Ne)tolerance k BDSM (q33)	-,981	,338	8,449	1	,004	,375	,193	,726
Ochota vyzkoušet BDSM (q34)	1,250	,243	26,475	1	,000	3,489	2,168	5,617
Constant	-2,784	1,240	5,039	1	,025	,062		

Nagelkerke R²=0,495

V rámci modelu, který vysvětluje téměř 50 % variance závisle proměnné, se signifikantně projeví dvě položky (ostatní plnily pouze kontrolní funkci). Čím vyšší je míra netolerance k BDSM, tím je šance, že respondent má zkušenost s BDSM, menší. Zásadního vlivu v modelu nabývá položka indikující ochotu BDSM praktiky vyzkoušet v případě, že by si to přál partner/partnerka respondenta. Šance, že budou mít respondenti vlastní zkušenost s BDSM, je třikrát vyšší v případě, že jsou ochotni takto experimentovat na přání partnera. Ani vliv míry tolerance nemá ovšem v modelu nezanedbatelnou roli. I vyšší tolerance k BDSM šanci na nabytí vlastní zkušenosti s těmito praktikami zvedá. Další vstupní položky v modelu nenabývají signifikantního vlivu.

Celkově tolerantní přístup k BDSM a ochota vyzkoušet si tyto praktiky v partnerském vztahu značí pravděpodobně jistou vyšší míru liberalismu v otázkách BDSM. Zajímavé je, že se v modelu signifikantně neprojevuje respondentův postoj k násilí,

⁵⁶¹ Pozn.: V modelu byla použita sada proměnných, mezi nimiž např. věk, pohlaví, víra, typ studovaného oboru, sexuální orientace, zkušenost s násilím v rodině a další. Seznam všech vstupních proměnných viz příloha 9, metodika práce viz příloha 12.

konkrétně názor na konsensuální formy násilí. Za zmínku též stojí fakt, že se v modelu též neprojevíly signifikantně položky vztahující se k respondentovi samotnému, jako věk, pohlaví, partnerský vztah, víra atd.

Obecný lineární model (GLM) pro toleranci vůči BDSM⁵⁶²

Pro zkoumání tolerance vůči BDSM, která je v našich datech reprezentována průměrovou proměnnou (Q33_průměr), jsme se rozhodli použít funkci automatického modelování (general logistic modeling, dále jen GLM⁵⁶³). Naše data se totiž neukázala jako zcela ideální pro faktorovou analýzu, která by nám pomohla s modifikací některých položek pro vstup do lineárního modelu. Potýkali jsme se též s porušením vstupních předpokladů v podobě multikolinearity a rozložení dat, které nemůžeme považovat za normální. Díky této funkci námi používaného softwaru IBM Statistics SPSS jsme mohli nechat automaticky upravit data a dle determinující schopnosti sloučit i kategorie jednotlivých proměnných tak, aby dosáhly nejlépe determinující funkce v modelu. GLM zachycuje i statistické rozdíly mezi kategoriemi proměnné, uvažuje i odlehlá a chybějící pozorování. Jelikož jsme ale vstupní proměnné kontrolovali, sami jsme u některých s vysokou hodnotou Cronbach Alfa vytvořili rovnou proměnnou průměrovou, která do modelu vstoupila (viz dále). Díky GLM jsme dosáhli téměř **45 % vysvětlené variability**⁵⁶⁴ závisle proměnné, kterou reprezentuje průměrová proměnná z položek Q33 našeho dotazníku a vyjadřuje míru tolerance k projevům BDSM⁵⁶⁵. Samotný model je k dispozici v příloze 10, seznam všech vstupních proměnných pak v příloze 9. Níže uvádíme grafické znázornění klíčových efektů. Současně jsou grafy řazeny ve stejném pořadí jako položky v modelu, tedy od těch, které mají nejsilnější vliv, po ty nejslabší. Zahrnuté, ale nesignifikantně se projevující položky, zde neuvádíme.

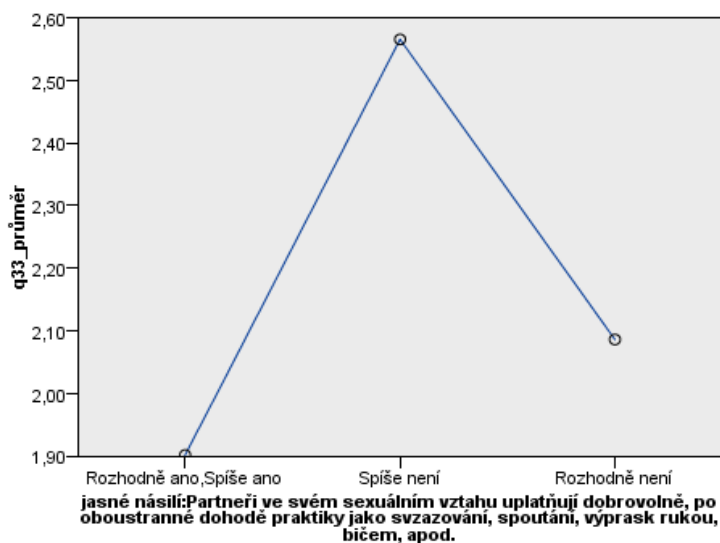
⁵⁶² Pozn.: V modelu byla použita sada proměnných, mezi nimiž např. věk, pohlaví, víra, typ studovaného oboru, sexuální orientace, zkušenost s násilím v rodině a další.

⁵⁶³ Zar, J. H. (2010). *Biostatistical analysis*. New Jersey: Prentice-Hall.

⁵⁶⁴ Pozn.: Nagelkerke $R^2 = 0,449$

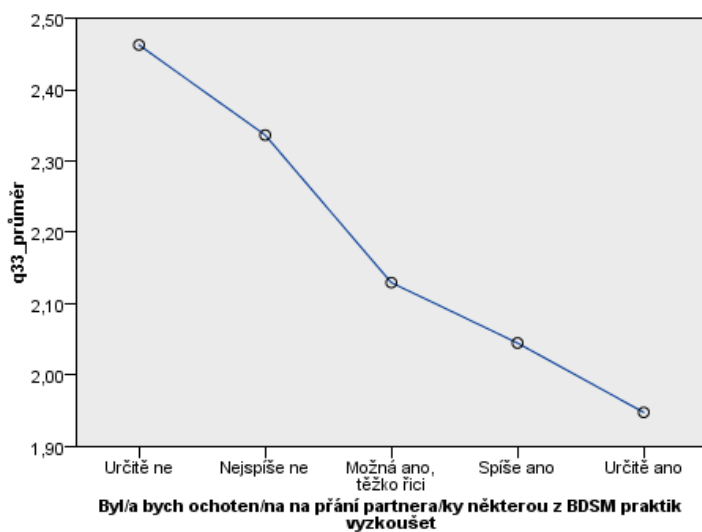
⁵⁶⁵ Pozn.: Naše závisle proměnná, tedy průměrová proměnná z položek Q33 (q33_průměr) je tvořená celkem 5 položkami hodnocenými na škále od 1= dané chování/jev schvaluji, po 5= dané chování/jev by měl být zakázán. **Čím je průměr vyšší, tím více je postoj vůči BDSM netolerantní.**

Graf 13: Q32d: Konsensuální sexuální násilí je jasné násilí⁵⁶⁶

Jako první je v modelu uvedena položka q32d, kde měli respondenti hodnotit výrok „Partneři ve svém sexuálním vztahu uplatňují dobrovolně, po oboustranné dohodě praktiky jako svazování, spoutání, výprask rukou, bičem apod.“ Z výše uvedeného grafu můžeme vidět, že nejvyšší hodnotu průměru (tedy netolerance k BDSM) vykazuje překvapivě kategorie značící, že BDSM za násilí spíše nelze považovat. Bavíme se zde ale o hodnotách průměru, kde se celkově průměr pohybuje pod hodnotou 3, tedy střední.

Graf 14: Q34: Ochota vyzkoušet BDSM na přání partnera/partnerky⁵⁶⁷

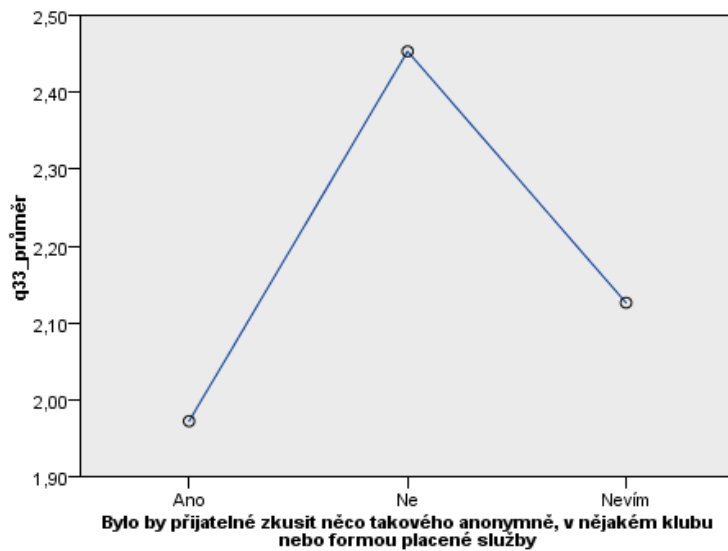

⁵⁶⁶ Pozn.: zdroj: vlastní zpracování

⁵⁶⁷ Pozn.: zdroj: vlastní zpracování

Další položkou je q34: „*Byl/a bych ochotna na přání partnera/ky některou z BDSM praktik vyzkoušet.*“. Zde vidíme jasnější a méně překvapivou lineární tendenci než rozložení odpovědí u položky předchozí. Nejtolerantněji se projevují jedinci, kteří by určitě na přání partnera/ky BDSM vyzkoušeli.

Graf 15: Q36: Ochota vyzkoušet BDSM anonymně/v klubu⁵⁶⁸

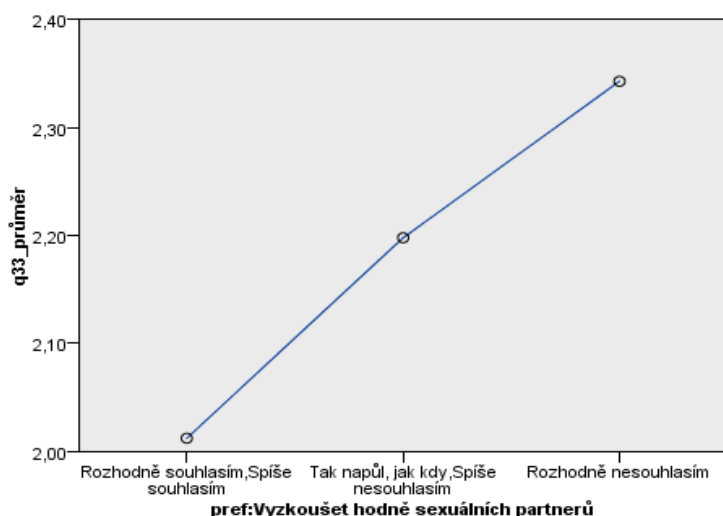

Položka q36 se tázala: „*Bylo by pro Vás přijatelné zkusit něco takového anonymně v nějakém klubu nebo formou placené služby?*“ Respondenti volili odpověď ano – ne – nevím⁵⁶⁹, kdy je nejvyšší skóre v otázce netolerance vůči BDSM spojeno s neochotou účastnit se BDSM anonymně a/nebo za takovou službu zaplatit. Naopak souhlas s touto položkou přispívá spíše k toleranci vůči BDSM.

⁵⁶⁸ Pozn.: zdroj: vlastní zpracování

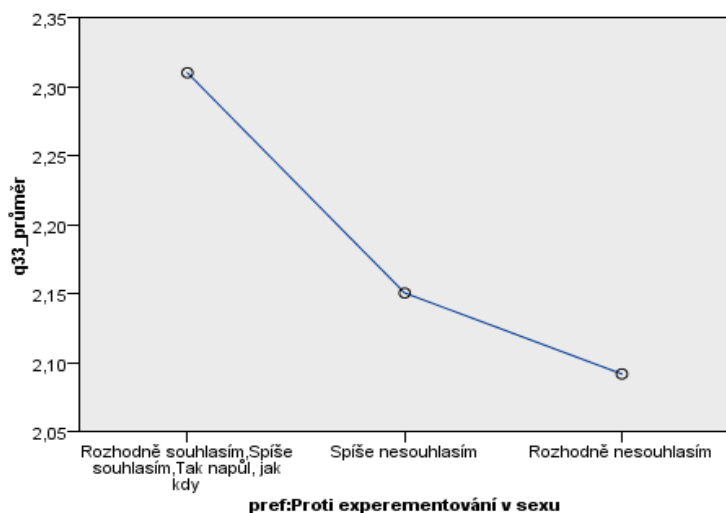
⁵⁶⁹ Pozn.: Zatímco z ordinálních proměnných jsme odpověď „nevím“ vyřazovali, u této položky je odpověď nevím pro analýzu relevantní.

Graf 16: Q22a: Souhlas s vyzkoušením více sexuálních partnerů⁵⁷⁰

V modelu se dále signifikantně projevila položka q22a s výrokem „Není na škodu vyzkoušet opravdu hodně sexuálních partnerů.“. Zde můžeme sledovat, že souhlas s tímto výrokem je spojen s vyšší tolerancí vůči BDSM (v podobě nejnižšího průměru v otázce orientované na netoleranci k BDSM). S nesouhlasem s vyšším počtem sexuálních partnerů roste i netolerance vůči BDSM.

Graf 17: Q22c: Nesouhlas s experimentováním v sexu⁵⁷¹

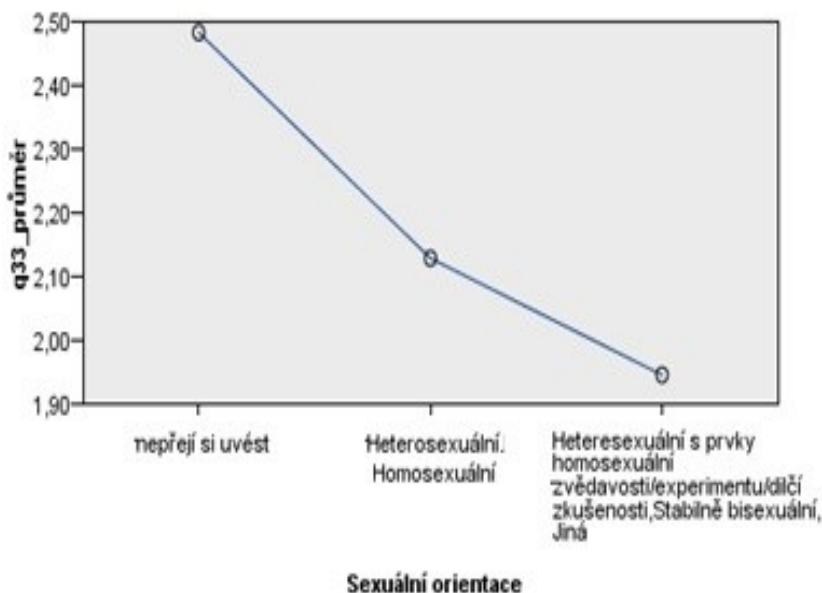
Položka q22c vyjadřuje odmítání experimentování v sexu. Nesouhlasný postoj k sexuálnímu experimentování též zvyšuje netoleranci k BDSM v našem souboru. U našeho souboru

⁵⁷⁰ Pozn.: zdroj: vlastní zpracování

⁵⁷¹ Pozn.: zdroj: vlastní zpracování

vysokoškoláků tedy vidíme tendenci spojovat postoj vůči BDSM s otevřeností a experimentováním v sexuální oblasti.

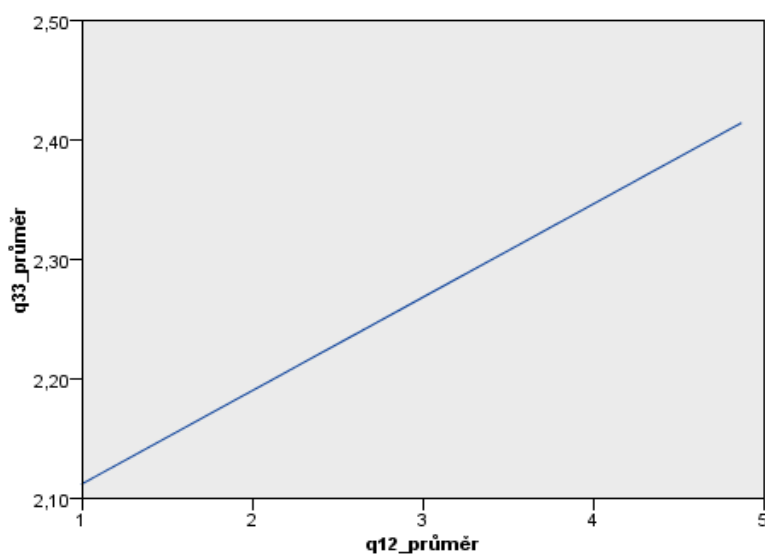
Graf 18: Q37: Sexuální orientace⁵⁷²

Výše zobrazená položka se ptala na sexuální orientaci respondenta. Zde se poměrně hojně projevila automatizace modelu, který nám možnosti sloučil do skupin. Nejnižší míru netolerance vůči BDSM (tedy nejvíce tolerantně) se jeví ti, kteří svou sexualitu definují jako bisexuální, heterosexuální, ale s prvky homosexuální zkušenosti, experimentu či zvědavosti a také jako jinou, než bylo nabízeno. Toleranci vůči BDSM může tedy pozitivně ovlivnit i fakt, že jedinec sexuálně nezapadá do nejčastěji uváděných skupin a identifikuje se s alternativními a méně obvyklými sexuálními orientacemi. Homosexuální a heterosexuální orientace má na toleranci vůči BDSM srovnatelný vliv. Ovšem nejzajímavější je zde odpověď, kdy si respondent výslovně nepřál svou sexuální orientaci uvést. Tato skutečnost zde působí jako prediktor vyšší netolerance vůči BDSM tak, jak jsme ji průměrovou proměnnou definovali.

⁵⁷² Pozn.: zdroj: vlastní zpracování

Graf 19: Q12: Násilí v rodině během dospívání⁵⁷³

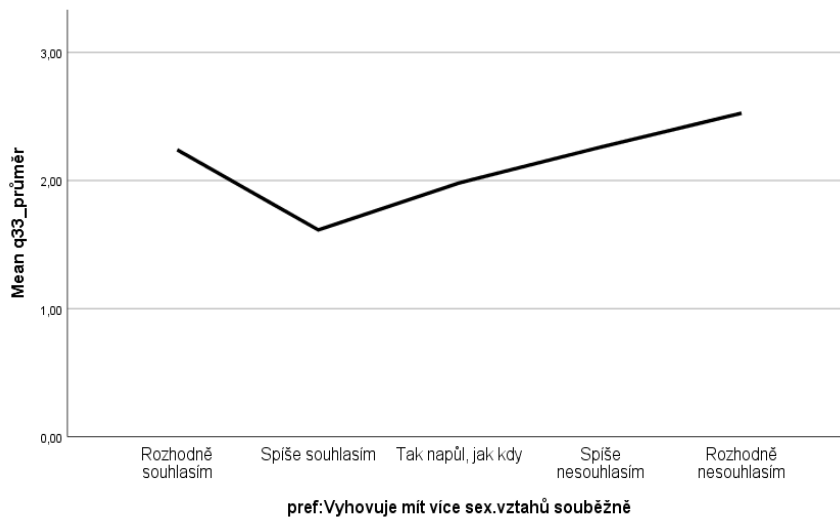

Velmi dobrou konzistenci škály jsme ověřili u položek spadajících do bloku Q12 (Q12a1-Q12d2)⁵⁷⁴, proto jsme z nich zhotovili průměrovou proměnnou. Tyto položky se týkaly násilí mezi rodiči/vychovávajícími dospělými během respondentova dětství, přičemž byly vybrány formy jak fyzické, tak psychické, na straně otce i matky. Se zvyšující se zkušeností respondenta s násilím v rodině z dětství se zvyšuje i jeho netolerance vůči BDSM. Opět ale upozorňujeme, že průměr se pohyboval v rozmezí od 1 do 5 a hodnoty průměrové proměnné tolerance pro položku Q12 se pohybují v malém rozmezí od 2,1 do 2,5.

⁵⁷³ Pozn.: zdroj: vlastní zpracování

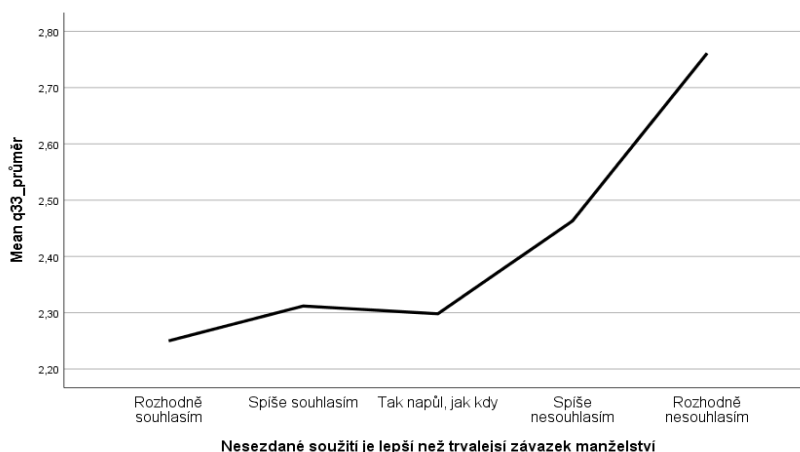
⁵⁷⁴ Pozn.: Cronbach Alpha= 0,830

Graf 20: Q22b: Souhlas s výrokem „Vyhovuje mi mít více sexuálních vztahů souběžně.“⁵⁷⁵

Další položkou signifikantně vystupující v našem modelu je q22b: „*Vyhovuje mi mít víc sexuálních vztahů souběžně.*“. Míru tolerance k BDSM zde lehce může snižovat jak rozhodný souhlas, tak rozhodný nesouhlas s souběžnými sexuálními vztahy v osobním životě respondenta. Vychýlení křivky směrem dolů, tedy k vyšší míře tolerance k BDSM zde způsobuje odpověď „spíše souhlasím“.

Graf 21: Q23b: Souhlas s výrokem „Nesezdané soužití je lepší než trvalejší závazek manželství.“⁵⁷⁶

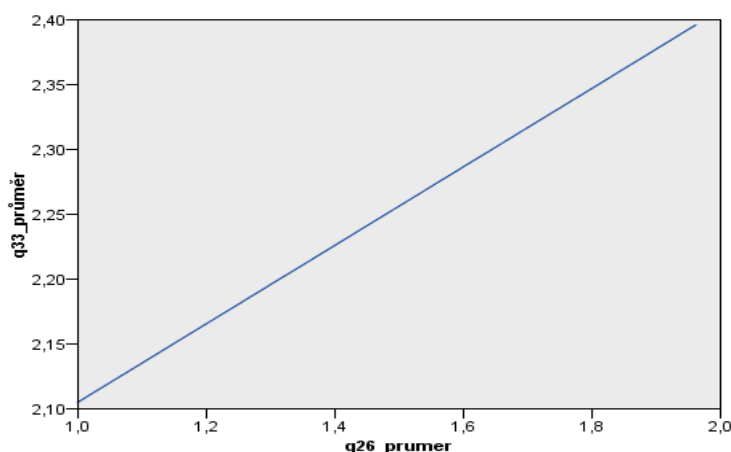

⁵⁷⁵ Pozn.: zdroj: vlastní zpracování

⁵⁷⁶ Pozn.: zdroj: vlastní zpracování

Na tomto grafu můžeme pozorovat nerovnoměrně vzrůstající tendenci, která udává, že vyslovení nesouhlasu s daným výrokem, tedy že respondent je proti nesezdaným soužitím a prosazuje spíše manželství, způsobuje i nižší míru tolerance k BDSM. Naopak tolerantnější jsou ti, kteří se nesezdanému soužití nebrání nebo jim nevadí oproti manželství.

Graf 22: Q26: Vlastní zkušenost s nekonsensuálním násilím v partnerském vztahu respondenta⁵⁷⁷

Obdobně jako u položky Q12 jsme i zde položky Q26.1 – Q26.10 zprůměrovali, jelikož vykazovaly dohromady dobrou konzistenci škály⁵⁷⁸. Měřili jsme zde vlastní zkušenost respondenta s nekonsensuálním násilím ve vlastním partnerském vztahu, a to současném nebo i některém minulém. Opět se jednalo o formy fyzické i psychické. Čím je přítom zkušenost s partnerským nekonsensuálním násilím intenzivnější, tím je vyšší i míra netolerance vůči BDSM.

Shrnutí GLM

Vlastní prožitek nekonsensuálního násilí v tomto souboru negativně ovlivňuje míru tolerance vůči BDSM jakožto konsensuálnímu sexuálnímu násilí. Jedná se buď o prožité násilí v rodině respondenta během dospívání, tak i případná vlastní zkušenost s násilím z partnerského vztahu trvajících nebo některého minulého. Tento výsledek je očekávaný, jelikož taková osoba může být nyní více obezřetná a opatrná a její celková tolerance k násilí v jakékoli formě tím může být negativně ovlivněna.

⁵⁷⁷ Pozn.: zdroj: vlastní zpracování

⁵⁷⁸ Pozn.: Cronbach Alpha =0,749

U několika položek, ve kterých se zračí určitá sexuální volnost nebo náklonnost/přístupnost respondenta k experimentování, můžeme vidět u našeho souboru vysokoškolských studentů jistý příklon k vyšší toleranci vůči BDSM. Současně se zde objevuje obdobná tendence ke zvýšené míře ochoty k vyzkoušení BDSM (na žádost partnera/anonymně/v klubu). Pravděpodobně zde tedy konsensuální sexuální násilí v podobě BDSM dostává punc hry a možného experimentu. Mírně překvapivé byly položky, jejichž graf odpovědí nabýval spíše tvaru „V“, tedy vyšší míry tolerance zde nabývají i opačně formulované odpovědi. Například u položky hovořící o možnosti mít více sexuálně otevřených vztahů a tím i sexuálních partnerů najednou dosahují velmi podobných hodnot jak rozhodný souhlas, tak i nesouhlas. Tato položka naznačuje dvě možné dimenze – jak určitou sexuální volnost, a naopak příklon k monogamii. Obě tyto dimenze mají vliv na míru tolerance k BDSM obdobný.

Tento jev sledujeme např. u položky, kdy respondent hodnotí BDSM jako jasné násilí. Kupodivu vyšší míru tolerance vykazují obě skupiny respondentů (rozhodně je násilí/rozhodně není násilí) oproti odpovědi váhavější ve formě „spíše ne“. Dokonce je v našem vzorku nejvyšší míra tolerance k BDSM spjata s posouzením BDSM jako násilí (rozhodně i spíše jasným násilím je).

Zde se ovšem možná dostáváme k otázce, zda byla položka srozumitelně postavena a respondenti ji dobře vyhodnotili. Pokud se v jejich interpretaci „jasného“ násilí skrývá např. konotace násilí explicitního, viditelného, možná tak BDSM mezi násilné akty někteří dotázaní vřazují. To ale neznamená, že by takové zařazení nutně muselo způsobit u této skupiny sníženou toleranci. Náš model v tomto případě ponechává prostor pro interpretaci a vyvrací tak náš počáteční předpoklad, že volba BDSM jako jasného násilí bude v našem modelu působit jako inhibitor tolerance k BDSM.

Závěr

Sexualita jako téma výzkumu se vždy potýkala, a pravděpodobně potýkat bude, s větším objemem komplikací než témata obecná a méně osobní. S nárůstem míry sexualizace médií a popularizace některých sexuálních témat se ovšem reálně ukazuje, že dotazování na sexuální témata již není takovým problémem, jak se dříve mohlo zdát. V rámci naší práce jsme dokázali, že téma konsensuálního násilí a BDSM se sice může potýkat s určitou dávkou odstupu na straně části respondentů, nicméně jsme nezaznamenali signály nadměrné citlivosti tématu, bereme-li v úvahu, že s mnohými dotazy se respondenti setkali zřejmě poprvé v životě a že už sama konstrukce vlastního postoje mohla být pro některé z nich obtížnější. V každém případě se zkoumaná oblast (s ohledem na podané důkazy o značné ochotě veřejnosti se k ní vyjadřovat) neukazuje jako příliš citlivý námět.

Na našich datech ohledně ochoty odpovídat na blok otázek o BDSM a konsensuálním sexuálním násilím není patrné vychýlení z hlediska sociální skladby respondentů a neprojevuje se výraznější tendence k vyhýbání se odpovědi. Klíčový filtr⁵⁷⁹ patrně není výrazněji zatížen postojem ve smyslu apriorního odporu k tématu. Provedená analýza naznačuje pouze dílčí souvislost s názorem. Důvody odmítnutí pokračovat jsou tedy nejspíše různorodé a získaná data o postojích k BDSM problematice mají díky tomu seriózní výpovědní hodnotu.

Téma BDSM se již zakomponovalo do veřejného diskursu natolik, že se k němu respondenti ve výzkumech veřejného mínění dokážou vyjádřit. Otázkou zůstává, nakolik se již projevuje jistá legitimizace tématu v české společnosti, anebo zda jde jen o jakousi obecnou otevřenost lidí nebo snad o atraktivitu záležitostí spojených se sexualitou. Třebaže se k němu ochotněji staví lidé celkově liberálnější ve vztahu k normám, má ochota odpovídat vcelku univerzální charakter a zasahuje všechny skupiny občanů, snad s výjimkou úplně nejstarší věkové kategorie. To nám dává šanci pokusit se v dalších šetřeních o hlubší zkoumání problematiky z multioborového hlediska i na území České republiky a stavět tak na základech položených převážně v zahraničí.

V rámci výzkumu násilí obecně jsme narazili na značné nejasnosti v oblasti hranic násilí. Česká dospělá populace poměrně jasně rozlišuje mezi legitimitou konsensuálních forem násilí reprezentovaných v našem výzkumu bojovými sporty a konsensuálními sexuálními praktikami (BDSM) a mezi ostatními nekonsensuálními formami násilí. Obecně můžeme říct, že česká společnost se staví k násilí odmítavě, i když se nám podařilo odhalit jisté váhání

⁵⁷⁹ Pozn.: ochota pokračovat v odpovídání na blok otázek o konsensuálním sexuálním násilím: ano – ne

v určitých uvedených případech. Existují totiž případy násilí, kdy respondenti váhají, zda je či není za určitých okolností přípustné. Nejsou to ale primárně skupiny obecně benevolentnější k násilí, které by se projevily výrazně pozitivněji v přístupu k BDSM. Mezi takovými, jež se projevili velmi tolerantně, jsou i ti, kteří mají obecně k násilí odmítavý postoj, dokonce i ti, co BDSM do násilí řadí. Zde ovšem jako klíčový faktor působí reflektovaná konsensualita, dobrovolnost počínání a pravděpodobně i jistá míra institucionalizace (v podobě deklarovaných a aktéry sdílených pravidel).

Zatímco na úrovni české populace jsme se ubírali kvantitativním směrem zkoumání, na úrovni dílčích témat jako online komunitní charakter BDSM nebo oblast placených BDSM služeb jsme se nevyhnuli doplnění o kvalitativní přístup. Pro většinu našeho bádání v této oblasti jsme volili etnografický přístup, v online prostředí pak v podobě netnografie.

Uvědomujeme si přitom limity našeho metodologického přístupu. V drtivé většině případů získání dat pro tuto disertační práci jsme se nepouštěli do komunikace na úrovni aktéra, byť jsme v průběhu let měli vždy k dispozici náhled alespoň jednoho insidera z komunity, a dokonce i komodifikované sféry. Třebaže se tématu věnujeme již řadu let, prozatím jsme se rozhodli nepřistoupit k tzv. covert netnography, tedy skryté online etnografii v pravém slova smyslu, kdy bychom v online prostředí tvořili online profily a komunikovali s uživateli, aniž by věděli, že jsou chaty či rozhovory předmětem výzkumu. Pomocí profilu insidera jsme se ovšem tomuto přístupu přinejmenším přiblížili a zvýšili tak autenticitu námi získaných dat. Z našich poznatků vyplývá, že online komunita značně narůstá počtem svých uživatelů. Poptávka po dominantních ženách stále převyšuje reálný počet takových uživatelek webových portálů. Pokud se zaměříme na nejaktivnější uživatele námi zkoumaného BDSM komunitního webu, počty žen a mužů jsou si velmi podobné. Většina uživatelů ovšem do online komunity nevstupuje s požadavkem či přáním někoho reálně potkat, spíše se jedná o zvědavost doprovázenou nezájmem o osobní a často i online kontakt. Za pozitivní považujeme náš závěr, že online uživatelé si velmi chrání svou identitu, která zůstává na tematických sadomasochistických fotografiích skrytá. Jedná se o jednotky uživatelů, kteří identitu odhalují.

Ochrana identity je dle naší analýzy též tématem komodifikované sféry profesionální dominance, která je v drtivé většině ovládaná v českém prostředí ženami, byť zde najdeme i výrazné mužské osobnosti, mastery. V českém internetovém prostředí existuje v současnosti již mnoho webových stránek s tematikou BDSM. V roce 2015 to ovšem bylo jen několik málo specifických webů, jiné byly teprve ve vývoji. Profese v současnosti

přitahuje hlavně mladé ženy (více jak polovina zkoumaných žen uvedla věk do 35 let) s vidinou zajímavého výdělků. Mezi dominami nejstaršími se nachází spíše ženy, které hovoří v online reklamních profilech o své mnohaleté praxi. Hodinová sazba se pohybuje dle údajů v profilech okolo 2000 Kč, proto je tato profese velmi lukrativním příjmem a počet inzerujících domin stále narůstá. Setkáváme se zde s procentuálně nižší mírou skrývání identity oproti dominantním ženám na komunitním webu. Důvodem může být zkrátka potřeba věrohodně propojit reklamní profil s reálnou dominou a dosáhnout tak vyššího přílivu zájemců o BDSM placené služby. Pozitivně v tématu profesionální dominance hodnotíme i časté explicitně definované tabu poskytovaných služeb a možnost vstupních konzultací s klienty, což může zamezit případnému nepochopení a komplikaci průběhu setkání jak na straně dominy, tak na straně klienta.

Originální příspěvek této práce jistě spočívá v rozboru fenoménu finanční dominance online (FinDom), kterému se autorka práce prozatím v České republice věnuje jako jediná. Zde se nám podařilo poodhalit charakter FinDom scény na sociální síti Twitter a otevřít tak i prostor pro úvahy o dalších možnostech analýzy za pomoci práce s velkým balíkem online dat a propojením sociologie s moderními informačními technologiemi a metodami. Prozatím se spokojujeme s náhledem do kategorie finančních domin a finančních otroků, kteří se vzájemně vyhledávají a poptávají, současně bývá aktivita finančních domin v online prostoru enormně bohatá oproti velmi tlumené a anonymní účasti zájemců o tento typ služby. Nezanedbatelnou roli zde hraje i reklama v podobě promo profilů, která je zásadním hybatelem na poli FinDom a byť to nemůžeme momentálně z dostupných dat empiricky dokázat, přispívá významně jako hybná síla komodifikace finanční dominance online. Síly trhu se tak nevyhýbají jak klasické placené dominanci v reálném světě, tak FinDom sféře. K doplnění tématu BDSM jsme využili i mediální sdělení mířená na běžnou populaci. Ta nám pomohla dokreslit námi získané výsledky, např. právě ohledně placených forem BDSM.

Z našich dat dále vyplynulo, že tolerance české populace vůči BDSM je nejsilněji zakořeněna v akceptaci partnerského sadomasochismu jakožto součásti intimního a soukromého života partnerů. Naopak vůči placeným službám můžeme hovořit o nižší toleranci, což jsme ověřili jak ve vzorku dospělé české populace, tak v sondě mezi českými vysokoškolskými studenty. Mediální sdělení nám ale též výsledky podpořila, jako např. vyjádření české psycholožky a profesionální dominy PhDr. Lenky Teremové (lady Aradie): „... problém s povoláním paní Aradie nemají už ani sousedé z vesnice. Ze začátku byla prý

terčem pomluv, ovšem jen do doby, než vše otevřeně přiznala. *Jednoho dne jsem vytáhla mužského koně, zapráhla ho do sulky a on mě povozil po vesnici. Nejdřív z toho bylo sílené haló, pak jsem jim vysvětlila, o co jde a od té doby mě berou úplně normálně.*⁵⁸⁰ Jak naše výsledky, tak i veřejná tvrzení zainteresovaných osob naznačují, že odmítnutí u některých jedinců pramení ze strachu, neznalosti a možná i stereotypního negativního pojetí sexuálních variací, dříve označovaných jako deviace bez ohledu na konkrétní formu. Ostatně když jsme pokládali otázku, zda by se respondentův vztah změnil k blízké osobě, která by měla silnou zkušenost s BDSM, výsledky naznačovaly, že by zůstal povětšinou nezměněn. V rámci složitějších modelů jsme ovšem mohli nalézt jistou spojitost mezi nízkou tolerancí k BDSM obecně a zhoršeným postojem k takovému člověku.

Naše výsledky poukazují na odlišnost mezi dobrovolnou formou sexuálního násilí a formou vynucenou, tedy nežádoucí, kriminální a pro oběť traumatizující. I zde jsme prokázali schopnost české populace rozlišit různé formy násilí a míru jejich společenské přijatelnosti. Byť je tedy sadomasochistický konsensuální sex stále z hlediska práva řekněme nežádoucím a špatně uchopitelným jevem, pro společnost se stává přijatelným v určitých definovaných mezích. Dle výsledků se touto mezí jeví souhlas a svobodná vůle. Základ pro definování přijatelnosti však zůstává neměnný – BDSM aktivity jsou založeny na vzájemném souhlasu ohledně definované situace, která zahrnuje nerovnoměrnou distribuci síly a moci v rámci erotických či konkrétněji sexuálních násilných praktik^{581, 582}.

Hovoříme-li tedy o legitimitě některých forem násilí, uvažujme vždy o **legimitě dvojí** v případě aktivit konsensuálního a nekonsensuálního násilí. Tuto dvojí legitimitu lze považovat za významnou vývojovou změnu v oblasti projevů sexuálního chování, byť samozřejmě nemusí ve všech svých aspektech korespondovat s příslušnou platnou legislativou v České republice.

V našich úvahách ovšem stále počítáme s faktem, že se v případě konsensuálního násilného sexuálního chování jedná o oblast skrytou či většinovou společností ne běžně praktikovanou. Proto se napříč vzorkem české populace prolíná tradičně spíše liberalismus

⁵⁸⁰ Nova. (2015). Otevřená zpověď české dominy: Mé děti vychovával otrok! Tn.nova.cz [online] 19. 5. 2015 [cit. 2020-07-20]. Dostupné z: <https://tn.nova.cz/clanek/zpoved-dominy-me-deti-vychovaval-otrok.html/>.

⁵⁸¹ Langdridge, D., Richards, C., & Barker, M. J. (eds.) (2007): *Safe, Sane and Consensual Contemporary Perspectives on Sadomasochism*. Palgrave Macmillan.

⁵⁸² Weinberg, T. S. (2006). Sadomasochism and the social sciences: A review of the sociological and socialpsychological literature. *Journal of Homosexuality*, 50 (2-3): 17–40.

a obecně deklarovaná vyšší míra tolerance^{583; 584}. Ta je pro české respondenty poměrně charakteristická i v mezinárodním srovnání⁵⁸⁵, pokud hovoříme o toleranci k některým mírnějším formám násilí⁵⁸⁶. V toleranci k BDSM se odráží pravděpodobně i univerzálnější trend české společnosti projevovat se tolerantně v případech, kdy se jedná o společensky „neškodné“ formy chování. Jistý vliv na toleranci má pravděpodobně i případný nezáměr o BDSM, za kterým se ovšem může skrývat třeba i oslabení atraktivity tématu BDSM a tajemna s ním spojeného, což jde ruku v ruce s normalizací tohoto chování.

Naše modely samozřejmě nemohou být dokonalé, jelikož žádný výzkum nemůže pojmout vyčerpávající výpovědní hodnotu o daném jevu. Bloky otázek jsme museli začleňovat do celkově jinak zaměřených výzkumů. Postrádáme tak možnost uvažovat nad vlivem dalších faktorů, jako je sebekontrola nebo osobní morálka. Můžeme jen vzpomenout dílčí poznatky, že ve výzkumu z roku 2013 korelovala položka na postoj ke konfliktům s celkovou mírou sebekontroly jednotlivce⁵⁸⁷ a ve výzkumu delikvence mládeže v roce 2007⁵⁸⁸ byla prokázána korelace mezi sebekontrolou a postojem k násilí. Můžeme tak usuzovat, že takové položky by naše modely mohly významně obohatit. Více pozornosti by zasluhovalo též ověření míry informovanosti respondentů.

Společným jmenovatelem snad všech oborů, které se v současnosti BDSM zabývají, je snaha o detabuizaci tématu a o vyvracení mýtů. Tato práce se k nim přidává a zprostředkovává sociologickou optikou konsensuální sexuální násilí, přičemž kotví jeho složky v teorii (např. edgeworku) i sociální praxi v online i offline prostoru. Náš sociologický reprezentativní výzkum české dospělé populace je v současnosti ojedinělým přispěním sociologie k identifikaci názorů a postojů české společnosti k tématu. Data ze sondy o názorech a zkušenostech českých studentů s BDSM ovšem také odkrývají mnohé zajímavé aspekty

⁵⁸³ Podaná, Z., & Buriánek, J. (2013). Risky or intense alcohol use from a multilevel perspective: Individuals within schools within countries – Self-control. In M. Steketeer, H. Jonkman, H. Berten, N. Vettenburg (Eds), *Alcohol use Among Adolescents in Europe: Environmental Research and Preventive Actions*: 247-254, Utrecht: Verwey-Jonker Instituut.

⁵⁸⁴ Buriánek, J. (1996). Sex (nejen) v rodině. In *Sborník katedry sociologie na počest doc. Urbánka*: 120-138, Praha: FF UK.

⁵⁸⁵ Buriánek, J., & Pikálová, S. (2013). *Intimate Violence. A Czech Contribution on International Violence Against Women Survey*. Praha: Karolinum.

⁵⁸⁶ Podaná, Z. (2018). Corporal punishment of children by parents in the Czech Republic: Attitudes, prevalence rates, and intergenerational transmission of violence. *Studia sociologica XII*, 2: 61-80.

⁵⁸⁷ Buriánek, J. (2018). Violence against Men as Moderated by Couple's Self-Control Configurations. *Studia Sociologica XXII*, 2: 39-56.

⁵⁸⁸ Pozn.: ISRD2 – International Self-Report Delinquency Study

a jsou tak výzvou pro další rozvoj výzkumu konsensuálního sexuálního násilí na našem území.

Závěrem se vracíme k samotnému názvu práce – konsensuální násilí jako kulturní prvek sexuality. Vzhledem k provedené analýze zdrojů i k našim výsledkům si můžeme dovolit tvrdit, že se nejedná o prvek zcela nový, jelikož již nějakou dobu probíhající proces normalizace přispěl k faktu, že toto chování je v české společnosti alespoň částečně známé (v míře, která umožňuje vyjádření postoje) a reflektované spíše neutrálně či pozitivně. Můžeme proto mluvit o výsledcích signalizujících vrůstání tématu do společnosti, nebo také obdobně řečeno, pozvolného začleňování jmenovaného fenoménu do kultury.

Tato disertační práce programově směřuje k dosažení posunu ve zkoumání konsensuálního sadomasochismu, který nechce nahlížet jenom jako otázku individuální orientace či volby aktéra, ale jako společenský fenomén, jako svého druhu kulturní inovaci. Svým zaměřením i obsahem překračuje hranice prostého popisu jevu jako takového, či snad deskripce neobvyklostí a detailů s BDSM spojených, jakkoli z pohledu veřejnosti zajímavých či objevných. Tyto obzory jsme překročili hlubší analýzou společenského diskursu a reflexí několika sfér BDSM scény, počínaje identifikací názorů široké veřejnosti, přes online aktéry až po placenou sféru profesionálních služeb. I když jde o různorodé pohledy, navzájem souvisejí natolik, že skládají dohromady komplexnější pohled na relativně nový a neprobádaný společenský fenomén. Ukazuje se totiž, že ani hranice mezi online a reálným, komunitním a komoditním, osobním a veřejným nejsou tak ostré, jak by se mohlo zdát.

Doufáme, že tato disertační práce konstruktivním způsobem přispěje k mezioborové diskusi o konsensuálních formách (sexuálního) násilí, a zároveň rozšíří platformu témat nejen české sociologie.

Reference

Akademický slovník cizích slov (1998). Praha: Academia.

Alize, M. (2013). Experiences of a Pro-Domme. In Langdridge, D. & Barker, M. (eds.), *Safe, Sane and Consensual: Contemporary Perspectives on Sadomasochism*: 284–291. Basingstoke: Palgrave Macmillan.

Bancroft, J. (1989). *Human Sexuality and Its Problems*. Edinburg: Churchill Livingstone.

Barabasi, A.-L. (2002). *Linked: The New Science of Networks*. Cambridge: Perseus Publishing.

Barabasi, A.-L. (2010). *Bursts: The Hidden Pattern Behind Everything We Do*. New York: Penguin Group Inc.

Bauman, Z. (1999). *Globalizace – důsledky pro člověka*. Praha: Mladá Fronta.

Bauman, Z. (2002). *Tekutá modernita*. Praha: Mladá fronta.

Baumeister, R. F. (1988). Masochism as Escape From Self. *Journal of Sex Research*, 25 (1): 28–59.

Baumeister, R. F. (1997). The Enigmatic Appeal of Sexual Masochism: Why People Desire Pain, Bondage, and Humiliation in Sex. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 16 (2): 133–150.

Belz, F.-M., & Baumbach, W. (2010). Netnography as a Method of Lead User Identification. *Creativity and Innovation Management*, 19 (3) :304–313.

Berger, P. L., & Luckmann, T. (1999). *Sociální konstrukce reality: pojednání o sociologii vědění*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury.

Bezreh, T., Weinberg, T. S. & Eedgar, T. (2012). BDSM Disclosure and Stigma Management: Identifying Opportunities for Sex Education. *American Journal of Sexuality Education*. 7 (1): 37–61.

Black, A. (2014). *Pushing the Edge – A Bdsm Guide for Curious Couples Who Want to Explore Kinky Fantasies, Taboo Desires, & Forbidden Pleasures*. Bellingham: Red Pill Publishing.

Blahuš, P. (2000). Statistická významnost proti vědecké průkaznosti výsledků výzkumu. *Česká kinantropologie*, 4 (2): 53–72.

Boellstorff, T. (2008). *Coming of Age in Second Life*. Princeton: Princeton University Press.

Boels, D. (2015). The Challenges of Belgian Prostitution Markets as Legal Informal Economies: An Empirical Look Behind the Scenes at the Oldest Profession in the World. *European Journal of Criminal Policy and Research*, 21 (4): 485–507.

- Borneman, E. (1993). *Encyklopedie sexuality*. Praha: Victoria Publishing.
- Bourdieu, P. (1986). The forms of Capital. In Richardson, J. E. (ed.), *Handbook of Theory of Research for the Sociology of Education*: 47–56. New York: Greenwood Press.
- Boušková, K., & Richter, E. (2020). Edgework: aktivní práce s rizikem. In Buriánek, J., Richter, E., *Život v průsečíku rizik*: 187–201. Praha: Karolinum.
- Breslow, N., Evans, L., Langley, J. (1985). On the prevalence and roles of females in the sadomasochistic subculture: Report Of an empirical study. *Arch. Sex. Behav.* 14 (4): 303–317.
- Brichcín, S. (1996). *Sexuální delikventi z pohledu psychiatrické sexuologie*. Praha: Psychiatrické centrum.
- Buriánek, J. (2018). Legitimita násilí a partnerské vztahy (padla facka... v ložnici). In Ščerba, F. (ed.). *Kriminologické dny 2018. Sborník z VI. ročníku mezinárodní konference Kriminologické dny pořádaný ve dnech 18.–19. 1. 2018 Českou kriminologickou společností ve spolupráci s Právnickou fakultou Univerzity Palackého v Olomouci*: 43–52. Olomouc: Iuridicum Olomoucense, o.p.s.
- Buriánek, J. (1996). Sex (nejen) v rodině. In *Sborník katedry sociologie na počest doc. Urbánka*: 120–138, Praha: FF UK.
- Buriánek, J. (2018). Violence against Men as Moderated by Couple's Self-Control Configurations. *Studia Sociologica XXII*, 2: 39–56.
- Buriánek, J., & Pikálková, S. (2013). *Intimate Violence. A Czech Contribution on International Violence Against Women Survey*. Prague: Karolinum Press.
- Buriánek, J., & Richter, E. (2020). *Život v průsečíku rizik*. Praha: Karolinum.
- Buriánek, J., & Špráchalová, L. (2019). Rape and violent sex: Two forms of legitimacy or one cultural paradigm in Czech society?. In Pływaczewski, E. W., & Guzik-Makaruk, E. M. *Current Problems of the Penal Law and Criminology*: 379–394. Warszawa: Wydawnictwo C. H. Beck.
- Buriánek, J. et al. (2015): *Abused, Battered, or Stalked: Violence in Intimate Partner Relations Gendered*. Prague: Karolinum Press.
- Calvey, D. (2013). Covert Ethnography in Criminology: A Submerged yet Creative Tradition. *Current Issues in Criminal Justice*, 25 (1): 541–550.
- Capponi, V., Hajnová, R., & Novák, T. (1994). *Sexuologický slovník*. Praha: Grada.
- Card, C. (1984). Review Essay: Sadomasochism And Sexual Preference. *Journal of Social Philosophy*, 15 (2): 42–52.

- Cooper, A. (ed.). (2002). *Sex and the internet: A guidebook for clinicians*. New York: Brunner-Routledge.
- Cooper, A., Scherer, C., & Marcus, I. D. (2002). Harnessing the power of the Internet to improve sexual relationships. In Cooper, A. (ed.), *Sex and the internet: A guidebook for clinicians*: 209–230. New York: Brunner-Routledge.
- Cramer, E. (2013). *BDSM Primer – A Woman's Guide to BDSM – Fetishes, Roles, Rituals, Protocols, Safety, & More*. Scotts Valley: Createspace Independent Publishing Platform.
- Cramer, E. (2013). *Dom's Guide To Submissive Training Vol. 2: 25 Things You Must Know About Your New Sub Before Doing Anything Else. A Must Read For Any Dom/Master In A BDSM Relationship*. Scotts Valley: Createspace Independent Publishing Platform.
- Cross, P. A., & Matheson, K. (2006). Understanding Sadomasochism. *Journal of Homosexuality*, 50(2): 133–166.
- Csikszentmihalyi, M. (1991). *Flow: the psychology of optimal experience*. New York: HarperPerennial.
- De Lyon, M. (2015). *A Beginner's Guide to BDSM: How to Introduce BDSM into Your Bedroom*. Scotts Valley: Createspace Independent Publishing Platform.
- Denney, A.S., & Tewksbury, R. (2013). Characteristics of successful personal ads in a BDSM on-line community. *Deviant Behavior*, 34 (2): 153–168.
- Denzin, N. (1989). *The research act: A theoretical introduction to sociological methods*. London: Prentice-Hall.
- Dietrich, A. (2003). Functional neuroanatomy of altered states of consciousness: The transient hypofrontality hypothesis. *Consciousness And Cognition*, 12 (2): 231–256.
- Disman, M. (2011). *Jak se vyrábí sociologická znalost: příručka pro uživatele*. Praha: Karolinum.
- Donnelly, D., & Fraser, J. (1998). Gender Differences in Sado-Masochistic Arousal Among College Students. *Sex Roles*, 39: 391–407.
- Drdová, L. (2020). *From Steel to Plush: Symbolic Boundaries, Authenticity and Inauthenticity in the BDSM Subculture*. Disertační práce. Brno: Fakulta sociálních studií, Masarykova univerzita.
- Drdová, L., & Grochová, M. (2015). Hra na hraně zákona: Trestné činy proti zdraví v kontextu BDSM. In Tauchen, J., Schelle, K. a kol. *Trestné činy proti životu a zdraví včera a dnes*: 253-259. Ostrava: Key Publishing.
- Drdová, L., & Saxonberg, S. (2019). Dilemmas of a subculture: An analysis of BDSM blogs about Fifty Shades of Grey. *Sexualities*: 1–22.

- Drozenová, A. (2017) *Empatie u lidí praktikujících BDSM*. (Bakalářská práce). Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.
- Durkin, K. F. (2001). Cyberporn and Computer Sex. In Bryant, C. D. (ed.), *Encyclopedia of Criminology and Deviant Behavior*, Volume III: Sexual Deviance: 62–66. Philadelphia: Brunner-Routledge.
- Durkin, K. F. (2007). Show Me the Money: Cybershrews and on-line Money Masochists. *Deviant Behavior*, 28: 355–378.
- Eger, L., & Egerová, D. (2014). *Základy metodologie výzkumu: pro studenty ekonomických oborů*. Plzeň: ZČU.
- Eisner, M. (2017). From the past to the future of violence. *Criminology in Europe. Newsletter of the European Society of Criminology*, 16 (3): 5–10.
- Ekberg, G. (2004). The Swedish Law That Prohibits the Purchase of Sexual Services. *Violence Against Women*, 10(10): 1187-1218.
- Elliott, L., & Brantley, C. (1997). *Sex on Campus*. New York: Random House.
- Ellis, H. (1972). *Psychology of Sex: A Manual for Students*. New York: Emerson Books.
- Ernulf, K. E., & Innala, S. M. (1995). Sexual Bondage – A Review and Unobtrusive Investigation. *Archives of Sexual Behavior*, 24: 631–654.
- Falk, G., & Weinberg, G. S. (1983). Sadomasochism and Popular Western Culture. In Weinberg, T. & Kamel, G. (eds.), *S and M: Studies in Sadomasochism*: 137–144. New York: Prometheus.
- Fegatofi, M. (2014). *Bdsm Basics for Submissives – Dealing with the Mental and Emotional Side of Submission*. Morrisville: Lulu.com.
- Fegatofi, M. (2015). *The Bdsm Contract Book*. Morrisville: Lulu.com.
- Fischbacher, U., Fong, C. M., & Fehr, E. (2009). Fairness, errors, and the power of competition. *Journal of Economic Behavior and Organization*, 72 (1): 527–545.
- Freud, S. (1905). Three Essays on the Theory of Sexuality. In *The Standard Edition of the Complete Psychological Works of Sigmund Freud*, Volume VII: A Case of Hysteria, Three Essays on Sexuality and Other Works: 123–246.
- Freud, S. (1981). A Child Is Being Beaten: A Contribution to the Study of the Origin of Sexual Perversions. In *The Standard Edition of the Complete Psychological Works of Sigmund Freud*, Volume XVII: An Infantile Neurosis and Other Works: 175–204. London: Hogarth.

- Freud, S. (1981). *The Economic Problem of Masochism*. In *The Standard Edition of the Complete Psychological Works of Sigmund Freud*, Volume XIX: The Ego and the Id and Other Works: 155–170. London: Hogarth.
- Freud, S. (1923). *The Ego and the Id*. Vienna: Internationaler Psychoanalytischer Verlag, W. W. Norton & Company.
- Freud, S. (1962). *The Interpretation of Dreams*. New York: Penguin Books.
- Gebhard, P. (1969). Fetishism and sadomasochism. In Masserman, J. H. (ed.), *Dynamics of Deviant Sexuality*: 71–80. Grune and Stratton, New York.
- Goodlin-Fahncke, W. E., & Cheeseman Dial, K. A. (2012) “Do Me Please, She Won't”: An Examination of Personal Ads Posted by Married Men Seeking Sex from Other Men, *Deviant Behavior*, 33(2): 126–139.
- Groves, R. M. (2004). *Survey Errors and Survey Costs*. Chichester, England: John Wiley and Sons.
- Guinn, D. (2007). *Pornography: Driving the Demand in International Sex Trafficking*. Bloomington: Xlibris Corp.
- Gutheil, E. A. (1947). A Rare Case of Sadomasochism. *American Journal of Psychotherapy*, 1 (1): 87–92.
- Hammersley, M., & Atkinson, P. (2007). *Ethnography: Principles in practice*. London: Routledge.
- Hanna, C. (2001). Sex is not a sport: Consent and violence in criminal law. *Boston College Law Review*, 42 (2): 239–290.
- Harvey, B. (2015). “Are You Comfortable with Blood Play?” BDSM Mobilization and Social Movement Identity as Cultural Capital. *American Sociological Association*. Conference Papers: 1–36.
- Hébert, A., & Weaver, A. (2014). An examination of personality characteristics associated with BDSM orientations. *Canadian Journal of Human Sexuality*, 23 (2): 106–115.
- Hébert, A., & Weaver, A. (2015). Perks, problems, and the people who play: qualitative exploration of dominant and submissive BDSM roles. *Canadian Journal Of Human Sexuality*, 24 (1): 49–62.
- Hend, J. (1997). Metodologická triangulace v empirickém výzkumu. *Česká kinantropologie 1*, 2: 75–88.
- Henkin, W. A., & Holiday, S. (2003). *Consensual Sadomasochism*. Los Angeles: Deadalus Publishing Company.

- Henkin, W. A., & Holiday, S. (2015). *Consensual Sadomasochism: How to Talk About It and How to Do It Safely*. Los Angeles: Daedalus, U.S.
- Hoff, G. (2006). Power and Love: Sadomasochistic Practices in Long-Term Committed Relationships. *Electronic Journal of Human Sexuality* [online]. [cit. 2020-05-05]. Available from: <http://www.ejhs.org/volume9/Hoff-abst.htm>.
- Holme, P. (2012). Social, Sexual and Economic Networks of Prostitution. *Leonardo*, 45 (1): 80–81.
- Holt, K. (2016). Blacklisted: Boundaries, Violations, and Retaliatory Behavior in the BDSM Community. *Deviant Behavior*, 37 (8): 1–14.
- Horney, K. (2007). *Neurotická osobnost naší doby*. Praha: Portál.
- Hughes, D. M. (2003). Prostitution Online. *Journal of Trauma Practice*, 2 (3–4): 115–131.
- Chylíková, J. (2011). Úvod do problematiky výzkumu citlivých témat ve výběrových šetřeních. *Data a výzkum*, 5 (2): 185–203.
- Janus, S. S., & Janus, C. L. (1993). *The Janus report on sexual behavior*. New York: John Wiley & Sons.
- Jaskanwaljeet, K. (2014). Bondage/Discipline, Dominance/Submission, Sadism/Masochism – The Emerging Subculture. *UC Merced Undergraduate Research Journal*, 7 (2): 68–73.
- Jeong, S. (2016). Femdom, the Libidinal Edge of Interfacial Heaven. *Estetica*, 63: 68–86.
- Johnson, M. P. (2008). *A typology of domestic violence*. Lebanon: Northeastern University Press.
- Jones, A. (2015). Sex Work in Digital Era. *Sociology Compass*, 9 (7): 558–570.
- Joyal, C. C., Cossette, A., & Lapierre, V. (2015). What Exactly Is an Unusual Sexual Fantasy? *The Journal of Sexual Medicine*, 12 (2): 328–340.
- Jozífková, E. (2006). Dominance, submissivity (and homosexuality) in general population. Testing of evolutionary hypothesis of sadomasochism by internet-trapmethod. *Neuroendocrinology Letters*, 27(6): 711–718.
- Jozífková, E. (2016). *Hierarchie a chování člověka: BDSM jako alternativní sexuální chování*. Disertační práce. Praha: Karlova Univerzita, 1. lékařská fakulta.
- Jozífková E. (2010) Pravda, hanba a diagnóza: proč vyjmout sadomasochismus ze seznamu deviací. *Fórum sociální práce*, 2: 53–63.
- Jozífková, E. (2011). Revize F65.5: Sadomasochistický sex jako alternativa a nikoliv jako porucha. *Sexuologia – Sexology*, 11 (1): 20–23.

- Jozífková, E. (2007). *Sexuální submisivita, dominance a fenomén sadomasochismu*. Disertační práce. Praha: Univerzita Karlova. [cit. 2017-02-01]. Dostupné z: http://www.bdsminfo.eu/PhD_BDSM.pdf.
- Jozífková, E., Bartoš, L., & Flégr, J. (2012). Evolutional background of dominance/submissivity in sex and bondage: the two strategies? *Neuroendocrinology Letters*, 33: 636–642.
- Jozífková E. & Flégr J. (2006). Dominance, submissivity (and homosexuality) in general population. Testing of evolutionary hypothesis of sadomasochism by internet-trap-method. *Neuroendocrinology Letters* 27: 711–718.
- Jozífková, E., & Konvička, M. (2009). Sexual Arousal by Higher – and Lower-Ranking Partner: Manifestation of a Mating Strategy? *Journal of Sexual Medicine*. 6 (12): 3327–3334.
- Jozífková, E., Konvička, M., & Flégr, J. (2014). Why do some women prefer submissive men? Hierarchically disparate couples reach higher reproductive success in European urban humans. *Neuroendocrinology Letters*, 35 (7): 594–601.
- Kamel, G. W. L. (1995). The Leather Career: On Becoming a Sadomasochist. In Weinberg, T., & Kamel, G. W. L. (eds.), *S and M: Studies in Sadomasochism*: 51–60. Buffalo, NY: Prometheus Books.
- Kaye, A. (2017). Why Pornography is not Prostitution: Folk Theories of Sexuality in the Law of Vice. *Saint Louis University School of Law Journal*, 60 (243): 243–292.
- Kinsey, A. Ch. (1965). *Sexual Behavior in the Human Female*. Indiana: Indiana University Press.
- Kinsey, A. Ch. (1998). *Sexual Behavior in the Human Male*. Indiana: Indiana University Press.
- Kinsey, K. (2014). *How to be a Healthy and Happy Submissive*. Scotts Valley: Createspace Independent Publishing Platform.
- Kolmes, K., Stock, W., & Moser, C. (2006). Investigating bias in psychotherapy with BDSM clients. *Journal of Homosexuality*, 50 (2-3): 301-324. doi:10.1300/J082v50n02_15.
- Kostakos, P., Špráchalová, L., Pandya, A., Aboeleinen, M., & Oussalah, M. (2018). Covert Online Ethnography and Machine Learning for Detecting Individuals at Risk of Being Drawn into Online Sex Work. *2018 IEEE/ACM International Conference on Advances in Social Networks Analysis and Mining (ASONAM)*: 1096–1099. doi: 10.1109/ASONAM.2018.8508276.
- Kozinets, R.V. (2010). *Netnography: ethnographic research in the age of internet*. CA: Sage.
- Kozinets, R. V. (2002). The Field Behind the Screen: Using Netnography For Marketing Research in Online Communities. *Journal of Marketing Research*, 39:61-72.

- Krafft-Ebing, R. (1886). *Psychopathia sexualis*.
- Kraus, B. (2010). Sociální deviace v proměnách společnosti. In *Socialia 2010*: 30–39. Hradec Králové: Gaudeamus.
- Kroher, M., & Wolbring, T. (2015). Social control, social learning, and cheating: Evidence from lab and online experiments on dishonesty. *Social Science Research*, 53: 311–324.
- Langdridge, D., Richards, C., & Barker, M. J. (eds.) (2007): *Safe, Sane and Consensual Contemporary Perspectives on Sadomasochism*. Palgrave Macmillan.
- Langer, R., & Beckman, S. C. (2005). Sensitive research topics: netnography revisited. *Qualitative Market Research: An International Journal*, 8 (2).
- Larocco, M. (2015). *Dom's Guide to Bdsm Vol. 1: 49 Must-Know Tips on How to Be the Perfect Dom/Master Your Submissive Will Truly Respect & Admire*. Scotts Valley: Createspace Independent Publishing Platform.
- Larocco, M. (2016). *Submissive's Guide To BDSM Vol. 1: 66 Tips On How To Enjoy Happy & Healthy BDSM Relationship As A Sub*. Scotts Valley: Createspace Independent Publishing Platform.
- Lloyd, E. A. (2005). *The Case of the Female Orgasm: Bias in the Science of Evolution*. London: Harvard University Press.
- Lipovetsky, G. (2001). *Éra prázdnoty: Úvahy o současném individualismu*. Praha: Prostor.
- Lipovetsky, G. (2007). *Třetí žena: Neměnnost a proměny ženství*. Praha: Prostor.
- Lyng, S. (1990). Edgework: A Social Psychological Analysis of Voluntary Risk Taking. *American Journal of Sociology* 95 (4): 851–886.
- Lyng, S. (2008). Edgework, Risk, and Uncertainty. In Zinn, J. O., *Social Theories of Risk and Uncertainty: An Introduction*: 106–137. Oxford: Blackwell Publishing Ltd.
- Lyng, S. (2005). *Edgework: The Sociology of Risk-Taking*. New York: Routledge.
- Malinowski, B. (1922): *Argonauts of the Western Pacific: An Account of Native Enterprise and Adventure in the Archipelagoes of Melanesian New Guinea*. New York: Routledge.
- Mannoni, O. (2015). *Freud: The Theory of the Unconscious*. London: Verso.
- Masters, W. H., & Johnson, V. E. (1966). *Human Sexual Response*. Boston: Little, Brown.
- Mead, G. H. (1950). *Mind, Self and Society*. Chicago: Chicago Press.
- Moser, C. (1988). Sadomasochism. In Dailey, D. M. (ed.), *The Sexually Unusual*: 43–56. New York, Harrington Park Press.

- Moser, C., & Kleinplatz, P. J. (2006). Introduction: The state of our knowledge on SM. *Journal of Homosexuality*, 50: 1–15.
- Moser, C., & Levitt, C. C. (1987). An Explanatory-descriptive Study of a Sadomasochistically Oriented Sample. *Journal of Sex Research*, 23: 322–337.
- Murín, G., & Weiss, P. (2004). *Abeceda tělesné lásky*. Praha: Triton.
- Murthy, D. (2008). Digital Ethnography: An Examination of the Use of New Technologies for Social Research. *Sociology*, 42(5): 837–855.
- Newmahr, S. (2011). *Playing on the Edge: Sadomasochism, Risk, and Intimacy*. Indianapolis: Indiana University Press.
- Němec, M. (2018). Dobro a Zlo: Jsou sexy, když se doplňují. *Silverius*, 4: 14–15.
- Nomis, A. O. (2013). *The History & Arts of the Dominatrix*, Basingstoke, UK: Anna Nomis Ltd.
- Nordling, N., Sandnabba, N. K., & Santilla P. (2000). The Prevalence and Effects on Self-Reported Childhood Sexual Abuse Among Sadomasochistically Oriented Males and Females. *Journal of Child Sexual Abuse*, 9: 53–63.
- O'Riordan, K., & Phillips, D. J. (2007). *Queer Online: Media Technology & Sexuality*. New York: Peter Lang Publishing.
- Orel, M. et al. (2016). *Psychopatologie: Nauka o nemocech duše*. 2. vyd. Praha: Grada.
- Ortmann, D. M., & Sprott R. A. (2015). *Sexual outsiders: understanding BDSM sexualities and communities*. Lanham, Maryland: Rowman & Littlefield Publishers.
- Pa, M. (2001). Beyond the Pleasure Principle: The Criminalization of Consensual Sadomasochistic Sex. *Texas Journal of Women & the Law*, 11 (1): 51–92.
- Palandri, M., & Green, L. (2000). Image management in a bondage, discipline, sadomasochist subculture: A cyber-ethnography study. *Cyberpsychology & Behavior*, 3(4): 631-641.
- Pan, X., Hou, L., & Liu, K. (2017). Social influence on selection behaviour: Distinguishing local and global-driven preferential attachment. *PLoS One*, 12 (4): e0175761. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0175761>.
- Parks, M. L., & Roberts, L. D. (1998). Making MOOsic': The Development of Personal Relationships Online and a Comparison to their Off-line Counterparts. *Journal of Social and Personal Relationships*.15: 517-537.
- Pastor, Z. (2007). *Sexualita ženy*. Praha: Grada.

- Paul, J. P., Ayala, G., & Choi, K.-H. (2010). Internet Sex Ads for MSM and Partner Selection Criteria: The Potency of Race/Ethnicity Online. *Journal of Sex Research*, 47(6): 528–538.
- Paulhus, D. L. (2002). Socially Desirable Responding: The Evolution of a Construct. In Braun, H. I., Jackson, D. N., & Wiley, D. E. (eds.), *The Role of Constructs in Psychological and Educational Measurement*: 49–69. Mahwah, NJ: Erlbaum.
- Paulhus, D. L., & Reid, D. B. (1991). Enhancement and Denial in Socially Desirable Responding. *Journal of Personality and Social Psychology*, 60 (2): 307–317.
- Pikálková, S., Podaná, Z., & Buriánek, J. (2015). *Ženy jako oběti partnerského násilí: Sociologická perspektiva*. Praha: Sociologické nakladatelství SLON.
- Pitagora, D. (2016). Intimate partner violence in sadomasochistic relationships. *Sexual and Relationship Therapy*, 31 (1): 95–108.
- Podaná, Z. (2018). Corporal punishment of children by parents in the Czech Republic: Attitudes, prevalence rates, and intergenerational transmission of violence. *Studia sociologica XII*, 2: 61-80.
- Podaná, Z., & Buriánek, J. (2013). Risky or intense alcohol use from a multilevel perspective: Individuals within schools within countries – Self-control. In M. Steketeer, H. Jonkman, H. Berten, N. Vettenburg (Eds), *Alcohol use Among Adolescents in Europe: Environmental Research and Preventive Actions*: 247-254, Utrecht: Verwey-Jonker Instituut.
- Pollard, T. (2020). *Sadomasochism, Popular Culture and Revolt: A Pornography of Violence*. NY: Routledge.
- Pospíšil, M. (2013). *Vnitřní coming out u lidí praktikujících BDSM*. Diplomová práce. Olomouc: Filozofická fakulta, Univerzita Palackého.
- Pospíšilová, Z., & Weiss, P. (2018). BDSM mýtů zbavené. *Sexuológia*, 18 (2): 9–12.
- Procházka, I. (2002). *Coming out: Průvodce obdobím nejistoty, kdy kluci a holky hledají sami sebe*. Brno: STUD Brno.
- Raboch, J. (1988). *Očima sexuologa*. Praha: Avicem.
- Rasinski, K. A., Willis, G. B., Baldwin, A. K., Yeh, W., & Lee, L. (1999). Methods of Data Collection, Perceptions of Risks and Losses and Motivation to Give Truthful Answers to Sensitive Survey Questions. *Applied Cognitive Psychology*, 13 (5): 465–484.
- Regier, D. A., Narrow, W. E., First, M. B., & Marshall, T. (2002). The APA classification of mental disorders: Future perspectives. *Psychopathology*, 35 (2-3): 166-170. doi:10.1159/000065139.
- Reiersol, O., & Skeid, S. (2006). The ICD diagnoses of fetishism and sadomasochism. *Journal of Homosexuality*, 50: 243–262.

- Reichel, J. (2009). *Kapitoly metodologie sociálních výzkumů*. Praha: Grada.
- Reik, T. (1949). *Masochism in Modern Man*. New York: Farrar, Strauss.
- Reinisch, J. M., & Beasley, R. (1990). *Kinsley Institute New Report on Sex*. St. Martins Press.
- Richters, J., Grulich, A. E., De Visser, R. O., Smith, A. M. A., Rissel, C. E. (2003). Sex in Australia: Autoerotic, esoteric and other sexual practices engaged in by a representative sample of adults. *Australian And New Zealand Journal Of Public Health*, 27 (2): 180–190.
- Richters, J., De Visser, R., Grulich, A., & Rissel, C. (2008). Demographic and psychosocial features of participants in BDSM sex: Data from a national survey. *Journal of Sex Research*. 45 (2): 98–99.
- Robinson, P. (1976). *The Modernization of Sex: Havelock Ellis, Alfred Kinsey, William Masters and Virginia Johnson*. New York: Harper & Row, Publishers, Inc.
- Rozsudek Vrchního soudu v Olomouci, spis. zn. 6 To 71/2017 ze dne 5. 10. 2017, *APSI [právní informační systém]*. [online]. Walters Kluwer ČR, a.s. [cit. 2018-08-20].
- Řezníčková, Z. (2011). *Proces coming outu u žen se zaměřením na BDSM: analýza výpovědí návštěvnic BDSM klubu v Praze*. Bakalářská práce. Praha: Fakulta humanitních studií, Karlova univerzita v Praze.
- Řezníčková, Z. (2016). Stopka: výhody a limity. *Sexuální variace.cz* [online]. [cit. 2017-02-29]. Dostupné z: <http://sexualnivarivace.cz/2016/01/17/stopka-vyhody-a-limity/>.
- Řezníčková, Z. (2018). *Vybrané charakteristiky osob, provozujících sadomasochistické aktivity*. Praha: Filozofická fakulta, Karlova univerzita.
- Sagar, T., Jones, D., Symons, K., Tyrie, J., & Roberts, R. (2016). Student involvement in the UK sex industry: motivations and experiences. *The British Journal of Sociology*, 67 (4): 697–718.
- Sacher-Masoch, L. (2009). *Venuše v kožichu*. Praha: Volvox Globator.
- Sandnabba N. K., Santtila, P., Alison, L., & Nordling N. (2002). Demographic, sexual behaviour, family background and abuse experiences of practitioners of sadomasochistic sex: a review of recent research. *Sexual and Relationship Therapy*, 17 (1): 39–55.
- Santtila, P., Sandnabba, N. K., Alison, L., & Nordling, N. (2006). Investigating the underlying structure in sadomasochistically oriented behavior. *Archive of Sexual Behavior*, 31 (2): 185–196.
- Sedláková, R. (2014). *Výzkum médií: nejužívanější metody a techniky*. Praha: Grada.
- Servátka, M. (2009). Separating reputation, social influence, and identification effects in a dictator game. *European Economic Review*, 53 (2): 197–209.

- Shapiro, M., & Hughes, D. M. (2017). Decriminalized prostitution: impunity for violence and exploitation. *Wake Forest Law Review*, 52 (1): 533–560.
- Schrooten, M. (2012). Moving ethnography online: researching Brazilian migrants' online togetherness. *Ethnic and Racial Studies*, 35(10): 1794–1809.
- Sillamy, N. (2001). *Psychologický slovník*. Olomouc: Univerzita Palackého.
- Sisson, K. (2013). The Cultural Formation of SM. In Langdrige, D. & Barker, M. (eds.), *Safe, Sane and Consensual: Contemporary Perspectives on Sadomasochism*: 16–40. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Soukup, P. (2010). Nesprávná užívání statistické významnosti a jejich možná řešení. *Data a výzkum – SDA Info*, 4 (2): 77–104.
- Spengler, A. (1977). Manifest sadomasochism of males: Results of an empirical study. *Archives of Sexual Behavior*, 6: 441–456.
- Stephen, A.T., & Toubia, O. (2009). Explaining the power-law degree distribution in a social commerce network. *Social Networks*, 31:262-270.
- Stiles, B. L., & Clark, R. E. (2011). BDSM: A Subcultural Analysis of Sacrifices and Delights. *Deviant Behavior*, 32 (2): 158–189.
- Strassberg, D. S., & Holty, S. (2003). An Experimental Study of Women's Internet Personal Ads. *Archives of Sexual Behavior*, 32 (3): 253-260. doi: 10.1023/A:1023465601718.
- Surette, R. (2014). *Media, Crime, and Criminal Justice*. Belmont, CA: Cengage Learning, Inc.
- Surette, R. (2015). Performance Crime and Justice. *Current Issues in Criminal Justice*, 27 (2). Available from: <http://www.austlii.edu.au/au/journals/CICrimJust/2015/21.html>.
- Svoboda, M., Humpolíček, P., & Šnorek, V. (2013). *Psychodiagnostika dospělých*. Praha: Portál.
- Ševčík, D., & Špatenková, N. (2011). *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. Praha: Portál.
- Šubrt, J. (2001). *Postavy a problémy soudobé teoretické sociologie: sociologické teorie druhé poloviny 20. století*. Praha: ISV nakladatelství.
- Šubrt, J., & Balon, J. (2010). *Soudobá sociologická teorie*. Praha: Grada.
- Špráchalová, L. (2016). Female sex-dominant advertising in selected BDSM web pages in the Czech Republic as an evidence of faltering social control: analysis of professional and community advertising. *16th Annual Conference of the European Society of Criminology. 21-24 September 2016, Münster, Germany*. Book of Abstracts, p. 81. Poster No. 994.

- Špráchalová, L., & Křivánek, V. (2018). Legitimita konsenzuálního sexuálního násilí z pohledu české veřejnosti. In Večerka, K. (ed.), *Vývojové změny sociálně patologických jevů v proměnách času. Konference sekce sociální patologie ČSS. Luhačovice, 28. – 30. dubna 2018*: 53–59. Praha: Česká sociologická společnost.
- Thompson, H. S. (2020). *Strach a hnus v Las Vegas: divoká pouť do srdce amerického snu*. Praha: Volvox Glabator.
- Thornton, S. (1997). The social logic of subcultural capital. In Thornton, S., & Gelder, K., *The subcultures reader*. London: Routledge.
- Timasheff, N. S. (1938). The Power Phenomenon. *American Sociological Review*, 3 (4): 499–509.
- Tourangeau, R., Rips, L. J., & Rasinski, K. (2000). *The Psychology of Survey Response*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Tourangeau, R., & Yan, T. (2007). Sensitive Questions in Surveys. *Psychological Bulletin*, 133 (5): 859–883.
- Usnesení Nejvyššího soudu ČR, spis. zn. 7 Tdo 119/2018 ze dne 14. 2. 2018, *APSI [právní informační systém]*. [online]. Walters Kluwer ČR, a.s. [cit. 2018-08-20].
- Uzel, R. (1991). *Mýty a pověry v sexu*. Praha: Práce.
- Van Meter, K. M. (2000). Sensitive Topics – Sensitive Questions: Overview of the Sociological Research Literature. *Bulletin de Méthodologie Sociologique*, 68: 59–78.
- Veisová, E. (2009). *Možnosti a důsledky kombinace metod v sociologickém výzkumu se zřetelem na metody focus groups a internetového výzkumu*. Disertační práce. Fakulta sociálních věd Univerzity Karlovy – Institut sociologických studií.
- Vinopal, J. (2008). *Kognitivní přístupy v metodologii výzkumných šetření: Metoda okamžité validizace*. Praha: Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.
- Vinopal, J. (2009). Kognitivní aspekty sledování citlivých témat v rámci bezpečnostního výzkumu. *Acta Universitatis Carolinae, Ph. et hist. 1-2006, Studia sociologica XV*: 113–133. Praha: Karolinum.
- Vinopal, J. (2009). Situace standardizovaného dotazování z hlediska kognitivních přístupů. *Sociologický časopis/Czech Sociological Review*, 45 (2): 397–420.
- Vočka, V. (2018). Komentář k § 30 Svolení poškozeného. *APSI [právní informační systém]*. [online]. Walters Kluwer ČR, a.s. [cit. 2018-08-20].
- Vymětalová, S. (2001). Domácí násilí: přirozený jev? *Sociologický časopis*, 37 (1): 103–121.

- Weinberg, T. S. (1987). Sadomasochism in the United States: A Review of Recent Sociological Literature. *Journal of Sex Research*, 23 (1): 50–69.
- Weinberg, T. S. (1994). Research in Sadomasochism: A Review of Sociological and Social Psychological Literature. *Annual Review of Sex Research*, 5: 257–279.
- Weinberg, T. S. (2000). Sadomasochism. In Bryant, C. D. (ed.), *The Encyclopedia of Criminology and Deviant Behavior, Volume IV, Sexual Deviance*, (Geis G., volume editor). Philadelphia: Brunner-Routledge.
- Weinberg, T. S. (2006). Sadomasochism and the social sciences: A review of the sociological and socialpsychological literature. *Journal of Homosexuality*, 50 (2-3): 17–40.
- Weinberg, T. S. (2020). *Sociology*. The Buffalo State: State University of New York. Available from: <https://sociology.buffalostate.edu/faculty/thomas-s-weinberg>.
- Weinberg, T. S., & Kamel, G. W. L. (1983). S & M: An introduction to the study of sadomasochism. In Weinberg, T., & Kamel, G. W. L. (eds.), *S and M: Studies in Sadomasochism*, Prometheus: 17–24. Buffalo, NY: Prometheus Books.
- Weinberg, T. S., Williams, C. J., & Moser, Ch. (1984). The Social Constituents of Sadomasochism. *Social Problems*, 31 (4): 379–389.
- Weiss, M. D. (2006). Mainstreaming kink: the politics of BDSM representation in U.S. popular media. *Journal of Homosexuality*, 50 (2–3): 103–130.
- Weiss, M. (2011). *Techniques of Pleasure: BDSM and the Circuits of Sexuality*. London: Duke University Press.
- Weiss, P. (2004). *Sexuální deviace*. Praha: Portál.
- Weiss, P. et al. (2010). *Sexuologie*. Praha: Grada.
- Weiss, P. & Zvěřina, J. (2001). *Sexuální chování v ČR – situace a trendy*. Praha: Portál.
- WHO (2019). *MKN-10: Mezinárodní klasifikace nemocí a přidružených zdravotních problémů: desátá revize*. Tabeleární část. Aktualizované vydání k 1. 1. 2020. Praha: Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR.
- Williams, D. J. (2006). Different (Painful!) Strokes for Different Folks: An Overview of Sexual Sadomasochism (SM) and its Diversity. *Sexual Addiction and Compulsivity*, 13 (4): 333–346.
- Williams, D. J., Thomas, J. N., Prior, E. E., & Christensen, C. M. (2014). From "ssc" and "rack" to the "4cs": Introducing a new framework for negotiating BDSM participation. *Electronic Journal of Human Sexuality*, 17: 1–10.

- Williams, D. J., Prior, E. E., Alvarado, T., Thomas, J. N., & Christensen, M. C. (2016). Is Bondage and Discipline, Dominance and Submission, and Sadomasochism Recreational Leisure? A Descriptive Exploratory Investigation. *Journal of Sexual Medicine*, 13 (7): 1091–1094.
- Williams, J. (2016). Sadomasochism to BDSM: Discourse Across Disciplines. *Limina: A Journal of Historical and Cultural Studies*, 22 (1): 67–83.
- Wismeijer, A. A. J., & Van Assen, A. L. M. (2013). Psychological Characteristics of BDSM Practitioners. *The Journal of Sexual Medicine*, 10 (8): 1943–1952.
- Wittels, F. (1946). Economic and Psychological Historiography. *American Journal of Sociology*, 51 (6): 527–532.
- Xun, J., & Reynolds, J. (2010). Applying netnography to market research: The case of the online forum. *Journal of Targeting, Measurement and Analysis for Marketing*, 18(1): 17–31.
- Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.* (2009). Praha: Parlament České republiky.
- Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích.* (2016). Praha: Parlament České republiky.
- Zambelli, L. (2017). Subcultures, Narratives and Identification: An Empirical Study of BDSM (Bondage, Domination and Submission, Discipline, Sadism and Masochism) Practices in Italy. *Sexuality & Culture*, 21 (2): 471–492.
- Zar, J. H. (2010). *Biostatistical analysis*. New Jersey: Prentice-Hall.
- Zimmerman, M. A. (2002). Theory of Human Motivation by Abraham Maslow (1993). *Psychological Review*, 50 (4): 370–396.

Webové zdroje:

Aradia. (2010). Aradia. *Aradia.cz* [online] 14. 2. 2020 [cit. 2020-07-20]. Dostupné z: <https://www.aradia.cz/cs/konzultace/>.

Cadwalladr, C. (2015). Max Mosley: 'Fifty Shades of Grey? I've heard it's very vanilla'. *Theguardian.com* [online]. 14. 6. 2015 [cit. 2018-08-19]. Available from: <https://www.theguardian.com/media/2015/jun/14/max-mosley-interview-fifty-shades-of-grey-news-of-the-world>.

Crocker, L. (2012). BDSM Comes to Harvard. *Newsweek.com* [online] 12. 10. 2012 [cit. 2020-07-02]. Available from: <https://www.newsweek.com/bdsm-comes-harvard-63437>.

Czech News Center. (2018). Prostituce v českém pohraničí stále vzkvétá, píše německý deník. *E15.cz* [online]. 8. 8. 2018 [cit. 2019-11-08]. Dostupné z: <https://www.e15.cz/domaci/prostituce-v-ceskem-pohranici-stale-vzkveta-pise-nemecky-denik-1349781>.

Česká televize. (2018). Queer: BDSM pro mírně pokročilé. *Ceskatelevize.cz* [online]. 26. 4. 2018 [cit. 2020-06-09]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/10520528904-queer/218562210900006-bdsm-pro-mirne-pokrocile/>.

Česká televize. (2018). Queer: Extrémní láska. *Ceskatelevize.cz* [online]. 18. 4. 2019 [cit. 2020-06-26]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10520528904-queer/219562210900005-extremni-laska/titulky>.

Česká televize. (2015). Queer: Shibari Kimbaku. *Ceskatelevize.cz* [online]. [cit. 2020-02-01]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/10520528904-queer/215562210900009-shibari-kinbaku/>.

Česká televize. (2010). Nebe Peklo: dokument o „individuích víceméně podezřelých“. *Ceskatelevize.cz* [online] 12. 8. 2010 [cit. 2020-07-20]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/kultura/1323984-nebe-peklo-dokument-o-individuich-vicemene-podezrelych>.

Česká televize. (2013). Polosero: Krása bolesti. *Ceskatelevize.cz* [online] 2013 [cit. 2020-07-20]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/10318730018-polosero/213562222020007-polosero-s-hvezdickou-krasa-bolesti/>.

Česká tisková kancelář. (2018). Je slib v seznamce závazný? Nejvyšší soud bude řešit závazek k sadomasochistickým praktikám. *Ceska-justice.cz* [online]. ©2018 [cit. 2018-04-03]. Dostupné z: <http://www.ceska-justice.cz/2018/01/slib-seznamce-zavazny-nejvyssi-soud-bude-resit-zavazek-k-sadomasochistickym-praktikam/>.

DBpedia. (2019). About: The Slavefarm. *DBpedia.org* [online]. ©2019 [cit. 2020-04-05]. Available from: http://dbpedia.org/page/The_Slavefarm.

Fegatofi, M. (2019). Dealing with Frustration in BDSM. *Michelliefegatofi.org* [online]. [cit. 2020-05-05]. Available from: <https://www.michelliefegatofi.org/post/dealing-with-frustration-in-bdsm>.

- Fiala, P., & Klesnil, M. (2019). Padesát odstínů po česku. S kamerou mezi členy BDSM scény. *Seznamzpravy.cz* [online]. 31. 12. 2019 [cit. 2020-05-05]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/padesat-odstinu-po-cesku-s-kamerou-mezi-cleny-bdsm-sceny-82373>.
- Flox, A. V. (2012). FetLife Is Not Safe For Users. *Slantist.com* [online] 27. 8. 2012 [cit. 2020-05-04]. Available from: <http://slantist.com/fetlife-is-not-safe-for-users/>.
- Gallaudet University. (2020). JulieFennell: Associate Professor Civic Leadership, Business, & Social Change. *My.gallaudet.edu* [online] 2020 [cit. 2020-08-02]. Available from: <https://my.gallaudet.edu/julie-fennell>.
- Ghent University. (2020). Kajira. *Kajira.ugent.be* [online] © 2010–2020 [cit. 2020-07-02]. Available from: <https://kajira.ugent.be/>.
- Hebák, P. a kol. (2015): *Statistické myšlení a nástroje analýzy dat*. Praha: Informatorium.
- Herek, G. M. (2012). Facts About Homosexuality and Mental Health. *Psychology.ucdavis.edu* [online]. The University of California, Davis Department of Psychology, © 1997-2012 [cit. 2020-05-07]. Available from: https://psychology.ucdavis.edu/rainbow/html/facts_mental_health.html.
- Chalupa, M. (2017). Zájem o BDSM praktiky roste. Zlepšují zdraví i psychickou pohodu. *Varias.cz* [online]. [cit. 2020-06-09]. Dostupné z: <http://varias.cz/zajem-o-bdsm-praktiky-roste/>.
- Jozífková, E. (2017). Otázky a odpovědi: Co znamená BDSM, D/s, fyzické SM, B&D, leathersex? *En.k.net* [online]. [cit. 2019-10-26]. Dostupné z: http://www.en-k.net/questions/otazka2_1.html.
- Kale, S. (2017). Kinky Social Network Fetlife Deletes Thousands Of Fetishes to Stay Online. *Vice.com* [online] 25. 1. 2017 [cit. 2020-05-04]. Available from: https://www.vice.com/en_us/article/mbqe8a/kinky-social-network-fetlife-deletes-thousands-of-fetishes-to-stay-online.
- Kocina, J. (2016). Přípustné riziko ve sportu. *Bulletin-advokacie.cz* [online]. 2018 [cit. 2018-04-03]. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/pripustne-riziko-ve-sportu?browser=mobi>.
- Kozuch, E. (2017). #FlashbackFriday—Today in 1973, the APA Removed Homosexuality From List of Mental Illnesses. *Hrc.org* [online]. 15. 12. 2017 [cit. 2019-10-26]. Human Rights Campaign. Available from: <https://www.hrc.org/blog/flashbackfriday-today-in-1973-the-apa-removed-homosexuality-from-list-of-me>.
- Kvasnička, V. (2018). Prostituce. *Encyklopedie.soc.cas.cz*. [online]. 2018 [cit. 2020-04-03]. Dostupné z: [https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Prostituce_\(MSgS\)](https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Prostituce_(MSgS)).

Lehmiller, J. (2017). How Many Americans Have Tried BDSM? (Infographic). *Lehmiller.com* [online]. 16. 8. 2017 [cit. 2020-08-06]. Available from: <https://www.lehmiller.com/blog/2017/8/16/how-many-americans-have-had-a-bdsm-experience-infographic?rq=BDSM>.

Lehmiller, J. (2020). How Many People Have Fantasized About Forcing Sex On Others? *Lehmiller.com* [online]. 11. 3. 2020 [cit. 2020-03-11]. Available from: <https://www.lehmiller.com/blog/2020/3/11/how-many-people-have-fantasized-about-forcing-sex-on-others>.

Medical Information Service. (2017). Zájem o BDSM praktiky roste. Zlepšují zdraví i psychickou pohodu. *Mednews.cz* [online]. ©2019 [cit. 05-05-2020]. Dostupné z: <https://www.mednews.cz/mezi-cechy-rapidne-roste-zajem-o-bdsm-praktiky-zlepsuji-zdravi-i-psychickou-pohodu/>.

Meijer, H. (2019). Abuse vs Erotic Power Exchange. *Sexsupport.org* [online]. [cit. 2019-10-26]. Available from: <https://sexsupport.org/abusevsere.html>.

Petter, O. (2018). Inside the murky world of sugar dating. *Independent.co.uk* [online] 4. 2. 2018 [cit. 2020-03-01]. Available from: <https://www.independent.co.uk/life-style/love-sex/sugar-dating-murky-world-daddies-honeys-men-women-money-a8118856.html>.

Písklata. (2012). FAQ. *Pisklata.cz* [online]. ©2020 [cit. 2020-07-03]. Dostupné z: <http://pisklata.cz/#faq>.

Písklata. (2012). Pravidla. *Pisklata.cz* [online]. ©2020 [cit. 2020-07-03]. Dostupné z: <http://pisklata.cz/#pravidla>.

Pospíšil, M. (2018). Queer: BDSM pro mírně pokročilé. *Ceskatelevize.cz* [online]. 26. 4. 2018 [cit. 2020-06-09]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/10520528904-queer/218562210900006-bdsm-pro-mirne-pokrocile/>.

Pospíšilová, Z. (2018). Queer: BDSM pro mírně pokročilé. *Ceskatelevize.cz* [online]. 26. 4. 2018 [cit. 2020-06-09]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/10520528904-queer/218562210900006-bdsm-pro-mirne-pokrocile/>.

Robyn. (2020). BDSM vs Abuse – Learn the Differences and Stay Safe. *Lovense.com* [online]. ©2009–2020 [cit. 2020-05-05]. Available from: <https://www.lovensense.com/bdsm-blog/bdsm-vs-abuse>.

Řezáčová, N. (2020). Sugar Dating aneb daddy's girl trochu jinak. *Markething.cz* [online] 2. 5. 2020 [cit. 2020-03-01]. Dostupné z: <http://markething.cz/sugar-dating>.

S&MProject. (2015). Kdo jsme. *S&MProject.org* [online]. ©2015 [cit. 2020-05-05]. Dostupné z: <http://www.smproject.org/cs/#ab-show>.

S&MProject. (2015). Úvod. *S&MProject.org* [online]. ©2015 [cit. 2020-05-23]. Dostupné z: <http://www.smpproject.org/cs/#tops>.

Skeid, S. (2018). WHO Takes BdsM and Fetishism off the Sick List. *Revise F65.org* [online]. [cit. 2018-06-19]. Available from: <http://revisef65.org/2018/06/19/bdsm-fetishism-sadomasochism-global-milestone-human-rights-reform/>.

Strakatý, Č. (2020). Prostor X: Edna: Ženské tělo je krásnější svázané, mě to vzrušuje, slyším volání a po sebevraždě mámy nechci žít ve lži. *Reflex.cz* [online]. 15. 3. 2020 [cit. 2020-05-05]. Dostupné z: <https://www.reflex.cz/clanek/prostor-x/100198/edna-zenske-telo-je-krasnejsi-svazane-me-to-vzrusuje-slysim-volani-a-po-sebevrazde-mamy-nechci-zit-ve-lzi.html>.

Surette, R. (2012). 21st Century Crime and Justice, Social Media, and Maximizing Audience Participation. *Pop Culture Universe: Icons, Idols, Ideas, ABC-CLIO.com* [online]. Available from: <http://www.abc-clio.com/>.

U Kulatého stolu. (2019). Master Drex: Mám dva otroky. Klientelu tvoří převážně manažeři. *Youtube.com* [online] 13. 11. 2019 [cit. 2020-08-20]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=gHO5Ht_HTBQ.

University of Helsinki. (2020). Academic kinksters of Helsinki. *Akateemisetkinkyt.fi* [online] © 2010–2020 [cit. 2020-07-02]. Available from: <https://www.akateemisetkinkyt.fi/en/organization/>.

Velký lékařský slovník. (2020). Algalagnie. *Lekarske.slovniky.cz* [online]. 2020 [cit. 2019-10-28]. Dostupné z: <http://lekarske.slovniky.cz/pojem/algolagnie>.

Wesleyan University. (2020). Margot Weiss: Associate Professor of American Studies and Anthropology. *Mdweiss.faculty.wesleyan.edu* [online] 2020 [cit. 2020-08-02]. Available from: <http://mdweiss.faculty.wesleyan.edu/>.

Zvěřina, J. (2009). Sexuální chování v ČR: Srovnání výzkumů z let 1993, 1998, 2003, 2008. *Mep.zverina.cz* [online]. 21. 4. 2009 [cit. 2020-09-09]. Dostupné z: <http://mep.zverina.cz/files/103-sexualni-chovani-v-cr-srovnani-vy-zkumu-z-let-1993-1998-2003-a-2008>.

Seznam příloh

- Příloha 1 Seznam vlastní publikační činnosti k tématu BDSM a sadomasochismu
- Příloha 2 Autorský článek k tématu online etnografie
- Příloha 3 Abstrakt z účasti na mezinárodní konferenci
- Příloha 4 Studentské/akademické práce na dané téma v ČR
- Příloha 5 Nejčastěji užívané hashtagy pro oblast FinDom na Twitteru
- Příloha 6 Posouzení nejrizikovějších z nabízených aspektů BDSM českou dospělou populací
- Příloha 7 Průměry a rozptyl pro muže a ženy ze vzorku české dospělé populace, sémantický diferenciál (PP.3a–PP.3j)
- Příloha 8 Seznam vstupních proměnných do modelů logistické regrese a GLM (reprezentativní soubor české dospělé populace)
- Příloha 9 Seznam vstupních proměnných do modelů lineární a logistické regrese (soubor českých studentů)
- Příloha 10 Obecný lineární model (GLM) pro toleranci k BDSM u souboru vysokoškolských studentů
- Příloha 11 Metodika práce s daty: data české dospělé populace
- Příloha 12 Metodika práce s daty: data českých vysokoškolských studentů

Příloha 1: Seznam vlastní publikační činnosti k tématu BDSM a sadomasochismu

Kapitola v monografii:

Buriánek, J., & Špráchalová, L. (2019). Rape and violent sex: Two forms of legitimacy or one cultural paradigm in Czech society?. In Pływaczewski, E. W., & Guzik-Makaruk, E. M. *Current Problems of the Penal Law and Criminology*: 379–394. Warszawa: Wydawnictwo C. H. Beck.

Článek v recenzovaném periodiku:

Špráchalová, L., & Buriánek, J. (2018). Konsenzuální násilný sex jako citlivé téma dotazování? *Česká kriminologie* [online], 2018 (3): 1–12. ISSN 2464-6210.

Článek v databázi Scopus:

Kostakos, P., Špráchalová, L., Pandya, A., Aboeleinen, M., & Oussalah, M. (2018). Covert Online Ethnography and Machine Learning for Detecting Individuals at Risk of Being Drawn into Online Sex Work. *2018 IEEE/ACM International Conference on Advances in Social Networks Analysis and Mining (ASONAM)*: 1096–1099. doi: 10.1109/ASONAM.2018.8508276.

Článek v recenzovaném sborníku:

Špráchalová, L., & Křivánek, V. (2018). Legitimita konsenzuálního sexuálního násilí z pohledu české veřejnosti. In Večerka, K. (ed.), *Vývojové změny sociálně patologických jevů v proměnách času. Konference sekce sociální patologie ČSS. Luhačovice, 28. – 30. dubna 2018*: 53–59. Praha: Česká sociologická společnost.

Účast na mezinárodní konferenci – konferenční příspěvky:

Špráchalová, L. Legitimacy of consensual sexual violence: the view of the Czech public and legal aspects. *18th Annual Conference of the European Society of Criminology – Crimes Against Humans and Crimes Against Humanity – EUROCRIM 2018*, Sarajevo: ESC, 29. 8. – 1. 9. 2018, Book of Abstracts.

Kostakos, P., Špráchalová, L., Pandya, A., Aboeleinen, M., & Oussalah, M. (2017). Covert online ethnography and machine learning for detecting individuals at risk of being drawn into online sex work. *Illicit Networks (IX) Policing Flows (III) Workshop, 11-13 December, 2017. Adelaide, South Australia*.

Postery z mezinárodní konference:

Špráchalová, L. (2017). BDSM Online Community: Risky Occasional Sex or Desire for Long-Term Relationship? *17th Annual Conference of the European Society of Criminology. 13-16 September 2017, Cardiff, Great Britain.* Book of Abstracts.

Špráchalová, L. (2016). Female sex-dominant advertising in selected BDSM web pages in the Czech Republic as an evidence of faltering social control: analysis of professional and community advertising. *16th Annual Conference of the European Society of Criminology. 21-24 September 2016, Münster, Germany.* Book of Abstracts, p. 81. Poster No. 994.

Covert online ethnography and machine learning for detecting individuals at risk of being drawn into online sex work.

Panos Kostakos¹, Lucie Špráchalová², Abhinay Pandya¹, Mohamed Aboeleinen¹ and Mourad Oussalah¹

¹ University of Oulu, Oulu 90014, Finland

² Charles University, Prague 11636, Czech Republic
panos.kostakos@oulu.fi

Abstract. How can we identify individuals at risk of being drawn into online sex work? The spread of online social media enables a greater number of people to be involved into online sex trade; however, detecting deviant behaviors online is limited by the low available of data. To overcome this challenge, we combine covert online ethnography with semi-supervised learning using data from a popular European adult forum.

Keywords: Cover online ethnography, semi-supervised machine learning, crime detection, online sex work.

1 Introduction

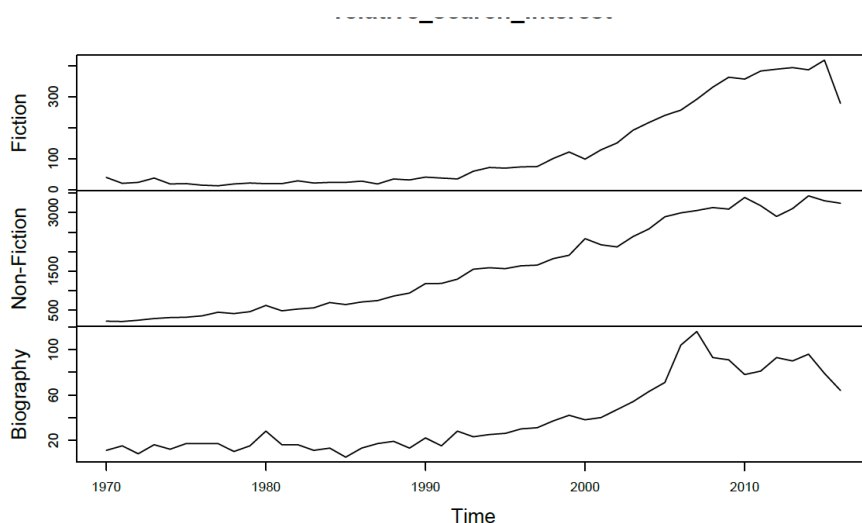
How can we identify individuals at risk of being drawn into online sex work? This paper explores the use of semi-supervised learning, covert online ethnography, social network analysis, and social data mining for detect illicit sex services in online adult forums. The proliferation of online communications reduces transaction costs and enables a greater the number of ordinary people to turn into *indoors sex* workers. Prior research has identified specialized adult chat forums as market aggregators (Holme, 2012; Jonsson and Svedin, 2014). The spread of unregistered sex workers has far reaching implications for economic development, social cohesion, and public health. We present a proof-of-concept tool that uses semi-supervised learning for detecting individuals at risk of being drawn into sex work online. We scraped over 28,000 profiles from a public adult forum suspected to enable unregistered sex transactions. To account for the lack of labelled data, we conducted covert online ethnography for over 12 months, and carried out non-participant observations and semi-structured interviews with a convenience sample of users (N=78). Based on self-reported data, chat transcripts, and notes from lurking, we labelled a small number of users according to their risk to be involved in illicit transactions. Subsequently, we trained a semi-supervised learner on labelled and unlabelled data using a mixture of textual and numeric features. Results show that textual features like, personal descriptions improve the overall performance, while node-based metrics add very little to the overall score.

2 Related Works

Scientific knowledge of sex-work has in the past few decades increased by an order of magnitude (Fig. 1). This trend is in line with other technological, economic, and demographic changes that are taking place in modern metropolitan cities (Farley et al.: 2011). In this section, we review the negative impact of illicit sex work, and outline the main pull and push factors cited in the literature. We then move on and explore the application of online ethnography as a tool for studying deviant online communities.

⁵⁸⁹ Kostakos, P., Špráchalová, L., Pandya, A., Aboeleinen, M., & Oussalah, M. (2018). Covert Online Ethnography and Machine Learning for Detecting Individuals at Risk of Being Drawn into Online Sex Work. *2018 IEEE/ACM International Conference on Advances in Social Networks Analysis and Mining (ASONAM)*: 1096–1099. doi: 10.1109/ASONAM.2018.8508276.

Figure 1. Number of publications on prostitution per type (1970-2016). Source: WorldCat.org

2.1 The impact of illicit sex markets

Sex work is often perceived as a challenge to traditional societal norms, values, and institutions. Consequently, illicit sex work like prostitution is very often studied in the context of declining social, economic, and health indicators. For brevity, in the section below we highlight the main topics discussed in the literature.

Economic impact. The negative economic impact of illicit sex markets is by far the strongest and most commonly cited topics in academic and grey literature (Hughes, 2003; Vanwesenbeeck, 2013; Farley et al., 2014; Jones, 2015; Levey and Pinsky, 2015; Kaye, 2017; Shapiro and Hughes, 2017). From a statist perspective, prostitution is often associated with tax evasion. Chon (2015) points out that prostitutes do not “declare their actual working hours or income correctly, in order to avoid paying taxes and thus to retain a higher net income.” Another common theme is the links between sex work and organised crime, namely with protection, money laundering, and human trafficking for prostitution (Shapiro and Hughes, 2017).

Public Health. Evidently, one of the most discussed issue about prostitution and sex work are STDs (sexual transmitted diseases) and risk of contamination (Harcourt et al., 2010; Boels, 2015; Kaye, 2017). Other illnesses such as higher risk of cervical cancer (Boels, 2015) or unwanted pregnancy (Kaye, 2017) are also considered to be important. It has also been shown that violence (injuries and batteries) (Vanwesenbeeck, 2013; Farley et al., 2014; Boels, 2015; Kaye, 2017), assault or verbal threats of physical assault (Farley et al., 2014), rape, unwanted sex and murder (Vanwesenbeeck, 2013; Kaye, 2017) are more likely to occur in prostitutes than in the general population. The eroticization of violence and humiliation (Hughes, 2003) is also increasing seen as an emerging health risk. Farley et al. (2014) point out there is a customer’ need of more extreme sexual demands (beating, torture or humiliation during sexual activities) which put the workers into higher health and physical risk.

Psychology. In the field of mental health, sex work is positively associated with depression, drug use, post-traumatic stress disorders (Farley et al., 2014) and other types of trauma (Hughes, 2003) or mental problems such as anxiety, anhedonia, impairment of sexual pleasure (Kaye, 2017), depersonalization (Hughes, 2003), being afraid of being recognized (Hughes, 2003; Sagar et al., 2016), self-hatred, distracted relationships and women collectivity (Kaye, 2017). A large number of sex workers are under the control of third-parties (Farley et al., 2014) and that means that they are not free in this business as they have to pay a part of their money for protection, marketing, and housing. Also, sex-workers are exposed to cyberbullying, theft of personal data online, posting private pictures or cruel comments in social media which can have an adversely affect the worker (Hughes, 2003).

2.2 The advent of online ethnography

With human activity increasingly taking place in online environment (Steinmetz, 2012) there is an increasing need to study human behaviours with computational tools. Online ethnography “adapts ethnographic research techniques to the study of communities emerging through cyber mediated communication.” (Van Hout and Hearne, 2016). Online ethnography has been used widely to study chat forums and websites with sexual and erotic content, as well as for conducting sensitive research (Langer and Beckman, 2005; Calvey, 2013) and for identifying deviant online behaviours (Belz and Baumbach, 2010).

A number of studies have used online ethnography to investigate online sexual behaviors and market dynamics. (Edlund et al., 2009; Cunningham and Kendall, 2010; Rocha et al., 2010). Holme's (2012) points out that "internet-mediated prostitution is a suitable model system to study emergent properties of socioeconomic feedback". Some authors also emphasize that non-sexual websites are also often used by sex workers to meet new customers (Jonsson and Svedin, 2014). Below we highlight some key advantages and disadvantages in using online ethnography for studying online sexual behaviors and networks.

- **Advantages:** flexibility and adaptability (Kozinets, 2002; Xun et al., 2010; Chao, 2016), public availability (Gaur et al., 2015), broader cohort of respondents and geographically unreachable respondents (Sade-Beck, 2004; Fay, 2007; Xun et al., 2010), wide range of topics (Crichton and Shelley, 2003; Jawecki and Füller, 2008), naturalistic data (Kozinets, 2006; Chao, 2016), particularized and specific understanding, immersive data - provide local knowledge (Kozinets, 2002; Chao, 2016), detailed/rich data which are easy to obtain (Gaur et al., 2015), simple research (Crichton and Shelley, 2003; Pena de la and Quintanilla, 2015; Chao, 2016), research of meanings and patterns, symbolism, community trends (Kozinets, 2006; Belz and Baumbach, 2010; Chao, 2016), longitudinal access and real-time trends, data is archived (Crichton and Shelley, 2003; Marshall, 2010; Schrooten, 2012; Gaur et al., 2015), time-saving, faster and more economically viable (Kozinets, 2006; Xun et al., 2010; Chao, 2016), suitable technique to study online cultures and communities (Kozinets, 2002; Belz and Baumbach, 2010), application oriented and contextually oriented research (Kozinets, 1998; Jawecki and Füller, 2008), it is possible to orientate to experienced and highly involved users (Jawecki and Füller, 2008).

- **Disadvantages:** Extremely difficult measurement (numbers of postings, messages, websites, boundaries of studied field or group) (Kozinets, 2002; Isabella, 2007; Teli et al., 2007; Marshall, 2010; Steinmetz, 2012; Leban and Voyer, 2015), constant movement of online space (Sade-Beck, 2004), research affected by researcher - skills, interest, insight (Kozinets, 2002), particular understanding (Kozinets, 2002, Chao, 2016), not possible to generalize (Pena de la and Quintanilla, 2015), contentious quality of textual discourse, only text-based research (Kozinets, 2002; Chao, 2016), authenticity (Steinmetz, 2012; Chao, 2016), the ambiguous offline/online biography of participants (Marshall, 2010), limitation of the online medium (Belz and Baumbach, 2010), missing cues (non-verbal cues such as emotions) (Crichton and Shelley, 2003).

Covert online ethnography. Overt and covert online ethnography differ in various ways from each other: researcher being invisible (Gaur et al., 2015), unobtrusive research (Kozinets, 2006), ability to gain access to users' real motives (Langer and Beckman, 2005), in-depth understanding of issues (Jawecki and Füller, 2008). Covert online ethnography is used for gaining more naturalistic insights into online communities (Xun et al., 2010; Schrooten, 2012), and it is especially used to study subjects or groups which are difficult to approach overtly (Murthy, 2008; Calvey (2013). Building on the strengths and weaknesses of the literature, the paper combines cyberstealth techniques and machine learning to enable improved detection of deviant behaviors.

3 Research Methods

In this section, we describe the data sources and the key concepts that inform the analysis used in the paper.

3.1 Ethics Statement

All the data collected and used in the analysis are publicly available data; therefore, approval and informed consent were not needed. The profile pages of the users from which data were extracted are publicly available accessible to everyone. User generated content provided in profiles is also publicly available unless the user specified otherwise in his/her privacy settings, and in that case, it has not been available to us. Qualitative data extracted from lurking has not been quoted, and therefore no permission or informed consent was needed. Our data extraction methods do not violate the website's terms of service.

3.2 Data and Concepts

We selected a popular European adult dating forum as our ethnographic research site based on prior knowledge. We use social data mining to collect quantitative data for each user's profile page (N=28,832), and covert online ethnography to collect qualitative data on users' self-reported behavior towards paid sex (N=78).

The adult forum. The forum we observe is the largest community-based website for adults with BDSM preferences in a European country. We have chosen this type of forum because of its popularity and membership. All offers and payment for sexual activities are strictly banned, and their detection in user-to-user communication leads administrators to cancel the profile of the user. While such forums have strong informal

social-control mechanisms, commodification of sexual services is expected to be high. As Lucchesi (Farley et al., 2014) notices, websites like Craigslist “serves as training wheels for selling sex”. We deployed a web crawler and collected the following data from 28,832 profiles:

- **URL:** The URL of the profile
- **Name:** Nickname
- **Gender:** Male/female
- **Location:** One of the country’s regions
- **Verification:** User can be verified online or offline.
- **Sexual orientation:** User can choose from: heterosexual, homosexual, bisexual or bisexual - curious. It is possible to choose nothing.
- **Sexual polarity:** User can choose from: dominant, submissive and switch.
- **Looking for:** User selects options from a pre-defined list (long-term relationship to flirt, friendship, e-mailing).
- **About me:** The part where user can share a personalized bio.
- **Picture URL:** The URL of each avatar
- **Friends:** A list of id number of users added as friends.
- **Ads:** User can post public personal ads.
- **Meetings:** Number of community meetings where the user personally participated.
- **Photos:** Number of profile photos added by the use.
- **Discussion:** Number of contributions to discussions (new threads and comments).
- **Chat time:** There is an online chat room available 24 hours/day. Chat time shows simply how many hours the user has spent there since first login.
- **Last login:** The date when the user was logged in. It is also a mark of activity of the user online.
- **Member since:** When the profile was created.
- **Points:** Points from administrators for activities such as new pictures, participation in discussion. Users receive negative points for breaking rules of the forum.
- **Age:** Age of user.

Human annotated data. Over the course of one year, a member of our research team conducted interviews with 78 users in order to extract information about their risks for buying and/or selling sexual services in the forum. The challenge we had to overcome was to correctly classify a number of unlabeled profiles based on a small sample of labeled profiles.

• **Classification.** Using classification in the above dataset lets the statistical learning algorithm to automatically classify unlabeled points using a technique of finding the points on a statistical manifold (manifold hypothesis). We create three classes: positive cases with high risk of being involved in online sex trade; cases that have not been interviewed, and negative cases, that is to say, users ranked as low risk. Our algorithm uses semi-supervised support vector machine (SSVM) with Overall risk minimization (ORM) implemented with transduction instead of structured risk minimization (SRM) that is used in traditional SVM. (Bennet, Demiriz, SSVM, in NIPS). We compare the prediction results of the SSVM algorithm with the annotated results obtained through covert online ethnography. We find that our algorithm works surprisingly well for the unlabeled data-points. We use polynomial kernel of degree-2 in our experiments, and exponential kernel with various feature combinations. For implementation, we use a semi-supervised learning framework based on Contrastive Pessimistic Likelihood Estimation (see: semisup-learn).

Accuracy evaluation. We used various learning methods in order to automatically identify the potential people at risk using their profile information. We checked the accuracy of our methods against the validation set as prepared manually via covert ethnography. We measure how well (F-scores) our algorithm predicts the positive class, the category of people who are susceptible to buying/selling sex online.

4 Results

We use three frameworks for semi-supervised learning and perform comparative experiments. These are (a) Contrastive Pessimistic Likelihood Estimation (CPL) (Loong, 2016), (b) self-training (Chapelle 2009), and (c) semi-supervised support vector machines (Bennette, et al 1999).

Table 1. Results using different features

Features	Profile features	Profile features + textual features	Profile features + textual features + SNA features	Profile features + SNA features	Textual features alone
CPLE	61.91	62.55	64.61	60.81	58.34
Self training	78.45	76.79	77.16	75.18	56.89
S3vm Linear kernel	71.64	72.89	73.11	73.01	60.12
S3vm Polynomial kernel	73.56	72.15	74.13	74.16	66.21
S3vm Exponential kernel	77.87	76.59	78.75	77.51	69.10

Semi-supervised learning methods make the following assumptions on the underlying distribution of the data: (1) Continuity: this is the semi-supervised smoothness assumption which requires that the data distribution is such that nearby points are labeled identically. (2) Cluster property: data is distributed in discrete clusters with low intra-cluster distances and high inter cluster distances, (3) Manifold property: this assume that the data lies on a lower dimensional manifold and thereby the curse of dimensionality can be avoided. The class labels used in the semi-supervised classification set up are: class **0** has no risk; class **1** has high risk, and class **2** is for the unlabeled data samples. Three distinct sets of features were used in our experiments:

1. Profile features: gender, age, sexual orientation, polarity, points, last_login, member_since, chat time, no. of discussions the user has taken part in, no. of ads posted by the user.
2. Profile features plus textual features extracted from “about me”: unigram and bigrams extracted from textual description of about self, and the user’s description of “looking for”
3. Above features plus “social network” features: Based on the data we have scraped from the forum, we could build a “social network” of the users on the forum. For each user then, we add the following indices to reflect their social position in the network: degree centrality, closeness centrality, betweenness centrality, eigenvector centrality, Katz centrality, and PageRank centrality.

Results of our experiments with semi supervised approaches are shown the **Table 1**. We measure cross-validated macro-averaged F-score with various splits of train-test dataset (all with 78 labelled samples, and 28832 -78 unlabelled samples). Higher F-score indicate higher true positives, true negatives and lower false positives and false negatives. We conduct experiments with various feature set combinations (of the three feature sets mentioned above).

5 Conclusion

Training a learner (human or machine) to detect people are risk of being involved into illicit activities is challenged by the low availability of labeled data. We observe that for identifying people prone to participate in online sex trade can be attained with a reasonable success when we use all available data: profile information, self-written description of their biographical details, text written by the user to describe what he/she is looking for, and social network features. Among these features, we find that a combination-based approach where we used all features gives us best accuracy. Using textual features alone did not yield good results as very few users among 28833 users have written textual description about themselves. Similarly, using social network features also did not improve the results much since only about 3000 users have at least one friend in the forum. There is a large number of users with no friends. Using different kernels do not yield much improvement in the accuracy which we attribute to a very low-complexity decision boundary. We believe, that if we have

additional data on users' behavior (reflected in chatting, discussion, ads, etc.), accuracy can be further improved.

6 BIBLIOGRAPHY

- Belz, Frank-Martin and Baumbach, Wenke, 2010. Netnography as a Method of Lead User Identification. *Creativity and Innovation Management*, 19(3):304-313.
- Bennett, K. P., & Demiriz, A. (1999). Semi-supervised support vector machines. In *Advances in Neural Information processing systems* (pp. 368-374).
- Boels, Dominique, 2015. The Challenges of Belgian Prostitution Markets as Legal Informal Economies: An Empirical Look Behind the Scenes at the Oldest Profession in the World. *European Journal of Criminal Policy and Research*, 21:485–507.
- Calvey, David, 2013. Covert Ethnography in Criminology: A Submerged yet Creative Tradition. *Current Issues in Criminal Justice*, 25(1):541-550.
- Chao, Biming, 2016. Relevance and adoption of netnography in determining consumer behavior patterns on the web. *Scholedge International Journal of Business Policy & Governance*. 2(6):12-17.
- Chapelle, O., Scholkopf, B., & Zien, A. (2009). Semi-supervised learning (Chapelle, O. et al., eds.; 2006)[book reviews]. *IEEE Transactions on Neural Networks*, 20(3), 542-542.
- Chon, Don Soo, 2015. Gender Equality, Liberalism and Attitude Toward Prostitution: Variation in Cross-National Study. *Journal of Family Violence*, 30:827–838.
- Crichton, Susan and Kinash, Shelley, 2003. Virtual Ethnography: Interactive Interviewing Online as Method. *Canadian Journal of Learning and Technology*, 29(2). Available online: <https://www.cjlt.ca/index.php/cjlt/article/view/26548/19730>
- Cunningham, Scott and Kendall, Todd D., 2010. Risk Behaviours among Internet-Facilitated Sexworkers: Evidence from Two New Datasets. *Sexually Transmitted Infections*, 86(3):100-110.
- Ebo, Bosah, 1998. Internet or Outernet? In B. Ebo (ed.) *Cyberghetto or Cybertopia? Race, Class, and Gender on the Internet*, 1–12. Westport, CT: Praeger.
- Edlund, Lena, Engelberg, Joseph and Parsons, Christopher A., 2009. The Wages of Sin. *Columbia University Economics Discussion Paper*, 0809–16.
- Farley, Melissa et al., 2011. Comparing Sex Buyers with Men Who Don't Buy Sex. *Psychologists for Social Responsibility Annual Conference*, Boston, Massachusetts
July 15. Available from: <http://www.prostitutionresearch.com/pdfs/Farleyetal2011ComparingSexBuyers.pdf>.
- Farley, Melissa, Franzblau, Kenneth and Kennedy, M. Alexis, 2014. Online Prostitution and Trafficking. *Albany Law Review*, 77(3):1039-1094.
- Fay, Michaela, 2007. Mobile Subjects, Mobile Methods: Doing Virtual Ethnography in a Feminist Online Network. *Forum: Qualitative Social Research*, 8(3): Art. 14.
- Gaur, Sanjaya S.; Yap, Sheau-Fen; Madan, Shilpa and Homan, Jocelyn, 2015. Digital Marketing and Social Media: Customer Behavior and Social Media: Rethinking Online Purchases: A Netnography Analysis of Cognitive Dissonance. *AMA Summer Educators' Proceedings: American Marketing Association*. 12-13.
- Harcourt, Christine, O'Connor, Jody, Egger, Sandra, Fairley, Christopher K. et al., 2010. The decriminalisation of prostitution is associated with better coverage of health promotion programs for sex workers. *Australian and New Zealand Journal of Public Health*, 34(5):482-486.
- Holme, Petter, 2012. Social, Sexual and Economic Networks of Prostitution. *Leonardo*, 45(1):80–8.
- Hughes, Donna M., 2003. Prostitution Online. *Journal of Trauma Practice*, 2(3-4):115-131.
- Isabella, Simona, 2007. Ethnography of Online Role-Playing Games: The Role of Virtual and Real Contest in the Construction of the Field. *Forum: Qualitative Social Research*, 8(3): Art. 36.
- Jawecki, Gregor and Füller, Johann, 2008. How to use the innovative potential of online communities? Netnography – an unobtrusive research method to absorb the knowledge and creativity of online communities. *Business Process Integration and Management*, 3(4):248-255.
- Jones, Angela, 2015. Sex Work in Digital Era. *Sociology Compass*, 9(7):558-570.
- Jonsson, L. S. C. G. and Svedin, M. H., 2014. Without the Internet, I Never Would Have Sold Sex: Young Women Selling Sex Online. *Cyberpsychology: Journal of Psychosocial Research on Cyberspace*, 8(1): 1–14.
- Kaye, Anders, 2017. Why Pornography is not Prostitution: Folk Theories of Sexuality in the Law of Vice. *Saint Louis University School of Law Journal*, 60(243):243-292.
- Kozinets, Robert V., 1998. On Netnography: Initial Reflections on Consumer Research Investigations of Cyberculture. *Advances in Consumer Research*, 25.
- Kozinets, Robert V., 2002. The Field Behind the Screen: Using Netnography For Marketing Research in Online Communities. *Journal of Marketing Research*. 39:61-72.

- Kozinets, Robert V., 2006. Click to Connect: Netnography and Tribal Advertising. *Journal of Advertising Research*, September:279–288.
- Langer, Roy and Beckman, Suzanne C., 2005. Sensitive research topics: netnography revisited. *Qualitative Market Research: An International Journal*, 8(2).
- Leban, Marin and Voyer, Ben, 2015. “You’ve got great taste”: An Ingratiation Theory Perspective on the Specificities of Online Luxury Brand Communities. *Advances in Consumer Research*, 43:379-383.
- Levey, Tania G. and Pinsky, Dina, 2015. A Constellation of Stigmas: Intersectional Stigma Management and the Professional Dominatrix. *Deviant Behavior*, 36:347–367.
- Loog, M. (2016). Contrastive pessimistic likelihood estimation for semi-supervised classification. *IEEE transactions on pattern analysis and machine intelligence*, 38(3), 462-475.
- Marshall, Jonathan Paul, 2010. Ambiguity, Oscillation and Disorder: Online Ethnography and the Making of Culture. *Cosmopolitan Civil Societies Journal*, 2(3):1-22.
- Murthy, Dhiraj, 2008. Digital Ethnography: An Examination of the Use of New Technologies for Social Research. *Sociology*, 42(5):837-855.
- Pena de la, Alicia and Quintanilla, Claudia, 2015. Share, like and achieve: the power of Facebook to reach health-related goals. *International Journal of Consumer Studies*, 39:495-505.
- Rocha, Luis E. C., Liljeros, Fredrik and Holme, Petter, 2010. Information Dynamics Shape the Sexual Networks of Internet-Mediated Prostitution. *Proc. Natl. Acad. Sci. USA*, 107: 5706–5711.
- Sade-Beck, Liav, 2004. Internet Ethnography: Online and Offline. *International Journal of Qualitative Methods*, 3(2):1-14.
- Sagar, Tracey, Jones, Debbie, Symons, Katrien, Tyrie, Jacky, Roberts, Ron, 2016. Student involvement in the UK sex industry: motivations and experiences. *The British Journal of Sociology*, 67(4):697-718.
- Schrooten, Mieke, 2012. Moving ethnography online: researching Brazilian migrants’ online togetherness. *Ethnic and Racial Studies*, 35(10):1794-1809.
- Shapiro, Melanie and Hughes, Donna M., 2017. Decriminalized Prostitution: Impunity for Violence and Exploitation. *Wake Forest Law Review*, 52(2):359-377.
- Sharp, Keith and Earle, Sarah, 2003. Cyberpunter and Cyberwhores: Prostitution on the Internet. In Y. Jewkes (ed.) *Dot.cons: Crime, Deviance and Identity on the Internet*, pp. 36–52. Cullompton, Devon: Willan Publishing.
- Slater, Don, 1999. Trading Sexpics on IRC: Embodiment and Authenticity on the Internet. *Body and Society* 4(4): 91–117.
- Stack, Steven, Adamczyk, Amy and Cao, Liqun, 2010. Survivalism and public opinion on criminality: a cross-national analysis of prostitution. *Social Forces*, 88:1703–1726.
- Steinmetz, Kevin F., 2012. Message Received: Virtual Ethnography in Online Message Boards. *International Journal of Qualitative Methods*, 11(1):26-39.
- Teli, Maurizio, Pisanu, Francesco and Hakken, David, 2007. The Internet as a Library-of-People: For a Cyberethnography of Online Groups. *Forum: Qualitative Social Research*, 8(3): Art. 33.
- Van Hout, Marie Claire and Hearne, Evelyn, 2016. Netnography of Female Use of the Synthetic Growth Hormone CJC-1295: Pulses and Potions. *Substance Use & Misuse*, 51(1).
- Vanwesenbeeck, Ine, 2013. Prostitution Push and Pull: Male and Female Perspectives. *Journal of Sex Research*, 50(1):11-16.
- Xun, Jiyao and Reynolds, Jonathan, 2010. Applying netnography to market research: The case of the online forum. *Journal of Targeting, Measurement and Analysis for Marketing*, 18(1):17-31.

Early detection of individuals at risk of being drawn into online sex trade: A mixed method approach using covert online ethnography, SNA and machine learning.

Panos Kostakos, Center for Ubiquitous Computing, University of Oulu, Finland

Lucie Špráchalová, Charles University, Department of Sociology, Czech Republic

Mourad Oussalah, Center for Ubiquitous Computing, University of Oulu, Finland

How can we identify individuals at risk of being drawn into illicit sex trade online? Recent research shows that technology enables a greater number of individuals to be involved in illicit sex markets. Because technology reduces transaction costs and breaks-down market entry barriers, the number of *open-air* and *indoors* sex workers has in the past years increased very rapidly. This has far reaching implications for economic development, social cohesion, and public health. As a result, there is urgent need for tools that prevent the spread of illegal sex trade online. In this paper, we present work in progress of a tool that uses network data to enable early detection of individuals at risk of being drawn into sex trade online. Our method can be summarised as follows. First, we extracted users' profiles (N=28,000) from a European online sex forum. Second, we conducted covert online ethnography and carried out interviews with a random sample of the users. This enabled us to develop a user typology that highlights the social organisation of the illicit market in conjunction with self-reported data about exposure to illicit activities. Third, we used graph theory to analyse the structural position of users. Finally, we used machine learning to train a model that predicts the risk and social role of individual users within the network.

⁵⁹⁰ Kostakos, P., Špráchalová, L., Pandya, A., Aboeleinen, M., & Oussalah, M. (2017). Covert online ethnography and machine learning for detecting individuals at risk of being drawn into online sex work. *Illicit Networks (IX) Policing Flows (III) Workshop, 11-13 December, 2017. Adelaide, South Australia.*

Příloha 4: Studentské/akademické práce na dané téma v ČR

Disertační práce:

Drdová, L. (2020). *From Steel to Plush: Symbolic Boundaries, Authenticity and Inauthenticity in the BDSM Subculture*. Disertační práce. Brno: Fakulta sociálních studií, Masarykova univerzita.

Jozífková, E. (2016). *Hierarchie a chování člověka. BDSM jako alternativní sexuální chování*. Disertační práce. Praha: 1. lékařská fakulta, Univerzita Karlova.

Jozífková, E. (2007). *Sexuální submisivita, dominance a fenomén sadomasochismu*. Disertační práce. Praha: Přírodovědecká fakulta, Univerzita Karlova v Praze.

Diplomové:

Řezníčková, Z. (2018). *Vybrané charakteristiky osob, provozujících sadomasochistické aktivity*. Diplomová práce. Praha: Filozofická fakulta, Univerzita Karlova.

Hegerová, H. (2017). *Bondage jako praktika intimity*. Diplomová práce. Olomouc: Pedagogická fakulta, Univerzita Palackého v Olomouci.

Bajgarová, S. (2017). *Trestněprávní limity sexuálních praktik*. Diplomová práce. Brno: Právnická fakulta, Masarykova univerzita.

Jirková, B. (2017). *Analýza recepce knižní trilogie Fifty Shades a filmové adaptace jejího prvního dílu*. Diplomová práce. Praha: Fakulta sociálních věd, Univerzita Karlova.

Edrychová, I. (2015). *Proměny mediální prezentace násilných sexuálních praktik v letech 1990–2011 jako obraz posunu sociálních norem v sexuální oblasti*. Diplomová práce. Praha: Fakulta sociálních věd, Karlova univerzita.

Pospíšil, M. (2013). *Vnitřní coming out u lidí praktikujících BDSM*. Diplomová práce. Olomouc: Filozofická fakulta, Univerzita Palackého v Olomouci.

Mourová, Z. (2012). *Dominance, submisivita a hranice ve vztazích*. Diplomová práce. Brno: Fakulta sociálních studií, Masarykova univerzita.

Čičmanec, N. (2009). *Sadomasochismus – sexuální variace, životní styl*. Diplomová práce. Brno: Fakulta humanitních studií, Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně.

Bakalářské:

Kučerová, K. (2018). *Sexuální orientace ženy a BDSM*. Bakalářská práce. Zlín: Fakulta humanitních studií, Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně.

Drozenová, A. (2017). *Empatie u lidí praktikujících BDSM*. Bakalářská práce. Olomouc: Filozofická fakulta, Univerzita Palackého v Olomouci.

Vrajová, P. (2017). „Každému, co se mu líbí“ *Etnografie pražské BDSM subkultury*. Bakalářská práce. Praha: Fakulta humanitních studií, Univerzita Karlova.

Peterková, K. (2017). *Koherence mezi vnitroskupinovou, osobnostní, partnerskou a sexuální dominancí*. Bakalářská práce. Praha: Fakulta humanitních studií, Univerzita Karlova.

Řezníčková, Z. (2016). *Specifika reaktivity v zátěžové situaci u osob provozujících sadomasochistické aktivity*. Bakalářská práce. Praha: Filozofická fakulta, Univerzita Karlova v Praze.

Dobešová, I. (2015). *Sexuální deviace – sadomasochismus a jeho vliv na společnost*. Bakalářská práce. Zlín: Fakulta humanitních studií, Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně.

Hladký, T. (2014). *Vztah sexuální orientace a submisivně dominantního chování v české sadomasochistické online komunitě*. Bakalářská práce. Praha: Fakulta humanitních studií, Univerzita Karlova v Praze.

Rejřířová, L. (2014). *Sexuální hry se zaměřením na konsensuální sadomasochismus (BDSM)*. Bakalářská práce. Pardubice: Filozofická fakulta, Univerzita Pardubice.

Řezníčková, Z. (2011). *Proces coming outu u žen se zaměřením na BDSM: analýza výpovědí návštěvnic BDSM klubu v Praze*. Bakalářská práce. Praha: Fakulta humanitních studií, Univerzita Karlova v Praze.

Příloha 5: Nejčastěji užívané hashtagy pro oblast FinDom na Twitteru

<p>Název aktéra, oslovení aktéra (dominanta)</p>	<p>fingoddess, findome, financialdominatrix, Findommes, FindomGoddess, Princessfindom, findomprincess, bbwfindomme, findomboss, RTfindom, paygoddess, MoneyMistress, Moneydom, moneymistress, moneydom, MoneyMagnet, moneyqueen, CashKing, cashqueen, cashmasters, cashmastergod, cashdom, cashprincess, cashMaster, mastercash, cashmistress, cashgod, cashbrat, ProDomme, ProDom, drainqueen</p>
<p>Název aktéra, oslovení aktéra (submisiva)</p>	<p>payupcucks, financialslave, findomsub, cashcunts, cashfags, cashcow, CashCow, finpig, caschmeet, shoppingpig, PaySlave, newpaypig, paypets, paypiggieswanted, FINSUBS, finsubs, fincuck, PayPigs, , paypet, payslave, shoppingpig, walletdraining, PayPiggy, fincucks, slavemoney, wishlistsub, fincucks, paybitch, paypalme, pigle, paybitch, Payslaves, cashsubs, moneycow, cashslut, Cashslave, cashcows, cashslave, moneyslave, slavemoney, paybitch, finsub, moneyslut, paypigslave, payupbitch, payuploosers, worthlesspaypig, billpayer, paymepig, rtpaypig, payloser</p>
<p>Název aktivity</p>	<p>findomgames, findomtrap, findomination, findomchristmas, skypefindom, FindomAddiction, FinancialDomination, FinancialFuck, finplay, truefindom, findoM, FinancialControl, rtfindom, colledgefindom, moneyfetish, moneygame, finDom, cashmeet, cashrape, cashdrain, cashdomination, giftrocket, walletrinse, cashpointmeet</p>
<p>Názvy pro popis požadavků, další hashtagy</p>	<p>paymybills, fuckyoupayME, passmethemoney, obeyandpay, worktopayHer,nopaynoplay, buymegifts, buymestuff, iloveyourcash, GiveYourMoneyToWomen, sendmemoney, payme, worktopayHer, mygirlfund, smalldicktax, DRAINYOURWALLET, cumtax, fagtax, giftme, FemDomPOV, BirthdayFindom, FinDomAlert, payplayobey, nudesforsale, findomwheel, pics4cash, pantyseller, paypigsonly, paypigwanted, loyalpaypigswanted, paypigswanted, finsubswanted, acceptingpaypigs, paypiggieswanted, finsubwanted</p>

Příloha 6: Posouzení nejrizikovějších z nabízených aspektů BDSM českou dospělou populací

		Frekvence	%	Valid %
Valid	zdravotní rizika	148	23,1	26,5
	psychická újma	109	17,0	19,5
	společenská nepřijatelnost	38	5,9	6,8
	finanční riziko	28	4,4	5,0
	kriminální riziko	27	4,2	4,8
	všechno zde uvedené představuje veliké riziko	154	24,1	27,5
	žádné z těchto rizik není příliš vysoké	55	8,6	9,8
	Total	559	87,3	100,0
Missing	NEVÍ	81	12,7	
Total		640	100,0	

Příloha 7: Průměry a rozptyl pro muže a ženy ze vzorku české dospělé populace, sémantický diferenciál (PP.3a-PP.3j)

Průměry pro muže a ženy z položek PP.3a-PP.3j*		
	Muži	Ženy
PP.3a BDSM – zvědavost x nezájem	4,37	5,26
PP.3b BDSM – zvrhlost x důvěra	3,19	3,00
PP.3c BDSM – znechucení x sympatie	3,36	2,92
PP.3d BDSM – bezpečí x riziko	4,99	5,62
PP.3e BDSM – zábava x nuda	3,51	4,00
PP.3f BDSM – utrpení x rozkoš	3,97	3,55
PP.3g BDSM – individualita x móda	3,99	4,01
PP.3h BDSM – hra x deviace	4,10	4,69
PP.3i BDSM – profesionalita x amatérství	4,22	4,38
PP.3j BDSM – láska x šaškárna	4,72	5,05

* Sémantický diferenciál, hodnoty 1-7, 1 nejbliže k výroku vlevo, 7 nejbliže k výroku vpravo.

Další popisné hodnoty pro muže a ženy z PP.3a-PP.3j*						
		Medián	Modus	SD	Rozptyl	
PP.3a BDSM – zvědavost x nezájem	muž	4,00	7	2,05	4,21	4,04
	žena	6,00	7	1,88	3,54	
PP.3b BDSM – zvrhlost x důvěra	muž	3,00	4	1,58	2,49	2,58
	žena	3,00	1	1,64	2,68	
PP.3c BDSM – znechucení x sympatie	muž	4,00	4	1,54	2,37	2,36
	žena	3,00	4	1,51	2,28	
PP.3d BDSM – bezpečí x riziko	muž	5,00	4	1,41	1,98	2,05
	žena	6,00	7	1,40	1,96	
PP.3e BDSM – zábava x nuda	muž	4,00	4	1,50	2,25	2,26
	žena	4,00	4	1,48	2,18	
PP.3f BDSM – utrpení x rozkoš	muž	4,00	4	1,71	2,91	2,88
	žena	4,00	4	1,68	2,81	
PP.3g BDSM – individualita x móda	muž	4,00	4	1,78	3,16	3,08
	žena	4,00	4	1,73	3,03	
PP.3h BDSM – hra x deviace	muž	4,00	3	1,86	3,48	3,30
	žena	5,00	4	1,73	3,01	
PP.3i BDSM – profesionalita x amatérství	muž	4,00	4	1,20	1,45	1,45
	žena	4,00	4	1,20	1,45	
PP.3j BDSM – láska x šaškárna	muž	4,00	4	1,68	2,83	2,70
	žena	5,00	4	1,60	2,55	

* Sémantický diferenciál, hodnoty 1-7, 1 nejbliže k výroku vlevo, 7 nejbliže k výroku vpravo.

Příloha 8: Seznam vstupních proměnných do modelů logistické regrese a GLM (reprezentativní soubor české dospělé populace)⁵⁹¹

Kód proměnné	Název proměnné	Model 1 (log. reg.)	Model 2 (GLM)	Model 3 (log. Reg.)
PP.1	Ochota odpovídat na blok otázek o BDSM	Závisle prom.	x	x
(Ne)tolerance k BDSM	Tolerance vůči BDSM	x	Závisle prom.	Nez.
PP.5 (rekat)	Postoj k blízké osobě BDSM ⁺	x	Nez.	Závisle prom.
IDE.2	Věk	Nez.	Nez.	Nez.
IDE.8	Pohlaví	Nez.	Nez.	Nez.
IDE.3a	Rodinný stav	Nez.	Nez.	Nez.
IDE.6b	Vzdělání	Nez.	Nez.	Nez.
IDE.7	Víra	Nez.	Nez.	Nez.
IDE.12	Počet dětí	Nez.	Nez.	Nez.
IDE.19	Velikost bydliště	Nez.	Nez.	Nez.
PS.1	Typ vzdělání	Nez.	Nez.	Nez.
PO.2	Politická orientace	Nez.	Nez.	Nez.
AP.7a	Postoj k homosexualitě	Nez.	Nez.	Nez.
AP.7b	Postoj k interrupci	Nez.	Nez.	Nez.
KK.11a	Jasně násilí: dítě dostane od rodičů výprask	Nez.	Nez.	Nez.
KK.11b	Jasně násilí: vyhrožování fyzickým ublížením	Nez.	Nez.	Nez.
KK.11c	Jasně násilí: facka v partnerské hádce	Nez.	Nez.	Nez.
KK.11d	Jasně násilí: vynucený sex	Nez.	Nez.	Nez.
KK.11e	Jasně násilí: konsensuální násilný	Nez.	Nez.	Nez.
KK.11f	Jasně násilí: bojové sporty	Nez.	Nez.	Nez.
KK12.g	Tolerance k placenému sexu	Nez.	Nez.	Nez.
KK.13a	Dominantní osobnost ve vztahu	Nez.	Nez.	Nez.
KK.13c	Submisivní chování v sexu	Nez.	Nez.	Nez.
AP.4_ dohromady	Míra liberální výchovy dítěte	Nez.	Nez.	Nez.
Sebehodnotící faktory 1 - 6	Sebehodnocení respondenta (faktory 1-6)	Nez.	Nez.	Nez.
PS.5_ dohromady	Vlastní zkušenost s osobou s psychickým onemocněním	Nez.	Nez.	Nez.
PS.6_ dohromady	Míra tolerance osob s psychickým onemocněním	Nez.	Nez.	Nez.
PP.3a	Pocit z BDSM: zvědavost x nezájem	x	Nez.	Nez.
PP.3b	Pocit z BDSM: zvrhlost x důvěra	x	Nez.	Nez.
PP.3c	Pocit z BDSM: znechucení x sympatie	x	Nez.	Nez.
PP.3d	Pocit z BDSM: bezpečí x riziko	x	Nez.	Nez.
PP.3e	Pocit z BDSM: zábava x nuda	x	Nez.	Nez.
PP.3f	Pocit z BDSM: utrpení x rozkoš	x	Nez.	Nez.

⁵⁹¹ Pozn.: Přesné znění položek včetně stručné metodiky práce viz příloha 11. Součástí je též přesnější popis rekatégorizace (rekat.).

Kód proměnné	Název proměnné	Model 1 (log. reg.)	Model 2 (GLM)	Model 3 (log. Reg.)
PP.3g	Pocit z BDSM: individualita x móda	x	Nez.	Nez.
PP.3h	Pocit z BDSM: hra x deviace	x	Nez.	Nez.
PP.3i	Pocit z BDSM: profesionalita x amatérství	x	Nez.	Nez.
PP.3j	Pocit z BDSM: láska x šaškárna	x	Nez.	Nez.
PP.6_rekat	Přijatelnost BDSM role u osoby blízké	x	Nez.	Nez.

**Příloha 9: Seznam vstupních proměnných do modelů lineární a logistické regrese
(soubor českých studentů)⁵⁹²**

Kód	Název proměnné	Model 1 (logistická regrese)	Model 2 (lineární regrese)
Q35	vlastní zkušenost s BDSM	Závisle prom.	Nez.
Q33	tolerance vůči BDSM (průměr)	Nez.	Závisle prom.
Q1	Pohlaví	Nez.	Nez.
Q2	Věk	Nez.	Nez.
Q4	Typ oboru studia	Nez.	Nez.
Q12	Násilí v rodině (průměr)	Nez.	Nez.
Q14	Vážnost násilí v rodině	Nez.	Nez.
Q16	Partnerský vztah	Nez.	Nez.
Q19	Spokojenost v partnerském vztahu	Nez.	Nez.
Q21	Pravděpodobnost výskytu násilí v partnerském vztahu (průměr)	Nez.	Nez.
Q22d	Spokojenost se současným sexuálním životem	Nez.	Nez.
Q26	Zkušenost s nekonsensuálním násilím (průměr)	Nez.	Nez.
Q27	Respondent v roli agresora (průměr)	Nez.	Nez.
Q36	Ochota vyzkoušet BDSM služby	Nez.	Nez.
Q37	Sexuální orientace	Nez.	Nez.
Q39	Náboženství/víra	Nez.	Nez.

⁵⁹² Pozn.: Přesné znění položek včetně stručné metodiky práce viz příloha 12.

Příloha 10: Obecný lineární model (GLM) pro toleranci k BDSM u souboru vysokoškolských studentů

	Model Term	Coefficient ▼	Std.Error	t	Sig.	95% Confidence Interval		Importance
	Intercept	1,396	0,346	4,039	,000	0,716	2,075	
q32d: rozhodně ano, spíše ano		-0,185	0,147	-1,255	,211	-0,474	0,105	0,254
q32d: spíše není		0,479	0,080	5,973	,000	0,321	0,637	0,254
q32d: rozhodně není		0,000*						0,254
q34: určitě ne		0,515	0,137	3,747	,000	0,245	0,785	0,139
q34: nejspíše ne		0,389	0,119	3,278	,001	0,155	0,622	0,139
q34: těžko říci		0,182	0,108	1,688	,092	-0,030	0,394	0,139
q34: spíše ano		0,097	0,098	0,991	,322	-0,096	0,290	0,139
q34: určitě ano		0,000*						0,139
q36: ano		-0,154	0,161	-0,953	,341	-0,471	0,164	0,131
q36: ne		0,327	0,096	3,389	,001	0,137	0,516	0,131
q36: nevím		0,000*						0,131
q22a: rozhodně souhlasím, spíše s.		-0,331	0,110	-3,020	,003	-0,546	-0,115	0,061
q22a: tak napůl, spíše nesouhlasím		-0,145	0,073	-1,995	,047	-0,288	-0,002	0,061
q22a: rozhodně nesouhlasím		0,000*						0,061
q22c: rozhodně s., spíše s., tak napůl		0,219	0,079	2,769	,006	0,063	0,374	0,056
q22c: spíše nesouhlasím		0,059	0,077	0,762	,447	-0,093	0,211	0,056
q22c: rozhodně nesouhlasím		0,000*						0,056
q37: nepřeji si uvést		0,537	0,257	2,089	,037	0,031	1,043	0,055
q37: heterosexuální, homosexuální		0,183	0,074	2,459	,014	0,037	0,329	0,055
q37: experiment, dílčí zkuš., bi, jiné		0,000*						0,055
q12: průměr		0,078	0,027	2,844	,005	0,024	0,132	0,053
q22b: rozhodně s., spíše s., tak napůl		-0,187	0,107	-1,743	,082	-0,399	0,024	0,043
q22b: spíše nesouhlasím		0,110	0,085	1,299	,195	-0,057	0,278	0,043
q22b: rozhodně nesouhlasím		0,000*						0,043
q23b: rozhodně s., spíše s., tak napůl		-0,226	0,094	-2,391	,017	-0,412	-0,040	0,038
q23b: spíše nesouhlasím		-0,189	0,091	-2,073	,039	-0,369	-0,010	0,038
q23b: rozhodně nesouhlasím		0,000*						0,038
q26: průměr		0,303	0,126	2,402	,017	0,055	0,550	0,038

Příloha 11: Metodika práce s daty: data české dospělé populace

Vstupní proměnné

V následujícím textu představujeme proměnné, které vstupují do modelů prezentovaných v disertační práci v podkapitolách 3.2 a 3.3. Současně zde uvádíme pouze ty proměnné, které se v modelech signifikantně uplatnily a dále se jimi v diskuzi nad výsledky v samotné práci zabýváme.

AP.2 „Ohodnoťte dvojice osobnostních rysů na škále podle toho, nakolik Vás vystihují. Posuzujte vždy dvojici vlastností jako celek, i když Vás třeba jedna z nich vystihuje více. Odpovězte, prosím, i když si nejste zcela jistý Vaší odpovědí.							
VŮBEC NEVYSTIHUJÍ	NEVYSTIHUJÍ	SPÍŠE NEVYSTIHUJÍ	ANI VYSTIHUJÍ, ANI NEVYSTIHUJÍ	SPÍŠE VYSTIHUJÍ	VYSTIHUJÍ	NAPROSTO VYSTIHUJÍ	NEVÍ
1	2	3	4	5	6	7	9
a) Společenský, energický,				1 2 3 4 5 6 7 9			
b) kritický, hádavý,				1 2 3 4 5 6 7 9			
c) spolehlivý, svědomitý,				1 2 3 4 5 6 7 9			
d) úzkostlivý, snadno rozrušitelný,				1 2 3 4 5 6 7 9			
e) otevřený novým zkušenostem, složitý,				1 2 3 4 5 6 7 9			
f) zdrženlivý, tichý,				1 2 3 4 5 6 7 9			
g) vřelý, laskavý,				1 2 3 4 5 6 7 9			
h) neorganizovaný, lehkomyšlný,				1 2 3 4 5 6 7 9			
i) klidný, vyrovnaný,				1 2 3 4 5 6 7 9			
j) konzervativní, málo tvořivý.“				1 2 3 4 5 6 7 9			

AP.3 „Nyní, prosím, rozhodněte, jak moc souhlasíte, nebo nesouhlasíte s následujícími výroky. Odpovězte, prosím, i když si nejste zcela jistý Vaší odpovědí.					
ZCELA SOUHLASÍ	SOUHLASÍ	ANI SOUHLAS, ANI NESOUHLAS	NESOUHLASÍ	ZCELA NESOUHLASÍ	NEVÍ
1	2	3	4	5	9
a) Po prožití bolestného zážitku, potřebuji někoho, abych se cítil lépe.				1 2 3 4 5 9	
b) Ani ve stavu nouze bych neměl pocit, že panikařím.				1 2 3 4 5 9	
c) Dávám přednost tomu, aby byl můj život plný různých hádanek a hlavolamů, které musím vyřešit.				1 2 3 4 5 9	
d) Hodně mě baví činnosti, u kterých je potřeba přicházet s novými způsoby řešení.				1 2 3 4 5 9	
e) Je pro mě velmi důležité mít na věci jasné názory.				1 2 3 4 5 9	
f) Mám rád jasné názory i na věci, které se mě osobně netýkají.				1 2 3 4 5 9	
g) Je důležité vždy se chovat správně, vyhnout se čemukoli, co by lidé označili za špatné.				1 2 3 4 5 9	
h) Je důležité žít v bezpečném prostředí – vyhnout se čemukoli, co by mohlo být nebezpečné.“				1 2 3 4 5 9	

AP.4⁵⁹³ „Následující otázky se týkají hodnot, o nichž se lidé domnívají, že by měly být u jejich dětí rozvíjeny. Existuje mnoho takových hodnot a lidé se často neshodnou, které jsou důležitější a které by měly být u jejich dětí rozvíjeny více. Na kartě jsou tyto hodnoty uvedeny v párech. U některých párů se Vám může zdát, že jsou obě hodnoty obdobně důležité, anebo že ani jedna z nich příliš důležitá není. I přesto, prosím, zkuste vybrat u každého páru hodnotu, kterou byste u svého dítěte považovali za tu důležitější. Dítě...

NEVÍ = 9

a) má poslouchat své rodiče	1	2	má být samo zodpovědné za své činy
	9		
b) má mít zdravý úsudek	1	2	má mít slušné vychování
	9		
c) má být čisté a upravené	1	2	se má zajímat o to, jak a proč se věci dějí
	9		
d) má myslet samostatně	1	2	má respektovat starší
	9		
e) se má řídit stanovenými pravidly	1	2	má se řídit svým vlastním svědomím.“
	9		

AP.7 „U následujících výroků prosím na škále 1 až 10 zvolte, zda dané jednání je vždy ospravedlnitelné, není nikdy ospravedlnitelné, nebo něco mezi tím.

NIKDY NENÍ OSPRAVEDLNITELNÉ							VŽDY JE OSPRAVEDLNITELNÉ			NEVÍ							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	99							
a) Projevovat svoji homosexuální orientaci.							1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	99
b) Podstoupit umělé přerušování těhotenství (interrupci).“							1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	99

KK.11 „Vrátíme se ještě k často diskutovanému problému násilí ve společnosti. Mohl byste ohodnotit, které z následujících forem jednání byste považoval za jasné, zřetelné násilí?

ROZHODNĚ ANO	SPIŠE ANO	SPIŠE NE	ROZHODNĚ NE	NEVÍ
1	2	3	4	9
a) Dítě dostane od rodičů výprask např. páskem, prutem, holí.				1 2 3 4 9
b) Někdo někomu vyhrožuje, že mu fyzicky ublíží.				1 2 3 4 9
c) V partnerské hádce padne facka.				1 2 3 4 9
d) Jeden z partnerů si vynutí sexuální styk, i když ten druhý nechce.				1 2 3 4 9
e) Partneři ve svém sexuálním vztahu uplatňují dobrovolně, po vzájemné dohodě praktiky jako svazování, bití, vzájemné poškozování.				1 2 3 4 9
f) Provozování boxu, bojových sportů apod.“				1 2 3 4 9

KK.12 „Jaký Vy sám zaujímáte postoj k následujícím formám jednání. Považuje je z osobního pohledu za zcela nepřijatelné, anebo zcela přijatelné, akceptovatelné, nebo něco mezi tím?

ZCELA NEPŘIJATELNÉ				ZCELA PŘIJATELNÉ			NEVÍ
1	2	3	4	5	6	7	9
g) Prostituce, placený sex (bez ohledu na pohlaví a formu, jakou se nabízí).“							1 2 3 4 5 6 7 9

KK.13 „Řekl byste o sobě, že

ROZHODNĚ ANO			ROZHODNĚ NE	NEVÍ
1	2	3	4	9
a) V partnerském vztahu (ať současném, dřívějším, anebo budoucím) platí, že jste to Vy, kdo věci řídí a kdo rozhoduje.				1 2 3 4 9
b) V aktivitách ve skupině lidí máte rád, když můžete zaujímat vedoucí pozici.				1 2 3 4 9

⁵⁹³ Pozn.: AP.4a – AP.4e byly rekódovány a použity jako průměrová proměnná indikující míru liberalismu ve výchově dětí (vážený průměr).

c) V oblasti sexu máte dobrou zkušenost nebo máte rád, když iniciativu a aktivitu přebírá partner.“	1 2 3 4 9
---	-----------

PS.5 „Následující otázky se týkají Vašich zkušeností a názorů, které se vztahují k lidem s psychickým onemocněním (například lidé, kteří se léčí na psychiatrii).		
ANO	NE	NEVÍ
1	2	9
a) Žijete v současné době, nebo jste někdy v minulosti žil spolu s někým, kdo má/měl psychické onemocnění?	1 2	9
b) Pracujete nyní, nebo jste někdy v minulosti pracoval spolu s člověkem s psychickým onemocněním?	1 2	9
c) Máte nyní, nebo jste měl někdy v minulosti měl souseda s psychickým onemocněním?	1 2	9
d) Máte v současné době, nebo jste někdy v minulosti měl blízkého kamaráda s psychickým onemocněním?“	1 2	9

PS.6 „U každého z následujících výroků mi, prosím, řekněte, nakolik s ním souhlasíte, nebo nesouhlasíte.					
ROZHODNĚ SOUHLASÍ	SPÍŠE SOUHLASÍ	ANI SOUHLAS, ANI NESOUHLAS	SPÍŠE NESOUHLASÍ	ROZHODNĚ NESOUHLASÍ	NEVÍ
1	2	3	4	5	9
a) Do budoucna by mi nevadilo žít společně s někým, kdo má psychické onemocnění.	1 2 3 4 5				9
b) Do budoucna by mi nevadilo pracovat společně s někým, kdo má psychické onemocnění.	1 2 3 4 5				9
c) Do budoucna by mi nevadilo bydlet v sousedství někoho, kdo má psychické onemocnění.	1 2 3 4 5				9
d) Do budoucna by mi nevadilo přátelit se s někým, u koho se objevilo psychické onemocnění.“	1 2 3 4 5				9

IDE.2 „Kolik je Vám let?“	
---------------------------	--

IDE.6b „Jaké je Vaše nejvyšší ukončené vzdělání?“	
---	--

IDE.3a „Jste	
svobodný, svobodná,	1
ženatý, vdaná (příp. žijete v registrovaném partnerství),	2
rozvedený, rozvedená,	3
vdovec, vdova.”	4
NEVÍ	9

IDE.12 „Máte nezaopatřené děti? Pokud ano, kolik? (Neptáme se na děti v domácnosti ale na Vaše děti.)	
Jedno nezaopatřené dítě,	1
dvě nezaopatřené děti,	2
tři nezaopatřené děti,	3
čtyři nebo více nezaopatřených dětí,	4
nemáte žádné nezaopatřené dítě.“	5

IDE.7 „Ke které církvi nebo náboženskému společenství se hlásíte?“	NEVÍ = 9 PŘEPIŠTE ČÍSELNÝ KÓD
--	----------------------------------

„V závěrečném bloku otázek bychom se rádi zeptali na některé další souvislosti, pokud jde o spojení tematiky sexu a násilí. Půjde sice především o Vaše názory, a ne o osobní zkušenosti či zážitky, přesto chápeme, že pro mnoho lidí může být toto téma nepříjemné nebo nevhodné pro rozhovor, jaký právě vedeme. Proto Vám nabízíme možnost tento blok otázek přeskočit nebo ho kdykoliv opustit.“

PP.1 „Můžeme pokračovat v dotazování?“

Ano, 1 => pokračujte na PP.2

ne?“ 2 => pokračujte na str.16

VYPIŠTE PODROBNĚ DŮVOD, PROČ RESPONDENT NECHTĚL POKRAČOVAT:

PP.3 „V našem výzkumu jsme se několikrát dotkli témat násilí a sexu. Spojení obojího dohromady nemusí znamenat nějaké nezákonné počínání, často jde o aktivity zcela dobrovolné, vycházející z dohody účastníků. Je možné, že jste se setkal se zkratkou BDSM, která označuje sexuální a erotické aktivity zahrnující dominanci, submisivitu, sadismus, masochismus, svazování (bondage). Může se jednat také o hry pán – otrok, pán – pes, policista - zadržený apod., nebo o používání pomůcek jako jsou pouta, bič, provazy, roubíky a další. Veškeré aktivity mezi partnery jsou dobrovolné a odsouhlasené. Jaké pocity ve Vás tato zkratka a to, co vyjadřuje, vyvolává:“

NEVÍ = 9

a) ZVĚDAVOST	1	2	3	4	5	6	7	9	NEZÁJEM
b) ZVRHLOST	1	2	3	4	5	6	7	9	DŮVĚRA
c) ZNECHUCENÍ	1	2	3	4	5	6	7	9	SYMPATIE
d) BEZPEČÍ	1	2	3	4	5	6	7	9	RIZIKO
e) ZÁBAVA	1	2	3	4	5	6	7	9	NUDA
f) UTRPENÍ	1	2	3	4	5	6	7	9	ROZKOŠ
g) INDIVIDUALITA	1	2	3	4	5	6	7	9	MÓDA
h) HRA	1	2	3	4	5	6	7	9	DEVIACE
i) PROFESIONALITA	1	2	3	4	5	6	7	9	AMATÉRSTVÍ
j) LÁSKA	1	2	3	4	5	6	7	9	ŠAŠKÁRNA

PP.4 „Jaký je Váš postoj, co si myslíte o následujících jevech či situacích?“

CHÁPETE A PODPORUJETE TO	NEVADÍ VÁM TO	JE VÁM TO JEDNO	VADÍ VÁM TO	MĚLO BY SE ZAKÁZAT	NEVÍ
1	2	3	4	5	9
a) Filmy a knihy s BDSM tematikou jsou běžně dostupné a popularizované.				1 2 3 4 5	9
b) Jsou páry, které tyto aktivity provozují pouze v soukromí a ve vzájemné shodě.				1 2 3 4 5	9
c) Cizí osoby provozující tyto aktivity v rámci klubů, které nejsou běžně dostupné.				1 2 3 4 5	9
d) Osoby, které o tyto aktivity stojí, si je zajišťují pomocí placených služeb.				1 2 3 4 5	9
e) Vzniká skupina specialistů (-tek), která tyto služby poskytuje za peníze.				1 2 3 4 5	9
f) Tyto služby a kontakty se běžně nabízejí na internetu.				1 2 3 4 5	9
g) Salón poskytující takové služby vznikne ve Vašem sousedství.“				1 2 3 4 5	9

PP.5 „Představte si teď, prosím, že se dozvíte o některé z Vám blízkých osob (sourozenec, kamarád, vlastní dítě, partner), že má nebo v minulosti měl celkem intenzivní zkušenost s touto oblastí. Myslíte, že by to Váš postoj k němu:

Zhoršilo,

1

spíše oslabilo, než zhoršilo,	2
nezměnilo,	3
spíše posílilo,	4
zlepšilo.“	5
NEVÍ	9

PP.6 „Bylo by pro Vás přijatelnější, kdyby se taková osoba stavěla do role	
dominantní, tedy pána situace, agresora,	1
submisivní, tzn. osoby podřízené, trýzněné,	2
postavení v těchto aktivitách by nehrálo roli.“	3
NEVÍ	9

PP.7 „Co Vy osobně považujete na BDSM orientaci za nejrizikovější z hlediska těch, kteří ji praktikují	
Zdravotní rizika, poškození organismu,	1
psychická újma, obavy z partnera, stres, závislost na sexu, ztráta schopnosti navázat citový vztah,	2
společenská nepřijatelnost, riziko prozrazení a následné stigmatizace,	3
finanční riziko – utrácení nepřiměřených částek za tyto služby,	4
kriminální riziko – např. možnost stát se obětí vydírání,	5
všechno zde uvedené představuje velké riziko,	6
žádné z těchto rizik není příliš vysoké.“	7
NEVÍ	9

IDE.8 DOTÁZANÝ JE:	MUŽ = 1
	ŽENA = 2

Práce s proměnnými

V případě souboru dospělé populace jsme v obou modelech využívali povětšinou totožných proměnných. V případě prvního modelu jsme použili závisle proměnnou PP.1 (respondent je ochoten pokračovat v dotazníku na blok otázek o BDSM ano/ne), ve druhém modelu pak průměrovou proměnnou z položek PP.4 (míra tolerance k BDSM, průměr ze 7 položek, maximálně 1 missing).

Poměrně často jsme se uchýlili k rekategorizaci kategoriálních proměnných za účelem redukce kategorií na menší počet. K optimálnímu slučování kategorií jsme využili proceduru “strom”⁵⁹⁴, a to u položek PO.2 (politická orientace), AP.7a (postoj k homosexualitě), AP.7b (postoj k interrupci), KK.12g (postoj k placenému sexu a prostituci) a IDE.3a (rodinný stav).

Položky ze skupin PS.5 (osobní zkušenost s psychicky nemocným člověkem), PS.6 (míra tolerance psychicky nemocného člověka v životě respondenta) a AP.4 (míra liberální výchovy dítěte) jsme transformovali na souhrnné proměnné.⁵⁹⁵

Věk jsme rekategorizovali zvlášť pro oba modely, kdy do prvního modelu týkajícího se ochoty pokračovat v dotazování vstupovaly dvě věkové kategorie (pod 65 let a 65 a více let), do druhého modelu jsme věk rekategorizovali pomocí procedury visual binning

⁵⁹⁴ Pozn.: IBM Statistics SPSS: Analyze – Classify – Tree.

⁵⁹⁵ Pozn.: Tvorba souhrnných proměnných na základě vah (faktorových zátěží).

na kategorii 3, jelikož věková skupina nad 65 let častěji nechtěla v dotazníku pokračovat, tudíž byla méně zastoupena ve vzorku, u kterého jsme zkoumali dále tolerance k BDSM. Další vstupní proměnné jsme nahlíželi dále jako kategoriální a upravovali je pouze kosmeticky, např. sloučením dvou krajních kategorií apod.

Proměnné AP.2a–AP.2j a AP.3a–AP.3h jsou položkami zkoumajícími psychologické aspekty a sebepojetí respondenta. Explorativně jsme na nich provedli analýzu hlavních komponent, pro kterou se soubor položek ukázal jako vhodný.

Další proměnné jsme používali v původní podobě, obvykle jsme na ně nahlíželi jako na číselné proměnné (škála 1-5, 1-7, 1-10).

V druhém modelu se oproti prvnímu objevily navíc jednotlivé proměnné PP.3a–PP.3j. Zde jsme použili rekategorizaci, kdy jsme odpověď “nevím” přiřadili k ambivalentnímu postoji reprezentované na sedmibodové škále hodnotou 4. Tím jsme nemuseli přijít o část respondentů, kteří tuto možnost volili. Dále jsme v druhém modelu přidali položky PP.5 (postoj k blízké osobě s BDSM zkušeností), PP.6 (přijatelnost BDSM role – submisivní, dominantní, nezáleží) a PP.7 (rizikovitost BDSM). Tyto položky byly mírně transformovány (sloučení krajních kategorií u PP.5) a v modelu figurovaly dále jako kategoriální proměnné.

Jako poslední a méně rozsáhlý model jsme volili model logistické regrese se závisle proměnnou PP.5 (postoj k blízké osobě s intenzivní zkušeností s BDSM, dichotomizovaná forma 0= zhoršený nebo oslabený postoj, 1= nezměněný nebo pozitivnější postoj). Do modelu vstupovaly všechny závisle proměnné jako do modelu 2, tedy do predikce (ne)tolerance k BDSM. Proměnnou (ne)tolerance k BDSM (průměrová proměnná) jsme zde využili jako jednu ze závisle proměnných.⁵⁹⁶

⁵⁹⁶ Pozn.: kompletní seznam vstupních proměnných viz příloha 8

Příloha 12: Metodika práce s daty: data českých vysokoškolských studentů

Vstupní proměnné

V následujícím textu představujeme proměnné, které vstupují do regresních modelů prezentovaných v disertační práci. Současně zde uvádíme pouze ty proměnné, které se v modelech signifikantně uplatnily a dále se jimi v diskuzi nad výsledky v samotné práci zabýváme.

Q1 Pohlaví respondenta/-tky:
1. Muž
2. Žena

Q2 Kolik je Vám let:

Q4 Typ studovaného oboru
1. Technický, ekonomický
2. Lékařský, přírodovědný
3. Humanitní, společenskovední
4. Jiný:

Q12⁵⁹⁷ Když si vzpomenete na své dětství, víte o tom, že by někdy Vaši rodiče (případně partner/ka vlastního rodiče, druh/družka, pěstouni) vůči sobě používali násilí? Máme na mysli jakýkoliv druh násilí, včetně útoků či výhrůžek.													
<i>Vyjádřete se u obou pomocí stupnice, kde 1 = nikdy, 10 = běžné, intenzivní a trvalé chování.</i>													
	<i>Forma jednání</i>		<i>Nikdy</i>						<i>Trvalé</i>	<i>Nevím, netýká se</i>			
Q12A1	Fyzické násilí (facky, strkání, údery předmětem, údery pěstí, apod.)	Otec	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	99
Q12A2		Matka	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	99
Q12B1	Nadávky, urážky, snaha druhého	Otec	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	99
Q12B2	ponižovat, zesměšňovat	Matka	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	99
Q12C1	Situace kdy se někdo rád o něčem	Otec	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	99
Q12C2	dohaduje nebo vyvolává střety, ale v zásadě to vyhovuje všem	Matka	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	99
Q12D1	Snaha toho druhého úplně	Otec	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	99
Q12D2	mocensky ovládnout, dlouhodobě zavražďovat a trestat?	Matka	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	99

⁵⁹⁷ Položky Q12a1 – Q12d2 jsme díky dobré konzistenci škály zprůměrovali a dále pracovali s průměrovou proměnou jakožto indikátorem násilí v rodině. Čím vyšší je průměr této proměnné, tím vyšší míru násilí průměr vyjadřuje.

Q14 Když si na tuto situaci/tyto situace dnes vzpomenete, mohl/a byste říci, jak vážná tato situace tehdy pro Vás byla? Byla velmi vážná, poměrně vážná nebo ne příliš vážná?
1. Velmi vážná
2. Poměrně vážná
3. Ne příliš vážná
4. Nic takového se nedělo
9. Nevím

Q16 Žijete v současné době
1. Jako ženatý, vdaná se svým partnerem/partnerkou ve společné domácnosti
2. S partnerem/partnerkou (přítelem, přítelkyní) ve společné domácnosti
3. S partnerem/manželem nebo partnerkou/manželkou odděleně
4. Nemáte stálého partnera/-ku, ale již jste měl/a takový vztah v trvání alespoň 3 měsíců
5. Nemáte stálého partnera, ale již jste měl/a někdy dříve vztah kratší než 3 měsíce
6. Nemáte a nikdy jste neměl/a partnerský vztah
7. Jiné uspořádání partnerského vztahu (uved'te jaké: _____)

Q19 Pokud máte partnerský vztah, jak byste celkově zhodnotil/a svoji spokojenost, svůj celkový pocit ze současného partnerského vztahu (stupnice 1= nejhorší, 10= maximální spokojenost)
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 99 = nevím, nemám vztah

Q21⁵⁹⁸ Je podle Vás pravděpodobné, že by se ve Vašem partnerském vztahu někdy (třeba v budoucnu) mohl objevit: (Stupnice: 1 = zcela nepravděpodobné, vyloučené, 10 = maximálně pravděpodobné) 99= Nevím, netýká se mě	
A Nějaký násilný konflikt nebo fyzický útok?	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 99
B Nějaká snaha kontrolovat každý krok nebo počin toho druhého, pronásledovat ho/ji tím?	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 99
C Situace, kdy se lidé neustále o něčem dohadují nebo se střetávají, ale v zásadě jim to vyhovuje?	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 99
D Snaha toho druhého úplně mocensky ovládnout, dlouhodobě zastrašovat a trestat?	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 99
E Vynucení sexu jedním z partnerů proti vůli druhého?	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 99

Q22D Partnerský vztah ať ten aktuální nebo třeba budoucí hodně ovlivňují očekávání či preference partnerů. Co byste v této souvislosti řekl/a o sobě, se kterými výroky byste mohl/a souhlasit?						
D Se svým sexuálním životem jsem naprosto spokojen/a	<i>Rozhodně souhlasím</i>	<i>Spíše souhlasím</i>	<i>Tak napůl, jak kdy</i>	<i>Spíše nesouhlasím</i>	<i>Rozhodně nesouhlasím</i>	<i>Nevím</i>
	1	2	3	4	5	9

⁵⁹⁸ Položky Q21A – Q21E jsme díky dobré konzistenci škály zprůměrovali a dále pracovali s průměrovou proměnou jakožto indikátorem míry možného násilí v partnerském vztahu. Čím vyšší je průměr této proměnné, tím vyšší je pravděpodobnost násilí v partnerském vztahu.

Q26⁵⁹⁹ V následující sekci bychom se Vás rádi zeptali na několik věcí, které se mezi partnery občas stávají. Můžete, prosím, říci, zda někdy došlo k tomu, že Váš/e partner/ka:

		Nikdy	Občas	Často	Stále	Nevím
1.	Rozčiloval/a se, když jste se bavil/a s příslušníkem/-cí druhého pohlaví?	1	2	3	4	9
2.	Nějak nevhodně se Vás dotýkal/a nebo jinak sexuálně obtěžoval/a, až Vám to bylo nepříjemné?	1	2	3	4	9
3.	Sledoval/a Vás či pronásledoval/a takovým způsobem, že Vám to bylo nepříjemné?	1	2	3	4	9
4.	Přehlížel/a Vás, slovně Vás ponižoval/a, tvrdil/a, že jste k ničemu?	1	2	3	4	9
5.	Vyhrožoval/a Vám rozvodem nebo odchodem ze vztahu?	1	2	3	4	9
6.	Vyhrožoval/a Vám, že si vezme život?	1	2	3	4	9
7.	Vyhrožoval/a Vám, že Vám ublíží, popř. že Vás zničí, když se s ním/ní rozejdete?	1	2	3	4	9
8.	Podezíral/a Vás z nevěry?	1	2	3	4	9
9.	Využil/a Vaší bezbrannosti (nemožnosti se bránit třeba z důvodu opilosti nebo vlivu drog), aby měl/a sex?	1	2	3	4	9
10.	Byl/a někdy agresivní vůči komukoli na veřejnosti, např. v restauraci, na pracovišti, na koleji, apod.?	1	2	3	4	9

Q27 Dopouštěl/a jste se vůči němu/ní něčeho podobného sám/a?

1. Ne, nikdy
2. Občas
3. Často (připojte prosím číslo položky z otázky Q26, která nejlépe vystihuje povahu věci: _____)

Je možné, že jste se již setkal/a se zkratkou BDSM, která označuje sexuální a erotické aktivity zahrnující dominanci, submisivitu, sadismus, masochismus, svazování (bondage). Může se jednat také o hry pán – otrok, pán – pes, policista – zadržovaný apod., nebo o používání pomůcek jako jsou pouta, bič, provazy, roubíky a další. Veškeré aktivity mezi partnery jsou dobrovolné a odsouhlasené.

Q33⁶⁰⁰ Jaký je Váš postoj, jsou z Vašeho pohledu přijatelné následující jevy či situace?

	Schvaluji to	Nevadí mi to	Je mi to jedno	Vadí mi to	Mělo by být zakázáno	Nevím
	1	2	3	4	5	9
A/ Filmy a knihy s BDSM tématikou jsou běžně dostupné a inzerované.	1	2	3	4	5	9
B/ Některé páry tyto aktivity provozují v soukromí a ve vzájemné shodě.	1	2	3	4	5	9
C/ Existují kluby, kde mohou BDSM aktivity provozovat i navzájem cizí lidé.	1	2	3	4	5	9
D/ Osoby, které o tyto aktivity stojí, si je mohou zajistit pomocí placených služeb.	1	2	3	4	5	9
E/ Existují osoby, které se živí poskytováním BDSM aktivit za úplatu.	1	2	3	4	5	9

⁵⁹⁹ Položky Q26.1 – Q26.10 jsme díky dobré konzistenci škály zprůměrovali a dále pracovali s průměrovou proměnou jakožto indikátorem míry zkušenosti s násilím v partnerském vztahu. Čím vyšší je průměr této proměnné, tím intenzivnější je zkušenost s násilím v partnerském vztahu. Narozdíl od položky Q21 se zde jedná již o reálnou zkušenost respondenta, nikoli o možnost, že by k násilí dojít mohlo.

⁶⁰⁰ Položky Q33A – Q33E jsme díky dobré konzistenci škály zprůměrovali a dále pracovali s průměrovou proměnou jakožto indikátorem (ne)tolerance vůči BDSM/konsenzuálnímu sexuálnímu násilí. Čím vyšší průměr, tím vyšší je míra NETORANCE vůči BDSM. Průměrová proměnná “Tolerance vůči BDSM” je závisle proměnnou v obecném lineárním modelu (GLM) viz dále.

Q35⁶⁰¹ Bez ohledu na okolnosti a způsob realizace, máte již s touto oblastí nějakou vlastní zkušenost?	
1.	ANO
2.	NE

Q36 Bylo by pro Vás přijatelné zkusit něco takového anonymně, v nějakém klubu nebo formou placené služby?	
1.	ANO
2.	NE
3.	NEVÍM

Q37 Pokud to pro Vás není příliš dotěrná otázka: Jak byste charakterizoval/a svoji sexuální orientaci?	
1.	Výhradně heterosexuální
2.	Heterosexuální s prvky homosexuální zvědavosti/experimentu/dílčí zkušenosti
3.	Výhradně homosexuální
4.	Stabilně bisexuální
5.	Stabilně bisexuální
6.	Jiná:
7.	Nepřeji si uvést

Q39 Hlásíte se k nějakému náboženství či náboženské skupině?	
1.	Nehlásím se k žádnému náboženství / náboženské skupině
2.	Římskokatolické vyznání
3.	Protestantské vyznání (evangelické, husitské atd.)
4.	Jiné náboženství / náboženská skupina (napište jaké/á:)

Práce s proměnnými

Nejprve jsme pracovali s pěti proměnnými Q33a-Q33e, ze kterých jsme tvořili průměrovou proměnnou (q33_průměr) indikující míru tolerance vůči určitým jevům a typům chování spojeným s konsenzuálním sexuálním násilím. Reliabilita škály Cronbach Alfa těchto otázek je 0,848, což naznačuje vhodnost pro tvorbu průměrové proměnné. Přestože se v případě této průměrové proměnné jedná o míru tolerance, co v analýzách a modelech predikujeme, je **míra netolerance k BDSM**, jelikož orientace položek a tím pádem i průměrové proměnné je záporná. Čím vyšší tedy průměr je, tím vyšší je netolerance k BDSM.

Pro účely analýzy jsme rekódovali několik proměnných. Položku věk jsme podle hodnoty mediánu (22 let) rozdělili na dvě skupiny (1= 19-22 let, 2= 23-41 let). Z hlediska věku jsme očekávali více homogenní skupinu vysokoškolských studentů, nicméně se mezi českými studenty prezenční formy studia objevilo i několik málo studentů starších 30 let. I z toho důvodu jsme soubor z hlediska věku rozdělili na dvě skupiny. Z analýz ovšem vyplynulo, že mezi skupinami nenastává statisticky významný rozdíl. Obdobně jsme postupovali u proměnné týkající se víry a do analýz zahrnuli 2 kategorie – věřící a nevěřící. Dále jsme použili proměnnou týkající se pohlaví respondentů (muži/ženy).

⁶⁰¹ Položka rekódována pro účely vstupu do modelu logistické regrese jako závisle proměnná. Ano= 0, Ne= 1.

Nejprve byla otestována normalita dat. Z níže uvedených tabulek vyplývá, že data nelze považovat za normálně rozdělená (p-hodnoty menší než 0,05). K porovnání skupin byl použit Mann-Whitney U test. Z výsledků testů vyplývá, že q33_průměr není závislá na věkové skupině (p-hodnota 0,888), ani na náboženství (p-hodnota 0,250). Závislost se prokázala u pohlaví (p-hodnota 0,000).

Do modelů jsme chtěli stejně jako u vzorku dospělé populace zapojit i proměnné, které by nám napověděly něco o sebepojetí, sebevědomí a názorech na intimní soužití vzorku vysokoškolských studentů, které byly reprezentovány v dotazníku položkami Q22a-Q22p a Q23a-Q23k. Reliabilita škál nebyla z našeho pohledu dostatečně vysoká (kolem hodnoty 0,5), proto jsme nepřistoupili k tvorbě jakékoli souhrnné proměnné. Nabízela se případně varianta faktorové analýzy, nicméně i zde jsme nesplnili předpoklady pro její aplikaci (KMO and Bartlett's Test Sig. =0,000, KMO =0,644). Z tohoto důvodu jsme tyto položky v rámci našich analýz používali jednotlivě. Naopak u položek Q12, Q21 a Q26 jsme na základě uspokojivé reliability škál přistoupili k tvorbě průměrových proměnných.

S těmito proměnnými jsme pracovali v obou modelech – tedy v modelu logistické regrese se závisle proměnnou Q35 (vlastní zkušenost s BDSM) a dále v obecném lineárním modelu (GLM) se závisle proměnnou q33_průměr.